

อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชน
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่

ทศรียา ทองจิตต์

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์
สำนักบริหารและพัฒนางานการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อเรื่อง

อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชน
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่

โดย

ทัศรียา ทองจิตต์

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา คำรงเกียรติศักดิ์)

วันที่ 20 เดือน 5 ปี พ.ศ. 2553

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.อุคมลักษณ์ ธรรมปัญญา)

วันที่ 15 เดือน 5 ปี พ.ศ. 2553

กรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวันท์ ชัยญาณะ)

วันที่ 15 เดือน 5 ปี พ.ศ. 2553

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา คำรงเกียรติศักดิ์)

วันที่ 20 เดือน 5 ปี พ.ศ. 2553

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 23 เดือน 5 ปี พ.ศ. 2553

ชื่อเรื่อง	อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าว ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางสาวศศิรีญา ทองจิตต์
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา คำรงค์เกียรติศักดิ์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงของเยาวชน 2) พฤติกรรมก้าวร้าว ของเยาวชน 3) สื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าว ของเยาวชน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 12 คน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดย วิธีพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่าง มีอายุระหว่าง 14-18 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลักษณะครอบครัวมีทั้งอยู่กับพ่อแม่ ครอบครัวแตกแยก และอยู่คนเดียวตามลำพัง ส่วนใหญ่จะรวมกลุ่มทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ มีฐานความคิดที่เกี่ยวเนื่องกับความรุนแรงของเยาวชน ได้แก่ ฐานความคิดเกี่ยวกับการลัทธิภัย ฐานความคิดเกี่ยวกับการทำร้ายชีวิตและร่างกาย และฐานความคิดเกี่ยวกับเพศ มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงจากสื่อมวลชน ได้แก่ ภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ เกม และสื่อบุคคลได้แก่ เพื่อน และสมาชิกในครอบครัว เนื้อหาในการเปิดรับสื่อส่วนใหญ่จะเป็นประเภทการต่อสู้ การใช้กำลัง ข่าวดังอาชญากรรม ฆาตกรรม เหตุผลที่เปิดรับได้แก่เพื่อความผ่อนคลาย การตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น และการเข้ากลุ่มเพื่อน โดยเพื่อนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การเปิดรับสื่อและสารที่มีเนื้อหารุนแรง

สาเหตุที่ทำให้เยาวชนแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวต่อบุคคลอื่นจะเกี่ยวข้องกับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่โดยปัจจัยจากภายนอก คือพฤติกรรมความก้าวร้าวของบุคคลอื่นที่ส่งผลกระทบต่อมาสู่เพื่อนและตน จึงแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวโต้ตอบกลับไป ส่วนอีกปัจจัยหนึ่งคือปัจจัยภายในกลุ่ม ได้แก่ ค่านิยม เจตคติ ความเชื่อของกลุ่ม เช่น ค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและกับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่ของตน โดยวิธีการที่เรียกว่าการสะสมแค้น เพื่อแข่งขันกันภายในกลุ่มของตน

สื่อที่มีอิทธิพลต่อความก้าวร้าวของเยาวชนในชั้นรับรู้ ชั้นสนใจ ชั้นประเมิน ได้แก่ สื่อบุคคล คือ เพื่อน และในชั้นตัดสินใจมีอิทธิพลมาจากตนเอง

เนื้อหาของสื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชนพบว่า ในชั้นรับรู้ คือ เนื้อหาเกี่ยวกับการฆาตกรรม การก่ออาชญากรรม การต่อสู้ระหว่างกลุ่ม และการกระทำทางเพศส่วนชั้นสนใจ มีเนื้อหาของสื่อ คือ วิธีการในการฆาตกรรม การก่ออาชญากรรม และวิธีการต่อสู้ อาวุธที่ใช้ในการต่อสู้ รูปแบบของการกระทำทางเพศ ส่วนชั้นประเมิน มีเนื้อหาของสื่อ คือ ค่านิยมของกลุ่มเพื่อน ในเรื่องของความรุนแรง ก้าวร้าว การกระทำทางเพศของเพื่อนภายในกลุ่ม และการปลุกฝังความรุนแรง จากครอบครัว ส่วนชั้นตัดสินใจ มีเนื้อหาของสื่อ คือ การชักชวนจากเพื่อนในกลุ่ม และแรงขับภายในของตนเอง เช่น การตั้งแค้นภัยกบฏคดีกัน และการแสดงถึงการมีเพศสัมพันธ์

วิธีการนำเสนอของสื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชน พบว่าในชั้นรับรู้ คือ ภาพข่าว และเรื่องราวการฆาตกรรม การนำเสนอภาพความก้าวร้าว รุนแรง และภาพการกระทำทางเพศ ชั้นสนใจ วิธีการนำเสนอของสื่อ คือ เพื่อนชักชวนให้ดูสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงและก้าวร้าว จนเกิดอารมณ์ความรู้สึกที่ก้าวร้าวและรุนแรงภายในกลุ่ม และนำไปสู่การแสดงออกถึงพฤติกรรมร่วมกันของกลุ่ม ชั้นประเมินทางเลือก คือ การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง และการกระทำทางเพศ โดยเพื่อนภายในกลุ่ม และชั้นตัดสินใจ วิธีการนำเสนอของสื่อ คือ การกระตุ้นให้กระทำด้วยการยุยงส่งเสริม หรือชักชวนจากเพื่อนภายในกลุ่ม และแรงกระตุ้นจากเหตุการณ์ รวมทั้งแรงเสริมจากสภาพแวดล้อม ขณะลงมือกระทำ เช่น การคำทอ และทำทาบจากฝ่ายตรงข้าม

Title	Influence of Media Presenting Violent Content Towards Aggressive Behavior of the Youth in the Juvenile Observation and Protection Centre of Chiang Mai Province
Author	Miss Tassariya Tongjit
Degree of	Master of Arts in Communications
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Wittaya Damrongkiattisak

ABSTRACT

The objectives of this qualitative study were to investigate the following :

- 1) exposure to media presenting violent content of the youth
- 2) aggressive behavior of the youth ; and media effecting aggressive behavior of the youth.

Informants in this study consisted of 12 youth in the centre obtained by purposive random sampling. A set of interview schedules was used for data collection. Obtained data were analyzed by using descriptive method.

Results of the study showed that the informants were 14 – 18 years old. Their educational attainment were from fourth year elementary school to lower secondary school. Some of them used to stay with their parents whereas others were from a broken-home family or staying alone. Most of the informants participated in activities with their friends. They were arrested because of the following : 1) property stealing ; 2) life and body harassment ; and 3) sexual harassment. The informants perceived violent content through movies, TV soap operas, games, friends, and family members. Most violent content were in the forms of fighting, criminal news, and killing. They perceived violent content because of curiosity and friend grouping. Friends were found to be an important factor which led to violent content perception.

The cause of aggressive behavior of the in formants was external factor which mostly with their friends. The was the aggressive of others affecting friends and themselves. Therefore, they performed aggressive behavior in response. The following were also found to be important factors : social value , attitude , and belief of the youth such as sexual intercourse.

Personal media having an influence towards aggressive behavior of the youth in the stages of perception, interest, and evaluation were friends and the informants themselves in the stage of decision-making.

For content of media effecting the aggression of the youths, the following were found : the awareness stage – content about murder, fighting between groups, and sexual harassment ; the interesting stage-content about methods of murder, crime committing, method of fighting, weapons used for fighting, and form of sexual harassment; evaluation stage-content about value of friend group, violence and aggression, sexual harassment of friends within their group, and family violence instillment; decision-making stage-content about friend persuasion and internal drive such as gang establishment, group fighting and sex intercourse showing.

With regards to the presentation method having an effect on the aggression of youths, it was found, the following were found : the awareness stage-news pictures and stories about the murder, presentation of pictures about aggression and violence, pictures about sexual harassment; the interesting stage-method of presentation, that was, persuasion of friends to perceive violence or aggression content leading to the occurrence of aggression and violence in their groups; alternative evaluation stage-showing of aggressive behavior and sexual harassment by friends within their group; decision-making stage the stimulation to commit mistakes by friends in their group and occurred situations as well as environmental reinforcement such as opponent cursing and challenging.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ ประธานที่ปรึกษาที่ได้เสียสละเวลา ในการให้คำแนะนำปรึกษา และข้อคิดเห็น รวมทั้งตรวจแก้ไข คู่มือการทำงานปัญหาพิเศษเล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ดร.อุดมลักษณ์ ธรรมปัญญา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ชัยญาณะ ที่ให้คำแนะนำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข จนกระทั่งงานปัญหาพิเศษเรื่องนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ทุกท่านที่กรุณาแนะนำและให้ความสะดวกในการเขียนปัญหาพิเศษเรื่องนี้ จนเสร็จสิ้นทุกกระบวนการ

ขอขอบคุณสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ที่กรุณาเอื้อเพื่อข้อมูลใช้ประกอบการศึกษาปัญหาพิเศษ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่สละเวลาในความร่วมมือในการให้ข้อมูลพร้อมทั้งคำแนะนำในการศึกษาปัญหาพิเศษ

ขอขอบพระคุณบุพการี ที่ให้โอกาสข้าพเจ้าได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทจนสำเร็จการศึกษา และยังให้ทุกสิ่งทุกอย่างทั้งด้านการเงิน กำลังใจ รอยยิ้ม และคอยดูแลจนสามารถแก้ไขปัญหาได้ทุกกรณี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ โดยเฉพาะคุณบุษยิทธิ อุทรจักร และเพื่อน ๆ นิเทศศาสตร์รุ่น 9 ทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน อย่างเต็มกำลังความสามารถในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้

ขอขอบคุณสิ่งดี ๆ ทุกอย่างและสิ่งไม่ดีทั้งหลายที่เข้ามาในชีวิต ทำให้ผู้วิจัยเข้มแข็งและเป็นแรงผลักดันในการทำงานและการศึกษามากยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ หากมีข้อผิดพลาดใด ๆ ในปัญหาพิเศษนี้ ข้าพเจ้าขอน้อมรับคำวิจารณ์ และข้อเสนอแนะทุกประการ

พัศริยา ทองจิตต์

มีนาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(12)
สารบัญภาพผนวก	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
ความสำคัญของปัญหา	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	8
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	10
แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ	10
แนวคิดอิทธิพลของสื่อมวลชน	23
ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล	33
ทฤษฎีบทบาทสื่อมวลชน	35
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม	39
แนวคิดสภาพแวดล้อมทางสังคม	44
แนวคิดพฤติกรรมก้าวร้าว	48
แนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรง	61
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64
ภาคสรุป	68

บทที่ 3	วิธีการวิจัย	71
	สถานที่ดำเนินการวิจัย	71
	ประชากร	71
	กลุ่มตัวอย่าง	71
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	72
	การทดสอบเครื่องมือ	73
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
	การวิเคราะห์ข้อมูล	75
บทที่ 4	ผลการวิจัยและวิจารณ์	76
	ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ที่มีเนื้อหารุนแรง ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่	96
	ตอนที่ 2 พฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่	116
	ตอนที่ 3 สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนใน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่	122
บทที่ 5	สรุปและข้อเสนอแนะ	147
	สรุปผลการวิจัย	148
	ข้อเสนอแนะ	151
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	156
บรรณานุกรม		158
ภาคผนวก		162
	ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ในการวิจัย	163
	ภาคผนวก ข สถานที่ที่ทำการวิจัย	178
	ภาคผนวก ค ตัวอย่างสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง	182
	ภาคผนวก ง การจัดแบ่งประเภทภาพยนตร์	189
	ภาคผนวก จ การจัดแบ่งประเภทเกม	191
	ภาคผนวก ฉ ประวัติผู้วิจัย	194

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทั่วประเทศจำแนกตามฐานความผิด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 - 2551	5
2	ตารางเปรียบเทียบลักษณะของการสื่อสารระหว่างบุคคลกับสื่อมวลชน	31
3	ลักษณะรูปแบบพฤติกรรมก้าวร้าวจากการวิเคราะห์ของ Buss	49
4	กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ที่ใช้ในการศึกษาแบ่งตามพฤติกรรมก้าวร้าว และตามฐานความผิด	72
5	แสดงภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง	94
6	อภิปรายผลลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	101
7	อภิปรายผลลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	106
8	อภิปรายผลลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงของ	111
9	สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา	123
10	สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับหนัก	126
11	สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา	128
12	สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก	131
13	สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับเบา	133
14	สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับหนัก	135

15	กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับ ทรัพย์สินระดับเบา	137
16	กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับ ทรัพย์สินระดับหนัก	138
17	กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับ ชีวิตและร่างกายระดับ	140
18	กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับ ชีวิตและร่างกายระดับหนัก	141
19	กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับ เพศระดับเบา	143
20	กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับ เพศระดับหนัก	144

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยสามปัจจัยซึ่งกำหนดซึ่งกันและกันระหว่างพฤติกรรม (B) บุคคล ซึ่งได้แก่ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่น ๆ (P) และสภาพแวดล้อม (E)	53
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	70
3 ผังอภิปรายผลการศึกษาอิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่	77
4 ผังอภิปรายผลการศึกษาพฤติกรรมความก้าวร้าวแยกตามฐานความผิด	115
5 ผังอภิปรายผลสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่	121

สารบัญภาพผนวก

ภาพผนวก		หน้า
1	สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่	177
2	ภาพยนตร์เรื่องบางระจัน	181
3	ภาพยนตร์เรื่อง Tokyo Drift	182
4	ภาพยนตร์เรื่อง 2 Fast 2 Furious	183
5	ภาพยนตร์เรื่อง Ghost Rider	184
6	ละครโทรทัศน์เรื่องเสาร์ 5	185
7	เกม SPECIAL FORCE (S.F.)	186
8	เกม COUNTER STRIKE	186
9	การจัดแบ่งประเภทภาพยนตร์	188
10	การจัดแบ่งประเภทเกม	191

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาที่สืบเนื่องมาจากพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงของมนุษย์ นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานคร ได้ถูกจัดอันดับอยู่ใน 10 อันดับแรกของประเทศที่มีอาชญากรรม และการฆ่ากันตายสูงที่สุดในโลก โดยเป็นรองจากประเทศสหรัฐอเมริกาไม่มากนัก (วรลักษณ์ ธีราโมกษ์, 2535: 27) ซึ่งปัญหาการกระทำผิด การทะเลาะวิวาท และความก้าวร้าวรุนแรงในเด็กและเยาวชน ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี ดังจะเห็นได้จากข้อมูลทางสถิติที่พบว่า จำนวนครัวเรือนที่มีปัญหาอาชญากรรมในเขตกรุงเทพฯ มีถึง 714,800คน ประเภทอาชญากรรม แก๊งวัยรุ่น และอันธพาล จำนวน 108,100 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2545) และจากสถิติคดีอาญาในปี 2533 พบว่ามีคดีเกี่ยวกับการทำร้ายชีวิต ร่างกายและเพศ จำนวน 24,052 คดี และในปี 2543 ได้เพิ่มขึ้นเป็น 34,787 คดี (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2545) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคดีอาญาหรือคดีเกี่ยวกับการกระทำผิดมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ตลอดจนมีข่าวต่าง ๆ อันสะเทือนขวัญและน่าสลดใจที่ก่อขึ้น โดยวัยรุ่นอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงเหตุการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทและการรวมตัวของกลุ่มวัยรุ่นป่วนเมือง โดยใช้อาวุธชนิดต่าง ๆ ในการก่อเหตุ รวมไปถึงปืนและระเบิดทำร้ายคู่อริต่างสถาบัน และยังส่งผลกระทบต่อไปยังผู้ไม่เกี่ยวข้องที่โดนลูกหลงได้รับความเดือดร้อน ทั้งบาดเจ็บ พิการ หรือถึงขั้นเสียชีวิต ตัวอย่างเช่น นักศึกษามหาวิทยาลัยชื่อดังต้องมาเสียชีวิตกับความคึกคะนองของวัยรุ่นที่เป็นคู่อริกัน และพ่อค้าในตลาดที่เข้าไปช่วยเหลือโดยไม่ให้อภัยทำร้าย จนตรอมเมล์และถูกรถทับเสียชีวิต และจากสถิติรับแจ้งเหตุนักเรียนตีกัน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2546 ถึง 25 ธันวาคม 2546 มีเหตุนักเรียนตีกันทั้งหมด 247 ครั้ง (นภาพร พานิชชาติ, 2547: 41) ซึ่งจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพความก้าวร้าวรุนแรงในวัยรุ่นไทยได้เป็นอย่างดี

พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในวัยรุ่นได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลจากการศึกษาวิจัยยืนยันให้เห็นถึงสภาพปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นว่ายังคงดำรงอยู่ และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น พฤติกรรมก้าวร้าวถูกพบมากที่สุดที่วัยรุ่น โดยเฉพาะในกลุ่มช่วงอายุ 15-18 ปี จะเป็นช่วงที่มีการกระทำผิดที่ก้าวร้าวสูงกว่าช่วงอายุอื่น ซึ่ง Caven และ Ferdinand กล่าวว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นจะพบได้มากในระดับมัธยมต้น ไปจนถึงมัธยมปลาย ซึ่งระยะดังกล่าวเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและขบวนการรู้คิดต่าง ๆ ที่อาจกระตุ้นให้พ่อแม่และสังคมคาดหวังในตัวเด็กวัยนี้มาก จนเด็กปรับตัวไม่ทัน ก่อให้เกิดปัญหา

ทางจิตใจ เกิดความขัดแย้ง ซึ่งเป็นสาเหตุของความก้าวร้าวได้ ปัญหาความก้าวร้าวในวัยรุ่นจึงถือเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญอย่างมาก เนื่องจากเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนกระทบต่อความสงบสุข ความมั่นคงของประเทศชาติ

เมื่อพิจารณาถึงธรรมชาติของวัยรุ่น (adolescence) พบว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่บุคคลมีพัฒนาการจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมจึงนับว่าเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เนื่องจากวัยนี้มีพัฒนาการทางด้านร่างกายเพื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ (sexual maturation) อย่างสมบูรณ์ ในขณะที่พัฒนาทางด้านจิตใจ ยังไม่สามารถเติบโตได้ทันด้วยเหตุนี้จึงทำให้วัยรุ่นมีความอ่อนไหว เปลี่ยนแปลงง่าย และบ่อยครั้งเกิดความสับสนกับเอกลักษณ์ของตัวเอง (identity) ที่อยู่ในภาวะคาบเกี่ยวของความเป็นเด็กและผู้ใหญ่นอกจากนี้ยังเป็นระยะสำคัญของชีวิต โดยเป็นช่วงที่มีพัฒนาการในทุกด้าน ต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ

อีกทั้งสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะยิ่งเพิ่มปัญหาในการปรับตัวให้กับวัยนี้มากยิ่งขึ้น วัยรุ่นจึงมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้มากกว่าวัยอื่นๆ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหาต่าง ๆ เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงทำให้วัยรุ่นยิ่งขาดความขังคิด มีอารมณ์ที่แปรปรวน อ่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีการแสดงออกต่าง ๆ รุนแรงกว่าวัยอื่น ในขณะที่เดียวกันวัยรุ่นก็เป็นวัยที่กล้าแสดงออก กล้าคิดและกล้าทำ และยังเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลองสิ่งแปลกใหม่ เป็นวัยที่มีการพัฒนารวมทั้งการเรียนรู้ และรับเอาสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว วัยรุ่นจะมีแนวโน้มของการเกิดสภาวะทางอารมณ์รุนแรง ดังนั้นการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ จึงมักมีความรุนแรงกว่าวัยอื่น ดังจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นนั้นแม้จะถูกกระตุ้นขึ้นมาเพียงเล็กน้อย ก็สามารถนำไปสู่การกระทำพฤติกรรมที่รุนแรงได้ (จิตตกรรม คังกิตติภากรณ์, 2532: 61)

สิ่งที่เข้ามากระตุ้นหรือชี้นำและเป็นแบบอย่างในการกระทำตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม นั่นคือ ตัวแบบ (model) ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติตนเอง ตัวแบบเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ทุกวัย วัยรุ่นก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นมีสภาวะอ่อนไหวต่อสิ่งที่เข้ามากระตุ้นหรือชี้นำได้ง่าย ตัวแบบก็ยิ่งเข้ามาอิทธิพลต่อความรู้สึกรู้สึกคิดและพฤติกรรมมากยิ่งขึ้น ไปอีกเช่นเดียวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความก้าวร้าว ตัวแบบได้มีบทบาท อย่างยิ่งในการกระตุ้นเร้าให้วัยรุ่นปลุกดันและกระทำตามแบบ โดยจงใจให้วัยรุ่นตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยความก้าวร้าวรุนแรง ดังจะเห็นได้จากกรณีเด็ก ม.1 แอบดักแก๊งมาเฟีย วางตัวเหมือนดาวร้ายในละครไทยเพื่อรีดไถเงินจากนักเรียนระดับชั้นเดียวกัน โดยเลียนแบบมาจากสื่อโทรทัศน์ ซึ่งเปิดเผยว่า ทำไปเพื่อความสนุกสนาน ยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่า

พฤติกรรมเด็กชวนกันเล่นเป่ายางฉุบ เพื่อพนันเงิน หรือเล่นเป่ายางฉุบ จับคู่ชาย หญิง หากใครแพ้ จะต้องแก้ผ้า ซึ่งเป็นพฤติกรรมเลียนแบบจากเกมในประเทศญี่ปุ่น (อาริยา ทรงสิทธิโชค, 2546)

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่าเด็กวัยรุ่นได้รับอิทธิพลจากสื่อเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ดังที่ Bandura กล่าวไว้ว่า การที่สื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างมากต่อวัยรุ่น เนื่องมาจากสื่อมีศักยภาพในการส่งผ่านข้อมูลที่ก่อให้เกิดความคิด และความเชื่อในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ โดยการนำเสนอภาพ และสอนเกี่ยวกับโลกของการเป็นผู้ใหญ่ให้แก่วัยรุ่น ก่อนที่เขาจะเริ่มสัมผัสมันได้ด้วยตนเอง

จากงานวิจัยพบว่า เด็กอาศัยความรู้จากสื่อมวลชนในการวางตัว รองจากพ่อแม่และเพื่อน มีจำนวนร้อยละ 12.9 แสดงให้เห็นว่า สื่อมวลชนก็เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่เด็กสามารถจดจำพฤติกรรมจากตัวแบบเป็นแบบอย่าง ซึ่งมีอิทธิพลต่อแนวทางในการวางตัวของเด็กในสังคม ซึ่งตัวแบบที่อยู่ในสื่อแต่ละประเภทนั้น จะเป็นตัวแบบของการกระทำที่น่าดึงดูดใจ และหากตัวแบบเป็นบุคคลที่วัยรุ่นนิยมชมชอบ ตลอดจนมีความใกล้เคียงกับวัยรุ่นแล้ว สื่อต่าง ๆ เหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการกระทำของวัยรุ่นมากขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการเลียนแบบ และจงใจให้เกิดการกระทำตามตัวแบบในสื่ออื่น ๆ (ล้ำค่า โพธิ์กระจ่าง, 2543: 54)

ความสำคัญของปัญหา

กระบวนการส่งสารผ่านสื่อมวลชนนับวันจะมีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันมีช่องทางการนำเสนอข่าวสาร ที่มีความสะดวกสบายในการเปิดรับ และได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและวัยรุ่น เนื่องจากสื่อมวลชนมีการนำเสนอเนื้อหา ทั้งทางด้านสาระและความบันเทิงผ่านสื่อที่มีคุณสมบัติพิเศษในการดึงดูดความสนใจของวัยรุ่นอย่างเห็นได้ชัด ความหลากหลายของการนำเสนอเรื่องราว หลากหลายประเภท หลากหลายสไตล์อีกทั้งการเจริญเติบโตของธุรกิจสื่อมวลชน ทำให้เนื้อหาสาระที่นำเสนอผ่านช่องทางของสื่อที่รับได้ง่ายขึ้น จนเกือบจะกลายเป็น ส่วนหนึ่งของกิจกรรมยามว่างของวัยรุ่นส่วนใหญ่ไปแล้ว ด้วยประเภทที่หลากหลาย ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อภาพยนตร์ที่นำเสนอรูปแบบเนื้อหาสาระและความบันเทิง ที่หลากหลาย ทำให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นไม่เบื่อง่าย ซึ่งในปัจจุบันสื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในการถ่ายทอดค่านิยม วัฒนธรรมหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นความรู้และการที่สื่อมวลชนเป็นสื่อที่ให้ความบันเทิงและเนื้อหาสาระน่าสนใจแก่คนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะแก่วัยรุ่น สื่อมวลชนจึงเป็นสื่อที่ให้ทั้งความบันเทิงแทรกผสมด้วยเกร็ดความรู้ ด้วยแง่คิด วัฒนธรรมที่คิงมาหรือแม้แต่ยาพิษที่มอมเมาเยาวชนให้ลุ่มหลงสุดแท้แต่เนื้อหาของสื่อที่นำเสนอจะ

นำพาไป และการที่ภาพยนตร์เป็นที่ชื่นชอบของเด็กไทยนั้น สิ่งที่ควรพิจารณาคือ เนื้อหาอะไรที่สื่อมวลชน ให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งเนื้อหาในทางตรงและทางอ้อม เช่นค่านิยมและวัฒนธรรมที่ถ่ายทอด ออกมาให้เด็กไทยได้ซึมซับ สถานการณ์ของเรื่องราวที่นำเสนอผ่านสื่อ เช่นละครโทรทัศน์ หรือแม้แต่ภาพยนตร์ล้วนเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อม ทั้งสถานที่และบุคคลที่ตรงกับในชีวิตจริงของวัยรุ่น อีกทั้งยังได้ สอดแทรกความต้องการ ความสนใจ ลักษณะพฤติกรรม ความอยากมีอยากเป็นของวัยรุ่น รวมไปถึงความมีเหตุมีผลอย่างสมจริงสมจังราวกับว่าเป็นชีวิตจริง ไม่ใช่ นวนิยายที่แต่งขึ้น เนื้อหาสาระในละคร หรือภาพยนตร์เหล่านี้นับเป็นสิ่งที่น่าวิตก เนื่องจากละครหรือภาพยนตร์บางเรื่องเป็นเนื้อหาที่นำเสนอในเรื่องราวของความรุนแรง ความก้าวร้าว เนื้อหาที่ไม่เหมาะสม และค่านิยมที่ผิด ๆ แก่เด็กและ เยาวชน ซึ่งเด็กและเยาวชนอาจรับเอาค่านิยมดังกล่าว โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้ ซึ่งละครทางโทรทัศน์หรือภาพยนตร์มักมีการนำเสนอเนื้อหาของ การต่อสู้ที่โหดร้ายทารุณเข้ามาสอดแทรกอยู่เสมอ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความก้าวร้าวรุนแรงในเด็กและเยาวชนได้ (เบญจมาศ เบ็ญจพรกุลพงศ์, 2544)

จากข้อมูลทางสถิติของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมส่งสถานพินิจฯ ทั่วประเทศจำแนกตามฐานความผิดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 – 2551 พบว่า การกระทำความผิดของเยาวชนมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547-2551

หน่วย : คดี

ฐานความผิด	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
รวม	33,308	36,080	48,218	51,128	46,981
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	10,496	10,733	14,314	14,764	12,658
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	5,969	6,112	8,284	7,784	6,661
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	2,416	2,680	3,652	2,154	1,916
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง	1,149	1,271	1,731	3,247	2,989
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	5,310	6,542	8,803	10,279	11,207
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	2,031	2,404	3,414	3,650	3,251
ความผิดอื่นๆ	5,937	6,338	8,020	9,250	8,299

ที่มา: กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่า จำนวนการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นปี พ.ศ. 2551 ที่มีจำนวนลดลงจากปี พ.ศ. 2550 จำนวน 4,147 คดี การที่เด็กและเยาวชนมีการกระทำผิดเพิ่มขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งเริ่มมาจากสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันหลักที่ให้การอบรมและขัดเกลาเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นคนดีนั้น มีความอ่อนแอล่มสลาย นอกจากนี้สื่อก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิด เพราะเด็กและเยาวชนมีธรรมชาติที่ไวต่อการรับรู้และยังขาดความสามารถในการคัดสรรและกลั่นกรองข้อมูล เมื่อได้รับรู้สื่อที่มีเนื้อหารุนแรงหรือพฤติกรรมก้าวร้าว ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ละครหรือภาพยนตร์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการ

มาตรการ หรือการก่อกวนอาชญากรรม เป็นต้น และเมื่อรับรู้สื่อเหล่านี้เป็นเวลานานจะส่งผลกระทบต่อทางลบในเชิงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพราะสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงอาจเป็นสื่อกระตุ้นพฤติกรรม เลียนแบบ ความรุนแรงและความก้าวร้าว ตามที่สื่อนำเสนอ เพราะเยาวชนที่ได้รับสื่อเหล่านี้ไม่มีกระบวนการในการเรียนรู้และแสดงออกในเชิงพฤติกรรมที่ถูกต้องจึงอาจนำไปสู่การก่อคดี ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นและสังคมได้ (ธีรภา เกษประดิษฐ์, 2544: 11)

ดังนั้นสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงจึงเป็นประเด็นที่น่าจะศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กับความก้าวร้าวของเด็กหรือไม่ เนื่องจากในปัจจุบันเด็กและเยาวชนมักใช้เวลากับสื่อเหล่านี้ค่อนข้างมาก เพราะสามารถให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลินและทำท่าย โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นอายุ 14-18 ปี มีความเป็นอิสระในการเลือกรับสิ่งต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมรอบตัวเช่น การเลือกชมละครที่มีเนื้อหารุนแรงผ่านสื่อโทรทัศน์ ซึ่งประเด็นนี้มีการถกเถียงและอภิปรายกันอย่างกว้างขวางถึงประเด็นของความรุนแรงที่มีในสื่อว่า อิทธิพลของสื่อมีผลต่อความก้าวร้าวของเด็ก หรือไม่ คำถามนี้มีหลักฐานการวิจัยต่างๆ ทั้งสนับสนุนและขัดแย้งกันอยู่มากมาย ความก้าวร้าวที่เด็กเลียนแบบจากสื่อ จึงเป็นเรื่องที่ควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ที่มีผลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. การเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่
2. พฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่
3. อิทธิพลของสื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาครอบคลุมเนื้อหาดังต่อไปนี้

- การเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ความรุนแรงจากสื่อภาพยนตร์ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เกม และสื่อบุคคล
- พฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ฐานความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และฐานความคิดเกี่ยวกับเพศ
- สื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าว ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ สื่อมวลชน และสื่อบุคคล

ขอบเขตด้านสถานที่

ศึกษาเฉพาะในพื้นที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ เท่านั้น

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้มีช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูล ตั้งแต่เดือนมิถุนายน – พฤศจิกายน 2552 เท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียน นักศึกษา ทราบเกี่ยวกับอิทธิพลและผลกระทบของการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชน และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการป้องกันตนเองไม่ให้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง
2. ผู้ปกครอง และครู ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในสื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชน และนำไปเป็นแนวทางในการป้องกันไม่ให้เยาวชนในความรับผิดชอบได้รับอิทธิพลจากสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง
3. ผู้ผลิตสื่อสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้แก่เยาวชนได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น
4. นักวิจัยและนักนิเทศศาสตร์ สามารถนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความรุนแรงในสื่อที่มีผลต่อการกระทำผิดของเยาวชนต่อไป

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

อิทธิพลของสื่อ หมายถึง อำนาจของสื่อที่ทำให้คนคิดตาม คล้อยตาม หรือ โน้มน้าวใจ ให้คนปฏิบัติตาม

สื่อที่มีเนื้อหารุนแรง หมายถึง สื่อซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ล้มตาย เคียดแค้นหรือเจ็บปวดด้วยการกระทำทางร่างกายหรือทางวาจา รวมทั้งทำให้ทรัพย์สินเสียหาย

การเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง หมายถึง การเปิดรับเรื่องราวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้ การฆาตกรรม การก่ออาชญากรรม หรือการค้าทอผู้อื่นด้วยคำหยาบคาย ที่นำเสนอผ่านสื่อภาพยนตร์ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เกม และสื่อบุคคล

วิธีการนำเสนอ หมายถึง การที่สื่อมวลชนนำเสนอภาพข่าวและบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการฆาตกรรม ไม่ว่าจะเป็นภาพเคลื่อนไหวผ่านสื่อโทรทัศน์ หรือสื่อภาพยนตร์ ภาพนิ่งผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ การพูด การเล่าเรื่อง ขยง เพื่อก่อให้เกิดความก้าวร้าวและรุนแรง การนำเสนอละครหรือภาพยนตร์ที่มีภาพของความก้าวร้าว รุนแรง เช่น การตบตี การฆาตกรรม และการก่ออาชญากรรม เสนอภาพการกระทำทางเพศ หรือการร่วมเพศ

ความรุนแรง หมายถึง การกระทำที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ล้มตาย เคียดแค้นหรือเจ็บปวดด้วยการกระทำทางร่างกายและ/หรือทางวาจา รวมทั้งทำให้ทรัพย์สินเสียหาย ซึ่ง

จะต้องมีภาพ และเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดที่แสดงถึงการบังคับทางร่างกายต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งการใช้อาวุธหรือไม่ใช้อาวุธ และเป็นการกระทำความผิดที่บังคับมากเกินไปต่อบุคคล ทำให้ได้รับความเจ็บปวด บาดเจ็บหรือเสียชีวิต เช่น การต่อสู้ ยิงกัน หรือทำร้ายจนเสียชีวิต

พฤติกรรมความก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นการละเมิดต่อกฎหมาย โดยการพิจารณาพฤติกรรมการกระทำของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ระดับเบา ได้แก่ ลักทรัพย์ และชิงทรัพย์

ระดับหนัก ได้แก่ ร่วมกันปล้นทรัพย์ และปล้นทรัพย์

ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

ระดับเบา ได้แก่ ทำร้ายร่างกาย

ระดับหนัก ได้แก่ พยายามฆ่าผู้อื่น และร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

ความผิดเกี่ยวกับเพศ

ระดับเบา ได้แก่ พรากผู้เยาว์

ระดับหนัก ได้แก่ กระทำชำเรา

เยาวชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง สถานที่ควบคุมและกักบริเวณ ผู้กระทำความผิด ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี และถูกตัดสินว่ากระทำความผิดจริงตามกฎหมาย ตั้งอยู่ที่ ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยเรื่อง อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ
2. แนวคิดอิทธิพลของสื่อมวลชน
3. ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล
4. ทฤษฎีบทบาทสื่อมวลชน
5. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
6. แนวคิดสภาพแวดล้อมทางสังคม
7. แนวคิดพฤติกรรมก้าวร้าว
8. แนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรง
9. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ

การเปิดรับสื่อของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนพอใจ ที่จะเลือกรับสื่อที่ตนเองชอบ การศึกษาถึงการใช้และความพึงพอใจจึงได้รับความนิยมนมาก ความสำคัญของผู้รับสารในปัจจุบัน จึงมีความสำคัญเช่นเดียวกับสื่อมวลชน การรู้จักผู้รับสารในส่วนของทางเลือกเปิดรับสื่อมวลชน จึงมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างมาก การบริโภคสื่อมวลชนมี ขุพา สุภากุล (2540: 22-23) มีดังนี้

1. เพื่อการรับรู้ หมายถึง การที่ประชาชนเป็นผู้รับรู้ เพื่อสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ในด้านความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ก็คือการที่มนุษย์ยอมรับว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องเข้าใจส่วนประกอบของสังคมโดยการรับรู้ผ่านสื่อมวลชนในรูปของข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิง

2. เพื่อความหลากหลาย เพื่อสนองความต้องการมนุษย์ต่างกันออกไป เช่น

2.1 การกระตุ้นอารมณ์ เป็นการเปิดรับสารเพื่อความเข้าใจ ความสนุก ความตื่นเต้นเพื่อลดความเบื่อหน่ายในชีวิต

2.2 การพักผ่อน เป็นการผ่อนคลายความเครียด หรือลดความเร่งเร้าในชีวิต

2.3 การหย่อนอารมณ์ เป็นการแสวงหาความบันเทิงไม่ว่าลักษณะใดก็ตาม เช่น ความตื่นเต้นหรือเพื่อฝัน เพื่อหย่อนอารมณ์โดยตรง

2.4 ความเหงา คนเราไม่ชอบอยู่ตามลำพัง เนื่องจากเกิดความรู้สึกสับสน วิตกกังวลหวาดกลัว และการเมินเฉยจากสังคม จึงชอบที่จะหาอะไรทำเพื่อคลายความเหงาด้วยการอ่านหนังสือ ดูภาพยนตร์ ดูโทรทัศน์ เป็นต้น

2.5 ความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ สื่อมวลชนจึงถือเอาความอยากรู้อยากเห็นเป็นหลักในการเสนอข่าวสาร ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่เกิดขึ้นในแง่ต่าง ๆ เช่น สาเหตุของเหตุการณ์ผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น รวมทั้งผลกระทบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับตนเองหรือผู้อื่น เป็นต้น

3. เพื่ออรรถประโยชน์ทางสังคม หมายถึง ความจำเป็นของบุคคลที่ต้องการสร้างความคุ้นเคย หรือการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นอรรถประโยชน์ทางสังคมในการเปิดรับสื่ออาจแสดงถึงการยอมรับการสมาคมในสังคมและการผูกพันต่อผู้อื่น ซึ่งอาจแสดงออกได้ คือ

3.1 การใช้ภาษาร่วมสมัย ผู้บริโภคอาจต้องการเปิดรับสื่อเพื่อต้องการความทันสมัยโดยการแสดงออกโดยใช้ภาษา เช่น การใช้ภาษาเฉพาะกลุ่ม การฟังเพลงประเภทเดียวกัน พูดคำสมัยนิยม

3.2 สื่อมวลชนสัมพันธ์ เมื่อสังคมก้าวหน้าปัจเจกชนก็รู้สึกโดดเดี่ยวมากขึ้น เพราะเวลามีจำกัดถูกนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ การสมาคมจึงน้อยลง เพื่อนของคนในสังคมคือสื่อมวลชนหรือแสวงหามิตรจากสื่อมวลชน เช่น การหาเพื่อนทางอินเทอร์เน็ต

4. การผละสังคม มีลักษณะตรงข้ามกับอรรถประโยชน์ เป็นการเปิดรับสื่อหรือเข้าหาสื่อเพื่อหลีกเลี่ยงงานจำเป็น หรือการสมาคม เช่น การชอบอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อหลีกเลี่ยงความรำคาญจากคนรอบข้าง เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ (media exposure)

การที่บุคคลใดจะตัดสินใจแสวงหาข่าวสาร เฉลยเมฆต่อข่าวสาร หรือหลีกเลี่ยงการเปิดรับข่าวสารนั้น ก็ขึ้นอยู่กับการประเมินเปรียบเทียบถึงความพยายามที่ใช้ และผลตอบแทนใน

การที่จะรับรู้ข่าวสารใด ๆ ด้วย ดังนั้น กระบวนการในการเลือกรับข่าวสาร (selection process) จึงมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การเลือกรับหรือการใช้ (selective exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อ และข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ตามความสนใจ และความต้องการเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา หรือสนองความต้องการของตน
2. การเลือกตามความสนใจ (selective attention) นอกจากบุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับซึ่งสอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิม ทั้งนี้ เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ของเขา จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจ
3. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (selective perception and interpretation) ผู้ได้รับสารมักตีความข่าวสารตามความเข้าใจของตน หรือตามทัศนคติประสบการณ์ ความเชื่อถือ ความต้องการ และแรงจูงใจของตนในขณะนั้น
4. การเลือกจดจำ (selective retention) หลังจากที่บุคคลเลือกให้ความสนใจ เลือกรับรู้และตีความข่าวสาร ไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อไว้เป็นประสบการณ์ ในขณะเดียวกันก็มักจะไม่นิรมข่าวสารที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเปิดรับสื่อมวลชน ขวัญเรือน กิติวัฒน์ (2531:273) คือ

1. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล มีแนวคิดที่ว่า คนเราแต่ละคน มีความแตกต่างเฉพาะตัวบุคคลมากมาย ในด้านโครงสร้างทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน เช่นคนที่มีบุตร กับคนที่ไม่มบุตร หรือคนที่โสด กับคนที่แต่งงานแล้ว เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ บุคลิกภาพ ทัศนคติ ตลอดจนกระบวนการรับรู้ การเรียนรู้และการจูงใจต่างกัน
2. ปัจจัยด้านสภาพความความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากคนเราจะยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกถึงพฤติกรรมใด ๆ ก็ตาม นั่นคือมักจะคล้อยตามกลุ่มในด้านความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบสื่อสาร เรื่องลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อาชีพระดับการศึกษา รายได้ ทำให้เกิดความคล้ายคลึงของการเปิดรับเนื้อหาของสื่อ และการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าวไม่แตกต่างกันด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกและเปิดรับสื่อ

John C. Merrill and Ralph L. Lowenstein (อ้างใน ชวรัตน์ เชิดชัย , 2537: 170) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารนั้นจะมีสาเหตุปัจจัยต่าง ๆ คือ

1. ความเหงา เป็นเหตุผลทางจิตวิทยาที่วามมนุษย์ไม่ชอบอยู่ตามลำพัง ดังนั้นจึงพยายามที่จะรวมกลุ่มเพื่อสังสรรค์กับผู้อื่น แต่เมื่อไม่สามารถทำได้ก็ใช้วิธีอื่นแทนคือการหันหาสื่อต่าง ๆ แทน

2. ความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ การนำเสนอสารต่าง ๆ จึงมีขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการนี้เอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้หรือไกลตัว

3. ประโยชน์ใช้สอย (self-aggrandizement) โดยอาศัยหลักพื้นฐานว่ามนุษย์เป็นผู้เห็นแก่ตัว การรับข่าวสารจึงเพื่อสนองความต้องการใช้ประโยชน์ของตน ทั้งในด้านความสะดวกสบาย ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความจำเป็นต่อการใช้ และความสุขภาพสบายใจ

ลักษณะเฉพาะของสื่อ สื่อแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนกัน จึงตอบสนองความต้องการของผู้รับสารไปคนละอย่าง อาทิ หนังสือพิมพ์ ที่มีคุณสมบัติในการให้ข้อมูลข่าวสารที่มีความละเอียด ปริมาณเนื้อหาที่มากและอยู่คงทน ในขณะที่สื่อโทรทัศน์ที่มีรูปแบบการนำเสนอที่ดึงดูดใจ เช่น สีสด การจัดวาง การออกแบบภาพและเสียง เป็นต้น

จากสาเหตุข้างต้นแสดงให้เห็นว่า โดยธรรมชาตินั้นบุคคลมีแนวโน้มที่จะเปิดรับข่าวสารอยู่ตลอดเวลา เพียงแต่จะเปิดจากสื่อใดและอย่างไรเท่านั้น

Mc Combs and Becker, 1979 (อ้างใน ชื่นสมิต อุกฤษฏ์วิริยะ, 2543: 21) ได้ให้ความหมายของการเปิดรับข่าวสาร โดยจำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารคือ

1. การแสวงหาข้อมูล (information seeking) กล่าวคือ บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเมื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่น ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องทั่ว ๆ ไป

2. การเปิดรับข้อมูล (information receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจ อยากรู้ เช่น เปิดดูโทรทัศน์เฉพาะรายการที่ตนเองสนใจ หากมีข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตนเองก็จะให้ความสนใจใฝ่ อ่าน หรือดูเป็นพิเศษ

3. การเปิดรับประสบการณ์ (experience receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

พฤติกรรมการเลือกรับข่าวสาร ยังมีองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการเลือกสรรของมนุษย์อีก ได้แก่

1. ประสบการณ์ ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน

2. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสารผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนอย่างไรอย่างหนึ่ง
3. ภูมิหลังที่แตกต่างกัน ทำให้มีความสนใจแตกต่างกัน
4. การศึกษาและสภาพแวดล้อม ทำให้มีความแตกต่างในพฤติกรรมการเลือกรับสื่อและเนื้อหาข่าวสาร
5. ความสามารถในการรับสาร เกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจที่เป็นตัวทำให้พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน
6. บุคลิกภาพ ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติการโน้มน้ำหนัก ตลอดจนพฤติกรรมของผู้รับสาร
7. อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารจะทำให้ผู้รับสารเข้าใจ หรืออาจจะเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของข่าวสารก็ได้
8. ทัศนคติ ก็จะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับข่าวสารและตอบสนองต่อข่าวสารที่ได้พบ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกเปิดรับข่าวสาร

การตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มนุษย์มักจะเลือกที่จะเชื่อคิดทำตามความต้องการของตนเอง ในการเลือกนี้มนุษย์ต้องใช้ประสบการณ์หรือความรู้เดิมมาช่วยในการตัดสินใจ สถานการณ์การสื่อสารก็เช่นเดียวกัน เราจะทำ การเลือกที่เราควรจะทำ การสื่อสารอย่างไรตามความรู้ ความต้องการของเรา ในการสื่อสารของเรานั้นการเลือกของเรามี 4 ลักษณะ ซึ่งแต่ละลักษณะ มีความเกี่ยวข้องกันเป็นขั้นตอนดังนี้ ปรมา สตะเวทิน (2539: 121-124)

1. การเลือกเปิดรับ (selective exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อ และข่าวสารจากแหล่งสารต่าง ๆ ตามความสนใจ และความต้องการเพื่อนำ มาใช้แก้ปัญหา หรือสนองความต้องการของตน
2. การเลือกให้ความสนใจ (selective attention) นอกจากบุคคลจะเลือกรับข่าวสารแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของบุคคลนั้น ๆ ในขณะเดียวกันก็พยายามหลีกเลี่ยงการรับข่าวสารที่ขัดต่อทัศนคติหรือความเชื่อดั้งเดิม ทั้งนี้เพราะ การได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึกของเขา จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจ

3. การเลือกรับรู้และการเลือกตีความหมาย (selective perception and interpretation) หลังจากเลือกเปิดรับสื่อ เลือกสารตามความเหมาะสม และความต้องการของตนเอง แล้วในขั้นต่อไป คือการเลือกรับรู้และเลือกตีความสารไปในทิศทางที่สอดคล้องกับประสบการณ์ ทักษะ ทักษะ และความเชื่อของตนเอง ข้อความหรือข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความคิด ทักษะ ความเชื่อที่ตนเองมีอยู่ก็จะถูกตัดทิ้งไป

4. การเลือกจดจำ (selective retention) หลังจากที่ถูกคัดเลือกให้ความสนใจ เลือก รับรู้ และตีความข่าวสารไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทักษะ และความเชื่อของตนเองแล้ว บุคคลยังเลือกจดจำ เนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำ เข้าไว้เป็นประสบการณ์ ในขณะที่เดียวกัน ก็มักจะลืมข่าวสารที่ไม่ตรงกันกับความสนใจของตนเอง

ผู้รับสารนั้นมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข่าวสารตามแบบเฉพาะของแต่ละคน แตกต่างกันไป แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลหนึ่งได้มีการเลือกรับสื่อ นั้น สรุปได้ว่า เกิดจากพื้นฐาน บางประการ 4 ประการ

1. ความเหงา ปกติคนเราย่อมจะไม่ชอบที่จะอยู่ตามลำพัง เนื่องจากเกิดความรู้สึก สับสน วิดกกังวลหวาดกลัวจึงชอบหรือพยายามที่จะรวมกลุ่มเพื่อสังสรรค์กับผู้อื่นเท่าที่โอกาสจะ อำนวยได้ เมื่อไม่สามารถจะติดต่อกับบุคคลได้โดยตรง สิ่งที่ดีที่สุดคือ การอยู่กับสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร บางคนพอใจที่จะอยู่กับสื่อมวลชนมากกว่าที่จะอยู่กับบุคคลด้วยซ้ำ เพราะ สื่อมวลชนเป็นเพื่อนแก้เหงาที่ไม่สร้างแรงกดดันในการสนทนา หรือทางสังคมให้แก่ตนเอง

2. ความอยากรู้อยากเห็น ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นคุณสมบัติ พื้นฐานของมนุษย์ ดังนั้น สื่อมวลชนจึงถือเอาความอยากรู้อยากเห็นเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการเสนอข่าวสาร ปกติจะอยากรู้อยากเห็นโดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเองที่สุดไปจนถึงสิ่งที่อยู่ห่าง ตัวเองที่สุดตามลำดับ และ ไม่ว่าสิ่งที่สนองความอยากรู้อยากเห็นนั้น จะเกิดจากวัตถุสิ่งของ ความคิด หรือการกระทำ ของเพื่อนบ้านหรือเพื่อนร่วมโลก ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ นอกเหนือจากที่เกิดขึ้นใกล้ชิดกับตัวเองมากที่สุด คงจะไม่มีอะไรดีกว่าสื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้งนี้มีใช้ เพราะว่าสิ่งเหล่านั้นจะมีผลกระทบต่อตนเอง ทั้งทางตรงและทางอ้อมเท่านั้น แต่เป็นความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่เกิดขึ้นในแง่ต่าง ๆ เช่น สาเหตุของเหตุการณ์ ผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นรวมทั้ง ผลกระทบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับตนเองหรือผู้อื่นด้วย

3. ประโยชน์ใช้สอยตนเอง โดยพื้นฐานมนุษย์ มนุษย์เป็นผู้เห็นแก่ตัว ในฐานะที่เป็นผู้รับข่าวสารจึงต้องการแสวงหาและใช้ข่าวสารบางอย่างที่จะใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง เพื่อ ช่วยให้ความคิดของตนบรรลุผลเพื่อให้ข่าวสารที่ได้มาเสริมบารมี เพื่อให้ได้ข่าวสารที่จะช่วยให้ตนเองได้รับความสะดวกสบายรวมทั้งให้ได้ข่าวสารที่ทำให้ตนเองเกิดความสนุกสนานบันเทิง

ข่าวสารเหล่านี้ไม่ว่าจะให้คุณในทางปฏิบัติทางจรโลงจิตใจหรือแม้ทางความคิด ก็สามารถหาได้จากสื่อมวลชนเสียเป็นส่วนใหญ่ การเลือกรับสื่อของคนโดยทั่วไปย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการต่างคนต่างเลือกสิ่งที่ตนต้องการตามสภาพแวดล้อม เหตุผล และความจำเป็นของตนเอง เกี่ยวกับการเลือกรับข่าวสารต่างๆ หลักทั่วไปอันเป็นเหตุผลของการเลือกว่าคนย่อมจะเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด (least effort) และได้รับประโยชน์ตอบแทนดีที่สุด (profit of reward) ที่ว่าใช้ความพยายามน้อยที่สุดนั้น หมายความว่า ผู้อ่านก็ดี ผู้ดูก็ดี หรือผู้ฟังก็ดี จะเลือกรับสื่อที่ตนเองมีความสะดวกที่สุด ซึ่งที่จริงความสะดวกเป็นสิ่งที่มนุษย์เราต้องการอยู่แล้วในการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวัน การใช้ความพยายามที่น้อยที่สุดจึงถือเป็นหลักพื้นฐานของกิจกรรมของคนทั้งปวง ดังนั้น จึงหมายความว่ารวมทั้งกิจกรรมและพฤติกรรมทางการสื่อสารด้วยการใช้ความพยายามน้อยที่สุดในการรับสื่อมาจากหลายปัจจัยด้วยกันเช่น ความพร้อม (availability) ความสะดวก และค่าใช้จ่ายที่จะใช้สำหรับซื้อสื่อ (expense) เวลา (time) ที่รับสื่อซึ่งย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล รวมทั้งบทบาท นิสัย และประเพณีนิยม ซึ่งรวมเป็นกิจกรรมอันเป็นพฤติกรรมทางสังคม ก็มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อด้วย

ในด้านของสิ่งตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับนั้น ปกติการเลือกสิ่งของบุคคลจะขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้แล้วว่าย่อมจะเลือกสื่อที่มีอยู่ตามความต้องการในขณะนั้น ความต้องการของคนเป็นผลมาจากปัจจัยอันซับซ้อนหลายประการ ได้แก่ สภาพแวดล้อม บุคลิกภาพ สถานภาพทางสังคม สภาพทางร่างกายในขณะนั้นเห็นได้ชัดว่าความต้องการของคนคนเดียวกันนอกจากจะเปลี่ยนไปได้ตลอดเวลาแล้ว ยังแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลอีก อย่างไรก็ตาม ผลตอบแทนที่ผู้ใช้สื่อคาดว่าจะได้รับมี 2 ชนิดทั่วไปคือ ผลตอบแทนเร็ว (immediate) เนื้อหาที่ให้ผลตอบแทนได้ทันที คือ เนื้อหาประเภทที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดหรือแก้ปัญหาให้แก่ ผู้รับโดยไม่ยากนัก เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับกีฬาบันเทิง เรื่องราวเกี่ยวกับ ดาราภาพยนตร์ อาชญากรรม ฯลฯ เป็นเรื่องราวที่ผู้รับข่าวสารอาจมีส่วนร่วมทางความรู้สึกโดยไม่ต้องตื่นเต้นหรือเคร่งเครียดด้วยการไปร่วมในเหตุการณ์จริง สำหรับผลตอบแทนช้า (delayed) เนื้อหาที่ให้ผลตอบแทนช้าคือ ข่าวสารประเภทที่ให้ประโยชน์ทางอนามัย ข่าวสารการเมือง เป็นต้น

นอกจากความพยายามที่จะใช้สิ่งตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้สื่อ อาจจะพิจารณาในแง่ของมูลค่าหรือสิ่งที่ผู้รับสารยินดีจ่ายเพื่อแลกเปลี่ยนกับสิ่งตอบแทนที่จะได้จากสื่อมวลชนได้โดยง่าย สิ่งที่สำคัญเกี่ยวกับการเลือกรับสื่อและข่าวสารของผู้รับข่าวสารคือ ส่วนหนึ่งนั้นผู้รับข่าวสารมักจะแสวงหาข่าวสารที่สนับสนุนความคิดเห็นที่มีอยู่ก่อน (preconceptions) รวมทั้งอคติของตนเองอย่างไม่รู้ตัวเสมอ ดังนั้น ผู้รับข่าวสารจึงแสวงหาข่าวสารที่สอดคล้องกับ

ทำที่และจิตใจที่มีอยู่ก่อนแล้ว ข่าวสารที่แสวงหาจึงจะไม่ใช่ข่าวสารที่ขัดแย้งกับความเชื่อของตนเอง

4. ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชน โดยทั่วไปนอกจากองค์ประกอบเกี่ยวกับอายุ เพศ การศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม หรือองค์ประกอบอื่นที่ไม่สามารถเห็นเด่นชัด เช่น ทักษะคิด ความคาดหวัง ความกลัว ฯลฯ จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการใช้สื่อแล้วสื่อมวลชนแต่ละอย่างก็มี “ลักษณะเฉพาะ” ของสื่อแต่ละอย่าง จึงมีส่วนที่ทำให้ผู้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนมีจำนวนองค์ประกอบแตกต่างกันไป ทั้งนี้เพราะว่าผู้รับข่าวสารแต่ละคนย่อมหันเข้าหา ลักษณะเฉพาะทางเพื่อนบ้านหรือจะสนองความต้องการและทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ

McQuail (2000: 150-154) พุคถึงผู้รับสารไว้ว่าเป็นการรวมตัวกันทางสาธารณะ ภายใต้อาณัติที่กำหนดโดยแต่ละคนจะเลือกในสิ่งที่ตรงกับความต้องการของตนเองในเรื่องของการหาความสนุกสนาน การชื่นชม การเรียนรู้ การหาประสบการณ์ที่หลากหลาย และการผ่อนคลาย

McQuail ยังมองว่าอายุมีผลต่อการใช้เวลาว่างและการเลือกเนื้อหา และโอกาสในการเปิดรับสื่อของผู้รับสารในแต่ละกลุ่มจะขึ้นอยู่กับ 3 ปัจจัย คือจำนวนเวลาว่าง ระดับการศึกษา และจำนวนเงิน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้รับสารจะสนใจในสิ่งที่พวกเขาต้องเผชิญในแต่ละวันและนำมาปรับให้เหมาะกับลักษณะสังคมของตนเอง

ลักษณะของโครงสร้างภายใน (internal structure) ว่าเกิดจากสาเหตุ 3 ประการ คือ

1. การสร้างความแตกต่างทางสังคม (social differentiation) ซึ่งไม่เน้นในเรื่องการแบ่งชั้นทางสังคมของผู้รับสารที่แตกต่างกัน แต่เป็นการมองความแตกต่างในแง่ของความสนใจ การรับรู้และผลกระทบที่เกิดจากความแตกต่างทางสังคม ดังนั้นพฤติกรรมของกลุ่มผู้รับสารจึงมีส่วนในการกำหนดรูปแบบของพฤติกรรมทางสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2. การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) การเข้าสังคม (sociability) เป็นการใช้สื่อในสังคมที่มีความโดดเด่นและความแปลกแยกต่อกัน ทำให้สื่อถูกใช้เพื่อก่อให้เกิดการกระทำทางสังคมกับผู้สื่อ และเกิดการสื่อสารขึ้น เช่น การใช้สื่อสารโทรทัศน์เป็นกระชับความสัมพันธ์ของครอบครัวให้แน่นแฟ้นมากขึ้น หรือการฟังดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างกลุ่มเพื่อน การใช้สื่อจึงไม่ใช่อุปสรรคสำหรับการเข้าสังคม แต่เป็นวิธีการที่นำไปสู่ความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีขึ้นเป็นสิ่งที่ขาดความเหงาของแต่ละบุคคล

การใช้ทางสังคม (social uses) มี 5 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ระดับโครงสร้าง (structural) เป็นการใช้สื่อเพื่อสร้างมิตรภาพ และกำหนดรูปแบบของกิจกรรมและการพูดคุย

2. ระดับความสัมพันธ์ (relational) เป็นการแลกเปลี่ยนโดยสื่อจะช่วยสร้างหัวข้อในการพูดคุยและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

3. ระดับการเป็นสมาชิก (affiliation) สื่อเป็นเครื่องช่วยให้เกิด – ไม่เกิดการติดต่อทางวินภาษา และอวจนาภาษาเพื่อรักษาความสัมพันธ์ภายในกลุ่มและลดความเครียด

4. ระดับการเรียนรู้ทางสังคม (social learning) เป็นลักษณะของการเข้าสังคมในลักษณะต่าง ๆ กัน

5. ระดับความชำนาญ/การครอบงำ (competence/dominance) เป็นเรื่องของการแสดงบทบาท โดยเฉพาะการเป็นผู้นำทางความคิด (opinion leader) หรือเป็นคนแรกที่กระจายข่าว (first with the news)

3. การถูกทอดทิ้งในสังคม (social isolation) การกีดกันถูกทอดทิ้งมีผลต่อการใช้สื่อในลักษณะของการติดสื่อ หรือการใช้สื่อมากเกินไป มักเกิดขึ้นกับเด็ก ๆ เป็นส่วนใหญ่ Meyersohn ชี้ให้เห็นว่าการใช้สื่อมากจะช่วยสร้างการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี โดยเฉพาะในกลุ่มที่ปรับตัวได้ช้ากว่าปกติ

นอกจากนั้น เมื่อสื่อเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของคนเรา การศึกษาผู้รับสารจึงต้องสัมพันธ์กับเนื้อหา ซึ่งในที่นี้หมายถึงความหมายจากการรับรู้ของผู้รับสารที่แตกต่างกัน ตามพฤติกรรมในการใช้สื่อของกลุ่มที่แตกต่างกัน ผู้รับสารที่ใช้สื่อประเภทเดียวกัน (genres) และมีประสบการณ์ วิธีการคิด ตลอดจนการใช้ภาษาที่คล้ายคลึงกัน ก็จะมีการตีความเนื้อหาสาระและประการณ์กับสื่อคล้ายคลึงกัน

ดังนั้น ผู้รับสารในแต่ละกลุ่มที่มีลักษณะทางสังคมแตกต่างกัน (social categories) จะมีแบบแผนการรับสารที่แตกต่างกัน เช่น คนที่มีอายุ เพศ วัย แตกต่างกัน จะมีการเลือกรับสารต่างกัน ที่เรียกว่า “ความแตกต่างทางสังคม” คนที่มีลักษณะทางสังคมเหมือนกัน (grouplike) ก็จะมีแบบแผนการใช้และการรับสารที่คล้ายคลึงกัน จึงพูดได้ว่ากลุ่มผู้รับสารมิได้มีลักษณะโดดเดี่ยวกระจัดกระจาย (atomized) หากทว่าผู้รับสารยังคงมีสายสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม การวิเคราะห์ผู้รับสารจึงต้องสนใจว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้เข้ามามีส่วนในการเปิดรับสารอย่างไร ในเวลาเดียวกัน เราต้องสนใจต่อไปอีกว่า เหตุผลของการใช้สื่อ นั้นคืออะไรบ้าง กล่าวคือหลังจากเปิดรับสื่อแล้วผู้รับสารจะนำเอาเนื้อหาสาระไปใช้ทำอะไร โดยเฉพาะในส่วนของ การใช้ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การนำเอาสื่อไปเป็นเครื่องมือสร้างเสริมความสัมพันธ์ทางสังคม (socialiability) เป็นต้น กาญจนนา แก้วเทพ (2543: 145)

ปัจจุบัน กลุ่มผู้รับสารจึงมีลักษณะ “active” และพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะเกิดจากแรงผลักดัน 2 ปัจจัยด้วยกันคือ

- ปัจจัยภายใน (exdogenous factor) ซึ่งเป็นเรื่องของความต้องการ แรงจูงใจ ความคาดหวัง ทักษะ และความสนใจ

- ปัจจัยภายนอก (exogeneous factor) เช่น เพศ อายุ รายได้ อาชีพ เป็นตัวกำหนดการเข้าถึงสื่อและการใช้สื่อ โดยทั่วไปแล้ว ปริมาณและแบบแผนการใช้สื่อจะสัมพันธ์กับช่วงชีวิตที่เปลี่ยนไป ยกตัวอย่างเช่น เด็กเล็กจะใช้สื่อในบ้านเป็นส่วนใหญ่ และใช้เพื่อความบันเทิง ในขณะที่วัยรุ่นจะใช้สื่อนอกบ้านและใช้สื่อพร้อมกลุ่มเพื่อความบันเทิง ส่วนผู้ใหญ่จะใช้สื่อทั้งในและนอกบ้านเพื่อประโยชน์ในการทำงาน ดังนั้น ในการเปิดรับสาร คนเรามีความตั้งใจที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง

ปรมา สตะเวทิน (2539: 91) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของสังคมในระดับกลุ่มปฐมภูมิที่มีต่อทัศนคติ รสนิยม ตลอดจนพฤติกรรมของบุคคลไว้ว่า กลุ่มปฐมภูมิ (primary groups) เป็นกลุ่มซึ่งเกิดจากการรวมตัวของคนที่มีความใกล้ชิดและคุ้นเคยกัน มีขนาดของสมาชิกไม่มากนัก โดยปกติไม่เกิน 12 คน ตัวอย่างของกลุ่มปฐมภูมิได้แก่ ครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนสนิทในที่ทำงานหรือโรงเรียน เป็นต้น ความสัมพันธ์ของบุคคลกับกลุ่มปฐมภูมิต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมต่าง ๆ รวมทั้งพฤติกรรมในการสื่อสารของคนด้วย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะการมีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างสมาชิกของกลุ่ม ทำให้สมาชิกของกลุ่มมีประสบการณ์ร่วมกันจากการติดต่อสัมพันธ์กันเป็นประจำ ทำให้คนเรียนรู้ความคิดพื้นฐาน (basic ideas) และความเชื่อ (beliefs) ประสบการณ์และรสนิยม (taste) เหล่านี้กำหนดการรับรู้ของคน (what he perceives and how he perceives it)

ลักษณะทางประชากรของผู้รับสารกับการเปิดรับสื่อ

ปรมา สตะเวทิน (2540: 142) กล่าวว่า โดยทั่วไปผู้รับสาร แต่ละคนจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป โดยเฉพาะลักษณะทางประชากร (demographic characteristics) อันได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. อายุ (age) อายุเป็นลักษณะประการหนึ่ง ที่ใช้ในการวิเคราะห์ผู้รับสารซึ่งอายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้ว คนที่มีอายุน้อยมักจะมีความคิดแบบเสรีนิยม ชีตถืออุดมการณ์ ใจร้อน มากกว่าคนที่มียายุมาก ในขณะที่คนที่มีอายุมากมักจะมีสาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากคนที่มีอายุมากมีประสบการณ์ชีวิต ตลอดจนความผูกพันที่ยาวนาน และมีผลประโยชน์ในสังคมมากกว่าคนอายุน้อย ซึ่งลักษณะของการใช้สื่อ

ก็ต่างกันไป คนอายุน้อยมักจะใช้สื่อมวลชนเพื่อความบันเทิง ในขณะที่คนที่มียูมาวมักจะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารมากกว่าคนบันเทิง

นอกจากนี้แล้วอายุยังเป็นตัวกำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการชักจูงใจด้วย กล่าวคือ คนที่มีอายุมากขึ้น โอกาสที่คนจะเปลี่ยนใจหรือถูกชักจูงใจจะน้อยลง

2. เพศ (sex) จากการวิจัยทางจิตวิทยา แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากทั้งในเรื่องความคิด รสนิยม ทักษะคิด ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน ผู้หญิงมักจะเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหวหรือเจ้าอารมณ์ โอนอ่อนผ่อนตาม และเป็นแม่บ้านแม่เรือน และยังพบว่า ผู้หญิงจะถูกชักจูงใจได้ง่ายกว่าเพศชาย เพศหญิงมักใช้เวลาในการดูโทรทัศน์มากกว่าเพศชาย

3. การศึกษา (education) การศึกษาหรือความรู้ (knowledge) เป็นลักษณะอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกันย่อมจะมีความรู้สึกรู้คิด ทักษะคิด รสนิยม อุดมการณ์และความต้องการที่แตกต่างกันไป คนที่มีการศึกษาสูงหรือมีความรู้ดีจะได้เปรียบในการที่จะเป็นผู้รับสารที่ดีเพราะมีความรู้กว้างขวาง เข้าใจมากกว่า ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ โดยทั่วไปคนที่มีการศึกษาสูงจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาดำและคนที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อชนิดอื่น

เกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารนี้ Wilbur schramm (1973: 121-122) ได้ให้ความเห็นว่า ข่าวสารที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสารได้มาก มีแนวโน้มทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น การเลือกรับข่าวสารจึงมีองค์ประกอบด้านจิตใจอื่นๆ เพิ่มเติม ดังนี้คือ

1. ประสบการณ์ เนื่องจากผู้รับสารย่อมมีประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวสาร วัตถุประสงค์ของ ฯลฯ แตกต่างกันไป ประสบการณ์จึงเป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารที่เคยเห็นแตกต่างกัน

2. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร เนื่องจากผู้รับสารอาจจะแสวงหาข่าวสารที่ต้องการเพื่อตอบสนองจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสารจึงจะช่วยให้ผู้รับสารได้เรียนรู้ว่าข่าวสารอย่างหนึ่งมีประโยชน์แตกต่างกับข่าวสารอีกอัน จึงก่อให้เกิดพัฒนาการและปรับปรุงอุปนิสัย และรูปแบบการแสวงหาข่าวสาร

3. ภูมิหลังที่แตกต่างกัน เนื่องจากเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มักจะสนใจสิ่งที่ไม่เคยพบมาก่อน รวมทั้งสนใจความแตกต่างหรือการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่เป็นอยู่ขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัตถุประสงค์ของหรือเรื่องราวต่าง ๆ

4. การศึกษาและสภาพทางสังคม นับเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ขึ้นในตัวบุคคล และเป็นตัวชี้พฤติกรรมกรรมการสื่อสารของผู้นั้น ทั้งพฤติกรรมในการ

เลือกรับสื่อและเลือกเนื้อหาข่าวสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาจะเป็นส่วนช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการอ่าน (โดยการรับสื่อสิ่งพิมพ์) และกระหายที่จะสะสมเพิ่มพูนด้วยการแสวงหาความรู้ให้กว้างขวางขึ้น

5. ความสามารถในการรับสาร ทั้งสภาพร่างกายและจิตใจของคนจะมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการรับข่าวสารของบุคคล โดยสภาพของร่างกายในที่นี้หมายถึงสภาพร่างกายที่สมบูรณ์ ผู้รับข่าวสารที่มีอวัยวะของร่างกายที่ครบถ้วนประสาทสัมผัสทุกอย่างทำงานได้อย่างเป็นปกติ ย่อมอยู่ในสภาพที่จะรับข่าวสารได้ดีกว่าผู้ที่บกพร่องทางร่างกายและประสาทสัมผัส นอกจากนั้นสภาพทางร่างกายยังมีส่วนสัมพันธ์กับสติปัญญาของคนทั่วไปด้วย การเปลี่ยนแปลงทางอายุที่สูงขึ้น ระยะเวลาที่ได้รับการศึกษารวมทั้งการเจริญเติบโตทางความคิดย่อมมีความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบต่อการโน้มน้าวจิตใจ

6. บุคลิกภาพ บุคลิกภาพของผู้รับสารแต่ละคนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวจิตใจ และพฤติกรรมของผู้รับสารอีกต่อหนึ่ง ทำนองเดียวกับองค์ประกอบในเรื่องความสามารถของบุคคล มีหลักฐานทางการวิจัยที่แสดงว่าความนับถือตนเอง (self esteem) และความวิตกกังวล (anxiety) ของบุคคลล้วนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับอิทธิพลทางสังคม กล่าวคือ ผู้ที่มีความวิตกกังวลหรือตื่นเต้นมักจะได้รับอิทธิพลจากสังคมได้ง่าย และมีความโน้มเอียงที่จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับค้นหาเพื่อที่จะได้หลีกเลี่ยงจากสังคมนั้นเอง

7. อารมณ์ สภาพอารมณ์ของผู้รับสารแต่ละคนเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้รับเข้าใจความหมายของข่าวสาร หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายในข่าวสารของผู้รับ ถ้าผู้รับข่าวสารมีอารมณ์ปกติมีความพร้อม มุ่งมั่นและสมาธิต่อข่าวสารนั้น สัมฤทธิ์ผลของการสื่อสารจะมีมากกว่าผู้รับที่ไม่มีอารมณ์กับข่าวสารนั้น นอกจากนั้นเราควรสังเกตอีกด้วยว่าอารมณ์ของผู้รับข่าวสารนั้นพิจารณาได้ทั้งจากความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้รับสารในขณะนั้นเองและความรู้สึกหรือท่าทีที่มีอยู่ก่อนแล้ว (predisposition) เกี่ยวกับข่าวสารนั้นด้วย

8. ทัศนคติ ถือเป็นตัวแปรที่มีอยู่ระหว่างการรับและการตอบสนองต่อข่าวสารหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ด้วยการแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้รับที่มีต่อข่าวสารแต่ละประเภทที่พบ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นคุณสมบัติหรือท่าทีที่ผู้รับสารแต่ละคนมีอยู่ก่อนที่จะรับข่าวสารอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยปกติทัศนคติของผู้รับข่าวสารเป็นสิ่งเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปการรับข่าวสารหรือการโน้มน้าวจิตใจของผู้รับข่าวสารจะแตกต่างกันไป ในทำนองเดียวกับการตอบสนองของผู้รับจะเปลี่ยนไปตามสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

โดยสรุปแล้วการแสวงหาข่าวสาร และการเลือกรับข่าวสารนั้น นอกจากเพื่อสนับสนุนทัศนคติหรือความคิด รสนิยมและความเข้าใจที่มีอยู่เดิมแล้ว ยังเป็นการแสวงหาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางอื่น ๆ เช่น เพื่อให้ความรู้ ใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจซื้อ และแก้ปัญหา รวมทั้งเพื่อตอบสนองความสนใจส่วนบุคคล และเพื่อความบันเทิงได้ด้วย

แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อหลายท่านเกี่ยวกับคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่ต่างกันด้วย ยุกต เบ็ญจรงค์กิจ (2534:34) ได้กล่าวสรุปและแยกประเด็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ดังนี้

1. เพศ กับการเปิดรับสื่อ เพศชายกับเพศหญิงมีการเปิดรับสื่อต่างกัน เพศหญิงใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มาก
2. อายุ กับการเปิดรับสื่อ จากการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อของเด็กอเมริกันพบว่าเด็กตั้งแต่วัยสองขวบถึงแปดขวบ ดูโทรทัศน์มากขึ้นเมื่อวัยมากขึ้น และเปิดรับสื่อทุกชนิดเมื่อวัยมากขึ้น โดยส่วนใหญ่จะใช้สื่อเพื่อความบันเทิง ซึ่งเด็กจะดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าสื่ออื่น ๆ และเริ่มอ่านหนังสืออายุมากขึ้น ส่วนเด็กวัยรุ่นนิยมฟังเพลงมากกว่าดูโทรทัศน์

สำหรับผู้ใหญ่ มีการเปิดรับโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์มากในปริมาณที่ใกล้เคียงกันแต่เมื่อ 40 ปีขึ้นไป ปริมาณการอ่านหนังสือพิมพ์จะลดลง และเมื่อถึงวัยเกษียณอายุ 55-60 ปีปริมาณการดูโทรทัศน์จะเพิ่มขึ้นอีกครั้ง ขณะที่วัยรุ่นและหนุ่มสาวให้เวลากับการดูโทรทัศน์มากกว่าการอ่านหนังสือพิมพ์ และเป็นวัยที่ให้ความสนใจในสื่อนิยายสารและภาพยนตร์มากกว่าวัยอื่น ๆ

3. รายได้กับการเปิดรับสื่อ รายได้เป็นปัจจัยที่มีบทบาทใกล้เคียงกับการศึกษา คือมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูงมาก โดยเฉลี่ยผู้ที่มีการศึกษาสูงมักมีรายได้สูงไปด้วย ส่วนผู้ที่มีการศึกษาน้อยนั้น มักมีรายได้น้อยถึงปานกลาง ผู้ที่มีรายได้สูงมักนิยมเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์และนิยายข่าวสารที่มีเนื้อหาค่อนข้างหนัก ไม่ค่อยสนใจเนื้อหาด้านบันเทิง ผู้ที่มีฐานะดีและการศึกษาสูง เป็นกลุ่มคนที่ได้รับข่าวสารที่มีเนื้อหาสารจากสื่อมวลชนมากที่สุดที่นี้ผู้มีรายได้สูงมักมีการศึกษาสูง จึงถูกผลักดันให้มีความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้ข่าวสาร ต่าง ๆ ให้ทันเหตุการณ์เสมอ การเปิดรับข่าวสารจึงจำเป็นสำหรับกลุ่มนี้มากกว่า ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาน้อยและรายได้ต่ำ มีทักษะในการอ่านน้อย จึงมักเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากกว่า

การเลือกเปิดรับข่าวสารจากสื่อที่แตกต่างกันเกิดจากคุณสมบัติที่แตกต่างกัน เกิดจากคุณสมบัติที่แตกต่างกันของผู้รับสาร ได้แก่ องค์ประกอบด้านจิตใจ สิ่งแวดล้อม รูปแบบการดำเนินชีวิตกิจกรรม ว่ามีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้สื่ออย่างไร

แนวคิดอิทธิพลของสื่อมวลชน

คำว่า “communication” หรือในภาษาไทยเรียกว่า “การสื่อสาร” ได้มีผู้ใช้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

เอริสโตเติล (Aristotle) ได้ให้คำจำกัดความของการศึกษาวิชาวาทศิลป์ (rhetoric) หรือการสื่อสาร (communication) ว่าเป็นการแสวงหา “วิธีการชักจูงที่พึงมีอยู่ทุกรูปแบบ (search for “all the available means of persuasion”)” ปรมะ สตะเวทิน (2540: 28)

การสื่อสารไม่ได้หมายความถึงการถ่ายทอดสารด้วยภาษาพูดและภาษาเขียนที่ชัดเจน และแสดงเจตนาธรรมเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงกระบวนการทั้งหลายที่คนมีอิทธิพลต่อกันด้วยคำนิยามนี้ยึดหลักที่ว่า การกระทำและเหตุการณ์ทั้งหลายมีลักษณะเป็นการสื่อสาร หากมีผู้เข้าใจการกระทำและเหตุการณ์เหล่านั้น หมายความว่าความเข้าใจที่เกิดขึ้นแก่คน ๆ หนึ่งนั้น ได้เปลี่ยนแปลงข่าวสารที่คน ๆ นั้นมีอยู่ และมีอิทธิพลต่อบุคคลผู้นั้น ปรมะ สตะเวทิน (2540: 28)

เสรี ภัทรพิศาล (2546: 17) ได้กล่าวเอาไว้ว่า เป็นที่แน่ชัดว่าในการสร้างสังคมนั้น หน่วยต่าง ๆ และสาขาต่าง ๆ ของสังคมต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกของสังคม ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสื่อสาร เรามักพูดถึงสังคมในลักษณะของโครงสร้างที่ตายตัว ซึ่งกำหนดโดยประเพณี เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างสมาชิกขององค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะองค์กรนั้นจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ มีความสลับซับซ้อนมากหรือน้อยเพียงใด นับตั้งแต่ธุรกิจหรือครอบครัว ไปจนถึงสันนิบาตชาติ หรือชนในนานาประเทศ ที่สามารถรับทราบข่าวสารกันได้โดยผ่านสื่อมวลชน ระบบวัฒนธรรมทุกระบบ และพฤติกรรมทางสังคมทุกพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการสื่อสารไม่โดยตรงก็ทางอ้อม

กล่าวโดยสรุปก็คือ การสื่อสารจะต้องมีผู้เกี่ยวข้อง 2 ฝ่าย โดยฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร (source) อีกฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้รับสาร (receiver) ซึ่งทั้งสองฝ่ายต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยกระบวนการของการถ่ายทอดสาร (message) ผ่านสื่อ (channel)

สำหรับการสื่อสารมวลชน (mass communication) เป็นกระบวนการของการสื่อสารไปยังประชาชนจำนวนมากในเวลาที่ไม่ใกล้เคียงกัน โดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นสื่อ จึงมีความสลับซับซ้อนกว่าการสื่อสารประเภทอื่น

สัญญา บวรณะเศรษฐ (2539: 40-49) ได้แบ่งประเภทของสื่อมวลชนออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. สื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ (printed media) เป็นสื่อมวลชนที่พิมพ์ขึ้นจากตัวหนังสือพิมพ์ลงบนแผ่นกระดาษ เป็นสื่อถ่ายทอดความรู้และศิลปะจากบุคคลหนึ่งหรือหลายคนไปสู่บุคคลอื่น ๆ จำนวนมากที่เรียกว่า “มวลชน” สื่อมวลชนประเภทนี้แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

1.1 หนังสือพิมพ์ (newspaper) คือกระดาษที่พิมพ์ข่าวความคิดเห็น บทความ และเรื่องราวอื่น ๆ ที่ให้ความรู้และความบันเทิง พิมพ์ออกเผยแพร่ชื่อเดียวกันเป็นประจำตามกำหนดเวลาที่แน่นอน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสนอข่าวสารและแสวงหาประโยชน์ทางธุรกิจ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

- ออกพิมพ์เป็นรายวัน (เช้าหรือบ่าย) เรียกว่า “หนังสือพิมพ์รายวัน” (daily newspapers)

- ออกเป็นรายสัปดาห์ เรียกว่า “หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์” (weekly newspapers)

1.2 นิตยสาร (magazine) คือ สิ่งพิมพ์ที่นำเอาเรื่องราวต่าง ๆ มารวมกันไว้ในหนังสือเล่มเดียวกัน พิมพ์ออกเผยแพร่เป็นประจำ กำหนดออกที่แน่นอน แต่ไม่ใช่รายวัน อาจเป็นรายสัปดาห์ รายสิบวัน รายเดือน หรือราย 3 เดือน โดยทั่วไปนิตยสารมุ่งให้สาระ และความบันเทิงแก่ผู้อ่านมากกว่าการเสนอข่าวสาร นิตยสารส่วนใหญ่จะให้สาระเฉพาะเรื่อง เช่น เรื่องกีฬา แฟชั่น การเมือง การแสดง นวนิยาย หรือเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ฯลฯ จึงกล่าวได้ว่าเป็นนิตยสารมุ่งเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมเฉพาะอย่างของสังคม

2. สื่อมวลชนประเภทไฟฟ้า (electronic media) เป็นสื่อมวลชนที่ต้องใช้ไฟฟ้าในการทำงาน เป็นสื่อมวลชนที่เข้าถึงมวลชนได้มากแม้การคมนาคมไม่สะดวกก็สามารถกระจายคลื่นไปได้อย่างทั่วถึง แต่มีข้อจำกัดในพื้นที่ที่กระแสไฟฟ้าเข้าไม่ถึงและมีราคาแพง สื่อมวลชนประเภทนี้ได้แก่

2.1 โทรทัศน์ (television) เป็นสื่อมวลชนที่ได้ยินทั้งเสียงและเห็นภาพพร้อมกัน เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทต่อการศึกษาและการให้ความบันเทิงต่อประชาชนอย่างมาก ดังนั้นในปัจจุบันโทรทัศน์ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษามากขึ้น แต่ก็มีข้อเสียก็คือในพื้นที่ชนบทยังขาดไฟฟ้า และขาดเงินที่พอที่จะซื้อโทรทัศน์ได้เพราะมีราคาสูง ดังนั้นในส่วนที่บทบาทของโทรทัศน์ยังไม่สามารถใช้อย่างแพร่หลายในบางพื้นที่

2.2 วิทยุ (radio) เป็นสื่อมวลชนที่เข้าถึงมวลชนมากที่สุดและรวดเร็วที่สุดทุกหนทุกแห่ง ผู้ที่ไม่รู้หนังสือสามารถรับฟังข่าวสารและรายการบันเทิงต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

2.3 ภาพยนตร์ (movies) เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นอย่างมาก นอกจากจะให้ความบันเทิงและยังสามารถชักจูงผู้ชมให้ประพฤติปฏิบัติตามได้มาก โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น

อิทธิพลของสื่อมวลชน

ปรมา สตะเวทิน (2540: 142-145) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ที่มีทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับสาร ดังนี้

1. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อผู้รับสารนั้น ไม่ใช่อิทธิพลโดยตรง แต่เป็นอิทธิพลโดยอ้อมเพราะมีปัจจัยต่าง ๆ ที่กั้นอิทธิพลของสื่อมวลชน ได้แก่

1.1 ความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร (predisposition) ผู้รับสารจะมีความคิดเห็น ค่านิยมและมีความโน้มเอียงที่จะประพฤติปฏิบัติอย่างไรอย่างหนึ่งมาก่อน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการคบหาสมาคมกับคนอื่นและสถาบันสังคมที่ตนเป็นสมาชิก เมื่อบุคคลผู้นั้นสัมผัสกับสื่อมวลชนก็จะนำเอาทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมเหล่านี้ติดตัวมาด้วย

1.2 การเลือกของผู้รับสาร (selective process) ผู้รับสารจะเลือกรับสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตน และจะหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับสารที่ไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นและสนใจของตน ผู้รับสารจะพยายามตีความสารตามความเชื่อและค่านิยมที่ตนมีอยู่เดิม และจะเลือกจดจำเฉพาะสิ่งที่สนับสนุนความคิดความเชื่อของตน

1.3 อิทธิพลของบุคคล (personal influence) ข่าวสารจากสื่อมวลชนอาจไม่ได้ไปถึงผู้รับสารทั่วไปในทันที แต่จะผ่านสื่อบุคคลหรือผู้นำความคิดเห็นก่อนจะไปถึงผู้รับสาร ผู้นำความคิดเห็นมักสอดแทรกความรู้สึกริเริ่มกิดของตนเข้าไปด้วย

1.4 ลักษณะของธุรกิจด้านสื่อมวลชน (economic aspects) การดำเนินธุรกิจด้านสื่อมวลชนในสังคมเสรีนิยม ซึ่งมีเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมนั้น สื่อมวลชนสามารถแข่งขันกันได้โดยเสรี ต่างฝ่ายต่างเสนอความคิดเห็นและค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป และผู้รับสารก็มีเสรีภาพในการที่จะเลือกเชื่อถือความคิดเห็นใดความคิดเห็นหนึ่งได้ และตัดสินใจว่าจะเชื่อถือสื่อมวลชนใด

2. อิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อประชาชนเป็นเพียงผู้สนับสนุน (an agent of reinforcement) เท่านั้น คือสื่อมวลชนจะสนับสนุนทัศนคติ รสนิยม ความมีใจโน้มเอียงตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้มีความเข้มแข็งและพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมาเมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอหรือมีโอกาสเหมาะสม

3. สื่อมวลชนจะสามารถที่จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้รับสารได้ ในกรณีที่ผู้รับสารมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ก่อนแล้ว เช่น บุคคลอาจจะไม่พอใจทัศนคติและพฤติกรรมของตนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่ก่อนแล้ว ก็เป็นที่แน่นอนว่าบุคคลดังกล่าวจะต้องพยายามแสวงหาแนวทางหรือทำที่ใหม่ซึ่งก็หมายความว่า บุคคลนี้พร้อมที่จะเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมได้ สื่อมวลชนจึงทำหน้าที่เป็นเพียงผู้เสนอหนทางในการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเท่านั้น

4. สื่อมวลชนสามารถสร้างทัศนคติ และค่านิยมให้เกิดแก่ผู้รับสารได้ ในกรณีที่ผู้รับสารนั้นไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน ทั้งนี้ทัศนคติและค่านิยมใหม่จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้รับสารนั้นที่เสนอเรื่องราวในแนวเดียวกันซ้ำๆ หรือบ่อยครั้งอิทธิพลของสื่อมวลชนเช่นนี้จึงมีลักษณะสะสม (cumulative impact) มิใช่อิทธิพลที่ก่อให้เกิดทัศนคติทันทีทันใดหรือในระยะเวลาดสั้น

Bettinghaus (อ้างใน ปรมะ สตะเวทิน , 2539:146-147) ยังได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ว่าสื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อ และทัศนคติที่มีอยู่เดิมให้ฝังแน่นมากกว่าการที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีอยู่เดิม แต่ก็อาจจะเปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้างในขอบเขตของประสบการณ์ แต่สิ่งหนึ่งที่สื่อมวลชนเปลี่ยนแปลงได้มากที่สุดก็คือ อารมณ์ ส่วนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นยังไม่ปรากฏผลการวิจัยที่แน่นอนว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างไร เพราะส่วนใหญ่แล้ว กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการสื่อสารระหว่างบุคคลทั้งสิ้น

องค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสารประการหนึ่ง คือ ผลของการสื่อสาร ซึ่งเกิดจากการสื่อสารระหว่างบุคคลกับเหตุการณ์นั้น ๆ ผลของการสื่อสารจะเป็นตัวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร ผลของสื่อเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยตรงของการสื่อสารมวลชนไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม

การศึกษาเกี่ยวกับผลของสื่อ จะแบ่งระดับที่ศึกษาออกเป็นอย่างกว้าง ๆ (ศิริชัย ศิริกาษะ, 2531: 269) ดังนี้

1. ผลทางด้านความเข้าใจ เกี่ยวกับความรู้และความคิด (knowledge)
2. ผลทางด้านอารมณ์ความรู้สึก เกี่ยวกับทัศนคติและความรู้สึก (affection)
3. ผลทางด้านพฤติกรรม (action)

การศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากผลของสื่อจะแบ่งประเภทผลของสื่อ (ศิริชัย ศิริกาษะ, 2531: 270) ดังนี้

1. การเกิดการเปลี่ยนแปลงจากหน้ามือเป็นหลังมือ (conversion) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามความตั้งใจของผู้ส่งสาร

2. การเปลี่ยนแปลงแบบเล็ก ๆ น้อย ๆ (minor change) เช่น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบ หรือเปลี่ยนความเข้มข้น

3. การตอกย้ำ (reinforcement) เป็นการตอกย้ำของเก่า โดยที่ผู้รับสารยังคงยืนยันความเชื่อ ความคิดเดิม

การวิจัยด้านการสื่อสารมวลชน ได้มีการจำแนกระดับของการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับมหภาค (aggregate or macrosocietal level) โดยจะพิจารณาเอาสังคมเป็นหน่วยวิเคราะห์

2. ระดับระหว่างบุคคล (molecular or interpersonal level) เป็นหน่วยวิจัยระดับกลาง แทนที่จะวิเคราะห์เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั้งหมด อาจวิเคราะห์จากข้อมูลที่บุคคลอย่างน้อยสองคนมีความเกี่ยวข้องกัน

3. ระดับบุคคลหรือระดับจุลภาค (individual or microatomic level) จะถือว่าบุคคลแต่ละบุคคลเป็นหน่วยวิเคราะห์

สำหรับการวิเคราะห์อิทธิพลของสื่อในระดับบุคคล หมายถึง การที่สื่อมวลชนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับบุคคลที่เป็นผู้รับสาร ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงความรู้ (knowledge) ทัศนคติ (attitude) และพฤติกรรม (behavior)

ผลกระทบของสื่อที่มีต่อบุคคลสามารถเกิดขึ้นได้ 3 ทาง พรสิทธิ์ พันธนานุรักษ์ (2551: 426-433) ดังนี้

1. ผลของการสื่อสารต่อบุคคลในด้านการเปลี่ยนแปลงพุทธิพิสัย (cognitive domain) หมายถึง ผลของการสื่อสารที่ผู้ส่งสารต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับสารเกี่ยวกับความรู้ ความคิด ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นในสมองและไม่สามารถมองเห็นได้ง่าย เพราะเป็นผลของความสามารถและทักษะทางด้านสมองในการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง

2. ผลของการสื่อสารต่อบุคคลในด้านการเปลี่ยนแปลงเจตพิสัย (affective domain) เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติ ซึ่งเกิดขึ้นภายในตัวของผู้รับสาร เพราะทัศนคติเป็นกลุ่มของ ความเชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับเพศศึกษา ผ่านการนำเสนอโดยใช้สื่อสารมวลชน เพื่อให้เกิดความสนใจ และการรับรู้ของบุคคล และต่อเนื่องไปยังทัศนคติ

3. ผลของการสื่อสารต่อบุคคลในการเปลี่ยนแปลงทักษะพิสัย (psychomotor domain) การสื่อสารนอกจากจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้และทัศนคติแล้ว ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมปฏิบัติด้วย

อิทธิพลของสื่อบุคคล

สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลที่นำพาข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่งโดยอาศัยการติดต่อสื่อสารแบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคล 2 คนหรือมากกว่า 2 คนขึ้นไป

Roger and Shuemaker (อ้างใน พีระ จิระ โสภณ, 2531:250) กล่าวว่าในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใด ๆ เกิดการยอมรับในสารที่เสนอไปหรือให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากที่สุด สื่อที่ใช้ในการกระตุ้นให้เกิดการยอมรับสารนั้นควรใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร สื่อบุคคลนั้นจะเป็นประโยชน์มาก ในกรณีที่ผู้ส่งสารนั้นหวังผลให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมในการยอมรับสารนั้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้รับสารนั้นมีความเข้าใจกระจ่างชัดต่อสาร และตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจ

การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นการสื่อสารสองทาง ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถซักถามทำความเข้าใจ และมีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันได้โดยทันที ถือว่าเป็นประโยชน์อย่างมากในการใช้เครื่องชักจูงใจ โน้มน้าวผู้รับสาร ดังนั้นสื่อบุคคลจึงมีประสิทธิภาพดังนี้

1. สื่อบุคคลสามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบสองทาง ถ้าผู้รับไม่เข้าใจก็สามารถไต่ถามหรือขอข่าวสารเพิ่มเติมจากผู้ส่งสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว ส่วนผู้ส่งสารก็สามารถปรับปรุงแก้ไขสารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการ และความเข้าใจของผู้รับสารได้ในเวลาอันรวดเร็วเช่นกัน ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคลจึงมีระดับปฏิริยาตอบสนองสูงสามารถลดอุปสรรคของการสื่อสารที่เกิดจากการเลือกรับสารการเลือกแปลหรือตีความสาร และเลือกจดจำสารที่ไม่สอดคล้องกับผู้ส่งสารได้

2. สื่อบุคคลสามารถจูงใจผู้รับสารให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกได้ เนื่องจากสื่อบุคคลมิได้ทำหน้าที่เฉพาะในการส่งผ่านข่าวสารแต่เพียงผู้เดียว แต่จะมีบทบาทในการเติมแต่งขยาย หรือแปรเปลี่ยนข่าวสารได้ อันจะมีผลถึงความรู้ ทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้รับสารด้วย

การสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากที่สุด ดังนั้นสื่อบุคคลจึงมีความสำคัญมากกว่าสื่อมวลชนในขั้นการชักจูง โน้มน้าวใจ ส่วนสื่อมวลชนจะมีความสำคัญมากกว่าสื่อบุคคลในขั้นของการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและอาจมีผลบ้างในการสร้างทัศนคติในเรื่องที่ผู้รับสารไม่เคยรับรู้มาก่อน

การสื่อสารระหว่างบุคคลนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น การติดต่อสื่อสารโดยตรงและการติดต่อสื่อสารโดยกลุ่ม ดังนี้

1. การติดต่อโดยตรง (direct contact) การติดต่อโดยตรง นี้ ใช้สื่อบุคคลในการเผยแพร่ข่าวสารโดยตรง เช่น วิธีเยี่ยมบ้าน วิธีนี้หากผู้รับสารสงสัย ไม่เข้าใจ สามารถซักถามทำ

ความเข้าใจได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้เผยแพร่ข่าวสารยังสามารถสำรวจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้รับสารได้ด้วย ฉะนั้น ในกิจกรรมเผยแพร่ข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจ หรือชักจูงโน้มน้าวใจจึงนิยมใช้การติดต่อสื่อสารโดยตรง แต่มีข้อจำกัด คือ การใช้สื่อประเภทนี้ต้องใช้สื่อบุคคลเป็นจำนวนมากสิ้นเปลืองเวลาและแรงงานในการเผยแพร่ข่าวสาร

2. การติดต่อโดยกลุ่ม (group contact of community public) คือ การติดต่อโดยผ่านกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม กลุ่มต่าง ๆ ช่วยให้การสื่อสารของบุคคลบรรลุเป้าหมายได้ ดังที่ บลูมเมอร์ (Blumer) กล่าวว่า “สังคมมนุษย์ประกอบด้วยกลุ่มต่างชนิดกัน ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตร่วมกันอยู่ทั้งหมดจะประกอบกันเป็นแบบแผนปฏิบัติและพฤติกรรมร่วมของบุคคล เมื่อกลุ่มมีความสนใจมุ่งสู่ทิศทางใด บุคคลส่วนใหญ่ก็จะมี ความสนใจไปในทิศทางนั้นด้วย” การติดต่อโดยกลุ่มนี้ อาจทำได้โดยการประชุม อภิปรายและสนทนาภายในกลุ่ม คือ จัดกลุ่มคนที่มีความสนใจกันตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปให้สนทนาและเปลี่ยนความคิดเห็นโต้ตอบกันซึ่งจะมีส่วนในการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธข่าวนั้น

ประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

สำหรับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลนั้น นักวิชาการด้านการสื่อสารส่วนใหญ่ต่างเห็นว่า สื่อมวลชนจะมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อบุคคลในการให้ข่าวสารแก่คนจำนวนมาก เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างถูกต้อง ส่วนสื่อบุคคลนั้นจะมีประสิทธิภาพมากกว่าในด้านการจูงใจหรือโน้มน้าวใจให้บุคคลมีทัศนคติต่อเรื่องนั้น ๆ ตามแนวทางที่มุ่งหวังไว้เช่นกัน

พีระ จิระ โสภณ (2531:23) ได้กล่าวเปรียบเทียบประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไว้ว่า ผลการวิจัยต่าง ๆ พบว่า สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ซึ่งหมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมีประสิทธิภาพมากกว่า เมื่อวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเพราะข่าวสารที่ถ่ายทอดออกจากสื่อมวลชนเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมได้ ฉะนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นเพียงแหล่งความคิดและเป็นผู้วางแนวทางในการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์นั้นเป็นผลมาจากการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเห็นหน้าตากันทั้งสิ้น

พีระ จิระ โสภณ(2531:24) ได้ให้เหตุผลที่ทำให้การสื่อสารระหว่างบุคคลมีประสิทธิภาพมากกว่า ดังนี้

1. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลสามารถจัดการเลือกรับสารของผู้ฟังได้ เนื่องจากการหลีกเลี่ยงสนทนาหรือรับฟัง เป็นไปได้ยากกว่าการรับฟังข่าวสารจากสื่อมวลชน โดยในการรับฟังข่าวสารจากสื่อมวลชนนั้น ผู้รับสารอาจหลีกเลี่ยงไม่รับฟังเนื้อหาที่ขัดแย้งกับทัศนคติ และความเชื่อของตนเองหรือเรื่องที่ตนไม่สนใจได้ง่าย

2. การติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้ากันเปิดโอกาสให้ผู้ส่งสารสามารถปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนากันได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว หากว่าเนื้อหาที่สนทนา นั้นได้รับการต่อต้านจากผู้สนทนา

3. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล มักจะมีลักษณะง่ายและเป็นกันเองจึงง่ายต่อการชักจูงใจให้คล้อยตาม

4. ผู้รับสารส่วนใหญ่มักจะเชื่อถือในข้อตัดสินใจและความคิดเห็นของผู้ที่เขารู้จักและ นับถือมากกว่าบุคคลที่เขาไม่เคยรู้จักมาก่อน แล้วมาติดต่อสื่อสารด้วย

สื่อมวลชนและสื่อบุคคลต่างก็มีอิทธิพลต่อผู้รับสารเช่นเดียวกัน เพียงแต่มี รายละเอียดแตกต่างกันตามคุณลักษณะของสื่อแต่ละประเภทเท่านั้น ทั้งนี้ ได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล สรุปเป็นตาราง ดังนี้

ตาราง 2 ตารางเปรียบเทียบลักษณะของการสื่อสารระหว่างบุคคลกับสื่อมวลชน

คุณลักษณะ	สื่อบุคคล	สื่อมวลชน
1. การไหลของข่าวสาร	- มีแนวโน้มเป็นการสื่อสารสองทาง	- มีแนวโน้มเป็นการสื่อสารทางเดียว
2. ลักษณะของการสื่อสาร	- เผชิญหน้ากันระหว่างผู้ส่งและผู้รับ	- ผู้ส่งและผู้รับไม่เผชิญหน้ากันโดยตรงแต่จะผ่านสื่อต่าง ๆ
3. ความรวดเร็วในการตอบสนอง (feedback) จากผู้รับสาร	- สนองตอบกลับได้เร็ว	- สนองตอบกลับได้ช้า
4. ความสามารถก่อให้เกิดกระบวนการเลือกรับสาร (selective process) แก่ผู้รับสาร	- เอกรับสารได้ค่อนข้างสูง	- เลือกรับข่าวสารได้ค่อนข้างต่ำ
5. การเข้าถึงผู้รับสารจำนวนมาก	- เข้าถึงได้ช้า	- เข้าถึงได้รวดเร็ว
6. ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้รับสาร	- สร้างและเปลี่ยนแปลงทัศนคติ	- เปลี่ยนแปลงความรู้

ดังนั้น Willbur Schramm (1973: 303) จึงแนะนำว่าผู้ส่งสารควรใช้สื่อผสมผสานกันระหว่างสื่อบุคคลและสื่อมวลชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยนำข้อได้เปรียบของแต่ละสื่อมาใช้ประกอบกัน กล่าวคือควรใช้สื่อมวลชนเพื่อนำเสนอแนวคิดหรือความรู้ใหม่ๆ แก่ผู้รับสารจำนวนมาก และใช้สื่อบุคคลเพื่อชักจูงโน้มน้าวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความเชื่อ

อย่างไรก็ตาม Schramm ได้ให้ทัศนะว่าบางครั้งผลของการสื่อสารมิใช่มาจากปัจจัยภายนอกของผู้รับสารคือผู้ส่งสารและสื่อเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในของผู้รับสารเองด้วยว่าจะเลือกเปิดรับ เลือกจดจำ และเลือกนำสารไปใช้ได้หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับสารที่มีความสามารถในการเลือกรับสารได้ (active audience) มักจะเป็นผู้แสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อสนองตอบตามประโยชน์การใช้และความพึงพอใจของตน Schramm ยังย้ำอีกว่าในการะบวนการสื่อสาร ไม่เพียงแต่ผู้ส่งสารจะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารเท่านั้น แต่ในทางกลับกันผู้รับสารก็มีอิทธิพลต่อผู้ส่งสารให้สอดคล้องกับผู้ส่งสารด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ก็ยังไม่ละเลยประเด็นที่ผู้ส่งสารในฐานะผู้ไม่มีทางเลือกรับสาร (passive audience) ที่บางคนอาจได้รับอิทธิพลจากสื่อโดยตรงซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Defleur และ Dennis (1996: 557) ที่ได้สรุปว่าสื่อจะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. ผู้รับสารแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านการตัดสินใจด้วยลักษณะทางจิตวิทยา เช่น ทัศนคติ บุคลิกภาพ
2. ผู้รับสารมีความแตกต่างกันด้วยปัจจัยทางสังคม เช่น เพศ อายุ ระดับรายได้ ศาสนา ปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อทัศนคติ และค่านิยมของแต่ละคน
3. ผู้รับสารแต่ละคนไม่ได้อยู่โดดเดี่ยว แต่มีความสัมพันธ์หรือได้รับอิทธิพลจากคนรอบข้าง เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนที่โรงเรียน
4. ผู้รับสารแต่ละคนมีวัฒนธรรมทางสังคมแตกต่างกัน จึงมีความแตกต่างกันในเรื่องความสนใจการเลือกรับสาร ทัศนคติ ความสามารถแตกต่างกัน

ดังนั้น วิธีที่ผู้ส่งสารจะสื่อสารไปยังผู้รับสารได้ประสบผลสำเร็จวิธีหนึ่ง ก็คือการวิเคราะห์ผู้รับสารเพื่อทำความรู้จักหรือเรียนรู้ที่จะสร้างเนื้อหาสาร หรือผลิตสื่อให้สอดคล้องกับผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยทั่วไปการวิเคราะห์ผู้รับสารสามารถวิเคราะห์จากลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร เช่น ทัศนคติ บุคลิกภาพ วิธีการดำเนินชีวิต

แนวคิดเรื่องอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อผู้รับสาร

สารที่ส่งมาจากสื่อมวลชนจะเป็นแรงเสริมย้ำความเชื่อหรือแบบแผนพฤติกรรมที่มีอยู่แล้ว ในทางกลับกัน ถ้าบุคคลขาดความเป็นจริงในสังคมที่จะช่วยสนองความเข้าใจ ตอบสนอง การแสดงออกและตอบสนองความต้องการหนีไปสู่โลกที่ไม่จริง และเมื่อบุคคลต้องอาศัยข่าวสาร จากสื่อมวลชนก็จะเกิดผลที่เป็นการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลนั้น ดังนั้นสารจากสื่อมวลชนอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแง่ของความคิด (cognitive) อารมณ์ (affective) และพฤติกรรม (behavior) ดังอาจแสดงรายละเอียดไว้ดังนี้ กิติมา สุรสนธิ (2543: 106)

1. ผลต่อความคิด (cognitive effects) เป็นผลที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล อันได้แก่ ความคิดที่กำลังสับสน ทศนคติ ความเชื่อ และค่านิยม ซึ่งในด้านความคิดที่สับสนของบุคคลนั้น เกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้รับข่าวสาร ไม่เพียงพอที่จะทำความเข้าใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือเกิด จากการไม่มีข่าวสารที่เหมาะสมพอจะตัดสินใจได้ว่า ความหมายจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ความหมายใดเป็นความหมายที่ถูกต้อง กล่าวคือ มีความขัดแย้งต่อข่าวสารที่ได้รับนั่นเอง ซึ่งผล ในเรื่องความคิดสับสนของบุคคลนี้สามารถแก้ไขได้ โดยการให้ข่าวสารที่สมบูรณ์

ส่วนในกรณีของการสร้างทัศนคติ (attitude formation) สื่อมวลชนจะช่วยให้ ข่าวสารต่างๆ เพื่อให้ผู้รับสารเตรียมพร้อมที่จะทำตัวเองให้ทันกับโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ซึ่ง มักจะเกี่ยวข้องกับการสร้างทัศนคติใหม่ การยอมรับนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ลึกลับเข้ามา อย่างไรก็ตาม ในแง่ของการรับรู้ข่าวสารนั้น นอกจากสื่อมวลชนจะเป็นตัวจุดประกายให้เกิดความสนใจแล้ว ปัจจัยที่สำคัญต่อการรับรู้ข่าวสารของบุคคลก็คือขอบข่ายการเลือกสรรข่าวสารของบุคคลนั่นเอง ดังนั้น ในการสื่อสารทุกครั้งสิ่งที่สื่อมวลชนจะต้องทราบเป็นอันดับแรกคือ รายละเอียดเกี่ยวกับ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในตัวบุคคลอยู่แล้ว (predisposition) อันได้แก่ การอบรมจากครอบครัว ทัศนคติดั้งเดิม ค่านิยม ฯลฯ ตลอดจนถึงกระบวนการเลือกสรรของบุคคล ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัย ที่ก่อให้เกิดความสนใจและการรับรู้ต่อข่าวสารได้

ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ แหล่งทัศนคติที่สำคัญ ประภาพรรณ สนามทอง (2539: 19) สรุปได้ดังนี้

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (specific experience) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์ เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เราเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้น ไปตามทิศทางที่ เคยมีประสบการณ์มาก่อน

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (communication) การได้ติดต่อกับสื่อสารกับ บุคคลอื่น จะทำให้รับรู้ข่าวสารต่างจากผู้อื่น ซึ่งมีผลต่อทัศนคติได้

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (model) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้โดยขั้นแรกเมื่อมีเหตุการณ์บางอย่าง บุคคลนั้นจะสังเกตว่าบุคคลอื่นปฏิบัติอย่างไร ขั้นต่อไปบุคคลนั้นจะแปลความหมายของการปฏิบัตินั้นในรูปแบบทัศนคติ

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (institutional factors) ทัศนคติหลายอย่างของบุคคล เกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น ครอบครัว โรงเรียน หรือหน่วยงานเป็นต้น สถาบันเหล่านี้เป็นทั้งแหล่งที่มาและสิ่งช่วยสนับสนุนให้เกิดทัศนคติได้

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ กระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคล สรุปได้ 3 ประการ คือ

1. การยินยอม (compliance) การเปลี่ยนแปลงแบบนี้จะไม่ถาวร ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ที่จะได้รับ การยินยอมมักเป็นไปในแง่ของการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของบุคคลในสังคม

2. การเลียนแบบ (identification) เป็นภาวะที่บุคคลยอมรับสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้น เป็นผลจากความต้องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือพึงพอใจกับบุคคล หรือกลุ่มอื่นที่ตนเองต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ด้วย โดยจะรับบทบาทของกลุ่มหรือผู้อื่นมาเป็นของตน และ/หรือเปลี่ยนแปลงซึ่งกันและกัน การเลียนแบบนี้จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับความดึงดูดใจ (attractiveness) และพลัง (power) ของแหล่งข่าว

3. ความต้องการที่อยากจะเปลี่ยน (internalization) เกิดเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่า เนื่องจากสิ่งนั้นตรงกับความต้องการภายในและค่านิยมของเขา เมื่อพิจารณาจากกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติแล้วพบว่าจะต้องมีสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง

ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

ในกระบวนการสื่อสาร ประกอบไปด้วยองค์ประกอบของการสื่อสารที่สำคัญ ได้แก่

1. ผู้ส่งสาร (source)
2. สาร (message)
3. สื่อ (media)
4. ผู้รับสาร (receiver)

องค์ประกอบทั้ง 4 นี้ จะมีความสำคัญในการกำหนดความสำเร็จของการสื่อสารที่ทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติ รสนิยม และพฤติกรรม ไปในแนวทางที่ผู้ส่งสารปรารถนา โดยสื่อที่ใช้เรียกว่าสื่อมวลชน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ ประมะ สตะเวทิน (2539: 132-133) 1) สิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือวารสารต่าง ๆ 2) วิทยุกระจายเสียง 3) โทรทัศน์และ 4) ภาพยนตร์

สื่อ (media) เป็นหนทางหรือวิถีทางที่จะนำข่าวสารไปสู่ผู้รับ หรืออาจกล่าวได้ว่าสื่อคือพาหนะที่นำข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สื่อมวลชน (mass media) และสื่อบุคคล (personal media)

สื่อมวลชน (mass media) หมายถึง สื่อที่ทำให้ผู้ส่งสารซึ่งอาจจะเป็นบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มบุคคล สามารถจะส่งข่าวไปยังผู้รับเป้าหมายจำนวนมาก และอยู่กันอย่างกระจัดกระจายได้ในเวลาอันรวดเร็ว สื่อมวลชนในกระบวนการสื่อสารมวลชน เป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารซึ่งมีลักษณะโดยทั่วไปที่แตกต่างจากการสื่อสารในรูปแบบอื่น ๆ 2 ประการ คือกลุ่มผู้รับสารต้องเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ ซึ่งไม่ใช่ผู้ที่อยู่ในสังคมหรือมีประสบการณ์ร่วมกันแต่เป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายและมีลักษณะที่แตกต่างกันไป ไม่จำเป็นต้องเคยรู้จักหรือมีประสบการณ์คล้ายคลึงกันมาก่อน

สิ่งที่ใช้ในการสื่อสารมวลชนจะเป็นประเภทสื่อที่สัมผัสได้ด้วยการมองเห็น (visual transmitter หรือ visual media) เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ สื่อที่สัมผัสได้ด้วยการฟัง (audio transmitter) เช่น วิทยุ และสื่อที่สัมผัสได้ด้วยการมองเห็นและการฟัง (audio - visual transmitter) ได้แก่ โทรทัศน์ เป็นต้น

อิทธิพลของวิทยุโทรทัศน์

นับตั้งแต่วันกำเนิดโทรทัศน์ไทยคือ 24 มิถุนายน 2498 เป็นต้นมา ลักษณะของรายการโทรทัศน์ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก จากเดิมที่มีลักษณะเป็นรายการแบบไทย ๆ คือ รายการต่าง ๆ จะมีกลิ่นอายแบบไทย ๆ แทรกอยู่ด้วย เช่น ละครชาตรี เสวนาคนตรีไทย ได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเป็นโทรทัศน์แบบสากลในช่วงปี 2528 - 2532 โดยมีรูปแบบรายการเป็นแบบตะวันตกมากขึ้น ปริมาณของรายการแบบตะวันตกมีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ทฤษฎีบทบาทสื่อมวลชน

สื่อมวลชนหรือองค์การสื่อสารมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม สื่อมวลชนหรือองค์การสื่อสารมวลชนจึงมีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติ และดำเนินกิจการต่างๆ ให้สอดคล้องกับสังคม นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันได้กล่าวถึงหน้าที่ของสื่อมวลชน 3 ประการ คือ สมควร กวียะ (2545: 32-33)

1. สังเกตการณ์สภาพแวดล้อม (surveillance of environment) คือ สื่อมวลชนมีหน้าที่ในการสอดส่องและติดตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมและเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสมาชิกในสังคมมารายงานให้สมาชิกในสังคมได้ทราบ รวมถึงการเฝ้าดูแลสอดส่องเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเป็นอันตรายต่อสมาชิกของสังคม สื่อมวลชนจึงมีบทบาทในการกลั่นกรองข่าวสารที่จะนำเสนอต่อผู้รับสารจึงอาจเรียกบทบาทนี้ว่า ผู้เฝ้าประตู (gate keeper) บทบาทในการให้ข้อมูลข่าวสาร

2. ประสานสัมพันธ์ส่วนต่างๆ ของสังคมให้รวมตัวกันอยู่ได้ (correlation of the parts) คือ สื่อมวลชนมีหน้าที่ในการศึกษา ตรวจสอบเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม แล้วนำมาชี้แจงให้สมาชิกกลุ่มต่างๆ ในสังคมเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้กลุ่มสมาชิกอยู่ร่วมในสังคมเดียวกันได้ด้วยความสงบเรียบร้อยตามสมควร สื่อมวลชนจึงมีบทบาทในการวิพากษ์วิจารณ์ (critical function) สิ่งต่างๆ เหตุการณ์ที่สำคัญในสังคมพร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการแก้ไขหรือทางออกให้เกิดผลดีต่อสังคม รวมถึงบทบาทในการชักจูงใจ โน้มน้าวใจ (persuasion function) และบทบาทในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สมควร กวียะ (2545: 33)

3. ถ่ายทอดมรดกทางสังคม (transmission of social inheritance) คือ สื่อมวลชนมีหน้าที่ในการเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม ทัศนคติ และบรรทัดฐานของสังคมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เพื่อสืบทอดวิทยาการ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของสังคมนั้นๆ ให้คงอยู่ต่อไป หรืออาจกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนมีหน้าที่ในการสืบทอดวัฒนธรรมไปยังอนุชนรุ่นต่อๆ ไป สื่อมวลชนจึงมีบทบาทหน้าที่ในการให้การศึกษา

ต่อมา Charles R. Wright (อ้างใน สมควร กวียะ, 2545: 35) และ Willbur Schramm (อ้างใน กิติมา สุรสนธิ, 2543) เสนอบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน คือ

4. ความบันเทิง (entertainment) คือการเผยแพร่ถ่ายทอดศิลปะการแสดงเพื่อสร้างความจรรโลงแก่มวลชน และสามารถผ่อนคลาย ลดความเครียด ซึ่งทำให้ผู้คนสามารถแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ง่ายขึ้น จึงช่วยป้องกันไม่ให้สังคมล่มสลาย

จากแนวความคิด functional analysis กล่าวว่า การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนตามบทบาทหน้าที่เหล่านี้ สามารถทำให้เกิดประโยชน์และโทษต่อสังคม และปัจเจกบุคคลได้ ประมะ สตะเวทิน (2539: 134) การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนทำให้เกิดประโยชน์และโทษต่อปัจเจกบุคคลดังต่อไปนี้ (ประมะ สตะเวทิน, 2539: 134-139, กิติมา สุรสนธิ, 2543: 99-103, กาญจนา แก้วเทพ, 2543: 214-218 และ สมควร กวียะ, 2545: 77)

1. บทบาทหน้าที่ในการเฝ้าสังเกตการณ์และรายงานสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดประโยชน์ต่อปัจเจกบุคคล ได้แก่

- เป็นเครื่องมือในการประกอบการตัดสินใจกระทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน หรือตัดสินใจดำเนินกิจกรรมที่สำคัญจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และเป็นการเตือนภัยที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลที่เป็นสมาชิกในสังคมนั้น ๆ

- เผยแพร่ความคิดเห็นของบุคคลทำให้บุคคลนั้นได้รับการยอมรับ มีศักดิ์ศรีในสังคม

- ทำให้บุคคลที่เป็นผู้รับสารมีเกียรติศักดิ์ในสังคมในการเป็นผู้นำความคิดเห็น เพราะบุคคลนั้นรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากสื่อมวลชนที่ทันต่อเหตุการณ์

- ควบคุมศีลธรรมจรรยาของบุคคล โดยการนำเสนอและดำเนินการกระทำที่ไม่สมควรนำมาเป็นแบบอย่างเพราะขัดต่อบรรทัดฐาน และศีลธรรมอันดีของสังคม ทำให้บุคคลในสังคมไม่ปฏิบัติตามแบบอย่างที่ไม่ดีเหล่านั้น

นอกจากนี้การเฝ้าสังเกตการณ์และรายงานสภาพแวดล้อมทำให้เกิดโทษต่อปัจเจกบุคคล ได้แก่

- ทำให้สมาชิกในสังคมเกิดความหวาดวิตกกังวล เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ทำให้คนเกิดความเห็นแก่ตัว เกิดความชาชินต่อการกระทำชั่วตามที่ได้รับชมจากสื่อมวลชน ส่งผลให้สมาชิกในสังคมขาดศีลธรรมกระทำชั่วตามแบบอย่างที่พบเห็นในสื่อมากยิ่งขึ้น

2. บทบาทหน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ในสังคมเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดประโยชน์ต่อปัจเจกบุคคล ได้แก่

- ทำให้บุคคลในสังคมมีศักยภาพและคุณภาพมากขึ้น เช่น รับทราบข่าวสารมากขึ้น และเกิดความเข้าใจในข่าวสารมากขึ้น

- ช่วยลดความกังวลเกินกว่าเหตุ ลดความชาชิน เฉื่อยชา และป้องกันการแยกตัวจากกลุ่มหรือสนใจแต่ตัวเอง

นอกจากนี้ในการประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ในสังคมเข้าด้วยกันทำให้เกิดโทษต่อปัจเจกบุคคล ได้แก่

- การนำเสนอความคิดเห็นจากสื่อมวลชนมากเกินไปทำให้บุคคลขาดวิจรณาณในการคิดหาเหตุผลเชิงวิพากษ์ หรือเชิงวิเคราะห์ ทำให้บุคคลเกิดความเชื่อซาในการคิด และกระทำกิจกรรมต่าง ๆ

- กระแสการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็นทางสื่อมวลชนที่เหมือนเป็นกระแสความคิดเห็นหลักของสังคม ทำให้บุคคลบางกลุ่มที่เป็นสมาชิกจำนวนเล็กน้อยในสังคมเกิดความท้อแท้ไม่ต้องการวิพากษ์วิจารณ์ ทำให้บุคคลเกิดความเชื่อซามากยิ่งขึ้น

3. บทบาทหน้าที่ในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดประโยชน์ต่อปัจเจกบุคคล ได้แก่

- ช่วยให้บุคคลมีเอกภาพสามารถรวมตัวกันได้เนื่องจากการเปิดรับและรับรู้บรรทัดฐานของสังคมร่วมกัน

- ลดความเห็นแก่ตัวของบุคคล การฝ่าฝืนระเบียบทางสังคม

นอกจากนี้ในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดโทษต่อปัจเจกบุคคล ได้แก่

- ทำให้เกิดลักษณะสังคมแบบวัฒนธรรมมวลชน และสังคมมวลชนมากขึ้น กล่าวคือทำให้วัฒนธรรมในสังคมมีรูปแบบเดียวกันขาดความหลากหลายทางวัฒนธรรม

- ทำให้มวลชนในสังคมเกิดความยึดมั่นไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง

4. บทบาทหน้าที่ในการให้ความบันเทิง นันทนาการ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อปัจเจกบุคคล ได้แก่

- บุคคลได้หลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง จึงช่วยลดความเครียดด้านจิตใจ

- บุคคลได้พักผ่อนหย่อนใจ

นอกจากนี้ในการให้ความบันเทิง นันทนาการ ทำให้เกิดโทษต่อปัจเจกบุคคล ได้แก่

- ทำให้บุคคลเลียนแบบการกระทำหรือเอาอย่างความประพฤติ และค่านิยมที่ไม่เหมาะสมไม่ถูกต้อง

- ทำให้บุคคลเกิดความคิดฟุ้งซ่านเพื่อฝืนเกินความเป็นจริง แยกแยะความเป็นจริงกับเรื่องที่ได้รับชมจากสื่อมวลชน ไม่ออก

- ทำให้รสนิยมต่ำลง

จากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ผู้ศึกษาสามารถนำมาเป็นแนวทางอธิบายและกำหนดสมมติฐานในการศึกษาถึงประโยชน์และโทษการนำเสนอข่าวอาชญากรรมทางหนังสือพิมพ์รายวัน และภาพยนตร์ที่มีผลต่อเยาวชน ดังต่อไปนี้

1. บทบาทในการเฝ้าสังเกตและรายงานสภาพแวดล้อม ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การนำเสนอข่าวอาชญากรรมทางหนังสือพิมพ์รายวัน อาจทำให้เกิดประโยชน์ต่อเยาวชน ได้แก่

- เตือนภัยที่เกิดจากความรุนแรงต่างๆ ของบุคคลอื่นที่อาจเกิดต่อเยาวชน ทำให้เยาวชนระมัดระวังตัวมากขึ้น

- การนำเสนอข่าวอาชญากรรมทางหนังสือพิมพ์รายวันที่มีการดำเนินและแสดงความคิดเห็นในเชิงต่อต้านพฤติกรรมที่ขัดต่อบรรทัดฐานและศีลธรรมอันดีของสังคมทำให้เยาวชนเกิดความยับยั้งชั่งใจไม่กระทำความผิดแบบอย่างที่ไม่ดีตามข่าวอาชญากรรมที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ

นอกจากนี้การรายงานข่าวอาชญากรรมทางหนังสือพิมพ์รายวัน อาจทำให้เกิดโทษต่อเยาวชน ได้แก่

- อาจทำให้เยาวชนเกิดความไม่สบายใจ หวาดวิตก และเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้เยาวชนมีทัศนคติที่มีต่อสังคม และบุคคลอื่น

- อาจทำให้เยาวชนเกิดความซาซึนต่อการก่ออาชญากรรม และอาจทำให้เยาวชนเกิดความยับยั้งชั่งใจ ขาดศีลธรรม ขอมรับและมีพฤติกรรมก่ออาชญากรรมตามแบบอย่างข่าวอาชญากรรม

2. บทบาทหน้าที่ในการให้ความบันเทิง นันทนาการ ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การนำเสนอความรุนแรงในข่าวอาชญากรรมทางหนังสือพิมพ์รายวัน และภาพยนตร์

- เยาวชนมีทางเลือกในการพักผ่อนหย่อนใจ และช่วยระบายความตึงเครียด ความก้าวร้าวในจิตใจของเยาวชน

- เยาวชนได้หลีกเลี่ยงปัญหาในชีวิตจริง ทำให้เยาวชนเกิดความสบายใจ

นอกจากนี้การนำเสนอความรุนแรงทางสื่อมวลชนเพื่อความบันเทิงอาจทำให้เกิดโทษต่อเยาวชน ได้แก่

- เป็นแบบอย่างในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง ทำให้เยาวชนเลียนแบบการก่ออาชญากรรม หรือเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงที่นำเสนอในภาพยนตร์

- ทำให้เยาวชนมีระดับศีลธรรมน้อยลง คือขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำผิด หรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินผู้อื่น หรือทำให้เยาวชนยอมรับการก่ออาชญากรรมหรือยอมรับการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงมากขึ้น

จากแนวความคิดดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงกำหนดสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ คือ การนำเสนอความรุนแรงทางสื่อมวลชนทำให้เยาวชนจดจำการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง และมีทัศนคติในการยอมรับความรุนแรงมากขึ้น

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (social learning theory) ของ วิทยา คำแรงเกียรติศักดิ์ (2542: 57-59) เด็กและผู้ใหญ่ได้รับ เจตคติ การตอบสนองทางอารมณ์ และแนวปฏิบัติใหม่ ๆ โดยการเอาอย่างจากภาพยนตร์และโทรทัศน์ กระบวนการเรียนรู้จากการเอาอย่างประกอบด้วย ความน่าสนใจ/ความตั้งใจ การได้รับและการจดจำ และการจูงใจ การเรียนรู้ความก้าวร้าว สามารถแสดงออกเป็นพฤติกรรมต่อต้านสังคมในระยะต่อมา

Albert Bandura เชื่อว่าสามารถเรียนรู้โดยการสังเกตผู้อื่น ประสบการณ์เลียนแบบ คือวิธีเฉพาะของการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ เขายืนยันว่าการเอาอย่าง มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เท่า ๆ กับประสบการณ์ตรง

ในเรื่องความจำ Bandura ได้กล่าวว่า ความจำเป็นหน้าที่หนึ่งของการเรียนรู้ ทฤษฎีของ Bandura ก้าวไปไกลว่านักพฤติกรรมศาสตร์ เขาเชื่อว่าความสามารถในการใช้สัญลักษณ์ทำให้มนุษย์ต่างจากสัตว์ ที่จำกัดความสามารถเพียงการกระตุ้น-ตอบสนอง เขากล่าวว่า คนจะเก็บ (จำ) เหตุการณ์ได้ 2 วิธี คือ โดยผ่านภาพและผ่านภาษา ดังนั้นเราสามารถเรียนรู้พฤติกรรมได้โดยไม่จำเป็นต้องฝึกฝนและได้รับแรงเสริมโดยตรง เพราะพฤติกรรม (ที่เห็นจากโทรทัศน์) จะถูกจำในสมองพร้อมที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในอนาคตนานเท่าที่เขาจำได้

ทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ความหมายของ "การเรียนรู้" ว่า การเรียนรู้ คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือความโน้มเอียงของพฤติกรรมจากประสบการณ์เดิมของคนแต่ละคน

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ได้ระบุบทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อการเรียนรู้ทางสังคมไว้อย่างเด่นชัด คือ ทฤษฎีการเรียนรู้การสังคม

Albert Bandura (1978: 24-29) ได้แบ่งการเรียนรู้ของสังคมของมนุษย์ออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

1. การเรียนรู้จากผลของการกระทำ (learning by response consequences) เป็นแบบพื้นฐานของการเรียนรู้ที่มีรากฐานมาจากประสบการณ์โดยตรง รูปแบบของพฤติกรรมที่เป็นผลสำเร็จจะถูกเลือกมาใช้ต่อไป พฤติกรรมที่พิจารณาว่าไม่มีประสิทธิภาพก็จะถูกละทิ้งหรือเลิกไป

2. การเรียนรู้จากการสังเกต (observational learning หรือ social learning) การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้นเกิดจากตัวแบบ ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ต้องอาศัยการลองผิดลองถูก ในการเรียนรู้โดยผ่านทางตัวแบบนั้น ตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมกัน และเนื่องจากคนเราใช้ชีวิตในแต่ละวันในสภาพแวดล้อมที่แคบ ดังนั้นการรับรู้สถานการณ์ต่างๆ ของสังคม จึงมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้อื่น เช่น พ่อ แม่ เพื่อน ครู อาจารย์รวมทั้งการได้เห็นและได้ยินจากสื่อมวลชน

เบนคูราเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้นเกิดจากการสังเกตต้นแบบ ซึ่งจะแตกต่างจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ต้องอาศัยการลองผิดลองถูก ในการเรียนรู้โดยผ่านทางตัวแบบนั้น ตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถจะถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆ กันและเนื่องจากคนเราใช้ชีวิตในแต่ละวันในสภาพแวดล้อมที่แคบ ดังนั้น การรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ของสังคมจึงมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้อื่น โดยการได้เห็นและได้ยิน โดยไม่มีประสบการณ์ตรงเข้ามาเกี่ยวข้อง เบนคูรากล่าวว่า คนเราส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของสังคมโดยผ่านทางสื่อแทบทั้งสิ้น

โดยในรายละเอียดของการศึกษาในด้านนี้ เบนคูรากล่าวว่า คนเรามีปฏิสัมพันธ์ (interact) กับสิ่งแวดล้อมตัวเราอยู่เสมอ ทั้งสองสิ่งมีอิทธิพลต่อกัน ก่อให้เกิดการเรียนรู้

พฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์ เกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกต (observational learning) หรือการเลียนแบบจากต้นแบบ (modeling) จากการสังเกตนี้ บุคคลจะสร้างรูปแบบและกฎของพฤติกรรมของตัวแบบ และจะเก็บข้อมูลไว้ในสมองเป็นแนวทางสำหรับพฤติกรรมตัวเองต่อไป

ในที่นี้ “ตัวแบบ” ไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น แต่อาจเป็นสัญลักษณ์ เช่น ตัวแบบที่เห็นในโทรทัศน์ หรือภาพยนตร์ นอกจากนี้คำ บอกเล่าด้วยคำ พูดหรือข้อมูลที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรก็สามารถเป็นตัวแบบได้ การเรียนรู้โดยการสังเกตไม่ใช่การลอกแบบจากสิ่งที่สังเกตโดยไม่คิด แต่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติและทักษะของผู้เลียนแบบด้วย

ในทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เบนคูรา กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการเลียนแบบมี 2 ขั้น ขั้นที่ 1 การเกิดความสามารถในการกระทำ เป็นการรับมาซึ่งการเรียนรู้ (acquisition) ที่สามารถจะแสดงพฤติกรรมได้โดยอาศัยกระบวนการทางสติปัญญาและความใส่ใจ

ขั้นที่ 2 การกระทำ (performance) คือขั้นการแสดงพฤติกรรมซึ่งอาจจะมีการแสดงพฤติกรรมหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความสามารถทางด้านร่างกาย ทักษะต่างๆ รวมทั้งความคาดหวังที่จะได้รับแรงเสริมเป็นแรงจูงใจ (incentives)

ปริยาทร มาเดเบนทร์ (2540:145) ได้อธิบายกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกต มี 4 กระบวนการ

1. กระบวนการใส่ใจ (attention process) ถ้าบุคคลมีความใส่ใจในการเรียนรู้ โดยการสังเกต การเลียนแบบจะเกิดขึ้น การเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องรับรู้ ส่วนประกอบสำคัญของพฤติกรรมของผู้ที่เป็นแบบ นอกจากนี้คุณลักษณะของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับกระบวนการใส่ใจด้วย

2. กระบวนการจดจำ (rentention process) คือการที่ผู้เรียนรับรู้บันทึกสิ่งที่ตนสังเกตจากตัวแบบไว้ ในความจำระยะยาว จนผู้เลียนแบบหรือผู้สังเกตสามารถเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ ผู้ที่สังเกตจะสามารถระลึกถึงสิ่งที่ได้สังเกตเก็บไว้เป็นภาพในใจ (visual imagery) และสามารถถ่ายทอดด้วยคำพูดหรือถ้อยคำ (verbal coding) ออกมาได้ ถ้าผู้สังเกตมีโอกาสที่จะได้เห็นตัวแบบแสดงสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ซ้ำ ๆ กัน จะเป็นการช่วยความจำ ได้ดียิ่งขึ้น เช่น เมื่อเด็กเปิดวิทยุฟังเพลง เด็กจะเลือกฟังเพลงที่ตนเองชอบ และมักจะเปลี่ยนคลื่นวิทยุหาสถานีที่เปิดเพลงเพื่อจะได้ฟังเพลงซ้ำ ๆ กัน และสามารถจดจำ เนื้อร้อง

3. กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (reproduction process) กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปรสภาพ ภาพพจน์ หรือ สิ่งที่จำ ไว้เข้ารหัสเป็นถ้อยคำ ในที่สุดแสดงออกมาเป็นการกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ ปัจจัยที่สำคัญของกระบวนการนี้คือ ความพร้อมทางด้านร่างกายและทักษะที่จำเป็นจะต้องใช้ในการเลียนแบบของผู้เลียนแบบ ทำให้สามารถเลียนแบบได้เหมือนตัวแบบ หรือไม่เหมือน หรือเหมือนเพียงบางส่วน ฉะนั้นในขั้นนี้ การแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบของแต่ละบุคคลจึงแสดงได้แตกต่างกันไป

4. กระบวนการจูงใจ (motivation process) Albert Bandura (1978:30) อธิบายว่าแรงจูงใจของเด็กที่จะแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบที่ตนสังเกต เนื่องจากความคาดหวังว่าการเลียนแบบจะนำประโยชน์มาให้ เช่นการได้รับแรงเสริมหรือรางวัล รวมทั้งคิดว่าการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบจะทำให้ตนหลีกเลี่ยงปัญหาได้

นอกจากการเรียนรู้โดยการสังเกตดังกล่าวแล้ว ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเบนดูรา ปริยาทร มาเดเบนทร์ (2540:147) ได้ให้แนวคิดเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเอง (self efficacy) ไว้ด้วยกล่าวคือ แนวคิดเรื่องความสามารถของตนนั้น ในระยะแรก เบนดูรา เสนอแนวคิดของความคาดหวังความสามารถของตนเอง (efficacy expectation) โดยให้ความหมายว่าเป็นความคาดหวังที่ตนนี้ มีการกรองต่างกัน การแสดงออกของพฤติกรรม แต่ต่อมา บันดูรา ได้ใช้คำว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง (perceives self-efficacy) โดยให้ความจำกัดความว่าเป็นการที่บุคคล

ตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำ พฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

การเลียนแบบ เกิดขึ้นได้ 3 ลักษณะ

1. กฎการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ความหมายทั่วไปคือ บุคคลมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบวัฒนธรรมต่างๆ ได้จากการติดต่อสัมพันธ์กันมากกว่า ด้วยเหตุนี้ถ้าบุคคลได้มีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใดอยู่เป็นประจำแล้ว ความคิดและรูปแบบชีวิต จะเลียนแบบจากบุคคลเหล่านั้นมากกว่าบุคคลอื่นๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อย จากความเชื่อที่ว่า การติดต่อสัมพันธ์โดยตรงกับ “ต้นแบบ” ดังกล่าวนี้อาจจะเป็นผู้ซึ่งผู้เลียนแบบให้ความเชื่อถือมากกว่าบุคคลอื่นๆ

2. การเลียนแบบผู้ที่เหนือกว่าและผู้ที่ดียกกว่า บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูงจะเป็นผู้ถูกเลียนแบบ บางครั้งบุคคลจะกระทำ ตามตัวแบบที่เป็นบุคคลที่มีสถานภาพสังคมสูงจะเป็นผู้ถูกเลียนแบบ บางครั้งบุคคลจะกระทำ ตามตัวแบบที่เป็นบุคคลที่มีสถานภาพสังคมสูง ในความหวังที่ว่าพฤติกรรมการเลียนแบบนั้น จะปกป้องและให้รางวัลบางอย่างได้

3. กฎการเข้าไปแทนที่เป็นการนำสิ่งใหม่ๆ เข้ามาทดแทนสิ่งเก่าๆ เช่น แฟชั่น หรือการแสดงพฤติกรรมของเด็กจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และจะแพร่กระจายไปในทุก ๆ สังคมได้ เนื่องจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมในปัจจุบันมีความรวดเร็วมากจึงเป็นผลทำให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบขึ้น

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางสังคมสำหรับคนทุกวัย คือ ตัวแบบที่ผ่านทางโทรทัศน์ภาพยนตร์ และสื่อที่เป็นภาพอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทรทัศน์ ซึ่งสามารถพบตัวแบบได้หลายประเภท และสามารถรับชมได้สะดวกสบายภายในบ้าน

จุดนี้ ทั้งเด็กและผู้ใหญ่จะได้รับทัศนคติ แนวความคิด และ “สไตล์” ใหม่ๆ ผ่านตัวแบบ ตัวแบบทางโทรทัศน์มีบทบาทสำคัญในการปรับความคิดและการกระทำ ของมนุษย์

ในการวิจัยพบว่าเด็ก ๆ มักจะเลือกรับสารที่สนุกสนาน ตื่นเต้น เช่น รายการการ์ตูนหรือแม้แต่บางฉากในรายการละคร และรายการของผู้ใหญ่ เด็กก็อาจเลือกรับได้ถ้ารู้สึกสนุกสนาน สะดุดใจดังนั้นหากรายการโทรทัศน์จะมีอิทธิพลต่อเด็ก ๆ ก็ย่อมหมายความว่าเด็ก ๆ เป็นผู้กำหนดให้สารเหล่านั้นเข้าสู่การรับรู้และตีความเอง ซึ่งให้เห็นว่าเด็ก ๆ ไม่ได้ถูกโทรทัศน์ครอบงำแต่ทว่าเด็กมีทางเลือกที่จะรับสารหรือไม่รับก็ได้ หากเด็ก ๆ เลือกที่จะรับก็เป็นเพราะโทรทัศน์สามารถสนองความต้องการในขณะนั้นได้ ทางออกของเด็ก ๆ ก็คือ หากิจกรรมมาทำแทน หรือไม่เช่นนั้นก็เพียงแค่ปิดโทรทัศน์เสีย เสรี วงษ์มณฑา (2533:12)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว

ความก้าวร้าวของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่น ความก้าวร้าวมิได้เป็นผลของสัญชาตญาณหรือแรงขับซึ่งเกิดจากความคับข้องใจ แต่เป็นผลของการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการเลียนแบบจากบรรทัดฐานทางสังคม การได้รับรางวัลและการถูกลงโทษ ยิ่งพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นได้รับการเสริมแรงมากเท่าไร ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดพฤติกรรมนั้นขึ้นอีกเท่านั้น ศิริชัย โชติรัตน์ (2538: 8)

บุคคลที่เกิดความคับข้องใจ เนื่องจากมีอุปสรรคขัดขวางมิให้ไปสู่เป้าหมายหรือมีอารมณ์ขุ่นข้องเนื่องจากเหตุการณ์ตึงเครียดบางอย่าง อารมณ์จะกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองต่าง ๆ กัน แล้วแต่บุคคลเคยเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาวะการตึงเครียดนั้นๆ อย่างไร คนที่มีความคับข้องใจบางคนอาจจะวิ่งไปให้ผู้อื่นช่วยหรืออาจจะหลบไปเสียจากสถานการณ์นั้น ขณะที่บางคนอาจจะก้าวร้าวหรือบางคนกลับพยายามจะเอาชนะอุปสรรคนั้น ขึ้นอยู่กับว่าในอดีตที่ผ่านมาแต่ละคนเคยใช้วิธีการใดเพื่อลดความคับข้องใจที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้เป็นตัวกำหนดสำคัญที่ทำให้มนุษย์มีความก้าวร้าว

การเสริมแรง ผลงานวิจัยเรื่องชี้ให้เห็นบทบาทสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ด้วยการเสริมแรง ซึ่งมีทั้งการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรงที่บุคคลทำพฤติกรรมนั้นแล้วได้รับรางวัลหรือถูกลงโทษ และการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น การที่บุคคลมีพฤติกรรมบางอย่าง เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นผลของการคาดการณ่ล่วงหน้าของบุคคลนั้นว่า ทำพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วจะได้รับรางวัล หรือเคยทำแล้วได้รับรางวัลจึงมีแนวโน้มจะทำซ้ำอีก การให้สิ่งเสริมแรงในระดับบุคคล นอกจากจะให้เป็นวัตถุ สิ่งของถูกใจ หรือให้รางวัลที่เป็นสัญลักษณ์แล้วยังหมายถึงการให้ความรัก ความเอาใจใส่ให้คำชมเชย ให้การยกย่อง สนับสนุน และแสดงการยอมรับด้วย

การลงโทษ การลงโทษทางกายเป็นวิธีดัดรูปพฤติกรรมที่ใช้ได้ผลน้อยกว่าการเสริมแรง บ่อยครั้งการเมียนตีเด็กอาจไม่ได้ผลตามที่บิดามารดาต้องการ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแสดงผลคล้ายคลึงกันว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูในสภาพที่มีความก้าวร้าวรุนแรง โตขึ้นจะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ก้าวร้าวรุนแรง และบิดามารดาที่ลงโทษเด็กเมื่อมีพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยการก้าวร้าว นั้น อาจจะเป็นการส่งเสริมและเป็นแบบอย่างพฤติกรรมก้าวร้าว ให้เด็กเลียนแบบได้ในภายหลัง และจากการศึกษาวิจัยโดย Eron และคณะสรุปว่าบิดามารดาที่ใช้วิธีการลงโทษบุตร โดยการเมียนตีบ่อยๆ มักจะมีบุตรที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าบิดามารดาที่ไม่ค่อยลงโทษบุตร โดยการเมียนตี ศิริชัย โชติรัตน์ (2538: 9)

การเลียนแบบ การเลียนแบบเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญอันหนึ่งที่ทำให้ บุคคลมีรูปแบบพฤติกรรมใหม่เช่น การเรียนรู้ของเด็กส่วนมากมักเป็นผลของการเลียนแบบจากผู้ใหญ่ ในการศึกษาหลาย ๆ เรื่อง ได้แสดงว่าการเห็นแบบอย่างการก้าวร้าวจะมีผลต่อพฤติกรรมมากน้อยแค่ไหน นั้นมีตัวแปรหลายประการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย เช่นการได้รับรางวัลหรือการถูกลงโทษของตัวแบบพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น ตัวแบบที่มีสถานภาพสูงและมีอำนาจในการให้รางวัล และยังไปกว่านั้นยังพบว่าตัวแบบในภาพยนตร์หรือในโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กมากเท่ากับตัวแบบที่เป็นคนจริง ๆ

โทรทัศน์กับความก้าวร้าว มีข้อเท็จจริงจากการศึกษาหลายเรื่องแสดงว่าความโหดเหี้ยมรุนแรงในรายการโทรทัศน์มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและทัศนคติของผู้ชม โดยเฉพาะเด็กๆ ได้ผลการศึกษาวิจัยสรุปไว้ว่า เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น หลังจากดูรายการที่มีเนื้อหาสาระรุนแรงทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเด็กได้เรียนรู้แนวทางและวิธีการใหม่ๆ ในการก้าวร้าวจากรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความก้าวร้าวรุนแรง ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น นอกจากนั้นการดูรายการโทรทัศน์ดังกล่าวจะทำให้เด็กมีการควบคุมความรู้สึกก้าวร้าวลดลง เพราะเมื่อผู้ใหญ่ทำ พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงได้ เด็กก็สามารถทำพฤติกรรมเช่นเดียวกันนี้ได้เหมือนกัน ยิ่งไปกว่านั้นการได้ชมรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสาระบอบๆจะทำให้เด็กเกิดความเคยชินกับพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ต้องอดกลั้นกับความรู้สึกก้าวร้าวสามารถแสดงออกได้โดยไม่ต้องลังเลใจ ศิริชัย โชติรัตน์ (2538: 9)

แนวคิดสภาพแวดล้อมทางสังคม

สภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการมีพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น ประกอบด้วย

1. **สถาบันครอบครัว (family)** โดยเฉพาะพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ถือเป็นปรากฏการณ์แรกที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเขาทั้งด้านความรู้สึนึกคิด และแบบอย่างของการประพฤติปฏิบัติ นักจิตวิทยาเชื่อว่า สิ่งที่เกิดขึ้นภายในสถาบันครอบครัว ความสัมพันธ์ และการอบรมเลี้ยงดูที่นำไปสู่ปัญหาทางด้านจิตใจนั้น จะทำให้เขามีพฤติกรรมก้าวร้าว และต่อต้านสังคมตามมา

ปัจจัยทางครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว คือ

1. การอบรมเลี้ยงดู ในการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครองล้วนแล้วแต่มีผลในการหล่อหลอมให้เด็กมีพัฒนาการและบุคลิกในรูปแบบต่าง ๆ และการอบรมเลี้ยงดูที่พบว่า มี

ความสัมพันธ์ในการเป็น แบบอย่างและช่วยส่งเสริมหรือจูงใจให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กได้ เป็นอย่างดี มี 3 ประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกัน ดังนี้

1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่จะห้ามมิให้เด็กกระทำในสิ่งที่เขาต้องการ เช่น อย่าทำเสียงดัง อย่าทำเสื้อผ้าสกปรก เป็นต้น แต่จะให้เด็กทำตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ ประเพณี และมาตรฐานทางสังคมอย่างเคร่งครัด และไม่ยอมจำนนต่อการเรียกร้องของเด็ก เมื่อเวลาทำผิดก็จะถูก ลงโทษอย่างรุนแรง ทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ และเกิดการขัดขืนหรือต่อต้านกฎ หรือในทางตรงกันข้ามอาจเกิดความวิตกกังวลเมื่อทำตามกฎเกณฑ์ไม่ได้ และมักจะ โกรธแค้นเมื่อถูกลงโทษ นอกจากนั้น พ่อแม่ประเภทนี้มักจะให้ความอบอุ่นในระดับต่ำ ให้เหตุผลน้อย และมักใช้อำนาจ ควบคุมให้เด็กเป็นไปตามที่ตนเองต้องการ รวมทั้งจะเลี้ยงดูเด็กให้มีลักษณะคล้ายคน (adult-like fashion) ซึ่งเมื่อเด็กไม่ทำหรือทำไม่ได้ก็จะถูกลงโทษ โดยปราศจากเหตุผลที่ชัดเจน ส่อให้เห็นว่า พ่อแม่ที่เจตนาร้ายต่อเด็ก ทำให้เขากลายเป็นคนคือดั่ง ขัดขืน ต่อต้าน และทำตรงข้ามกับที่สั่งรวมทั้งบางครั้ง พ่อแม่ประเภทนี้จะให้เด็กรับผิดชอบงานมากจนเกินไป เด็กไม่มีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธหรือต่อรองใด ๆ ทั้งสิ้น รวมทั้งไม่ยอมให้เด็กแสดงอารมณ์ไม่ว่าทางบวกหรือทางลบ ดังนั้น การอบรมในลักษณะดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูง หรือในบางครั้งการที่พ่อแม่ใช้วิธีการลงโทษ ทางกายในการฝึกวินัยและควบคุมความประพฤติต่างๆ ซึ่งจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมถือว่า การลงโทษทางกายของพ่อแม่เป็นการแสดงแบบพฤติกรรมก้าวร้าวให้แก่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าวในเวลาต่อมาเช่นกัน

1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ ไม่ยอมรับ ไม่ให้ความรักความสนใจ ปล่อยให้เด็กอยู่คนเดียวและทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนไม่ว่าเรื่องใด ๆ ขอบวิจรรย์ คำนิ และเปรียบเทียบกับผู้อื่น เรียกได้ว่าเป็นการทอดทิ้งทั้งทางกาย และทางจิต ทำให้เด็กขาดสิ่งที่พึงกลายเป็นคนคือดั่ง ต่อต้าน และต่อสู้ ตั้งแต่ระดับต่ำจนถึงระดับสูง ขาดการควบคุมตนเอง เกิดความคับข้องใจ โกรธแค้น และจะพยายามเรียกร้องความสนใจ โดยการแสดงออกด้วยความก้าวร้าว รุนแรง เช่น ทำลายข้าวของ ลักเล็กขโมยน้อย มีเรื่องชกต่อยกับผู้อื่น เป็นต้น ซึ่งจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมถือว่า ถึงแม้การอบรมเลี้ยงดูในลักษณะนี้ ก็ถือเป็นการเสริมแรงให้เด็กเกิดการกระทำ พฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจากเขาจะไม่มี การเรียนรู้จากตัวแบบเลยว่าการกระทำพฤติกรรมก้าวร่วานั้น ก่อให้เกิดผลอย่างไร และถึงเขาจะกระทำหรือไม่ก็ไม่มีผู้ใดสนใจอยู่ดี ความไม่แน่นอนของการกวดขันพฤติกรรมและการลงโทษจากการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 2 แบบนี้ เช่น การเข้มงวดกวดขันความประพฤติมากเกินไป หรือลงโทษรุนแรงมากเกินไป รวมทั้งไม่ชี้แจงเหตุผลให้เด็กเข้าใจว่า ทำไมจึงถูกลงโทษ หรือบางครั้งการลงโทษ เป็นไปอย่างไม่สม่ำเสมอ ไม่อยู่กับร่องกับรอยขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้ใหญ่ ทำให้เด็กเข้าใจว่า พ่อแม่

เกลียดชัง ทำให้เกิดความสับสน ไม่อาจเข้าใจและแยกแยะความถูกต้อง และขาดการควบคุมตนเอง หรือการยับยั้งต่อการกระทำต่าง ๆ ได้

1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมให้เด็ก แสดงอารมณ์และพฤติกรรมต่าง ๆ ได้โดยไม่มีการควบคุม เช่น แทนที่จะห้ามปรามหรือลงโทษ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวกลับกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น เป็นต้น การปล่อยให้เด็ก เรียกร้องตามใจปรารถนาโดยพ่อแม่ยอมจำนน ทั้งยังไม่มีกฎเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน หรือถ้ามีก็เป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่คงเส้นคงวา หย่อนยาน ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมรุนแรงออกมาเมื่อ ไม่ได้ตามใจปรารถนา เช่น คือดิ่ง ก้าวร้าว แสดงความเป็นศัตรูกับผู้อื่น ไม่รู้จักยับยั้งพฤติกรรม ซึ่ง จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมถือว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจเป็นการเสริมแรงให้การแสดง พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้นได้สะดวกและง่ายขึ้น

2. ความแตกแยกของครอบครัว (broken homes) ความแตกแยกอาจเกิดจาก การหย่าร้าง การแยกทางกัน หรือการตายของพ่อหรือแม่ ตลอดจนวิถีปฏิบัติที่พ่อแม่กระทำต่อกัน ซึ่งเป็นในลักษณะของ ความห่างเหิน การทะเลาะเบาะแว้ง เป็นต้น ซึ่งจากทฤษฎีการเรียนรู้ทาง สังคมถือเป็นการแสดง แบบอย่างของพฤติกรรมก้าวร้าว และก่อให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรม ดังกล่าวในเด็กขึ้นได้ และจากงานวิจัยพบว่า เด็กที่ตกอยู่ในสภาพของความแตกแยกในครอบครัว มี โอกาสที่จะก่อพฤติกรรมก้าวร้าวถึงร้อยละ 17 ต่อ 1 เนื่องจากมักจะมีปัญหาทางอารมณ์และสังคม อย่างรุนแรง

2. สถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน (school) เนื่องจากสภาพความเป็นจริงในสังคม ปัจจุบัน มีสภาวะความตึงเครียดสูง อันสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางวัตถุ มาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ต่ำลง สภาวะเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรงและความเร่งรีบ ทำให้สถาบัน ครอบครัว (family) ที่เป็นตัวแบบที่ใกล้ชิดด้วยรุ่นมากที่สุด ได้ลดภาระของตนลง โดยผลกระทบการ เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสถาบันการศึกษาและโรงเรียน (school) ซึ่งเป็นการยากที่ตัวแบบจริงใน สถาบันจะสามารถอบรม เป็น แบบอย่างและเป็นแรงเสริมที่ดี เพื่อจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่จะ ตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยปราศจากพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรุนแรงได้ เนื่องจาก จำนวนระหว่างนักเรียนและบุคคลกรในโรงเรียนนั้น แตกต่างกันไปมาก ทำให้ไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึงเท่ากับตัวแบบจริงในสถาบันครอบครัว (family) รวมทั้งในบางคราว บุคลากรในโรงเรียนเอง ก็ไม่สามารถเป็นตัวแบบที่ดีให้กับนักเรียนได้ โดยมักจะละเลยการอบรมความประพฤติต่างๆ และ มุ่งความสนใจไปที่การเรียนการสอนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว นอกจากนั้นอาจกระทำการ บางอย่างที่เป็นการผลักดันหรือส่งเสริมให้เขาขาดความสนใจในการศึกษา เกิดทัศนคติในทางลบ หรือ รู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อโรงเรียน เช่น การลงโทษโดยปราศจากความเป็นธรรม การปฏิบัติต่อ

นักเรียนไม่เท่าเทียมกัน เป็นต้น ทำให้เขาขาดความเชื่อมั่นในตนเองขาดความริเริ่ม และคิดว่าตนเองเป็นบุคคลที่ไม่มีใครต้องการ ซึ่งภาวะความกดดันที่เกิดขึ้นในลักษณะนี้สามารถถูกชักจูงไปสู่การเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3. กลุ่มเพื่อน (peer group) ถือเป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน (peer group) ในฐานะของแหล่งข่าวสารที่ปรึกษา ที่พึ่งพา ส่งเสริม และเป็นแบบอย่างของพฤติกรรมต่างๆ นอกจากนั้น วัยรุ่นยังมีความต้องการเป็นที่ยอมรับ และยกย่องจากกลุ่มเพื่อน (peer group) ซึ่งจะออกมาในรูปของการเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม หรือยอมถูกระงับพฤติกรรมนั้น ๆ ไม่ว่าจะดีหรือชั่ว ขอให้เป็นที่ยอมรับก็เพียงพอ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมอันเนื่องมาจากพฤติกรรมที่แสดงถึงความก้าวร้าววัยรุ่นกลุ่มเพื่อน (peer group) จึงเป็นตัวละครสำคัญขั้นหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว วัยรุ่นโดยปกติก็มีความ คึกคะนองอยู่แล้ว ซึ่งจะยิ่งฮึกเหิมก้าวร้าวมากขึ้นเมื่อมีการรวมกลุ่มกัน และได้รับการชื่นชมหรือสนใจในทางที่ผิดจากกลุ่มเพื่อน ให้กระทำการต่างๆ ปัญหาที่เห็นเด่นชัดในการที่กลุ่มเพื่อน (peer group) มี อิทธิพลอย่างมากต่อการกระทำ ได้แก่ ปัญหาของนักเรียนอาชีวะที่มักจะมีปัญหาทางด้านพฤติกรรม ก้าวร้าว และก่อความเดือดร้อนอยู่เสมอ ทั้งนี้เป็นเพราะการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดจาก “รุ่นพี่” ไปสู่ “รุ่นน้อง” ให้มีแนวคิดในการใช้ความรุนแรงตัดสินปัญหาเพื่อแลกกับของรางวัล คำสรรเสริญ หรือบางครั้งเพียงหวังอยู่ในสังคมกับเพื่อน และรุ่นพี่เท่านั้น เพราะหากไม่ทำตามอาจจะไม่คบ รุ่นพี่เกลียดชังจนไม่สามารถอยู่ในสังคมของกลุ่มได้ เป็นต้น จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมจึงถือว่า กลุ่มเพื่อน ได้ทำหน้าที่ของการเป็นแบบอย่างในการกระทำและเป็นแรงเสริมให้เกิดการแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าว

เหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า ตัวแบบทั้งสองต่างมีฐานะของการเป็นแบบอย่างและเสริมแรงในการผลักดันให้วัยรุ่นมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมก้าวร้าว โดยในทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมมองว่า ต่างก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งคู่ในลักษณะที่ช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกัน กล่าวคือ การที่อิทธิพลของตัวแบบสื่อมวลชนจะส่งผลต่อการมีพฤติกรรมก้าวร้าวของมนุษย์มากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับว่ามีตัวแบบสภาพแวดล้อมทางสังคมมาเป็นตัวสนับสนุนหรือไม่ ดังนั้น ในงานวิจัยชิ้นนี้ จึงมุ่งที่จะหาความสัมพันธ์ในเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแบบทั้งสองต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นว่า เป็นไปในลักษณะใด

แนวคิดพฤติกรรมก้าวร้าว

ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว

Baumeister (1976) ความก้าวร้าว คือ พฤติกรรมใด ๆ ก็ตามทีนำไปสู่เป้าหมายที่จะทำให้สิ่งมีชีวิตได้รับอันตรายบาดเจ็บ ซึ่งเขาเหล่านั้นต้องหลีกเลี่ยงการกระทำนั้น

Egley A (2002) ให้คำจำกัดความว่า ความก้าวร้าว หมายถึง การกระทำที่ผู้อื่นเกิดอันตรายหรือได้รับบาดเจ็บและเสียหายทั้งทางร่างกาย หรือจิตใจ ทั้งที่ตั้งใจ ให้ได้รับบาดเจ็บ หรือได้รับอันตราย

Buss (1961) อธิบายว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะซับซ้อน ซึ่งบุคคลอาจแสดงออกถึงพฤติกรรมก้าวร้าวได้ในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังที่เขาได้อธิบายพฤติกรรมก้าวร้าวว่ามีทั้งที่มีลักษณะ active และ passive สรุปได้ดังตาราง

ตาราง 3 แสดงลักษณะรูปแบบพฤติกรรมก้าวร้าวจากการวิเคราะห์

พฤติกรรม	active		passive	
	ทางตรง	ทางอ้อม	ทางตรง	ทางอ้อม
ทางกาย	ชกต่อย	เล่นตลกข่มขี้	ขวางทางเดิน	แสดงท่าที เฉยเมยต่อคำสั่ง
ทางวาจา	พูดดูหมิ่น	นินทา	พูดต่อว่า	พูดปฏิเสธ

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวมีทั้งพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมนั้นอาจเป็นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม และมีความรุนแรงในระดับที่ต่างกัน นอกจาก Buss แล้ว Holm (Holm, 1984: 21 อ้างถึง ทิพย์วัลย์ สุทิน, 2539: 56) ได้ศึกษาระดับความรุนแรงของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายพบว่า ความก้าวร้าวมีระดับความรุนแรงตั้งแต่น้อยที่สุดถึงมากที่สุดตามลำดับดังนี้ ผลัก, ชกต่อย, ขวางปาสั่งของใส่ผู้อื่น, เตะ, ตี(ด้วยไม้), บีบรัดคอหอย, ไขปืน, ไขมีด และผลที่เกิดจากการกระทำที่ถือว่าเล็กน้อยคือฟกช้ำ มีแผลเล็กน้อย เลือดออกเล็กน้อย แขนขาหัก ผลที่ถือว่ารุนแรง คือ ตัดแขนขา ทำลายอวัยวะจนทำหน้าที่ไม่ได้

Berkowitz (1969:112) ได้แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. พฤติกรรมก้าวร้าวที่ใช้เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมาย (instrumental aggression) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลไม่ได้มีเจตนามุ่งร้ายที่จะทำให้บุคคลอื่นได้รับบาดเจ็บหรือสิ่งของเสียหาย แต่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งผลบางอย่าง เช่น เพื่อระบายความคับข้องใจ เพื่อให้ได้รางวัลที่ต้องการ หรือเพื่อเรียกร้องความสนใจ พฤติกรรมก้าวร้าวลักษณะนี้จะเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ที่มีการให้รางวัลและการลงโทษ

2. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดจากความโกรธแค้น (angry – aggression) เป็นพฤติกรรมที่ต้องการให้บุคคลอื่นได้รับบาดเจ็บหรือสิ่งของเสียหาย เป็นพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อบุคคลและสังคม หากพฤติกรรมก้าวร้าวมีความรุนแรง และนำไปสู่การทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ไม่ว่าจะทำไปด้วยเป้าหมายใดก็ตาม ถือเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว

นอกจากนั้น Albert Bandura (1976) กล่าวว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคล เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่น ๆ ซึ่งในการพิจารณาพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น ต้องพิจารณาว่าเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ได้รับความเสียหายทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ และ/หรือเป็นพฤติกรรมทำลายทรัพย์สิน ซึ่งการทำให้บุคคลได้รับความเสียหายทางร่างกายนั้นทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการที่บุคคลกระทำพฤติกรรมใดๆ ที่ทำให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายหรือเกิดความเสียหาย ส่วนการทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายทางจิตใจนั้น อาจทำได้โดยการดูถูก ดูหมิ่น ทำให้อับอายขายหน้า หรือการใช้อำนาจบังคับจิตใจ เป็นต้น

2. เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการตัดสินจากสังคมว่า พฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวเนื่องจากมีบางพฤติกรรมที่บุคคลกระทำตามบทบาทหน้าที่ในสังคมหรืออาจทำโดยไม่มีเจตนา แต่ส่งผลให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรืออาจเป็นการทำลายทรัพย์สิน อาทิ เช่น หมอฟันถอนฟันให้คนไข้ทำให้คนไข้ได้รับความเจ็บปวด หรือช่างก่อสร้างที่ทำลายตึกเก่าทิ้งไปเพื่อสร้างตึกใหม่ขึ้นมาแทน ถือว่าเป็นการกระทำตามบทบาทหน้าที่ในสังคมหรือมีกฎเกณฑ์อื่น ๆ ที่สังคมกำหนดไว้ให้ทำได้ และ

ในทางตรงกันข้ามมีพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ได้รับการตัดสินจากสังคมว่า เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวแม้ว่าจะไม่ได้เป็นการทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ หรือยังไม่มีการทำให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหายเช่น คนที่มีเจตนาพยายามฆ่าผู้อื่น แต่ไม่สำเร็จ สังคมจะตัดสินว่าเป็นความก้าวร้าวรุนแรง เป็นต้นนอกจากนั้นพฤติกรรมเดียวกัน ก็อาจได้รับการตัดสินที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ เช่น อายุ เพศ ระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม หรือเชื้อชาติของผู้กระทำพฤติกรรม

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินจากสังคมว่า พฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นมีหลายเกณฑ์ที่จะนำมาตัดสิน ดังนี้

1. ลักษณะเฉพาะของพฤติกรรมนั้น (the characteristics of the behavior itself) ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะการให้ผลกรรมที่ไม่น่าพึงพอใจ เช่น การทำร้ายร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บ การลบหลู่คู่มั่นให้เจ็บใจ การทำลายทรัพย์สินให้เกิดความเสียหาย เป็นต้น
2. ความเข้มในการตอบสนอง (the intensity of response) สังคมมักตัดสินว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว จากการที่เปรียบเทียบพฤติกรรมนั้นกับพฤติกรรมอื่น แล้วพบว่าพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมที่มีความเข้มสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมปกติที่ยอมรับกันได้ เช่น การพูดจาใส่คนด้วยเสียงอันดัง การโยนสิ่งของอย่างแรง พฤติกรรมมีความเข้มสูงกว่าพฤติกรรมทั่วไปเหล่านี้มีแนวโน้มจะถูกตัดสินจากสังคมว่าเป็นความก้าวร้าวได้ง่ายกว่าพฤติกรรมทั่วไปที่มีความเข้มน้อยกว่า
3. การแสดงออกถึงความเจ็บปวดของผู้ถูกระทำ (expression of pain and injury by recipients) พฤติกรรมเดียวกันกันอาจได้รับการตัดสินแตกต่างกัน จากการที่มีผู้ถูกระทำหรือไม่มีผู้ถูกระทำ เช่น การชกต่อยกันของเพื่อน หากมีใครได้รับบาดเจ็บ หรือแสดงออกถึงความทุกข์ทรมาน จะได้รับการตัดสินจากสังคมว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว แต่ในทางตรงกันข้ามพฤติกรรมเดียวกันนั้นอาจถูกมองว่าการแหย่กันเล่นในหมู่เพื่อน หากเด็ก ๆ ยังเล่นกันต่อไปโดยไม่มีการแสดงปฏิกิริยาว่าได้รับความเจ็บปวด
4. เจตนาในการแสดงการกระทำ (intentions) หากพฤติกรรมก้าวร้าวพฤติกรรมใดได้รับการตีความว่า ผู้กระทำทำโดยไม่มีเจตนา ก็จะไม่ได้รับการตัดสินว่าเป็นความก้าวร้าว แม้การประเมินเจตนาเป็นสิ่งที่ประเมินได้ยาก แต่โดยทั่วไปในสังคมหนึ่ง ๆ นั้นต้องมีมาตรฐานพฤติกรรมที่อ้างอิงได้จากการอธิบายทางสังคมต่อพฤติกรรมนั้น ๆ เช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นหน้าที่ที่ทหารต้องปฏิบัติ หรืออาจเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ เป็นต้น
5. ลักษณะของผู้ตัดสินความก้าวร้าว (characteristics of the labelers) ลักษณะของผู้ตัดสินความก้าวร้าว จะมีอิทธิพลต่อรูปแบบพฤติกรรมที่เขาตีความ เพราะคนมีแนวโน้มที่จะระบุเหตุคนอื่นเช่นเดียวกับที่เขาเป็น เช่น คนที่ก้าวร้าวมักจะระบุเหตุว่า คนอื่นตั้งใจทำพฤติกรรมก้าวร้าวเช่นเดียวกับตน และรับรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่คนอื่นทำนั้นว่าเป็นความก้าวร้าวรุนแรง นอกจากนี้ยังมีเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย เช่น เพศ การศึกษา ระดับเศรษฐกิจ เชื้อชาติ สังคม ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การที่บุคคลมีความแตกต่างกัน ทำให้การตัดสินพฤติกรรมเดียวกันว่าเป็นความก้าวร้าวแตกต่างกันได้ด้วย

6. ลักษณะของตัวผู้กระทำพฤติกรรมก้าวร้าว (characteristics of the aggressors) สังคมมีการประเมินตัวผู้กระทำพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยการใช้บรรทัดฐานการประเมินพฤติกรรมตามวัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ ดังนั้นบรรทัดฐานในแต่ละสังคมจะเป็นตัวกำหนด ทำให้คนในสังคมพัฒนารูปแบบพฤติกรรมเฉพาะที่เหมาะสมกับอายุ เพศ กลุ่มศาสนา เชื้อชาติ อาชีพ ระดับเศรษฐกิจ สังคมของเขาได้ เช่น มาตรฐานพฤติกรรมของผู้หญิงในสังคมทั่วไปจะมีการกล้าแสดงออกทางกายน้อยกว่าผู้ชาย ดังนั้นการกล้าแสดงออกทางกายในระดับมากกว่าปกติทั่วไปของผู้หญิงจึงมีแนวโน้มจะถูกสังคมตัดสินว่าพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวได้ง่ายกว่าพฤติกรรมเดียวกันที่กระทำโดยผู้ชาย เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า คำจำกัดความส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับตัวแปรที่เป็นภวสันนิษฐานต่าง ๆ เช่น การงู้อใจ ความตั้งใจ แรงผลักดันในการกระทำพฤติกรรมอันเป็นเป้าหมายให้บุคคลได้รับอันตราย หรือบาดเจ็บ ซึ่งมีการให้คำจำกัดความของความก้าวร้าว โดยทำการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวจากการสำรวจจากข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งทำการศึกษาโดย ทิพย์วัลย์ สุทิน (2539) ได้จำกัดความพฤติกรรมก้าวร้าวไว้ ดังนี้

พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ได้รับความเสียหายทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ และ/หรือเป็นพฤติกรรมทำลายสิ่งของ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความก้าวร้าวทางร่างกาย หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ได้รับความเสียหายทั้งทางร่างกายหรือจิตใจนั้น อาจเป็นการกระทำให้อับอายหรือใช้อำนาจบังคับจิตใจ รวมทั้งพฤติกรรมทำลายสิ่งของ ซึ่งยกเว้นการกระทำตามหน้าที่หรืออุบัติเหตุ

2. ความก้าวร้าวทางวาจา หมายถึง การพูด การใช้วาจาที่ทำให้บุคคลได้รับความเสียหายทางด้านร่างกาย จิตใจ เช่น การพูดขู่เหยียดให้ทะเลาะ พูดให้ได้รับความเสียหาย พูดจาเยาะเย้ย ถากถาง ดูถูก ดูหมิ่น ฯลฯ

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ อาจสรุปเป็นประเภทพฤติกรรมก้าวร้าวต่าง ๆ ได้ดังนี้

- พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย ได้แก่ ขวางทางเดิน ขัดขาให้ล้ม ค้าง กระทบไหล่หรือกางเกง กระโปรง เลียนแบบท่าทางความคิดหรือข้อบกพร่องของเพื่อน ขว้างปาของให้โดนผู้อื่น รีดไถเงิน บังคับให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่เขาไม่เต็มใจ บังคับให้ทำตาม ถ้าไม่ทำตามก็ทำให้เขาได้รับความบาดเจ็บทางกายหรือจิตใจ ต่อสู้ทำร้ายกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปชกต่อย หยิก เตะ ถีบ ผลัก โตะ แก้อื้อให้ล้ม ทูปกระจกให้พัง เขียนคำหยาบบนกระดาน ผนัง

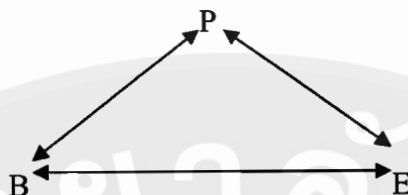
- พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา ได้แก่ พูดเสียงดังขัดจังหวะ พูดนินทา พูดเยาะเย้ย พูดประชดประชัน พูดขู่ให้เพื่อนทะเลาะกัน คำชื่อพ่อแม่ผู้อื่นเมื่อโต้เถียงกัน พูดคำหยาบเมื่อโต้เถียงกับผู้อื่น ตวาด ตะคอกผู้อื่น พูดขู่ซึ่งแสดงความก้าวร้าว เช่น ฉันทจะตบ ฉันทจะดักทำร้าย

จากการรวบรวมความหมายของความก้าวร้าว สามารถสรุปได้ว่า ความก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ได้รับความเสียหายทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ และ/หรือ เป็นพฤติกรรมทำลายสิ่งของ ทั้งนี้หมายถึงพฤติกรรมที่ได้รับการตัดสินจากสังคมว่าพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว โดยยกเว้นพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ หรือทำลายสิ่งของที่ทำตามหน้าที่ เช่น แพทย์ที่ทำการผ่าตัด เป็นต้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับธรรมชาติของความก้าวร้าวมี 3 ทฤษฎี

1. **ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (social cognitive theory)** ในความคิดของ social cognitive theory หรือกลุ่มปัญญาทางสังคม เชื่อว่าธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีศักยภาพซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่ได้รับมาจากทั้งทางตรง (direct experience) และประสบการณ์ทางอ้อม (indirect experience) ที่มาในรูปแบบต่าง ๆ กัน พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2530: 65) สิ่งที่มีมนุษย์เรียนรู้คือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งซึ่งการเรียนรู้ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ตรงของตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นการได้รับคำชม ยกย่องหรือได้รับรางวัล บุคคลนั้นก็จะมีเก็บจำการกระทำนั้นไว้เพื่อจะได้ทำในโอกาสต่อไป แต่หากผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เช่น คำตำหนิติเตียน การลงโทษ บุคคลจะเก็บจำและพยายามที่จะหลีกเลี่ยงที่จะไม่แสดงพฤติกรรมนั้นอีกในอนาคต หรือเขาอาจจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นเพื่อให้เกิดผลดีในโอกาสต่อไป แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม มองว่าการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องพิจารณาในการแสดงออก หากแต่การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ ๆ (acquired) ถือว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้ว แม้จะยังไม่มีการแสดงออกก็ตาม จะเห็นได้ว่า Bandura เน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายใน โดยไม่จำเป็นต้องมีการแสดงออก แต่การแสดงออกของพฤติกรรมก็จะสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ Bandura เชื่อว่าพฤติกรรมของคนเราไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลง เนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่จะต้องมีปัจจัยส่วนบุคคล (ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่น ๆ) ร่วมด้วย และการร่วมของปัจจัยส่วนบุคคลนั้นจะต้องร่วมกันในลักษณะที่กำหนดซึ่งกันและกัน (reciprocal determinism) กับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม อธิบายได้ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2543: 78) ดังภาพ

ภาพ 1 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยสามปัจจัยซึ่งกำหนดซึ่งกันและกันระหว่างพฤติกรรม (B) บุคคล ซึ่งได้แก่ ปัญญา ชีวิตภาพ และสิ่งภายในอื่น ๆ (P) และสภาพแวดล้อม (E)

บุคคล พฤติกรรม และสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์โดยเป็นปัจจัยที่กำหนดซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับพฤติกรรม คือ สิ่งที่บุคคลคิด เชื่อ และรู้สึกจะกำหนดว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นใด เช่นเดียวกับพฤติกรรมของบุคคลก็เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดลักษณะการคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ของบุคคลนั้นๆ และความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับบุคคล คือ ความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์ และความสามารถทางปัญญาของบุคคลจะพัฒนาและเปลี่ยนแปลง โดยผ่านการสังเกตตัวแบบ การสอน และการชักจูงทางสังคมเป็นตัวให้ข้อมูลและกระตุ้นการตอบสนอง ขณะเดียวกันสภาพทางสังคมและลักษณะที่ปรากฏของบุคคลจะมีผลต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมใด ๆ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อม คือเมื่อพฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนไป จะส่งผลให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนเช่นเดียวกันถ้าสภาพแวดล้อมเปลี่ยนก็ทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนไปด้วย เนื่องจากทั้งสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อกันและกัน ดังนั้นบุคคลจึงเป็นทั้งผู้ก่อให้เกิดและเป็นทั้งผลผลิตของสภาพแวดล้อมด้วย แต่อย่างไรก็ตามอิทธิพลในการกำหนดอาจไม่ได้มีอิทธิพลที่เท่าเทียมกัน บางปัจจัยอาจมีอิทธิพลมากกว่าบางปัจจัย และอิทธิพลของปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนั้นอาจไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกัน หากแต่ต้องใช้เวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่น ๆ

ความเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้นเกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งจะแตกต่างจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ต้องอาศัยการลองผิดลองถูก เพราะนอกจากจะสูญเสียเวลาแล้ว ยังอาจมีอันตรายได้ในบางพฤติกรรม ในการเรียนรู้โดยการผ่านตัวแบบนั้น ตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิด และการแสดงออกได้พร้อม ๆ กันและเนื่องจากคนเรานั้นใช้ชีวิตในแต่ละวันในสภาพแวดล้อมที่แคบ ๆ ดังนั้นการรับรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ของสังคมจึงผ่านมาจากประสบการณ์ของผู้อื่น โดยการได้ยินและได้เห็น โดยไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง คนส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของสังคมโดยการผ่านทางสื่อแทบทั้งสิ้น

ตัวแบบนั้นแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท สม โภชน์ เอี่ยมสุภามิต (2543: 80) คือ

1. ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง ๆ (live model) คือตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง
2. ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (symbolic model) เป็นตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่าง ๆ เช่นวิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือหนังสือนวนิยาย เป็นต้น

นอกจากนั้น ได้แบ่งตัวแบบออกเป็น 4ประเภทหลัก คือ การมีตัวแบบทางพฤติกรรม การมีตัวแบบทางวาจา การมีตัวแบบสัญลักษณ์และการมีตัวแบบสัมผัส

1. การมีตัวแบบทางพฤติกรรม (behavioral modeling) หมายถึง การมีตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมให้บุคคลเห็น ส่วนมากจะเกิดขึ้นโดยที่ตัวแบบไม่ได้ตั้งใจจะแสดงให้เห็นเป็นแบบอย่างแก่ผู้สังเกตโดยตรง
2. การมีตัวแบบทางวาจา (verbal modeling) หมายถึง การมีตัวแบบที่พูด บอก หรือเขียนบอกว่าจะทำอะไร ได้อย่างไร ซึ่งคนเราสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากมายจากการฟัง การบอกเล่า หรือจากการเขียนของผู้อื่น
3. การมีตัวแบบสัญลักษณ์ (symbolic modeling) หมายถึง การมีตัวแบบผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ คอมพิวเตอร์ และสื่อภาพอื่น ๆ มนุษย์ทุกวัยเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากมายผ่านสื่อเหล่านี้
4. การมีตัวแบบสัมผัส (kinesthetic modeling) ใช้ประโยชน์ได้มากกับการสอนให้คนหูหนวกและคนตาบอดเพื่อฝึกพูด ผู้เรียนจะพยายามเลียนแบบเสียงของครูโดยการสัมผัสริมฝีปากและคอของครูซึ่งเป็นตัวแบบ

สม โภชน์ เอี่ยมสุภามิต (2543: 80) ได้สรุปหน้าที่ของตัวแบบออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกันคือ

1. ทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่ ในกรณีนี้เป็นกรณีที่ผู้สังเกตตัวแบบนั้นยังไม่เคยได้เรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวมาก่อนเลยในอดีต เช่น พฤติกรรมการพูดของเด็ก หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการช่วยตนเอง เป็นต้น
2. ทำหน้าที่เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น เป็นกรณีที่ผู้สังเกตตัวแบบเคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวมาบ้างแล้วในอดีต ตัวแบบก็จะทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่เคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวพยายามพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เช่น การดูนักเทนนิสมือหนึ่งของโลกแข่งขัน อาจจะเป็แรงจูงใจให้อยากทำให้ดีเหมือนกับนักเทนนิสมือหนึ่งของโลกบ้าง จึงทำการจดจำวิธีการตีของนักเทนนิสคนนี้ แล้วนำมาพัฒนาทักษะการตีเทนนิสของตนให้ดียิ่งขึ้น

3. ทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดของพฤติกรรม ในกรณีที่ผู้สังเกตมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือยังไม่เคยมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มาก่อน ตัวแบบนั้นก็จะช่วยทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นลดลงหรือไม่เกิดขึ้น เช่น การเห็นคนข้ามถนนตรงบริเวณที่ไม่ใช่ทางม้าลายหรือสะพานลอย แล้วถูกรถชนตายก็จะทำให้เกิดการยับยั้งไม่ให้บุคคลที่สังเกตพฤติกรรมดังกล่าวทำตาม เป็นต้น

กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ (observational learning process) ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ Albert Bandura (1976, 54)

1. กระบวนการตั้งใจ (attention process) หากบุคคลไม่มีความตั้งใจในการสังเกตและรับรู้ บุคคลจะไม่สามารถเรียนรู้จากพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกได้อย่างแม่นยำ ซึ่งองค์ประกอบที่มีผลต่อกระบวนการตั้งใจแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบของตัวแบบ เช่น ตัวแบบนั้นต้องมีลักษณะที่เด่นชัด เป็นตัวแบบที่ทำให้ผู้สังเกตเกิดความพึงพอใจ มีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อนมากนัก และจำนวนของตัวแบบ หากตัวแบบมีหลายคนก็จะช่วยให้ผู้สังเกตใส่ใจที่จะรับรู้ได้มาก นอกจากนี้พฤติกรรมของตัวแบบควรมีประโยชน์ต่อผู้ที่สังเกตแบบ กล่าวคือ หากพฤติกรรมของตัวแบบมีประโยชน์มากก็จะทำให้ผู้สังเกตใส่ใจที่จะรับรู้พฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงมากยิ่งขึ้น แต่หากพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงนั้น ไม่มีประโยชน์ต่อผู้สังเกตก็จะทำให้ผู้สังเกตไม่ใส่ใจที่จะรับรู้พฤติกรรมนั้น

1.2 องค์ประกอบของผู้สังเกต ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ ซึ่งรวมทั้งการมองเห็น การได้ยิน การรับรู้รส กลิ่น และการสัมผัส หากความสามารถในการรับรู้สูงก็จะมีโอกาสรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้สังเกตมีความสนใจตัวแบบ เช่น ความสามารถทางสติปัญญาประสบการณ์เดิมของผู้สังเกตแต่ละคน ระดับของการตื่นตัวและความชอบที่เคยได้เรียนรู้มาก่อน เนื่องจากผู้สังเกตแต่ละคนจะตีความสิ่งที่ได้รับรู้แตกต่างกันไปตามการรับรู้ ตามประสบการณ์ และตามความสามารถทางสติปัญญาของแต่ละคน นอกจากนี้ความคล้ายคลึงของตัวแบบกับผู้สังเกต จะทำให้ผู้สังเกตสนใจที่จะรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบได้มากกว่า เพราะผู้สังเกตจะเข้าใจว่าพฤติกรรมของตัวแบบนั้นเหมาะสมกับตน

2. กระบวนการเก็บจำ (retention process) ความสามารถในการจดจำตัวแบบต้องแปลงข้อมูลของตัวแบบมาเป็นรูปแบบของสัญลักษณ์ และจัดโครงสร้างเพื่อให้จดจำได้ง่ายขึ้น โดยจำเป็นลักษณะทางมโนภาพ และจำเป็นคำพูด ซึ่งการจำเป็นคำพูดนั้นจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นกับความสามารถทางภาษาของผู้สังเกตด้วย และหากตัวแบบแสดงพฤติกรรมพร้อมคำพูด ผู้สังเกตก็จะจำทั้งมโนภาพและคำพูด และปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น การเลือกรับรู้พฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออก วิธีการเก็บจำพฤติกรรมของตัวแบบ วิธีในการระลึกสิ่งที่จดจำไว้ออกมา การ

ชักซ้อมลักษณะของตัวแบบที่สังเกตในความคิดของคนและชักซ้อมด้วยการกระทำนอกจากนี้ยังขึ้นกับความสามารถทางปัญญาของแต่ละบุคคล เช่น ความสามารถที่จะเก็บสัญลักษณ์ที่จดจำเป็นเวลานานหรือไม่ และโครงสร้างความสามารถในการระลึกสิ่งที่จำไว้ออกมาใช้งานบุคคลที่มีทักษะทางปัญญาคือและ โครงสร้างทางปัญญาที่มีการจัดระบบที่ดี ก็จะสามารถเก็บจำแบบพฤติกรรมของตัวแบบที่ได้รับรู้มาได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ

3. กระบวนการกระทำ (production process) บุคคลแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ โดยทำการแปลสัญลักษณ์ที่เก็บจำไว้มาเป็นการกระทำ ซึ่งจะกระทำตามตัวแบบได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ลักษณะของผู้สังเกตว่ามีความสามารถทางกายในการที่จะทำพฤติกรรมนั้นได้หรือไม่ มีทักษะในการทำพฤติกรรมย่อย ๆ ต่าง ๆ ตามตัวแบบได้หรือไม่ การระลึกภาพของตัวแบบหากผู้สังเกตระลึกได้อย่างแม่นยำก็จะสามารถแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบได้ถูกต้อง นอกจากนั้นผู้สังเกตยังต้องสังเกตข้อมูลย้อนกลับทั้งจากตนเองเช่น การกระทำความรู้สึกรู้สึกของตนเอง และต้องสังเกตข้อมูลย้อนกลับจากภายนอกด้วย เช่น คำกล่าวของผู้อื่น หรือจากสื่อต่าง ๆ โดยผู้สังเกตนำข้อมูลย้อนกลับเหล่านั้นมาเทียบเคียงการกระทำกับภาพที่จำได้ เพื่อหาจุดบกพร่องแล้วนำไปปรับปรุงในการแสดงพฤติกรรมให้ดีขึ้นต่อไป

4. กระบวนการจูงใจ (motivational process) เมื่อบุคคลเรียนรู้แล้วจะแสดงพฤติกรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการจูงใจ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการจูงใจ คือ สิ่งล่อใจภายนอก ซึ่งสิ่งนั้นจะต้องกระตุ้นการรับรู้ เป็นสิ่งที่จับต้องได้ เป็นที่ยอมรับของสังคม และพฤติกรรมที่กระทำตามต้องสามารถควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ และสิ่งล่อใจที่เห็นผู้อื่นได้รับ (vicarious incentive) เป็นสิ่งล่อใจที่เห็นผู้อื่นได้รับหลังจากการแสดงพฤติกรรม ซึ่งสิ่งล่อใจนี้อาจเป็นสิ่งล่อใจที่ผู้สังเกตพึงพอใจหรือไม่ก็ได้ ถ้า สิ่งล่อใจนั้นเป็นที่น่าพึงพอใจก็จะส่งผลให้ผู้สังเกตทำพฤติกรรมตามตัวแบบนั้น แต่ถ้าสิ่งล่อใจไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ก็จะส่งผลให้ผู้สังเกตหลีกเลี่ยงไม่ทำพฤติกรรมตามตัวแบบนั้น ตลอดจนสิ่งล่อใจของตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ หรือการประเมินตนเอง โดยผู้สังเกตจะประเมินการกระทำของตนเองตามมาตรฐานที่ตนได้ตั้งเอาไว้ เป็นสิ่งล่อใจให้กระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมตามตัวแบบ นอกจากนี้ยังขึ้นกับความลำเอียงที่ผู้สังเกตคิดว่าพฤติกรรมของตัวแบบเหมาะสมกับตนหรือไม่ ซึ่งถ้าผู้สังเกตเห็นว่าพฤติกรรมของตัวแบบนั้นเหมาะสมกับตน ผู้สังเกตจะกระทำตามพฤติกรรมตามตัวแบบนั้น ทั้งนี้พฤติกรรมของตัวแบบนั้นต้องไม่ขัดมาตรฐานภายในตนเองของผู้สังเกต

เป็นที่ทราบกันดี ว่าสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนี้เต็มไปด้วยความก้าวร้าวรุนแรง ถึงแม้ว่าเด็กวัยรุ่นจะมีโอกาสสังเกตความก้าวร้าวอยู่ตลอดเวลาก็ตาม แต่การที่เด็กวัยรุ่นจะเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าว จะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ สุรชนี เปี่ยมญาติ (2536: 38) ได้แก่

1. ผลกรรมที่ตัวแบบนั้นได้รับ เป็นพฤติกรรมที่เด็กวัยรุ่นต้องการและมีความพึงพอใจ (modeling effects)
2. ผลกรรมที่ตัวแบบนั้นได้รับ ไม่ขัดขวางปฏิกิริยาตอบสนองพฤติกรรมก้าวร้าวที่มีอยู่เดิม (disinibitory effects)
3. ผลกรรมที่ตัวแบบนั้นได้รับ เป็นการกระตุ้นโดยตรงต่อการแสดงออก และสามารถดึงเอาพฤติกรรมก้าวร้าวออกมาได้โดยไม่ถูกจำกัด (eliciting effects)

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (social cognitive theory) ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ของบุคคลไม่จำเป็นต้องพิจารณาในการแสดงออก เพียงแค่การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ๆ ก็ถือว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้ว แม้จะยังไม่มีการแสดงออกก็ตาม นอกจากนั้นว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้นเกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบ ตัวแบบมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของบุคคล

2. ความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ กลุ่มที่ยึดแนวความคิดนี้ได้รับอิทธิพลจาก ซิกมันด์ ฟรอยด์ มีแนวคิดว่า มนุษย์มีสัญชาตญาณสองชนิดในตนเองมาตั้งแต่เกิด ได้แก่ สัญชาตญาณแห่งชีวิต (eros) ซึ่งเป็นสัญชาตญาณที่ต้องการมีชีวิตอยู่ ผลักดันให้มนุษย์แสดงออกมาเป็นความรักและกามารมณ์และสัญชาตญาณแห่งความตาย (thanatos) เป็นสัญชาตญาณที่คนเราต้องการจะตาย ซึ่งนำไปสู่ความก้าวร้าว และสิ่งมีชีวิตทุกอย่างมีแรงผลักดันในตัวที่จะทำลายชีวิตกลับไปสู่สภาพไร้ชีวิต เขาเชื่อว่า พลังความก้าวร้าวของคนเราจะสั่งสมและต้องถูกปลดปล่อยออกมาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง สังคมจึงต้องทำหน้าที่ในการที่จะสร้างแนวทางให้คนเราได้ระบายความก้าวร้าวออกมาเป็นสิ่งที่ยอมรับกันได้ สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2542: 81) จะเห็นได้ว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะก้าวร้าวมาตั้งแต่เกิด และความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ ซึ่งสัญชาตญาณเป็นส่วนของอิด (ID) ซึ่งเป็นความต้องการของร่างกายมนุษย์โดยธรรมชาติ ความก้าวร้าวจัดเป็นประเภทเดียวกับความต้องการทางเพศ ต้องมีการระบายออกไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ตามซึ่งการระบายออกนี้อาจเป็นไปได้ในรูปแบบที่สังคมยอมรับ (เช่นการแข่งขันต่าง ๆ ด้านกีฬา ฯลฯ หรือในทางที่สังคมไม่ยอมรับ (เช่น การทำร้ายร่างกาย) ซึ่งรากฐานของแนวคิดนี้เชื่อว่าความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณแห่งความตาย (death instinct) ซึ่งจะระบายออกโดยการมุ่งร้ายต่อผู้อื่นหรือต่อตนเองก็ได้

3. ความก้าวร้าวเป็นการตอบสนองความคับข้องใจ (frustration-aggression theory) ในปี 1939 มีนักจิตวิทยา ที่มหาวิทยาลัยเยล ได้แก่ Dollard, Dood , Miller, Mowrer และ Sears ได้เสนอสมมติฐาน เกี่ยวกับความก้าวร้าว ที่ว่า “สมมติฐานความคับข้องใจ ความก้าวร้าว” (frustration - aggression hypothesis) ซึ่งเชื่อว่า “การเกิดความก้าวร้าวมักเป็นผลจากความคับข้องใจ

เสมอ” และ “ความคับข้องใจจะก่อให้เกิดแรงผลักดัน” (drive) ซึ่งนำไปสู่ความก้าวร้าวบางรูปแบบเสมอ” ซีระพร อุวรรณ โณ (2529: 61)

“ความคับข้องใจ” ตามที่ใช้ในสมมติฐานนี้หมายถึง สภาวะที่บุคคลถูกขัดขวางไม่ให้ทำ ไม่ให้บรรลุผล หรือไม่ได้ในสิ่งที่ประสงค์

“แรงผลักดัน” หมายถึง พลังในร่างกายที่ผลักดันให้คนทำพฤติกรรมเฉพาะ เช่น ความหิว เกิดจากแรงผลักดันความหิว ความก้าวร้าวเกิดจากแรงผลักดันความก้าวร้าว

นักจิตวิทยาที่สนับสนุนความคิดของ Dollard (1939:377) โดยทำการทดสอบเชิงประจักษ์สนับสนุนข้อสมมติฐานของ Dollard (1939:377) โดยการทดลองกับเด็กสองกลุ่มซึ่งให้เด็กกลุ่มแรกเล่นของเล่นที่ตนเองชอบ ส่วนเด็กอีกกลุ่มให้เล่นของเล่นที่ตนเองชอบ แต่สร้างสถานการณ์ที่ทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ กล่าวคือ ให้เด็กเล่นกับของเล่นแล้วมีลวดกั้นไม่ให้เข้าไปหยิบของมาเล่นได้ จากนั้นปล่อยให้เด็กทั้งสองกลุ่มเล่นอย่างอิสระ ผลการทดลองพบว่า เมื่อปล่อยให้เด็กทั้งสองกลุ่มเล่นอย่างอิสระ เด็กกลุ่มหลังจะมีการเล่นของเล่นอย่างรุนแรงด้วยการตบตี กระแทก โยน มากกว่าเด็กกลุ่มแรกที่ไม่มีความคับข้องใจ แสดงให้เห็นว่าความคับข้องใจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความก้าวร้าว ไม่ว่าจะความก้าวร้าว จะมาจากเหตุการณ์ที่มีเหตุผลอธิบายได้หรือไม่ ยุติธรรมหรือไม่ก็ตาม จะทำให้เกิดความก้าวร้าวได้มากกว่าเมื่ออยู่ในสภาพการณ์ที่ไม่มีความคับข้องใจ สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2542: 62) อย่างไรก็ตามความก้าวร้าวอาจจะไม่ใช่ผลที่เกิดจากความคับข้องใจเสมอไป เพราะการที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวออกมาในบางโอกาสนั้น บางครั้งเราไม่สามารถระบุได้ว่าเขามีความคับข้องใจ เช่น การที่ทหารที่ได้รับคำสั่งให้โจมตีข้าศึก โดยที่เขาไม่เคยรู้จักฝ่ายข้าศึกมาก่อน ดังนั้นพฤติกรรมก้าวร้าวควรจะต้องมีตัวประกอบอื่น ๆ ซึ่งนอกเหนือไปจากความคับข้องใจเพียงอย่างเดียว ที่นำไปสู่ความก้าวร้าว ซึ่ง ควรให้ความสนใจในภาวะอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป ซึ่งเขาได้เสนอสมมติฐานใหม่ว่า พฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อความคับข้องใจหรือการถูกโจมตี จะถูกเร้าให้เป็นภาวะอารมณ์โกรธ นอกจากนั้นยังพบว่า นิสัยเดิมที่มีลักษณะก้าวร้าวก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำใหบุคคลเกิดความพร้อมในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น นอกจากนี้ Berkowitz ยังศึกษาและยืนยันจากผลการวิจัยของเขา ว่าความคับข้องใจอาจเกิดจากสิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ (aversive occurrence) ด้วย เช่น การลงโทษ เป็นต้น ซึ่งก็หมายความว่า การเกิดของความก้าวร้าวไม่ได้ขึ้นอยู่กับความคับข้องใจโดยตรงอย่างเดียว จะต้องมีความพร้อมในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น และสิ่งชี้แนะหรือสิ่งกระตุ้นการกระทำจากภายนอกจะต้องได้รับการพิจารณาเช่นกัน ดังนั้นจะเห็นว่าสมมติฐานความข้องคับใจ และความก้าวร้าว หากจะอธิบายความก้าวร้าวได้อย่างสมบูรณ์ จะต้อง

พิจารณาถึง ลักษณะนิสัยความก้าวร้าวของแต่ละบุคคล ภาวะอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และสิ่งเร้าภายนอกตัวบุคคลควบคู่กันไป

นอกจากนั้น องค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับความก้าวร้าวและไม่ก้าวร้าวของบุคคลดังนี้

1. องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลมีความก้าวร้าว

1.1 อุปนิสัยของบุคคลที่มีความก้าวร้าว มักจะมีความก้าวร้าวอยู่แล้ว ซึ่งมักขาดสติยั้งคิดที่จะควบคุมการกระทำของตนเอง มีลักษณะหุนหันพลันแล่น มีระดับจริยธรรมต่ำ ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอนในชีวิต ชอบอ้างเหตุผลและโทษผู้อื่นเสมอ นอกจากนี้ในบางคนเมื่อแสดงออกความก้าวร้าวแล้วได้รับรางวัล จะยิ่งเป็นการเสริมแรงให้บุคคลแสดงออกถึงพฤติกรรมก้าวร้าวในครั้งต่อไป

1.2 สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่มีความก้าวร้าว บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแต่ความก้าวร้าวรุนแรง เป็นสิ่งที่อำนวยโอกาสให้บุคคลกระทำพฤติกรรมก้าวร้าว ตลอดจนมีตัวแบบที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมก้าวร้าว จะช่วยเสริมให้บุคคลเกิดความก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น

2. องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลไม่มีความก้าวร้าว

2.1 ลักษณะอุปนิสัยของบุคคลที่ไม่มีความก้าวร้าว มีลักษณะเป็นคนวิตกกังวลหรือมีความรู้สึกผิด เมื่อจะแสดงความก้าวร้าวออกมาเป็นบุคคลที่กลัวการลงโทษมีความสามารถในการเรียนสูง มีความอดทน มีจริยธรรมสูง เป็นตัวของตัวเอง ยอมรับผู้อื่น และไม่ก้าวร้าว

2.2 สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่ไม่ก้าวร้าว บุคคลจะไม่ก้าวร้าว เมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าและยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมนั้น ตลอดจนไม่อยู่ในสถานการณ์ที่ก้าวร้าว และมีความอบอุ่นทางจิตใจ

เพศชายกับพฤติกรรมก้าวร้าว

จากงานวิจัยของ Fight Crime (2004:11) พบว่า วัยรุ่นชายมักจะใช้การเผชิญหน้าด้วยความก้าวร้าวรุนแรงในการแก้ปัญหาความขัดแย้งมากกว่าวัยรุ่นหญิง ซึ่งจากสถิติของการก่ออาชญากรรมในหมู่ผู้ชายแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าสูงกว่าผู้หญิง ดังนั้นจึงเป็นที่ยอมรับกันว่า เพศที่แตกต่างกันจะทำให้มีภาวะความก้าวร้าวที่แตกต่างกันด้วย และจากหลักฐานทางด้านสรีระวิทยาพบว่าสิ่งที่ทำให้ผู้ชายและผู้หญิงมีระดับความก้าวร้าวที่แตกต่างกันคือระดับฮอร์โมน (testosterone) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการก่อให้เกิดความรู้สึกอยากแข่งขัน ต่อสู้ ทำให้มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม

และก่อให้เกิดความผิดปกติทางอารมณ์แตกต่างกันและเมื่อมองในเรื่องของภาวะทางอารมณ์ที่มีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว อันได้แก่ความโกรธ ทั้งผู้ชายและผู้หญิงต่างประสบกับภาวะความโกรธไม่แตกต่างกัน แต่จะมีการแสดงออกหรือการตอบสนองต่อความโกรธนั้นแตกต่างกัน ในขณะที่ผู้ชายมักแสดงออกถึงความก้าวร้าวออกมาทางร่างกาย เมื่อผู้หญิงโกรธผู้หญิงมักระบายออกด้วยการร้องไห้ ทั้งนี้เนื่องจากการแสดงความก้าวร้าวสำหรับผู้หญิงนั้น มักไม่เป็นที่ยอมรับมากนักในสังคม จึงมีความยับยั้งในการแสดงออกของความก้าวร้าวมากกว่า ซึ่งความคาดหวังทางสังคมถือเป็นปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่ทำให้ระดับความก้าวร้าวที่ปรากฏในแต่ละเพศแตกต่างกัน โดยผู้หญิงมักถูกคาดหวังให้เป็นสุภาพสตรี ตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็ก ขณะที่ผู้ชายมักได้รับอนุญาตให้ก้าวร้าวแสดงความแะอะหยาบคายได้ตั้งแต่ในวัยเด็กจนก้าวเข้าสู่วัยรุ่น และด้วยความคาดหวังอันนี้จากสังคมนี้เอง ทำให้วัยรุ่นหญิงมักมีลักษณะอ่อนน้อม วานอนสอนง่ายและยอมรับอะไร ไม่อยากนัก ส่วนวัยรุ่นชายจะคือร้อน ก้าวร้าว และยากต่อการควบคุมความแตกต่างระหว่างเพศต่อพฤติกรรมก้าวร้าวจะเห็นได้อย่างชัดเจนในวัยเด็ก ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาขึ้นไปว่า ผู้ชายมีความก้าวร้าวสูงกว่าผู้หญิง โดยผู้ชายมักจะใช้วิธีการเผชิญหน้าโดยตรง และแก้ปัญหาด้วยการใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกาย เช่น การชกต่อย และทางวาจา เช่น การใช้คำหยาบคายรุนแรงต่อกัน ในขณะที่ผู้หญิงจะใช้วิธีขบไล่บุคคลที่มีความขัดแย้งกับตนออกจากกลุ่ม และมักหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าโดยตรง ซึ่งในงานวิจัยภาวะความมั่นคงของความก้าวร้าวในช่วงอายุของมนุษย์ของ ด้วยการศึกษากลุ่มตัวอย่างอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อายุ 8 – 30 ปี พบว่า เด็กทั้งชายและหญิงที่มีความก้าวร้าวจะมีแนวโน้มที่จะคงความก้าวร้าวไว้ไวเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ โดยในผู้ชายจะมีการแสดงออกถึงความก้าวร้าวให้เห็นอย่างเด่นชัดกว่า และมีความคงทนของความก้าวร้าวมากกว่าผู้หญิง ดังนั้น ผู้ที่มีความก้าวร้าวส่งสมมาตั้งแต่เด็กมีโอกาสมากที่จะยังคงพฤติกรรมเช่นนั้นอย่างต่อเนื่องเมื่อก้าวเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ และจากการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมความก้าวร้าวในหมู่วัยรุ่นของ Robert Cairns และคณะ (1989) ได้ชี้ให้เห็นว่า ความก้าวร้าวในหมู่วัยรุ่นมักจะมีอันตรายร้ายแรงมากกว่าความก้าวร้าวในวัยเด็ก โดยเฉพาะการต่อสู้กันด้วยร่างกายซึ่งมักเกิดในกลุ่มวัยรุ่นชาย และด้วยขนาด ความแข็งแรง และความเป็นไปได้ในการมีอาวุธครอบครองตลอดจนโครงสร้างทางสังคมที่เอื้อให้กระทำ ทำให้วัยรุ่นชายมีโอกาสที่จะเกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวที่ส่งผลให้เกิดความเสียหาย บาดเจ็บ และเสียชีวิต ตลอดจนการละเมิดกฎหมายในรูปแบบต่าง ๆ มากกว่าวัยรุ่นหญิง จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อภาวะความก้าวร้าว และการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งในผู้ชายจะมีการแสดงออกอย่างชัดเจนและรุนแรงกว่า ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้ จึงศึกษาเน้นถึงวัยรุ่นเพศชาย เพื่อเป็นประโยชน์และหาทางป้องกันแก้ไขในสิ่งที่เกิดขึ้นต่อไป

แนวความคิดเกี่ยวกับความรุนแรง

ความหมายของความรุนแรง

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้คำจำกัดความ “ความรุนแรง” ไว้ว่า หนักไปแรงไป

ดวงเดือน พันธุจินดา, สุภาพร ลอยด์ และอรพินทร์ ชูชม (2531) ได้ให้คำจำกัดความ “ความรุนแรง” ไว้ในรายงานการวิจัยเรื่องการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย ว่า “เป็นรายการที่มีลักษณะที่มีอิทธิพลทางจิตใจของผู้ชมในอันที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของผู้ชม มีผลทำให้ผู้ชมยอมเปลี่ยนตามโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และพฤติกรรมนั้นเป็นเพียงการบำบัดความต้องการเฉพาะบุคคลเท่านั้น”

Otto N. Jarsen (1968) กล่าวไว้ในหนังสือ “สื่อมวลชนกับความรุนแรง” (Violence and The Mass Media) กล่าวว่าแนวคิด 3 แนวคิดที่อธิบายความหมาย “ความรุนแรง” ดังนี้

- แนวคิดทางจิตวิทยา กล่าวถึงความรุนแรงว่า เป็นการระบายโดยแสดงออกถึงอำนาจหรือการบังคับ แสดงถึงความไร้เหตุผลและรูปแบบแห่งการฆาตกรรม
- แนวคิดทางศีลธรรม กล่าวถึงความรุนแรงว่า เป็นการล่วงละเมิดทรัพย์สินสมบัติและเสรีภาพของบุคคลอื่น
- แนวคิดทางการเมือง กล่าวถึงความรุนแรงว่า เป็นการบังคับจกฉวยอำนาจ หรือการใช้อำนาจในทางที่ผิดไปสู่จุดจบที่ต้องห้าม

สำหรับ โครงการ วัฒนธรรมทางวัฒนธรรม (cultural indicators) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความรุนแรงและรวบรวมการให้คำจำกัดความไว้หลายประการ คือ

1. ความรุนแรง คือ การแสดงถึงการบังคับทางร่างกายต่อตนเองและต่อผู้อื่น ทั้งการใช้อาวุธหรือไม่ใช้อาวุธ และ เป็นการแสดงการบังคับที่มากเกินไปต่อบุคคล ทำให้ได้รับความเจ็บปวด บาดเจ็บหรือเสียชีวิต
2. ความรุนแรง คือ การทำร้าย หรือ การคุกคาม ขู่เข็ญทางร่างกายต่อบุคคล หรือสัตว์เพื่อที่จะบีบบังคับให้บุคคลทำพฤติกรรม หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
3. ความรุนแรง คือ การกระทำโดยมีการวางแผนที่จะทำให้บุคคลได้รับความเจ็บปวดทางร่างกาย หรือการทำลายทรัพย์สินสมบัติ
4. ความรุนแรง คือ การกระทำที่ใช้กำลังบังคับ คุกคาม หรือมุ่งที่จะบีบบังคับบุคคลอื่น

5. ความรุนแรง คือ การต่อสู้ ยิงกัน ร้องตะโกน หรือทำให้เสียชีวิต จากการรวบรวมการให้คำจำกัดความของ “ความรุนแรง” ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงการกระทำที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ล้มตาม เตือนครีอน หรือเจ็บปวดด้วยการกระทำทางร่างกาย หรือทางวาจา รวมทั้งทำให้ทรัพย์สินเสียหาย ซึ่งจะต้องมีภาพและเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่การแสดงถึงการบังคับทางร่างกายต่อตนเองและต่อผู้อื่น ทั้งการใช้อาวุธหรือไม่ใช้อาวุธและเป็นการแสดงการบังคับที่มากเกินไปต่อบุคคล ทำให้ได้รับความเจ็บปวด บาดเจ็บหรือเสียชีวิต เช่น การต่อสู้ ยิงกัน หรือทำให้เสียชีวิต

สถาบันสื่อมวลชน (mass media) และแนวความคิดเกี่ยวกับความรุนแรง

สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางสังคม โดยการนำเสนอผ่านทาง สื่อต่างๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ฯลฯ ซึ่งมีมนุษย์ต่างก็รับรู้และเรียนรู้จากสื่อ ทำให้เกิดความนึกคิดและรูปแบบการกระทำใหม่ ๆ อยู่เสมอ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างพฤติกรรม และทัศนคติหรือความนึกคิดของคนในสังคมโดยปกติสื่อมวลชนจะเป็นตัวกลางในการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อให้คนเราได้รับข้อมูล ความรู้ และความบันเทิงข้อมูลและความรู้มักจะอยู่ในรูปแบบของข่าว บทความ บทวิเคราะห์ สารคดี ฯลฯ ส่วนความบันเทิงมักจะอยู่ในรูปแบบของเรื่องสั้น การ์ตูน ละคร ภาพยนตร์ เกมสโตร์ ฯลฯ ซึ่งการนำเสนอเรื่องราวบางอย่างของสื่อมวลชน โดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงต่างได้กลายมาเป็นแบบอย่างให้เกิดการเลียนแบบของคนที่รับข้อมูลนั้นๆ เนื้อหาของสื่อมวลชนมักมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงปนอยู่ในระดับสูงและเมื่อนำเสนอต่อผู้ชม โอกาสที่จะเกิดการเลียนแบบต่อพฤติกรรมนั้นก็ยิ่งเป็นไปได้สูงขึ้น สื่อสารมวลชนนับเป็นสิ่งล่อใจ หรือสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อบุคคล โดยทำหน้าที่หลักคือ การกำหนดวัฒนธรรม ดังนั้นสื่อสารมวลชนจึงทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรม ความคิดเห็น และทัศนคติ นอกจากนี้ยังมีส่วนในการพัฒนาการของแรงกระตุ้นและค่านิยม ซึ่งมีผลกระทบต่อการคงอยู่ของสังคม เสรี วงษ์มณฑา (2533:36) จากการศึกษาสื่อสารมวลชนเป็นสิ่งเร้าหรือสิ่งล่อใจ จึงทำให้สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อบุคคล ซึ่งสามารถอธิบายในทางจิตวิทยาได้ว่า เมื่อสิ่งล่อใจนั้นเป็นความปรารถนาที่ซ่อนอยู่ภายในบุคคล บุคคลก็จะแสดงพฤติกรรมออกมา ซึ่งอาจเป็นการเลียนแบบหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่มีลักษณะเดียวกันกับสิ่งล่อใจ ในทางตรงกันข้ามถ้าสิ่งล่อใจนั้นไม่ได้เป็นไปตามความปรารถนาของบุคคล บุคคลก็จะแสดงพฤติกรรมตรงข้ามหรือหนีห่างจากสิ่งล่อใจนั้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นกับแรงขับของบุคคลที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ดังกรณีของสิบตำรวจเอกผู้หนึ่ง ปล้นรถบรรทุกเงินของธนาคารกรุงเทพ ในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสิบตำรวจเอกให้การว่ากระทำลงไป

เพราะอารมณ์ชั่ววูบ ในขณะที่เขานั่งอาศัยมากับรถเงินของธนาคารนั้นเกิดอยากทำตามภาพยนตร์ เรื่อง “ต้องปล้น” ซึ่งนำแสดงโดย พงษ์พัฒน์ วชิรบรรจง และอำพล ลำพูน ในเนื้อเรื่องนั้น คือ เมื่อปล้นเงินได้แล้วจะนำไปแจกจ่ายแก่คนจน แต่สำหรับตนเองคิดว่าเมื่อปล้นธนาคารแล้วอาจรวย สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุให้ลึบตำรวจเอกตัดสินใจปล้น ซึ่งถ้าวิเคราะห์เหตุการณ์นี้จะพบว่าภาพยนตร์เรื่องต้องปล้นนั้นเป็นสิ่งเร้าหรือสิ่งล่อใจ ในขณะที่ความต้องการเงิน ความอยากรวย เป็นความปรารถนาที่ซ่อนอยู่ภายใน และแรงขับที่เกิดขึ้นในขณะนั้นคือ ความต้องการเงินจำนวนมากไปใช้จ่าย และในขณะนั้นก็มีเงินจำนวนมากอยู่ใกล้ ๆ นอกจากนั้นในสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะในช่วงปี ค.ศ. 1960 – 1970 ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับอิทธิพลของเนื้อหาความรุนแรงในสื่อมวลชนที่อาจจะมีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในสังคม ซึ่งแพร่หลายไปสู่ประชาชนทุกชั้นและทุกเพศ ทุกวัยในสหรัฐอเมริกา

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ

วิทยา คำรงเกียรติศักดิ์ (2537: 50-52) กล่าวว่า การที่บุคคลจะตัดสินใจยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นจะต้องมีขั้นตอนซึ่งต้องใช้เวลา โดยมีขั้นตอนการตัดสินใจดังนี้

1. ขั้นตื่นตัวรับรู้ (awareness) ในขั้นนี้จะเป็นขั้นแรกของกระบวนการตัดสินใจ เนื่องจากผู้รับสารได้รับรู้เรื่องใหม่ ๆ เป็นครั้งแรก เช่น เมื่อมีละคร ภาพยนตร์ หรือการนำเสนอข่าว หรือแม้กระทั่งเกมส์ออนไลน์ ที่มีความน่าสนใจ ตรงกับความชอบของผู้รับ ถูกนำเสนอผ่านช่องทางคือ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือเกมส์คอมพิวเตอร์ หรือแม้กระทั่งสื่อบุคคล
2. ขั้นสนใจ (interest) ขั้นตอนนี้ผู้รับสารจะได้พัฒนาความสนใจในความคิดหรือความสนใจในตัวสื่อ เรื่องอะไร เนื้อหาเป็นอย่างไรหรือ การนำเสนอเป็นอย่างไร และเขาวงคนจะเริ่มที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติมผ่านสื่อต่าง ๆ มากขึ้น
3. ขั้นประเมินผล (evaluation) เมื่อบุคคลได้มีการสะสมความรู้ต่าง ๆ มากขึ้น เขาก็จะประเมินค่าทางเลือกแต่ละทางเพื่อการตัดสินใจ โดยใช้ประสบการณ์ในอดีตผสมกับทัศนคติที่เกิดขึ้นภายใน รวมไปถึงสภาพแวดล้อมและสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกเข้าไปเพื่อ ประเมินในการกระทำว่าจะทำตามสิ่งที่รับรู้มาหรือไม่
4. ขั้นตัดสินใจกระทำ (decision) หลังจากผ่านขั้นตอนการประเมินทางเลือกแล้ว เขาวงคนซึ่งเป็นผู้รับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ก็จะตัดสินใจกระทำ หรือไม่กระทำ ความก้าวร้าวรุนแรง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมบัติ จันทรวง (2540: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความรุนแรงในจอโทรทัศน์ ยาพิษ ยุคพัฒนา จากการวิจัยพบว่า อิทธิพลของโทรทัศน์ต่อผู้ชมหลายชั้น ได้ย้ายสรุปผลเหมือนๆ กันถึง อิทธิพลต่อไปนี้ คือ

1. ความรู้สึกชินชาต่อการใช้ความรุนแรงในชีวิตจริง เมื่อดูรายการทางโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาความรุนแรงแล้ว ผู้ชมที่อยู่ในวัยเด็กจะมีความรู้สึกชินชาต่อการใช้ความรุนแรง

2. การบ่มเพาะนิสัยนิยมความรุนแรง การชมรายการบันเทิงทางโทรทัศน์ที่มีความรุนแรงซ้ำแล้วซ้ำเล่า นอกจากจะส่งผลให้เกิดความรู้สึกไม่ยินดียินร้ายต่อความทารุณโหดร้ายและการใช้กำลังรุนแรงแล้ว ยังค่อยๆ ลดอารมณ์หวั่นไหวต่อความรุนแรงของผู้ชมลงไป และทำให้รู้สึกว่าการใช้ความรุนแรงนั้นเป็นสิ่งปกติ และเหมาะสมในบางสถานการณ์ด้วย ได้มีผู้ทำการวิจัยในเรื่องนี้ มากมาย และได้บทสรุปดังนี้

- เด็กมักเลียนแบบสิ่งที่ตนได้พบเห็นในจอโทรทัศน์มากกว่าที่จะเชื่อฟังคำสั่งสอนของบุคคลจริง ๆ

- เด็ก ๆ ที่ได้เห็นความรุนแรงในรายการโทรทัศน์ จะเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าว และจดจำได้นานนับเป็นเดือน ๆ หลังจากที่ได้ดูรายการผ่านไปแล้ว และแม้ว่าจะไม่มีการดูซ้ำอีกเลย

- แม้เด็กจะมีชีวิตครอบครัวที่ดี คือมีพร้อมทั้งพ่อ แม่ ที่รักลูก และมีแบบอย่างที่ดี ของผู้ไม่นิยมความรุนแรงก็ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าเด็ก ๆ จะปลอดภัยจากผลของความรุนแรงที่ปรากฏในจอโทรทัศน์

- ความรุนแรงที่ปรากฏในจอโทรทัศน์ สามารถส่งผลทางด้านทัศนคติ และพฤติกรรมอันยาวนานแก่ผู้ชม และการที่เด็ก ๆ ดูโทรทัศน์มากในวัยเด็กจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมที่รุนแรงหลังจากที่เด็กจบการศึกษาชั้นมัธยมไปแล้ว

- เด็ก ๆ มักจะเลียนแบบการใช้ความรุนแรงที่เพิ่งได้เห็นในจอโทรทัศน์ในการเล่น แม้ว่าจะมีโอกาสเลือกเล่นของเล่นอย่างอื่นที่ไม่ใช่ของเล่นประเภทที่ใช้ความรุนแรง

- ความรุนแรงที่แสดงในจอโทรทัศน์ อาจทำให้เด็กบางคนมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าของความรู้สึกเดิมก่อนที่จะได้ดูรายการนั้น ๆ

อย่างไรก็ตาม บทสรุปของงานวิจัยเหล่านี้ก็ไม่ได้ศึกษาว่าการพูดคุย ชี้แนะของพ่อแม่ เกี่ยวกับเรื่องของสิ่งที่เด็กพบเห็นในโทรทัศน์นั้นจะมีผลต่อการลดอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวได้หรือไม่

3. การยึดเอาการใช้ความรุนแรงเป็นวิธีแก้ปัญหา เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าความรุนแรงเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ปกติ และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปเด็ก ๆ จะรู้สึกว่าการใช้กำลังชกต่อย ทบ ตี ขิง แทง ฟัน กันนั้น เป็นวิธีการที่ได้ผลดีกว่าวิธีอื่น ๆ ซึ่งต้องใช้เวลามากกว่า เช่น การพูดจากันด้วยเหตุผลหรือการพยายามเข้าใจซึ่งกันและกันผลลัพธ์ก็คือ เด็กที่ดูรายการบันเทิงทางโทรทัศน์ที่มีเนื้อหารุนแรงมากก็จะเชื่อในความชอบธรรมของการใช้กำลังรุนแรงเพื่อแก้ไข ปัญหา และตนเองก็พร้อมจะใช้วิธีการดังกล่าวเมื่อประสบเข้ากับปัญหาต่างๆในชีวิตจริง

วิจิตร ระวิวงศ์ (2542: 25) ศึกษาเรื่อง สื่อมวลชนมีอิทธิพลก่อให้เกิดความรุนแรงในสังคม” จากการวิจัยโดยเปรียบเทียบแนวความคิดของทฤษฎีสื่อสาร 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแพร่กระจายและการไหลผ่านของข่าวสารในลักษณะต่าง ๆ กัน ทฤษฎีที่ 1 คือ ทฤษฎีเข็มฉีดยา (hypodermic needle theory) ทฤษฎีที่ 2 คือ ทฤษฎีการสื่อสาร 2 จังหวะ (two-step flow of communication) ซึ่งเน้นอิทธิพลของผู้นำทางความคิดและอิทธิพลของกลุ่มตามแนวทางทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า การรับข่าวสารที่มีความรุนแรงเพียงอย่างเดียวและอิทธิพลของกลุ่มเพียงอย่างเดียวไม่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรง

ล้ำค่า โพรธีกระจำง (2543: 31-32) กล่าวถึงอิทธิพลจากการรับชมรายการโทรทัศน์ที่มีต่อเด็กทำให้เกิดผลกระทบดังต่อไปนี้

1. อาจเพิ่มความตื่นเต็นของเด็กให้จนถึงจุดๆ หนึ่ง ยังจะทำให้เด็กเกิดความตื่นเต็นและไม่ชอบดูรายการที่ตื่นเต็น
2. อาจจะสร้าง (หรือลด) นิสัยที่ก้าวร้าวรุนแรงของเด็กได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าการก้าวร้าวถูกกระตุ้นในเวลาต่อมา
3. อาจจะทำให้เด็กรู้สึกลำบากในการที่จะปรับตัวให้อยู่ในระเบียบวินัย
4. เปิดโอกาสมากเกินไปที่จะทำให้เด็ก “หลุดพ้น (escape) จากความกดดันทางสังคม

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2533: 21-27) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากข่าวหนังสือพิมพ์ของ ผลการวิจัยพบว่า ความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่พบในกลุ่มชน ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำร้อยละ 56.7 ของผู้ที่กระทำความรุนแรงในครอบครัวที่ถูกเสนอเป็นข่าวมีอาชีพกรรมกร รับจ้างใช้ แรงงาน เป็นลูกจ้างชั่วคราว ค้าขายเร่ และรวมถึงว่างงาน อีก ร้อยละ 33.3 มีอาชีพรับราชการ เป็นตำรวจ ทหาร อาจารย์ ทำงานบริษัทรับเหมาก่อสร้าง และช่างเสริมสวย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวยังคงสนับสนุนสมมติฐานเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวว่าส่วนใหญ่พบในกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ แม้ว่ามิใช่ข้อโต้แย้งได้ว่าชนชั้นสูงอาจไม่ค่อยยอมเปิดเผยว่าในครอบครัวมีการทะเลาะเบาะแว้ง หรือมีความรุนแรง เพราะทั้งผู้กระทำและเหยื่อ

เองอับอาย กลัวเสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศ ความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่พบในครอบครัวที่คู่สมรสมีอายุต่ำ

เหยื่อของความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง และเมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำร้ายและเหยื่อพบว่า ร้อยละ 34.6 ของจำนวนความรุนแรงทั้งหมดที่เป็นข่าวลงหนังสือพิมพ์ ผู้ทำร้าย คือสามีและผู้ตกเป็นเหยื่อคือภรรยา และร้อยละ 21.8 ของข่าวเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง คือ บุตรที่ถูกทำร้ายโดยบิดา มารดา หรือบิดาเลี้ยง

โดยทั่วไปผู้ทำทารุณกรรม ภรรยา บุตร หรือพวกก่อความรุนแรงทำร้ายคนในครอบครัวเดียวกัน ส่วนใหญ่ไม่ใช่อาชญากรที่จะเตรียมอาวุธไว้สำหรับทำประทุษร้าย การทำร้ายคนในครอบครัวส่วนใหญ่ไม่ใช่อาชญากรรมที่วางแผนไว้ล่วงหน้า ปัจจัยสถานการณ์สาเหตุเฉพาะหน้าที่นำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวที่สำคัญที่สุดนั้น คือ อารมณ์โกรธ ในรายละเอียดของข่าวในหนังสือพิมพ์ตัวอย่างมัก รายงานในทำนองเรื่องการทะเลาะวิวาทได้เถียงกัน การถูกต่อว่า หรือค่าว่า ความคับแค้นใจ ไม่พอใจ จึงเกิดโมโหและเข้าทำร้ายเหยื่อแต่เมื่อพิจารณา เรื่องเครื่องมือที่ใช้ในการทำร้าย ส่วนใหญ่ใช้มีดหรือปืนรวมกันร้อยละ 50.7 ของกรณีข่าวความรุนแรงทั้งหมด แต่เครื่องมืออื่นๆก็ได้แก่สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน เช่น ฆ้อน ไซ้ ขวาน ที่ตักดิน เชือก ผ้า ยกเว้น 4 รายที่ใช้ยาพิษ น้ำกรดหรือจุดไฟเผา

ปัจจัยสถานการณ์สาเหตุเฉพาะหน้าที่นำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวที่สำคัญได้แก่อารมณ์โกรธ เรื่องชู้สาวและการดื่มสุรา สำหรับเรื่องชู้สาวอันเป็นสาเหตุสำคัญของความรุนแรงเฉพาะหน้านั้น แม้ว่าการวิจัยครั้งนี้ไม่อาจสรุปได้ว่าข่าวที่ลงเป็นตัวอย่างข่าวที่เป็นตัวแทนที่ดีของสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่ร้ายแรงจริงทั้งหมดหรือไม่ เพราะบรรณาธิการข่าวอาจเลือก ลงข่าวตามความสนใจของตลาดผู้อ่าน

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรุนแรงในครอบครัวและความก้าวร้าวของเยาวชนไทย โดย ผลการวิจัยพบว่า

สำหรับการข่มเหงทารุณบุตรนั้น ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดที่ว่า ไปเชิงสังคมว่า คนไทยโดยทั่ว ๆ ไปมีระดับการยอมรับความรุนแรงในครอบครัวว่าการคู่ค้า ทะ โคนใส่เด็ก ขว้างปาทุ้มของใส่ ผลักกระชาก เขย่า ใช้มือฟาดหรือ คบ แม้ว่าจะเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงที่บิดามารดาไม่ควรกระทำต่อเด็ก ควรใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุใช้ผล แต่ก็มีความรุนแรงในระดับที่สังคมไทยยอมรับว่าเป็นความรุนแรงที่ยังไม่ถึงขั้นการข่มเหงทารุณกรรม ยังเป็นความรุนแรงระดับที่สังคมยอมรับได้ (acceptable violence) แต่การที่บิดามารดาเตะตอย ชูหรือใช้มีด ปืน หรืออาวุธบางอย่างทำร้าย ถือได้ว่าเป็นความรุนแรงขั้นข่มเหงทารุณ (abusive violence)

สำหรับพฤติกรรมรุนแรงของบิดามารดาที่เยาวชนได้รับเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือการขู่ตะคอก ตะโกนใส่บุตรของตน, ขว้างปาก ทุ่มของใส่บุตรของตนเอง, ผลักกระชากเข่า, ใช้มือฟาด หรือตบ และใช้ไม้หรือของบางอย่างตีบุตรของตน ตามลำดับ

วารภรณ์ ดวงจันทร์ (2531: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นเด็กชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางต่อปัญหาสามีทุบตี ทำร้ายร่างกายภรรยา : ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กชายในบ้านกรูณา ผลการวิจัยพบว่า

เด็กชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางบ้านกรูณา ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่แยกกันอยู่ หย่าร้าง หรือพ่อและแม่ถึงแก่กรรม ในช่วงที่อาศัยอยู่นั้นส่วนใหญ่เด็กจะเห็นการทุบตีทำร้ายร่างกายระหว่างสามีภรรยาภายในบ้าน

รูปแบบของการกระทำรุนแรงที่บิดามารดาแสดง เมื่อมีความขัดแย้ง ได้แก่ ผลักเขี่ยนตี เตะตบ ชก กระทุบ

เด็กชายเคยถูกทำร้ายร่างกายจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง โดยการถูกเขี่ยนตี เตะชก ผลัก กระทุบ และส่วนใหญ่เมื่อเด็กชายถูกทำร้ายร่างกายจะหนีออกจากบ้าน

ค่านิยมของเด็กชายในบ้านกรูณาคิดว่า การทุบตีทำร้ายร่างกายภรรยาโดยสามี เป็นสิ่งปกติไม่ร้ายแรงอะไร และคิดว่าในอนาคตอาจจะใช้ความรุนแรงด้วยการทุบตีทำร้ายร่างกายภรรยา

สิทธิรัตน์ น้อยสง่า (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนและการเรียนรู้ทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำผึ้ง อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและวิถีชีวิตประจำ วัน มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อของกลุ่มผู้ใช้สื่อมวลชนมากและกลุ่มผู้ใช้สื่อมวลชนน้อย โทรทัศน์เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมสูงสุดมากกว่าสื่อมวลชนอื่น ๆ ของกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม โดยที่นักเรียนในกลุ่มที่ศึกษาทั้งสองกลุ่ม ชอบที่จะเปิดรับเนื้อหาประเภทบันเทิงมากกว่าเนื้อหาประเภทอื่น ๆ สำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มที่ศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้ใช้สื่อมวลชนมากและกลุ่มผู้ใช้สื่อมวลชนน้อยมีการเรียนรู้ทางสังคมโดยการเรียนรู้จากการสังเกต จาก"ตัวแบบ" ในสื่อมวลชน ตัวแบบไม่ได้จำ กัดเฉพาะในสื่อมวลชน แต่ตัวแบบที่เป็นบุคคลใกล้ชิดคือสมาชิกในครอบครัวและสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ เช่น โรงเรียนและครอบครัว

ภาคสรุป

สรุปผลการตรวจเอกสารจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าว ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสารเป็นการศึกษาถึงความหมายของพฤติกรรมและการเปิดรับข่าวสารของ เยาวชน แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสารของสื่อมวลชนและบุคคลนี้สามารถนำมาใช้อธิบายกรอบแนวความคิดในการทำการวิจัยครั้งนี้ ในการอธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่งของการเปิดรับข่าวสารตามสมมติฐานของการวิจัยนอกจากนี้ยังช่วยให้ทราบว่าในการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน การแสวงหาข่าวสารของบุคคลนั้นมีกระบวนการและองค์ประกอบใดที่เกี่ยวข้องบ้าง

แนวคิดอิทธิพลของสื่อมวลชน เป็นการศึกษาถึงอิทธิพลของสื่อ ประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อ โทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพยนตร์ ที่ทำหน้าที่ในการนำเสนอสารที่มีเนื้อหาที่ก้าวร้าว ไปสู่เยาวชน แล้วเมื่อเยาวชนได้รับสารที่สื่อมวลชนนำเสนอออกมา แล้วมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนหรือไม่อย่างไร

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือก และเปิดรับสื่อ เป็นการศึกษาถึงผู้รับสารย่อมมีกระบวนการเลือกสรร ซึ่งแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด ของบุคคล โดยมีกระบวนการเลือกรับ ตั้งแต่ขั้นตอน กระบวนการเลือกสนใจ กระบวนการเลือกรับรู้ การเลือกจำ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ถึงกระบวนการเลือกรับ และเปิดรับของเยาวชน ในสถานพินิจ และเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่

ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล เป็นการศึกษาถึงกระบวนการการสื่อ สารและ อิทธิพลของสื่อมวลชนประเภท สื่อ โทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ ภาพยนตร์ ที่นำเสนอเรื่องราวของความรุนแรง และก้าวร้าว ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมการเลียนแบบของเยาวชน ทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมก้าวร้าว

ทฤษฎีบทบาทสื่อมวลชน เป็นการศึกษาถึง บทบาทการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ในด้าน 1) สังเกตการณ์สภาพสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคม 2) ประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้รวมตัวกันอยู่ได้ 3) ถ่ายทอดมรดกทางสังคม และ 4) ด้านความบันเทิง บทบาทหน้าที่เหล่านี้สามารถทำให้เกิดประโยชน์และโทษต่อสังคมและบุคคลได้เช่นกัน เช่นพฤติกรรมเลียนแบบความก้าวร้าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ เยาวชนที่ไม่มีวิจารณญาณพอก็ทำให้เกิดความก้าวร้าวในสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เมื่อเด็กและผู้ใหญ่ได้รับ เจตคติ การตอบสนองทาง อารมณ์ และแนวปฏิบัติใหม่ ๆ โดยการเอาอย่างจากภาพยนตร์และโทรทัศน์ กระบวนการเรียนรู้ จากการเอาอย่างประกอบด้วย ความน่าสนใจ/ความตั้งใจ การได้รับและการจดจำ และการมุ่งใจ การเรียนรู้ความก้าวร้าว สามารถแสดงออกเป็นพฤติกรรมต่อต้านสังคมในระยะต่อมา

แนวคิดสภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นการศึกษาถึง สภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งเป็น ปัจจัยหนึ่งในการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะ พฤติกรรมก้าวร้าว ปัจจัยทางครอบครัวที่มี อิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว อาทิเช่น การอบรมเลี้ยงดู ความแตกแยกของครอบครัว ซึ่งส่งผลต่อ เยาวชนโดยตรง ในพฤติกรรมก้าวร้าว

แนวคิดพฤติกรรมก้าวร้าว ความก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับ บาดเจ็บ ได้รับความเสียหายทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ และ/หรือ เป็นพฤติกรรมทำลายสิ่งของ ทั้งนี้ หมายถึงพฤติกรรมที่ได้รับการตัดสินจากสังคมว่าพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว โดยยกเว้น พฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ หรือทำลายสิ่งของที่ทำตามหน้าที่ เช่น แพทย์ที่ทำการผ่าตัด เป็นต้น

แนวคิด และทฤษฎีทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ประกอบกับงานวิจัยของผู้อื่นที่มีเนื้อหาที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนที่น่าเสนาอ เนื้อหารุนแรงกับพฤติกรรมก้าวร้าวในเยาวชน โดยศึกษาปัจจัยและตัวแปรต่างๆ ที่ก่อให้เกิด พฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปร ในการศึกษาและกำหนด กอบแนวความคิดในการวิจัยครั้งนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (indepth interview) และจะนำเสนอผลการวิจัยในเชิงพรรณนา (description) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

สถานที่ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ คือ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่

ประชากร

ประชากรในการศึกษานี้ คือ เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างคือ เป็นเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ อายุระหว่าง 14 – 18 ปี เพศชาย สาเหตุที่ศึกษาเฉพาะเพศชาย เนื่องจากข้อมูลจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ (2552) ตามฐานความคิดที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว พบเฉพาะเยาวชนเพศชายเท่านั้น

ทั้งนี้ ฐานความคิดที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวแบ่งได้ 3 ฐานความคิด ได้แก่ ฐานความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และฐานความคิดเกี่ยวกับเพศ โดยมีระดับความก้าวร้าว 2 ระดับ คือระดับเบา และระดับหนัก ผลปรากฏ ดังตาราง

ตาราง 4 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ที่ใช้ในการศึกษา แบ่งตามพฤติกรรมความก้าวร้าว และตามฐานความผิด

จำนวนตัวอย่างพฤติกรรมตามฐานความผิดความก้าวร้าว (คน)	เกี่ยวกับทรัพย์สิน	เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	เกี่ยวกับเพศ
ระดับเบา	2	2	2
ระดับหนัก	2	2	2
รวม	4	4	4

กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่เป็นเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ที่ใช้ในการศึกษา แบ่งตามพฤติกรรมความก้าวร้าว และตามฐานความผิด รวมทั้งสิ้น 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ (interview schedule) และแบบสังเกต โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดและทฤษฎีให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

1. ลักษณะด้านประชากรและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง
2. พฤติกรรมความก้าวร้าว
3. อิทธิพลของสื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าว ได้แก่ ประเภทสื่อ / เนื้อหา / วิธีการนำเสนอ

นำเสนอ

ประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหา ความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยจะค้นคว้าจากตำราต่าง ๆ พร้อมทั้งขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

การทดสอบเครื่องมือ

การใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลที่ดี มีคุณค่าและถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ได้มีการทดสอบเครื่องมือก่อนนำไปใช้ ตามขั้นตอนดังนี้คือ

1. สร้างแบบสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย
2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปทดสอบหาความเที่ยงตรง เนื้อหา (content validity) และภาษาที่ใช้ (wording) โดยนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข หลังจากแก้ไขแล้ว นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (try out) กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบว่าคำถามในแต่ละข้อ แต่ละตอนของแบบสัมภาษณ์ สามารถสื่อความหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และใช้ภาษาที่เหมาะสมเพียงใด ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เข้าใจได้ง่าย
3. นำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบแก้ไข แล้วจึงจัดพิมพ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีด้วยกันทั้งสิ้น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำหนังสือทางราชการจากทางมหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าไปเก็บข้อมูลจากเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย และกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการเข้าไปสัมภาษณ์แก่เจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่
2. ภายหลังติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้จัดให้ผู้วิจัยได้พบกับผู้ให้สัมภาษณ์ รวมทั้งนัดแนะวันเวลาที่ จะสัมภาษณ์อย่างแน่นอนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือผู้วิจัยได้เตรียมอุปกรณ์ สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และเครื่องบันทึกเสียงเพื่อบันทึกคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์
3. ขั้นต่อมาเมื่อผู้วิจัยได้พบกับผู้ให้สัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยจะแนะนำตัวโดยเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงว่า ผู้วิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นการแสดงความบริสุทธิ์ใจของผู้วิจัยว่าไม่มีเจตนาหลอกลวงหรือปิดบังผู้ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด อีกทั้งข้อมูลที่ได้ ไม่มีผลในทางคดีของผู้สัมภาษณ์แต่อย่างใด

จากนั้นผู้วิจัยก็ได้แจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและความจำเป็นในการขอความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะพยายามสร้างบรรยากาศในการพูดคุยให้เป็นธรรมชาติที่สุด ไม่ให้เกิดความเครียดหรือเกร็ง โดยผู้วิจัยจะใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า “พี่” และเรียกผู้ให้ข้อมูลว่า “น้อง”

4. จากนั้นการพูดคุยในช่วงแรก ๆ ผู้วิจัยจะสังเกตท่าทีของผู้ให้ข้อมูลว่ายอมรับผู้วิจัยเพียงใด หรือให้ความร่วมมือในระดับใด ข้อมูลในการพูดคุยยังไม่เป็นไปในระดับที่เจาะลึก ในรายละเอียดมากนักแต่จะพูดถึงเรื่องราวทั่วไปในเรื่องของลักษณะทางประชากร เช่น อายุเท่าไร เป็นคนที่ไหน จบชั้นไหนมา ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเป็นกันเอง ทำให้การพูดคุยไม่เป็นไปในลักษณะของคนแปลกหน้า ขณะเดียวกันก็ทำให้ ผู้วิจัยได้รับรู้ถึงความสนใจ ความคิดและข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ด้วย

ดังนั้น เทคนิคหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ จึงเป็นการสัมภาษณ์ทางสังคมวิทยา ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบศิลปะทางสังคมวิทยา เป็นวิธีการที่ธรรมชาติที่สุดและมีพลังที่สุด ในการค้นหาความจริงจากผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งปรับมาตรฐาน คือจะสัมภาษณ์โดยใช้ประเด็นคำถามที่มีการกำหนดไว้ล่วงหน้าส่วนหนึ่ง แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และ/หรือ ข้อมูลที่ได้ในขณะสัมภาษณ์ ซึ่งอาจเกิดความยืดหยุ่นขึ้นได้ในคำถาม

การสัมภาษณ์จะเป็นลักษณะของการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ คือออกมาในลักษณะของการพูดคุยสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างกัน ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้ตั้งคำถามและตอบคำถามที่ผู้ให้ข้อมูลถามกลับด้วย คือทั้งสองฝ่ายจะมีส่วนร่วมในการรับรู้สึก และความประทับใจ ในแนวคิดซึ่งกันและกัน เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลในภาพกว้างแล้ว ผู้วิจัยจึงจะทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ในประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูล ต่อไป

5. การเก็บข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ผู้วิจัย จะเข้าไปทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จากเยาวชนในสถานพินิจ แต่ละคนไม่น้อยกว่าคนละ 3 ครั้ง หรือมากกว่า เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นจริง และเกิดความคุ้นเคยจนยอมให้ข้อมูลที่เป็นจริง

6. การสรุปและวิเคราะห์ผล เมื่อผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมได้เพียงพอต่อการศึกษา เรื่องอิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน แล้วผู้วิจัยจะ นำรายละเอียดของข้อมูลที่ได้มาสรุปและวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ขั้นตอนการเปิดรับสื่อ ความถี่ในการเปิดรับ เนื้อหาของสื่อรุนแรงที่เยาวชนเปิดรับและ การนำเสนอของสื่อที่เยาวชนเปิดรับ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมรุนแรง ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ แนวคิดอิทธิพลของสื่อมวลชน ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ทฤษฎีบทบาทสื่อมวลชน มาช่วยวิเคราะห์และอธิบายปัจจัยที่ทำให้เยาวชนเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่อง ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และแนวคิดสภาพแวดล้อมทางสังคม แนวคิดพฤติกรรมก้าวร้าวและรุนแรง มาช่วยในการอธิบาย กระบวนการและการเกิดพฤติกรรมความก้าวร้าว และลักษณะของความก้าวร้าว พฤติกรรมเลียนแบบ ในการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวและก่อคดี ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

จากการวิจัยเรื่องอิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง พฤติกรรมก้าวร้าว และสื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าว ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งตามพฤติกรรมความก้าวร้าว ตามฐานความคิด รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 คน ในการสัมภาษณ์ได้กำหนดขอบเขตของการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 2 พฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 สื่อที่มีอิทธิพลผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 3 ผังอภิปรายผลการศึกษาอิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา คนที่ 1

นามแฝง	นาย ก.
ฐานความผิด	ปล้นทรัพย์
อายุ	16 ปี
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 6
สถานภาพครอบครัว	อยู่กับน้ำ
อาชีพ	ลูกจ้างขายของ
ประเภทสื่อที่เปิดรับ	บุคคล (เพื่อน), ภาพยนตร์, เกม
เนื้อหาของสื่อ	การต่อสู้
วิธีการนำเสนอของสื่อ	ภาพความก้าวร้าวและรุนแรง
ลักษณะการกระทำความผิด	โดนเพื่อนใส่ร้ายว่าไปขโมยก็ออกน้ำทองเหลืองด้วยกัน หนีคดีตอนขึ้นศาล

ภูมิหลัง

นาย ก. อายุ 16 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นคนแม่เฒ่า เป็นลูกคนที่ 2 มีประวัติทางด้านสถานภาพครอบครัวโดยมีสภาพครอบครัวอยู่กับน้ำ พ่อและแม่เสียชีวิตแล้ว ในครอบครัวอยู่กัน 5 คน โดยมีพี่กับน้องอีก 2 คนที่อยู่กับน้ำ ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่เคยประกอบอาชีพลูกจ้างขายของตามตลาดนัด ที่สันตันหมื่น เวลาไปขายของก็จะไปที่ ปาย และแม่ช้องสอน ซึ่งของที่ขายก็จะเป็นลักษณะของการป่าเป้าชิงรางวัล โดยมีรายได้ต่อคืน คั้นละ 150 บาท เคยมีการตีกันเพื่อแย่งผู้หญิง

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ

นาย ก. มีการเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ โดยชอบหนัง โดยการเช่ามาดู “ชอบแบบต่อสู้ครับ ชอบพระเอกจากพนม ครับ ถ้าเป็นละครก็แนวรัก” มีความรู้สึกอยากเป็นเหมือนในหนัง และเคยมีการเลียนแบบจากหนังที่ได้ดู เช่นการไปเที่ยวคาราโอเกะ จึงเป็นการปลุกฝังเจตคติที่ได้รับจากการดูภาพยนตร์ หรือละคร ซึ่งเมื่อไปก็ไปร้องเพลงเฉย ๆ ได้มีการเล่นเกมบ้างเป็นบางครั้ง โดยเกมที่เล่นจะเป็นเกม Playstation เป็นประเภทการต่อสู้ มีการรวมกลุ่มดูหนังกับเพื่อนประมาณ 20 คน โดยจะดูที่บ้านเพื่อน “เวลาดูเสร็จเคยอารมณ์ค้าง แล้วอยากทำเหมือนในหนังบ้าง” เคยมีการตีกันเพื่อแย่งผู้หญิง และมีอะไรกับผู้หญิงคนนั้น ซึ่งตอนที่มึนอะไรกับผู้หญิง “จะนึกถึงหนังลามกครับ ชอบดูครับ เข้ามาแผ่นละ 10 บาท”

จุดแห่งการเปลี่ยนแปลง

สำหรับสาเหตุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก “ผมโดนใส่ร้ายครับ จากเพื่อนครับ เพื่อนผมไปขโมยของเขามาครับ แล้วมาหาผม พอเค้ามาชี้ตัวเค้าก็ชี้ผมไปด้วยครับ ขโมยก๊อกร้านทองเหลืองครับจากสวนส้มครับ แล้วเอาไปขายที่ร้านขายของเก่า เพื่อนไปขโมยมาครับ แล้วเค้าเอามาไว้ที่ผม แล้วเพื่อนก็บอกว่ามันเป็นวาล์วน้ำธรรมดาครับ เอามาทีประมาณ 50 ตัว เพื่อนก็โดนจับแต่ออกไปแล้ว ส่วนผมยังไม่ได้ออกเพราะตอนไปขึ้นศาลผมหนีครับเลยโดนจับอีก สาเหตุที่ผมหนีเพราะมีคนจ้างผมให้หนีเป็นเพื่อน โดยให้ค่าจ้าง 5,000 บาท โดยเงินที่เค้าเอามาให้ก็ขโมยมาเหมือนกัน แต่เค้าหนีได้ ผมหนีกลับไปที่บ้านเลยโดนจับอีกครั้ง”

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา คนที่ 2

นามแฝง	นาย ข.
ฐานความผิด	ชิงทรัพย์
อายุ	15 ปี
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 6
สถานภาพครอบครัว	อยู่คนเดียว
อาชีพ	ล้างจานร้านอาหาร
ประเภทสื่อที่เปิดรับ	เกม
เนื้อหาของสื่อ	การต่อสู้
วิธีการนำเสนอของสื่อ	ภาพความก้าวร้าวและรุนแรง
ลักษณะการทำความผิด	ถูกใส่ความ เอรธมาแลกยา

ภูมิหลัง

นาย ข. อายุ 15 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประวัติทางด้านสถานภาพครอบครัวโดยมีสภาพครอบครัวอยู่คนเดียว เพราะที่บ้านอยู่กันหลายคน แต่ไม่ได้อยู่ที่บ้าน ออกมาทำงานข้างนอก มาเช่าหออยู่ พ่อและแม่เสียชีวิตแล้ว เหลือแต่พี่น้อง ซึ่งเป็นญาติทางฝ่ายของลุง มีพี่น้องทั้งหมด 4 คน เป็นลูกคนโต มีน้องชาย 2 คนอยู่ที่บ้านเด็กชาย น้องอี 1 คนเสียชีวิตเนื่องจากจมน้ำตาย ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ เคยประกอบอาชีพล้างจาน มีรายได้วันละ 150 บาท โดยจะทำงานตอนกลางวันตั้งแต่ประมาณ 11

โมงถึง 6 โมงเย็น เมื่อเลิกงานแล้วก็ไม่ค่อยได้ไปเที่ยวที่ไหนจะกลับที่พัก จะมีบางครั้งที่ไปเที่ยวตามเท็ด และผับ เนื่องจากอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ในการใช้บริการเทค และผับ แต่สามารถเข้าไปใช้บริการได้เพราะมีคนรู้จัก ชอบอยู่ตัวคนเดียว หรืออยู่กับแฟนมากกว่า และเคยไปอยู่ที่กรุงเทพฯ กับพี่สาว มีประวัติการเคยเล่นยาเสพติดตอนอยู่กรุงเทพฯ แต่เลิกแล้ว แล้วกลับมาเล่นอีกครั้งตอนกลับมาเชียงใหม่

พฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ

นาย ข. มีการเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ โดยชอบนั่งบั้ง ข่าวบั้ง ถ้าเป็นละครก็จะเป็นละครแนวซึ้ง ๆ โดยจะมีเวลาของการเปิดรับสื่อในช่วงเวลากลางคืน เคยเล่นเกมประเภทออกิซัน SF และเกมยิงเป้า ส่วนใหญ่จะชอบ “เกมเดินแบบออกิซัน ครัว แล้วก็ SF ครัว” และเคยเล่นนานสุด 10 ชั่วโมงติดกัน เล่นแบบข้ามวันข้ามคืน โดยนำเงินที่ได้จากการทำงานมาเล่นเกม และมักจะใช้เวลาหลังเลิกงานในการเล่น “แล้วเวลาเล่นเรารู้สึกสนุกครับ” ซึ่งในการเล่นเกมก็จะไปเล่นกับกลุ่มเพื่อนที่รู้จัก เพราะเป็นเกมออนไลน์ ซึ่งจะต้องเล่นกันเป็นกลุ่ม เนื้อหาของเกมก็เป็นการต่อสู้ การฆ่ากัน ยิงกัน

จุดแห่งการเปลี่ยนแปลง

สำหรับสาเหตุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก “ผมโดนใส่ความครับ เพราะตอนนั้นผมมีอายุ 2 เม็ด เจ้ามัดจำผมไว้ แล้วเค้าบอกจะมาเอาตอนเที่ยงคืน แล้วเอารถมาแลกไว้ก่อน หลังจากนั้นก็หายไป หลังจากนั้น 2 เดือนเค้าก็แจ้งจับผม โดยใช้พยานเท็จครับ ที่จริงถ้ารถคันนั้นไม่ได้แต่งก็ไม่โดนจับ แล้วผมไม่มีใบขับขี่ เลยโดนจับครับ แล้วเค้าก็เลยไปเรียกเจ้าของรถมา ตอนนั้นเราก็อยากได้รถเหมือนกัน คือตกลงกันแรกว่าวันต่อวันเค้าเอาเขาจากเราไป คือเราเข้าใจว่า เค้าไม่เอาแล้วเราเลยเอามา แล้วเค้าก็ดิดยาด้วย ซ้อมมาอย่างเดียว ส่วนมากได้เล่นฟรี เพราะรู้จักคนในที่ทำงานครับ เคยเล่นจัดที่สุด 10 เม็ดครับ แต่ว่าเคยเลิกแล้วตอนที่ไปอยู่กรุงเทพฯ กับพี่สาวที่เป็นลูกของลุง เลิกได้ 7 เดือนแล้ว ถ้าผมไม่กลับขึ้นมาเชียงใหม่ก็คงไม่เล่น”

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับหนัก คนที่ 1

นามแฝง	นาย ค.
ฐานความผิด	ร่วมกันปล้น
อายุ	18 ปี
การศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 3

สถานภาพครอบครัว	แตกแยก
อาชีพ	-
ประเภทสื่อที่เปิดรับ	บุคคล (เพื่อน), ภาพยนตร์, ละคร, เกม
เนื้อหาของสื่อ	การต่อสู้
วิธีการนำเสนอของสื่อ	ภาพความก้าวร้าวและรุนแรง
ลักษณะการกระทำความผิด	รุมทำร้ายคนขี่รถมอเตอร์ไซค์เพื่อเอาเงินไปเติมน้ำมัน เนื่องจากน้ำมันหมด

ภูมิหลัง

นาย ค. อายุ 18 ปี จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นคนเชียงใหม่ มีประวัติทางด้านสถานภาพครอบครัวโดยมีสภาพครอบครัวแตกแยก โดยอยู่กับแม่และยาย แม่ประกอบอาชีพค้าขาย ขายกล้วยเตี๊ยะ แม่แต่งงานใหม่มีพ่อเลี้ยง แต่พ่อเลี้ยงเสียชีวิตไปแล้ว แล้วก็พี่น้อง แม่เปิดร้านคาราโอเกะ และได้มีโอกาสมาช่วยงานแม่บ้างเป็นบางครั้ง

พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ

นาย ค. มีการเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ โดยชอบหนัง แนวแอคชั่น เช่นเรื่อง เสาร์ห้า “ชอบตรงที่สู้กันครับ ดูแล้วเคยคิดอยากจะสู้แบบนั้นบ้าง ดูฉากต่อสู้อยากเลียนแบบฉากที่สู้ด้วยมือเปล่า แต่ไม่เคยสู้กับใครมีแต่โค่นรุม” ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้ มีภาพการยิงกัน ต่อสู้กัน ส่วนหนังที่เข้ามาดูก็จะเป็นเรื่อง “The too fast too serious ทุกภาคเลขครับ” ก็จะมีเนื้อหาในแนวของการรวมกลุ่ม รวมตัวของแก๊งค์ สำหรับการเล่นเกม ซึ่งโดยปกติจะชอบเล่นเกมออดิชั่น มีการรวมกลุ่มกับเพื่อนประมาณ 8-9 คน “ก็เล่นบอลบ้าง นั่งพูดกันแซวสาวกันครับ”

จุดแห่งการเปลี่ยนแปลง

สำหรับสาเหตุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก “ไปกับเพื่อนครับ คือ ไปเที่ยวด้วยกัน แล้วมันเป็นคดีเข้าใจผิดด้วยครับ คือมันมี 2 คดีครับ แต่คดีของผมมีแค่คดีปล้นเฉย ๆ ครับ แล้วตำรวจมาจับผมผิดคดีครับ คือเข้ามาถามผมว่า จำคดีที่มันคล่องได้ไหม ผมว่าจำได้ แต่ผมนึกว่ามีแค่คดีเดียวครับ เลขร้านน้องฟลุคไป ไม่จริงปล้นครับ คือเมื่อก่อนครับ แล้วตอนนั้นน้ำมันรถก็ไม่มีด้วยครับ รุมทำร้ายครับ เข้าขี่มอเตอร์ไซค์มาแล้ว ไปรุมทำร้ายเค้าเจ็บหนักเหมือนกัน แต่ผมไม่ได้ทำ เพื่อนทำครับ ผมดูเฉย ๆ ครับ ผมเมา แล้วก็โดนทำร้ายมาด้วยครับ คือผมไปมีเรื่องมาก่อน แถว ๆ ผับในเมืองครับ คืออย่างนี้ครับ พวกผมกะว่าจะกินเหล้าขี่รถเล่นกันเฉยๆ แล้วน้ำมันของรถแต่ละคันมันก็ใกล้จะหมดครับ ก็เลยหาเงิน ผมไม่ได้คิดครับ

เพื่อนคิด ปล้นเสร็จก็เอาเงินไปเติมน้ำมัน แล้วก็ไปซื้อเบียร์ต่อ ก็คือประจบรดไป แล้วถีบรดให้ล้ม
เค้าไปแจ้งความก็เลย โคนจับครับ”

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับหนัก คนที่ 2

นามแฝง	นาย ง.
ฐานความผิด	ปล้นทรัพย์
อายุ	18 ปี
การศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 3
สถานภาพครอบครัว	ปกติ
อาชีพ	-
ประเภทสื่อที่เปิดรับ	ภาพยนตร์, เกม
เนื้อหาของสื่อ	การต่อสู้
วิธีการนำเสนอของสื่อ	ภาพความก้าวร้าวและความรุนแรง
ลักษณะการกระทำความผิด	ไปกับเพื่อนทำร้ายผู้อื่นเพื่อเอาทรัพย์

ภูมิหลัง

นาย ง. อายุ 18 ปี จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากวัดศรีดอนชัย บ้านอยู่
แถวข้างตลาด มีประวัติทางด้านสถานภาพครอบครัวโดยมีสภาพครอบครัวปกติ ในครอบครัวมี
ทั้งหมด 4 คน มีพ่อ แม่ ตัวเอง แล้วก็น้องสาว พ่อและแม่ประกอบอาชีพค้าขาย

พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ

นาย ง. มีการเปิดรับสื่อโดยการดูโทรทัศน์และเล่นเกม ซึ่งจะเป็นเกมประเภทยิงกัน
ต่อสู้กัน เช่น เค้าท์เตอร์ และ SF ซึ่งจะมีเนื้อหาในการต่อสู้ ยิงกัน ฆ่ากัน และจะใช้เวลาเล่นค่อนข้าง
บ่อย ส่วนใหญ่ก็จะมาเล่นเกมกับเพื่อนที่ร้านประมาณ 4-5 คน ซึ่งมีความรู้สึกที่ว่า “เคยรู้สึกว่
อยากจะเข้าเล่นในเกมจริง ๆ บ้าง” ส่วนการเปิดรับสื่อประเภทหนังก็มีอยู่บ้าง จะเป็นแนวหนังตลก
และหนังบู๊ ก็จะมีเนื้อหาในการสู้กัน สงครามการสู้รบ เมื่อได้ดูข่าวเกี่ยวกับ พวกข่าวฆาตกรรม ฆ่า
กันแบบรุนแรง มีความรู้สึกที่ว่า “ทำลายบ้านเมือง อย่างโจรได้ รู้สึกว่าบ้านเมืองเราไม่ค่อยสงบ เอา
ทหารไปจัดการครับ ถ้ามีปืน ยิงได้ยิ่งครับ” ก็จะมีเนื้อหาในเรื่องของการวิสามัญฆาตกรรม การฆ่า
การทำร้ายกัน

จุดแห่งการเปลี่ยนแปลง

สำหรับสาเหตุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก “ผมไปกับเพื่อนเฉย ๆ ครับ แถวแจ่งกะตัมครับ ผมซึ่รดไปกับเขาครับ แล้วเพื่อนผม เป็นคนลงไปเอารถ แล้วก็ไปตีเค้าครับ ผมซึ่รดตามไปเฉยๆครับ ไปเที่ยวเฉย ๆ คิดว่า เรื่องของเขา ถ้าเขาโดนจับ เพราะผมไม่เกี่ยวอะไรด้วย เจ้าทุกข์นี้ว่าขาดครับ เพื่อนทำ ผมซึ่เลยไปแล้วครับ ผมซึ่รดกลับมา เห็นเค้ามีเรื่องกัน ผมเลยซึ่รดกลับมาดูครับ เลยโดนจับ”

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา คนที่ 1

นามแฝง	นาย จ.
ฐานความผิด	ทำร้ายร่างกาย
อายุ	14 ปี
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 6
สถานภาพครอบครัว	อยู่กับแม่
อาชีพ	ทำสวน
ประเภทสื่อที่เปิดรับ	บุคคล (เพื่อน)
เนื้อหาของสื่อ	-
วิธีการนำเสนอของสื่อ	-
ลักษณะการกระทำความผิด	ตีกันโดยใช้ขวดเบียร์ผ่าคตีศีรษะ

ภูมิหลัง

นาย จ. อายุ 14 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นคนเวียงแหง มีประวัติทางด้านสถานภาพครอบครัวโดยมีสภาพครอบครัวอยู่กับแม่ ในครอบครัวอยู่กัน 5 คน มีแม่พี่ชาย 2 คน แล้วก็น้องสาว พ่อเสียชีวิตไปแล้ว แม่ประกอบอาชีพเป็นแม่บ้านอยู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีรายได้เดือนละประมาณ 7,000-8,000 บาท พี่ชายทำคอมไฟ ได้เดือนละประมาณ 8,000 บาท ที่บ้านมีสภาพเป็นเขาไม่มีไฟฟ้าใช้ ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่เคยประกอบอาชีพทำสวน

พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ

นาย จ. มีการเปิดรับสื่อโดยการรวมกลุ่มอยู่กับเพื่อนในหมู่บ้านเดียวกัน ซึ่งในการรวมกลุ่มกันก็จะต้องมีการยอมรับว่าใครเป็นหัวหน้ากลุ่ม จะทำให้ได้รับการยกย่อง ยอมรับและนับ

ถือ ซึ่งการที่จะเป็นผู้นำกลุ่มได้ ต้องมีความกล้าที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งในบางครั้งก็กล้าที่จะกระทำ ความผิดเพื่อให้บุคคลในกลุ่มยอมรับว่าตัวเองมีความสามารถ

จุดแห่งการเปลี่ยนแปลง

สำหรับสาเหตุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก “ตอนสงกรานต์ผม ไปเที่ยวเชียงใหม่ แล้วมีชาวเขามูเซอคนหนึ่ง กินเหล้าแล้วอาละวาด แล้วมันด่าผม กับเพื่อนผม แล้วเพื่อนผมไม่พอใจครับ เพื่อนผมเลยตี ผมเลยไปช่วยครับ ค้นหาเรื่อง ก่อนครับ กลัวเพื่อนสู้ไม่ไหวครับ เขามีกัน 3 คน เรามี 4 ครับ แต่เค้าตัวใหญ่กว่า ตอนนั้นเขาใช้ขวด เบียร์ ฟาดหัวเพื่อนผมครับ ที่จริงพวกผมหนีหมดครับ แต่ผมไม่หนี ผมเลยโดนจับคนเดียวครับ”

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา คนที่ 2

นามแฝง	นาย ฉ.
ฐานความผิด	ทำร้ายร่างกาย
อายุ	17 ปี
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 6
สถานภาพครอบครัว	แตกแยก
อาชีพ	-
ประเภทสื่อที่เปิดรับ	บุคคล (เพื่อน)
เนื้อหาของสื่อ	-
วิธีการนำเสนอของสื่อ	-
ลักษณะการกระทำความผิด	ตีกัน โดยใช้ขวดเบียร์ฟาดศีรษะ

ภูมิหลัง

นาย ฉ. อายุ 17 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นชาวเขาที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเชียงดาว มีประวัติทางด้านสถานภาพครอบครัว โดยมีสภาพครอบครัวแตกแยก ในครอบครัวอยู่กัน 4 คน มีแม่ และน้องอีก 2 คน พ่อเลิกกับแม่ตั้งแต่อายุ 10 ปี แม่ประกอบอาชีพเป็นทำสวน ที่บ้านมีสภาพเป็นเขาไม่มีไฟฟ้าใช้ ทั้งนี้ เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา คนที่ 2 เป็นเพื่อนกับ เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา คนที่ 1

พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ

นาย ฉ. มีการเปิดรับสื่อโดยการรวมกลุ่มอยู่กับเพื่อนในหมู่บ้านเดียวกัน ซึ่งในการรวมกลุ่มกันก็จะต้องมีการยอมรับว่าใครเป็นหัวหน้ากลุ่ม จะทำให้ได้รับการยกย่อง ขอมรับและนับถือ ซึ่งการที่จะเป็นผู้นำกลุ่มได้ ต้องมีความกล้าที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งในบางครั้งก็กล้าที่จะกระทำความคิดเพื่อให้บุคคลในกลุ่มยอมรับว่าตัวเองมีความสามารถ

จุดแห่งการเปลี่ยนแปลง

สำหรับสาเหตุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก “ตอนสงกรานต์ผมไปเที่ยวเชียงใหม่ แล้วมีชาวเขามูเซอคนหนึ่ง กินเหล้าแล้วอาละวาดแล้วมันด่าผม กับเพื่อนผม แล้วเพื่อนผมไม่พอใจครับ เพื่อนผมเลยตี ผมเลยไปช่วยครับ ค้นหาเรื่องก่อนครับ กลัวเพื่อนสู้ไม่ไหวครับ เขามีกัน 3 คน เรามี 4 ครับ เพื่อนผมเขาใช้ขวดเบียร์ ฟาดหัวเพื่อนผมครับ ผมหนีไปแล้ว แต่เพื่อนที่เข้ามาอยู่ที่นั่นก่อนบอกว่าวันเกิดเหตุมีใครบ้าง จึงถูกตำรวจจับครับ”

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก คนที่ 1

นามแฝง	นาย ช.
ฐานความผิด	พยายามฆ่า
อายุ	16 ปี
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 6
สถานภาพครอบครัว	แตกแยก
อาชีพ	ช่างทำเหล็ก
ประเภทสื่อที่เปิดรับ	บุคคล (เพื่อน), ข่าว, ภาพยนตร์, เกม
เนื้อหาของสื่อ	การต่อสู้, การฆาตกรรม
วิธีการนำเสนอของสื่อ	ภาพข่าวและเรื่องราวการฆาตกรรม, ภาพความก้าวร้าวและรุนแรง
ลักษณะการกระทำความผิด	ไปเที่ยวกับเพื่อนแล้วมีเรื่องกันใช้ปืนยิง

ภูมิหลัง

นาย ช. 16 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประวัติทางด้านสถานภาพครอบครัวโดยมีสภาพครอบครัวแตกแยก พ่อกับแม่เลิกกันตั้งแต่เขาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก คนที่ 1 ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ณ ปัจจุบันอยู่กับพ่อและแม่เลี้ยง และเป็นลูกคนเดียว ซึ่งแม่ก็แต่งงานใหม่ มีน้องใหม่ 1 คน เป็นผู้ชาย พ่อและแม่เลี้ยง มีอาชีพเขียนผ้า ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่เคยประกอบอาชีพเป็นช่างทำเหล็ก ได้ค่าจ้างวันละ 150 บาท และมีความคิดที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ก็คิดว่าถ้าได้ออกไป จะไปเรียน กศน. ต่อ

พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ

เมื่อมีโอกาสในช่วงเวลาที่อยู่บ้านก็จะดูโทรทัศน์ โดยดูหนัง ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ “สู้รบ รถ แข่งรถ ประมาณี่ครีบ สนุกคิ เช่น เรื่อง Tokyo Diff, too fast too serious ชอบดูในลักษณะที่ว่า เป็นการ diff รถ หรือชอบการรวมกลุ่มกัน” ซึ่งเนื้อหาของหนังก็จะเป็นในรูปแบบของการรวมกลุ่มเป็นแก๊งค์ สำหรับการเปิดรับสื่อประเภทข่าวของ นาย ช. พบว่า “ชอบดูพวกที่ทำคดีครีบ อย่างเช่นการฆ่า ยาเสพติด ประมาณี่ครีบ อยากรู้วิธีการฆ่า” ซึ่งเนื้อหาของสื่อที่น่าเสียดก็จะเป็นในแนวของวิธีการ และขั้นตอนของการกระทำผิดต่าง ๆ บริเวณบ้านมีการรวมตัวของกลุ่มเพื่อนรวมกลุ่มกันประมาณี่ครีบว่าคน พอมีงานก็รวมตัวกันที่ “มีวิธีการที่จะอยู่ในกลุ่มได้ โดยแล้วแต่ลูกพี่ใหญ่อีกทีครีบ” ซึ่งตัวลูกพี่ใหญ่ก็จะต้องทำทุกอย่างให้ลูกน้องภายในกลุ่มยอมรับความสามารถของตนเอง ซึ่งบางครั้งอาจจะกระทำโดยการแสดงออกในสิ่งที่ผิด ในส่วนของสื่อประเภทเกม นาย ช. มีการเล่นเกมประเภทบู๊ เช่น “เรคนะร็อก เคาท์เตอร์นี่ชอบเล่น เล่นหมดเลย ครีบ มีเกมใหม่มาที่เล่นหมดเลย ที่ชอบที่สุดคือ พวก เคาท์เตอร์, SF ประมาณี่ครีบ” ซึ่งสื่อเหล่านี้ก็จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้ การฆ่ากัน

จุดแห่งการเปลี่ยนแปลง

สำหรับสาเหตุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก ตำรวจมาจับที่บ้าน ด้วยข้อหา “ผมไปเกี่ยวกับเรื่องเพื่อนครีบ ประมาณี่ครีบว่าเรามีเรื่องกัน แล้วผมเข้าไปเกี่ยวกับ แต่ผมทำคนเดียว ผมไปที่เกี่ยวกับเพื่อนครีบ แล้วเข้ามาหาเรื่องเพื่อนผม ผมก็เลยลุยเลยครีบ หมั่นไส้ ครีบ เพื่อนตีกับเค้าครีบ แล้วเข้ามาเอาคืน ผมก็เลยช่วยเพื่อนครีบ” อาวุธที่ใช้ในการก่อเหตุครั้งนี้คือ ปืน โดยได้มาจากการซื้อมาในราคา 1,500 บาท ซึ่งซื้อต่อมาจากเพื่อนอีกที “เวลาออกไปข้างนอก ไม่พกปืน ไปด้วย แต่วันนั้นผมพกไปครีบ เพราะบ้านผมจะมีถนนคนเดิน ตอกวันเสาร์ พอมีงานก็จะพกไป พอมีเรื่องกันก็ยิงเลยแต่ไม่โดน แคยิงขู่เฉยๆ ทำไปเพราะอารมณ์ชั่ววูบครีบ

เยาวชนที่มีฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก คนที่ 2

นามแฝง	นาย ท.
ฐานความคิด	ร่วมกันฆ่า
อายุ	18 ปี
การศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 3
สถานภาพครอบครัว	แตกแยก
อาชีพ	คนงานก่อสร้าง
ประเภทสื่อที่เปิดรับ	บุคคล (เพื่อน), ข่าว, ภาพยนตร์, เกม
เนื้อหาของสื่อ	การต่อสู้, การฆาตกรรม
วิธีการนำเสนอของสื่อ	ภาพข่าวและเรื่องราวการฆาตกรรม, ภาพความก้าวร้าวและรุนแรง
ลักษณะการกระทำความคิด	ตีกันใช้อาวุธมีด

ภูมิหลัง

นาย ท. อายุ 18 ปี จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประวัติทางด้านสถานภาพครอบครัวโดยมีสภาพครอบครัวแตกแยก และอยู่กับแม่ ซึ่งมีแม่รับจ้างเย็บผ้า มีพี่น้อง 2 คน คือ ตนเองและพี่สาว ซึ่งพี่สาวทำงานอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมลำพูน ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่เคยประกอบอาชีพเป็นคนงานก่อสร้าง โดยการหานี้ นาย ท. เคยบวชเรียนเป็นสามเณรมาก่อน และศึกษาอยู่ที่โรงเรียนเมธี

พฤติกรรม的开รับสื่อ

ในขณะที่บวชเป็นสามเณร ได้มีการเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ ซึ่งเรื่องที่ดูโดยเป็นปกติกะดูหนัง ดูข่าว และดูการ์ตูน โดยใช้เวลาตอนทำวัตรเย็นเสร็จในการดูโทรทัศน์ ซึ่งเป็นเวลาที่สามเณรสามารถเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ได้ ส่วนในเวลาตอนเช้าหลังจากทำวัตรเช้าเสร็จก็จะต้องไปเรียนหนังสือ จึงมีเวลาดูโทรทัศน์ได้เพียงประมาณครึ่งชั่วโมง โดยจะดูข่าวทุกประเภท ซึ่งข่าวที่นาย ท. มีความสนใจได้แก่ ความประเทกการยิงกัน ฆ่ากัน โดยกล่าวว่าถ้าได้ดูข่าวประเภทนี้แล้วจะมีความรู้สึกว่าคุณแล้วสนุก “อยากรู้ว่าทำไมเค้าถึงฆ่ากัน ด้วยเหตุผลอะไร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข่าวเกี่ยวกับพวกค้ายาเสพติด แล้วโดนตำรวจวิสามัญฆาตกรรม และเมื่อดูข่าวแล้วไม่มีความรู้สึกที่อยากจะเป็นตำรวจหรือสงสารคนที่โดนวิสามัญฆาตกรรม” จะสนใจแต่เนื้อหาของข่าว ซึ่งก็ให้เหตุผลว่าไม่รู้เหมือนกันว่าข่าวประเภทนี้น่าสนใจตรงไหน “แต่พอมีข่าวฆ่ากัน ก็อยากดูอยากรู้

ไม่ได้สนใจที่วิธีฆ่า น้ำเสียงของคนอ่านข่าว หรือว่าสนใจพวกราช หรือแค่ได้ยินก็โอเคแล้ว” นายท. ได้มีโอกาสดูหนังและละครบ้างเป็นบางครั้ง โดยมีประเภทของหนังและละครที่ชอบคือ “ชอบแบบยิงกันครับ เช่นเรื่องเสาร์ห้า มันส์ดีครับ” เมื่อได้ดูแล้วก็มีความรู้ว่าจะอยากจะเป็นเหมือนพระเอกในละคร เพราะเท่หີดี โดยระบุว่า “ชอบดูหนังพวกต่อสู้ หนังสงครามมาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้วครับ” หลังจากที่สึกออกมาก็มาทำงานเป็นคนงานก่อสร้าง ได้ค่าตอบแทนวันละ 120 บาท และมีเพื่อนในลักษณะที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มมีการไปเที่ยวรวมกลุ่มกันตามถนนคนเดินทั้งจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ ซึ่งมีรถมอเตอร์ไซด์เป็นยานพาหนะในการเดินทาง แต่นายท. ไม่มีรถมอเตอร์ไซด์เป็นของตนเอง จะอาศัยไปกับเพื่อนหรือรุ่นพี่ในกลุ่ม มีการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ตามร้านเกม โดยมีเกมที่เล่นได้แก่ เกมแรคนะร็อค เคาเตอร์ๆ และคอกเทอ เมื่อเล่นแล้วมีความรู้สึกที่ “สนุกดีครับ” โดยมีเหตุผลของการที่ชอบเล่นเกมประเภทนี้เพราะว่า “ชอบการยิงกัน การต่อสู้”

จุดแห่งการเปลี่ยนแปลง

สำหรับสาเหตุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก ไปติดกับเพื่อน ที่เป็นคู่อริ สาเหตุของการเป็นคู่อริเนื่องมาจาก “มันค่าเรา” โดยกลุ่มของคู่อริมี 10 กว่าคน แต่กลุ่มเพื่อนของนายท. มีประมาณ 30 กว่าคน ยกพวกตีกัน โดยมีการนัดชุมนุมกันที่หน้าวัด ซึ่งมีชื่อแก๊งค์ว่า “คาราทอง” มีสัญลักษณ์ DRT เป็นรอยสัก โดยมีหัวหน้ากลุ่มสักให้ ซึ่งตัวหัวหน้ากลุ่มเองก็โดนจับไปแล้วในคดีร่วมกันปล้น โดยในครั้งนั้นนายท. ไม่ได้ร่วมก่อเหตุด้วย จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีเพื่อนเข้ามาอยู่ในสถานพินิจฯ จำนวนประมาณ 4-5 คน และได้มีการประกันตัวออกไปบ้างแล้ว และสาเหตุที่ตนไม่ได้ประกันตัวเพราะว่าสงสารแม่ซึ่งต้องใช้จ่ายเงินในการประกันตัวเยอะ 2 หมื่นบาท โดยคดีที่โดนตั้งข้อหาคือ คดีร่วมกันฆ่า หลังจากเกิดเหตุมีผู้เสียชีวิต 1 ราย เนื่องจากโดนมีดแทง “ในช่วงเวลาที่ได้ยกพวกตีกันมีความรู้สึกที่สนุกดี” วันที่เกิดเหตุมีการพกโซ่ติดตัวไปด้วย “กะจะเอาไว้แก่งู ป้อนกันตัว สมมุติว่าไปถึงมันก่อน แล้วมันจมนมแล้วเรามีโซ่ คิดว่าจะฟาดมัน เห็น Ghost rider ครับ แล้วตอนที่ตีกัน เคนนี่ถึงภาพในหนัง เหมือนบางระจัน นายทองเหม็น”

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับเบา คนที่ 1

นามแฝง	นาย น.
ฐานความผิด	พรากผู้เยาว์
อายุ	15 ปี
การศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 2

สถานภาพครอบครัว	ปกติ
อาชีพ	-
ประเภทสื่อที่เปิดรับ	บุคคล (ตนเอง), ละคร
เนื้อหาของสื่อ	การต่อสู้
วิธีการนำเสนอของสื่อ	ภาพการกระทำทางเพศ
ลักษณะการกระทำความผิด	พาผู้หญิงออกจากบ้าน

ภูมิหลัง

นาย น. อายุ 15 ปี จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประวัติทางด้านสถานภาพครอบครัวโดยมีสภาพครอบครัวปกติ พ่อและแม่มีอาชีพรับจ้าง พ่อกับแม่ไม่เคยทะเลากันแบบรุนแรง แต่ก็มีเถียงกันบ้าง ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่เคยประกอบอาชีพช่วยพ่อทำงานรับจ้างทั่วไป

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ

นาย น. มีการเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ โดยชอบดูการ์ตูน ส่วนละครก็จะเป็นประเภทละครหลังข่าวที่มีฉากยิงกัน “ชอบฉากที่ยิงกันครับ” และมีการเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ทุกวัน ถ้าเป็นเนื้อหาประเภทข่าวก็จะเป็นข่าวทั่วไป “เช่นข่าวโจรได้ครับ” ซึ่งเนื้อหาของสื่อก็จะเป็นเรื่องของการฆ่ากัน การต่อสู้ “ชอบดูหนังแนวยิงกันครับ” มีการดูหนังไปกับเพื่อนบ้างแต่ไม่ค่อยชอบ จะดูที่บ้านเพื่อน “ตอนดูเคยไม่เกิดอารมณ์อยากจะทำ” “ตอนจะทำอะไรกับแฟน ไม่มีการดูสื่อ ดูหนังไป” โดยที่เนื้อหาของสื่อประเภทนี้ก็เป็นรูปแบบของการแสดงในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ หรือการกระทำที่มีผลต่อเรื่องเพศ

จุดแห่งการเปลี่ยนแปลง

สำหรับสาเหตุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่เนื่องจาก “ผมไปรับลูกสาวเขาออกบ้านครับ เป็นแฟนกันครับ แล้วตาเค้าจับได้ พาแฟนไปส่งที่บ้านแล้วครับ แต่เค้าไม่ยอมกลับ เลยให้ค้างที่บ้านแล้วกะว่าตอนเช้าค่อยไปส่ง แต่ไม่ทันครับ ตามาซะก่อนเลยทำให้โดนจับครับ”

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับเบา คนที่ 2

นามแฝง	นาย บ.
ฐานความผิด	พรากผู้เยาว์

อายุ	17 ปี
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 6
สถานภาพครอบครัว	แตกแยก
อาชีพ	พนักงานอู่ซ่อมรถ
ประเภทสื่อที่เปิดรับ	บุคคล (ตนเอง), ภาพยนตร์
เนื้อหาของสื่อ	ภาพการกระทำทางเพศ
วิธีการนำเสนอของสื่อ	ภาพการกระทำทางเพศ
ลักษณะการกระทำความคิด	เห็นภาพในมือถือ

ภูมิหลัง

นาย บ. อายุ 17 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประวัติทางด้านสถานภาพครอบครัวโดยมีสภาพครอบครัวแตกแยก พ่อกับแม่เลิกกัน ที่บ้านอยู่กัน 3 คน มีพ่อกับยายและตัวของนาย บ. ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่เคยประกอบอาชีพพนักงานอู่ซ่อมรถ มีรายได้เดือนละประมาณ 4,500 บาท

พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ

นาย บ. มีการเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ โดยชอบหนังซึ่งเช่ามาจากร้านบริการให้เช่าหนัง “ชอบดูแนวแฟนตาซีครับ แล้วหนังรักโรแมนติก ดูได้ทุกแนวครับ” แล้วที่ชอบจริงๆ “หนังรัก คอมเมดี้ ถ้าอย่างงั้นหนังรักโรแมนติก บางฉากที่พระเอกจากกับหนังเอก” ซึ่งหนังรักโรแมนติกส่วนมากก็จะมีรูปแบบของการสื่อในเรื่องของการกระทำต่อเรื่องเพศ “เคยเช่าหนังเรด R มาดู แต่ไม่บ่อย ที่บ้านมีหนังเอ็กซ์ 2 แผ่น” เมื่อดูแล้ว ไม่คิดที่จะเอามาเลียนแบบ “แล้วตอนจะมีอะไรกับแฟน คือเราดูหนังมาแล้วเราอยากมากเลย ก็มีบ้างครับ เวลาที่เราดูหนังรักโรแมนติก มีไหมที่เคยคิดอยากจะเป็นเหมือนในหนัง เวลาอยากดูฉากเลิฟซีน เคยคิดอยากจะทำเหมือนในหนังบ้าง” มีการเคยมาดูหนังไปพร้อมกับกลุ่มเพื่อน และมีการแลกเปลี่ยนกันดู แล้วเวลาดูหนังเลิฟซีน เราเคยอยากจะทำแบบในหนังบ้าง” มีการเลียนแบบทำทางจากในหนังคือ การกอด จูบ แบบธรรมดา

จุดแห่งการเปลี่ยนแปลง

สำหรับสาเหตุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก “พ่อแม่เค้ามาเจออาชุน แล้วก็เห็นข้อความในมือถือ คือบ้านอยู่ติดกันเลยครับ แล้วบางครั้งน้ำเต้าไม่อยู่ เค้าก็มาหาครับ”

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับหนัก คนที่ 1

นามแฝง	นาย ป.
ฐานความผิด	กระทำชำเรา
อายุ	15 ปี
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 4
สถานภาพครอบครัว	ปกติ
อาชีพ	เก็บส้ม
ประเภทสื่อที่เปิดรับ	บุคคล (เพื่อน)
เนื้อหาของสื่อ	ภาพการกระทำทางเพศ
วิธีการนำเสนอของสื่อ	ภาพการกระทำทางเพศ
ลักษณะการกระทำความคิด	อยู่กับผู้หญิงมีการร่วมเพศ พ่อแม่ผู้หญิงไปแจ้งความ

ภูมิหลัง

นาย ป. อายุ 15 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประวัติทางด้านสถานภาพครอบครัว โดยมีสภาพครอบครัวปกติ พ่อแม่อยู่ด้วยกัน ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่เคยประกอบอาชีพเป็นคนเก็บส้ม โดยช่วยงานกับป้า โดยก่อนหน้านี้นาย ป. เคยบวชเรียนเป็นสามเณรมาก่อนตั้งแต่อายุ 12 ปี และศึกษาต่อจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ

นาย ป. ไม่ชอบดูโทรทัศน์ ดูหนัง เล่นเกม แต่ฟังเพลงบ้างในช่วงที่อยู่คนเดียวเหงา ๆ โดยจะชื่นชอบเพลงของวงแคลช และ โปเตโต้ เพราะเท่หีดี มีความสามารถร้องเพลงเก่ง ไม่เคยดูหนังสือ และหนังโป๊ แต่เคยเห็นผู้หญิงโป๊ตามถนนเดินไปเดินมา แต่ก็ยังไม่ชอบดูเท่าไร ถ้าจะให้ดูหนังก็จะดูประเภท “ชอบดูแบบขิงกัน อะไรประมาณนี้ครับ แบบต้มยำกุ้ง ยิ้มของเพื่อนมาดูครับ จะเป็นแบบพินกัน ตีกัน แต่ไม่ค่อยมีเรื่องลามกครับ” ทั้งนี้ในการรวมตัวของกลุ่มเพื่อนในแต่ละครั้งก็จะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่อง ต่าง ๆ จึงทำให้เกิดพฤติกรรมของการเลียนแบบในเรื่องที่มีถูกต้องในบางครั้ง ซึ่งในบางครั้งถ้าบุคคลในกลุ่มไม่ทำตามก็จะเกิดการไม่ยอมรับบุคคลนั้น ๆ ภายในกลุ่ม จึงทำให้เกิดพฤติกรรมกรเลียนแบบในทางที่ผิด

จุดแห่งการเปลี่ยนแปลง

สำหรับสาเหตุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก ไปอยู่กับผู้หญิง “เพื่อนชวนไปครับ ชวนทำแบบนั้นแบบนี้ ให้ทำแบบเค้าครับ เค้าเอาผู้หญิงไปนอนด้วย แล้วให้ผมทำแบบเขา ผู้หญิงคนนั้นก็ไม่ใช่แฟนผม เค้าแอบชอบผม แต่ผมไม่ชอบเค้าครับ ผมชอบอยู่ของผมมาตั้งนาน ไม่ค่อยยุ่งกับเพื่อนเท่าไร แต่ตอนนั้นผมมีเพื่อนอยู่คนหนึ่ง เค้าชวนผมทำทุกอย่างเลย ชวนผมกินเหล้า สูบบุหรี่ แต่ผมพยายามปฏิเสธ แต่เค้าก็พยายามจะชวนผมให้ได้” “แล้ววันที่เกิดเหตุเค้าทำแฟนเค้าครับ แล้วให้ผมนั่งดู ไม่ครับผมไม่ชอบดู ผมอยากจะออกไปแต่ออกไปไม่ได้ เพื่อนไม่ให้ออกไป เค้าปิดประตูครับ” “วันต่อมาเค้าก็ให้ผมเข้าไปอยู่ในห้อง ทั้งที่ผมก็ไม่รู้ว่าผู้หญิงคนนั้นอยู่ในห้อง ผมเลยเข้าไปและไปเจอกับผู้หญิงคนนั้น แล้วผู้หญิงคนนั้นก็ชวนผมคุยเรื่องลามก แต่ผมไม่ชอบ ผมพยายามจะออกมา แต่เขาล็อกประตูครับ ผมเลยออกไม่ได้ ผมนั่งดูเลยครับ ชักพิกผมก็ออกไป แล้วก็กลับครับ แล้วพออีกวันหนึ่งเค้าก็ชวนผมมาอีก และให้บอกทำ บอกว่าทำไปเลยไม่เป็นไรหรอก แล้วผู้หญิงก็อยากจะทำด้วย” จึงทำให้โดนจับเพราะพ่อแม่ของผู้หญิงไปแจ้งความ “พ่อแม่เค้าไม่ยอม แล้วตำรวจก็มาจับผม ตอนแรกก็จะไม่จับผม แต่ผมอายุไม่ถึง 15 ครับ”

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับหนัก คนที่ 2

นามแฝง	นาย ต.
ฐานความผิด	กระทำชำเรา
อายุ	17 ปี
การศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 2
สถานภาพครอบครัว	อยู่กับแม่
อาชีพ	-
ประเภทสื่อที่เปิดรับ	บุคคล (เพื่อน)
เนื้อหาของสื่อ	-
วิธีการนำเสนอของสื่อ	-
ลักษณะการกระทำความผิด	ข่มขืนผู้หญิง

ภูมิหลัง

นาย ต. อายุ 17 ปี จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประวัติทางด้านสถานภาพครอบครัวโดยมีสภาพครอบครัวอยู่กับแม่ ซึ่งแม่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา เป็น

ลูกจ้างในสวนยางพารา ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่เคยประกอบอาชีพเป็นคนเก็บส้ม โดยช่วยงานกับป้า โดยก่อนหน้านี้ นาย ค. เคยบวชเรียนเป็นสามเณรมาก่อนตั้งแต่ตอนอายุ 12 ปี และศึกษาต่อจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ

นาย ค. มีการเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ โดยชอบดูการ์ตูน จะดูตอนหัวค่ำ ดูละครทุกประเภท สำหรับหนังจะดูแนวหนังต่อสู้ หนังอิงกัน ซึ่งมีเนื้อหาของการ์ตูนต่อสู้ และการสู้รบในสงคราม “ที่บ้านไม่มีหนังไปรับ แต่ว่าเพื่อนก็เคยเอามาดูที่บ้าน ตอนดูหนังมีความรู้สึกรู้สึกว่าอยากทำตาม มันก็มีบ้างครับ” มีการรวมกลุ่มกับเพื่อนบ้างในบางครั้ง ซึ่งในบางครั้งอาจทำให้เกิดพฤติกรรมการเล่นแบบเกิดขึ้น จึงส่งผลให้เยาวชนสามารถระทำความคิดได้เพราะแรงจูงใจที่มาจากกลุ่มเพื่อน

จุดแห่งการเปลี่ยนแปลง

สำหรับสาเหตุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก “แรกผมไปส่งเพื่อนไปหาแฟนครับ แล้วก็ไปเห็นผู้หญิงอีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นเพื่อนของแฟนเพื่อนครับ แล้วก็นั่งคุยกัน ผมข่มขืนเค้าครับ แล้วแม่เค้าก็แจ้งจับผม ผู้หญิงไม่ว่าอะไร มีแต่แม่เค้าที่เอาเรื่อง” “ตอนที่ไปข่มขืนก็ไม่ได้นึกถึงอะไร ส่วนใหญ่หนังไป เพื่อนจะเอามาให้ดูครับ เวลาดูหนังไป เคยคิดจะเอาไปทำจริง ๆ”

ตาราง 5 แสดงภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ฐาน ความคิด	นาม แฝง	อายุ	ระดับ การศึกษา	สถานภาพ ครอบครัว	อาชีพ	ประเภท สื่อที่ เปิดรับ	เนื้อหา ของสื่อ	วิธีการ นำเสนอ	ลักษณะ การ กระทำ ความคิด
ลัทธิด	นาย ก.	16 ปี	ป.6	อยู่กับน้ำ	ลูกจ้าง ขายของ	บุคคล (เพื่อน) ภาพยนตร์ เกม	การต่อสู้ (องค์ บาท)	ภาพความ ก้าวร้าวและ รุนแรง	โดนเพื่อนใส่ ร้ายว่าไป ขโมยก๊อมน้ำ ทองเหลือง ด้วยกัน หนีคดี คอนซัน ศาล
ชิงทรัพย์	นาย ข.	15 ปี	ป.6	อยู่คนเดียว	ล้างจาน ร้านอาหาร	เกม	การต่อสู้ (SF, อิง เป้า)	ภาพความ ก้าวร้าวและ รุนแรง	โดนใส่ความ เอารดมา แลกยา
ร่วมกัน ปล้น	นาย ค.	18 ปี	ม. 3	แตกแยก	-	บุคคล (เพื่อน) ภาพยนตร์ ละคร เกม	การต่อสู้ (เสาร์ห้า, The too fast too serious)	ภาพความ ก้าวร้าวและ รุนแรง	รวมทำร้ายคนไข้ รอมอเตอร์ไรซ์ เพื่อเอาเงิน ไปเติมน้ำมัน เนื่องจาก น้ำมันหมด
ปล้น ทรัพย์	นาย ง.	18 ปี	ม. 3	ปกติ	-	ภาพยนตร์ เกม	การต่อสู้ (เค้าเตอร์, SF)	ภาพความ ก้าวร้าวและ รุนแรง	ไปกับเพื่อนทำ ร้ายผู้อื่น เพื่อเอาทรัพย์
ทำร้าย ร่างกาย	นาย จ.	14 ปี	ป.6	อยู่กับแม่	ทำสวน	บุคคล (เพื่อน)	-	-	ตีกันโดยใช้ ขวดเบียร์ ฟาดศีรษะ
ทำร้าย ร่างกาย	นาย ฉ.	17 ปี	ป.6	แตกแยก	-	บุคคล (เพื่อน)	-	-	ตีกันโดยใช้ ขวดเบียร์ ฟาดศีรษะ
พยายาม ฆ่า	นาย ช.	16 ปี	ป.6	แตกแยก	ช่างทำ เหล็ก	บุคคล (เพื่อน) ข่าว ภาพยนตร์ เกม	การต่อสู้ การ ฆาตกรรม (Tokyo Diff, too fast too serious, แรคนารีอ็อค, เค้าเตอร์, SF)	ภาพข่าวและ เรื่องราว การ ฆาตกรรม ภาพความ ก้าวร้าวและ รุนแรง	ไปเที่ยวกับ เพื่อนแล้วมี เรื่องกัน ใช้ปืนยิง

ตาราง 5 (ต่อ)

ฐาน ความผิด	นาม แฝง	อายุ	ระดับ การศึกษา	สถานภาพ ครอบครัว	อาชีพ	ประเภท สื่อที่ เปิดรับ	เนื้อหา ของสื่อ	วิธีการ นำเสนอ	ลักษณะ การทำ ความผิด
ร่วมกันฆ่า	นาย ท.	18 ปี	ม.3	แตกแยก	คนงาน ก่อสร้าง	บุคคล (เพื่อน) ข่าว ภาพยนตร์ เกม	การต่อสู้ การ ขนาดกรรม (เสิร์ฟ้า, แรค นารี้อค, เค้นคอร, SF)	ภาพข่าวและ เรื่องราว การ ขนาดกรรม ภาพความ ก้าวร้าวและ รุนแรง	ตีกันใช้อาวุธ มีด
พรากร ผู้เยาว์	นาย น.	15 ปี	ม.2	ปกติ	-	บุคคล (ตนเอง) ละคร	การต่อสู้ (เสิร์ฟ้า)	ภาพการ กระทำ ทาง เพศ	พาผู้หญิง ออกจาก บ้าน
พรากร ผู้เยาว์	นาย บ.	17 ปี	ป.6	แตกแยก	พนักงานอยู่ ซ่อมรถ	บุคคล (ตนเอง) ภาพยนตร์	ภาพการ กระทำทาง เพศ (หนังโป๊, การกระทำ ของเพื่อน)	ภาพการ กระทำ ทาง เพศ	เห็นภาพใน มือถือ
กระทำ ชำเรา	นาย ป.	15 ปี	ป.4	ปกติ	เก็บส้ม	บุคคล (เพื่อน)	ภาพการ กระทำทาง เพศ (หนังโป๊, การกระทำ ของเพื่อน)	ภาพการ กระทำ ทาง เพศ	อยู่กับผู้หญิงมี การร่วม เพศ พ่อแม่ ผู้หญิงไป แจ้งความ
กระทำ ชำเรา	นาย ด.	17 ปี	ม.2	อยู่กับแม่	-	บุคคล (เพื่อน)	-	-	ข่มขืนผู้หญิง

**ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรม
การเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงของเยาวชนใน
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดเชียงใหม่**

จากผลการวิจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหา
รุนแรง ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 12 คน
สามารถอธิบายรายละเอียดของเยาวชนเป็นรายบุคคลได้ดังต่อไปนี้

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ระดับเบา คนที่ 1

นาย ก.

กระทำความผิด โดยการ ลักทรัพย์ มีอายุ 16 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6
มีสถานภาพทางครอบครัว คือ อยู่กับน้ำ พ่อแม่เสียแล้ว เข้ามาทำงานในเชียงใหม่ พักอาศัยอยู่แถว
สันตันหมื่น โดยเป็นลูกจ้างชายของตามงานวัดและตลาดนัด ได้ค่าแรงวันละ 150 บาท นอกจากนี้
ยังเข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อนแข่งมอเตอร์ไซด์

พฤติกรรมในการดูสื่อ ส่วนใหญ่จะชอบดูหนังมากกว่าทีวี โดยเฉพาะหนังที่ชอบดู
คือ หนังประเภทแอคชั่น คาราที่ชอบคือ จา พนม เวลาที่ใช้ดูหนัง คือช่วงเวลาที่ไม่ได้ไปขายของ
และจะเข้ามาดูครั้งละ 5-6 เรื่อง มีการดูทีวีบ้าง โดยจะชอบจากที่พระเอกควงผู้หญิงไปเที่ยว และมี
การเลียนแบบ โดยควงผู้หญิงไปเที่ยวคาราโอเกะ ส่วนช่วงที่ไปขายของจะไม่ได้ดูเลย ในด้านของ
การฟังเพลงจะชอบเพลงของวงแคลช แต่ไม่เคยทำพฤติกรรมเลียนแบบ นอกจากนี้ยังชอบเล่นเกม
พวก play station แนวต่อสู้อีกด้วย

ส่วนการโดนขู่หาหลักทรัพย์นั้น ได้ให้สัมภาษณ์ว่าตนถูกเพื่อนใส่ร้าย โดยเพื่อนเป็น
ผู้ชายโหมวกลัวน้ำหัวทองเหลือง แล้วนำมาเก็บไว้ที่บ้านของตน จึงโดนขู่หาหลักทรัพย์ไปด้วย
จากนั้น เมื่อเข้ามาอยู่สถานพินิจ ได้ทำการหลบหนี โดยมีผู้ต้องหาอีกคนชวนกันไป แต่ไปไม่รอด
จึงต้องกลับเข้ามาอีกครั้ง ซึ่งตอนนี้เป็นระยะเวลา เดือนกว่า ๆ แล้ว และเมื่อออกไปแล้วจะบวชเพื่อ
ไถ่บาปที่ตนได้ก่อไว้

“...ส่วนใหญ่แล้วชอบดูหนังมากกว่าทีวี โดยเฉพาะหนัง
ประเภทแอคชั่น เพราะว่ามีคารานักแสดงที่ชื่นชอบอยู่คือ จา พนม

ส่วนเพลงชอบฟังเพลงของวงแคลชเพราะเห็นว่านักร้องนำคูดีคูเท่ๆ เลยชื่นชอบเป็นพิเศษ และชอบการเล่นเกม พวกเกม play station แนวต่อสู้จะชอบมาก...” (เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา คนที่ 1, สัมภาษณ์)

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา คนที่ 2

นาย ข.

กระทำความผิดโดยการ ชิงทรัพย์ มีอายุ 15 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีสถานภาพทางครอบครัว คือ อยู่คนเดียว เพราะต้องออกมาทำงานล้างจานในร้านอาหาร โดยการเช่าหออยู่ มีรายได้วันละ 150 บาท

ส่วนใหญ่จะชอบคูทิวี โดยมีเนื้อหาที่ดูได้แก่ ข่าวกีฬา และข่าวทั่วไป และละคร เช่น แจ๋วใจร้ายกับคุณชายเทวดา รักข้ามภพ ซึ่งจะคูทิวีในตอนกลางคืนหลังจากกลับจากการทำงานแล้ว มีการไปเที่ยวตามผับ ตามเทคบ้างในบางครั้ง ทั้งนี้ยังไม่ถึงแต่สามารถเข้าได้เพราะมีคนรู้จัก เคยได้เล่นเกมบ้าง โดยเกมที่เล่นได้ ได้แก่ ออดิชั่น SF และพวกเกมยิงเป้า เคยเล่นนานที่สุดแบบข้ามวันข้ามคืน โดยนำเงินที่ได้จากการทำงานมาเล่นเกม แต่ไม่มีอารมณ์ร่วมกับเกมที่เล่นเพราะคิดว่ามันเป็นแค่เกม

ในการทำผิดครั้งนี้เนื่องจากการซื้อขายยาบ้า แล้วคนซื้อไม่มีเงินจ่าย จึงได้นำรถจักรยานยนต์มาจํานำ แต่เมื่อเวลาผ่านไปสองเดือน กลับถูกคนซื้อดักกล่าวแจ้งความจับข้อหาชิงทรัพย์รถจักรยานยนต์ ทำให้ต้องโดนข้อหาชิงทรัพย์ในเหตุการณ์ครั้งนี้

“...หลังกลับจากทำงานในช่วงค่ำ มักจะไปเที่ยวตามเทคผับ แม้ว่าอายุจะยังไม่ถึงที่จะสามารถเข้าได้ แต่ก็ไม่ได้มีปัญหาในเรื่องนี้เพราะมีคนรู้จักที่สามารถจะพาเข้าไปเที่ยวได้ ซึ่งคนที่รู้จักนี้เป็นกลุ่มคนที่ค่อนข้างมีอิทธิพลในพื้นที่พอสมควร และหากว่าไม่ได้ไปเที่ยวก็จะเลือกที่จะเข้าไปนั่งเล่นเกมในร้านเกม เกมที่เล่นก็จะเป็นเกมออดิชั่นบ้าง SF บ้าง และพวกเกมยิงเป้า ในแต่ละครั้งที่เล่นก็ใช้เวลาค่อนข้างยาวนาน บ้างครั้งก็เล่นแบบข้ามวันข้ามคืน โดยไม่สนใจเวลาก็มี...” (เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา คนที่ 2, สัมภาษณ์)

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับหนัก คนที่ 1

นาย ค.

กระทำความผิดโดยการ ร่วมกันปล้น มีอายุ 18 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสถานภาพทางครอบครัว คือ พ่อแม่หย่าร้างกันตั้งแต่ยังเด็ก จากนั้นแม่แต่งงานใหม่ มีลูกคนใหม่อีกหนึ่งคน แล้วไม่ค่อยให้ความสนใจ เพราะต้องทำงานเปิดร้านอาหารไอศกรีมที่บ้านที่อำเภอเชียงดาว มีการรวมกลุ่มกับเพื่อนประมาณ 8-9 คน ชอบยกพวกทะเลาะกับกลุ่มอื่น ๆ ปัจจุบันได้ย้ายเข้ามาอยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่กับแม่แล้ว

ได้คู่มือหรือหนังสือ และมีการเล่นเกมด้วย ซึ่งเกมที่เล่น ได้แก่ ออกซิเจน ชอบผู้ชายในพระราชสำนัก และข่าวบันเทิง ดูละครแนวแอคชั่น เช่น เรื่องเสาร์ห้า โดยชอบฉากที่มีการต่อสู้ด้วยมือเปล่า มีหนังที่เข้ามาดูจะเป็นแนวแอคชั่น หนังแนวโลดโผน ซึ่งรถหนีตำรวจ ได้แก่ The too fast too serious

คดีที่โดนคือ คดีปล้น สาเหตุของการทำผิดครั้งนี้คือ ไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน โดยมีสถานที่ปล้นบริเวณคันคลองชลประทานใกล้ ๆ กับร้านน้องฟลุค ตอนไปปล้นมีอาการเมาแล้ว ตอนนั้นน้ำมันรถหมด จึงร่วมกับเพื่อน ประกบรถจักรยานยนต์ ถีบรถให้ล้มและรุมทำร้าย จากนั้นนำเงินที่ได้ไปเติมน้ำมัน และซื้อเบียร์กิน ถ้าได้ออกจากสถานพินิจฯ จะเรียนและทำงานต่อแล้วจะเลิกคบกับเพื่อนกลุ่มเดิม

“...ไปเที่ยวด้วยกันกับเพื่อนประมาณ 10 คน คดีที่โดนคือ คดีปล้น โดยมีสถานที่ปล้นบริเวณคันคลองชลประทาน ใกล้ ๆ กับร้านน้องฟลุค ตอนไปปล้นมีอาการเมาแล้วตอนนั้นน้ำมันรถหมด จึงปล้นคนอื่นโดยรุมทำร้าย แล้วก็นำเงินไปเติมน้ำมัน แล้วก็ไปซื้อเบียร์กิน...” (เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับหนัก คนที่ 1, สัมภาษณ์)

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับหนัก คนที่ 2

นาย ง.

กระทำความผิดโดยการ ปล้นทรัพย์ มีอายุ 18 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสถานภาพทางครอบครัว คือ อยู่ร่วมกับพ่อแม่ และน้องสาว นอกจากนี้ได้เข้าร่วมแก๊งค์ชาмуไร มีอาวุธประจำตัวเป็นดาบชาмуไร โดยเพื่อนชักชวนเข้าร่วมแก๊งค์

ช่วงที่อยู่บ้านได้ดูทีวี ได้แก่ ข่าว เพลง ดลก ชอบดูหนังประเภทแอคชั่น โลกโผน ซึ่งมีหนังที่ชอบคือ Too fast too serious โดยจะดูหนังแนวนี้ประมาณอาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง และเล่นเกมที่เล่น ได้แก่ เค้าท์เตอร์ SF ซึ่งจะเล่นอาทิตย์ละครั้ง แล้วเคยรู้สึกว่าจะอยากจะเข้าไปเล่นในเกมจริงๆ เป็นบางครั้ง โดยบางครั้งจะเล่นเกมทั้งวัน ส่วนใหญ่จะเล่นเกมกับเพื่อนประมาณ 4-5 คน

ช่วงที่แก๊งค์ชาмуไรถูกนำเสนอผ่านสื่อ ทำให้มีความรู้สึกกันในกลุ่มถึงความยิ่งใหญ่ของกลุ่ม และเป็นที่เกรงกลัวของคนทั่วไป ซึ่งทำให้เกิดความฮึกเหิมที่จะทำร้ายผู้อื่นอีก

สาเหตุของการทำผิดครั้งนี้คือปล้น แถวแจ่งกะตัม โดยขีรถจักรยานยนต์ไปกับเพื่อน ประภรถจักรยานยนต์ของผู้ถูกทำร้าย จากนั้นใช้ดาบชาмуไรฟันเจ้าทรัพย์ จนนิ้วขาด แล้วปล้นรถจักรยานยนต์ เพื่อนำไปแลกยาบ้า และแข่งรถบริเวณถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ เชียงใหม่ – ลำปาง

“...เวลาที่อยู่บ้านจะชอบเล่นเกม อย่างเกมเค้าท์เตอร์ หรือไม่กี่เกม SF ซึ่งเป็นเกมที่ชอบเล่นมาก บางครั้งก็จะใช้เวลาทั้งวันในการเล่นเกม และมักจะเล่นกับเพื่อนๆอีกประมาณ 4-5 คน เพราะเล่นกับเพื่อนจะรู้สึกสนุกกว่าเล่นคนเดียว บางครั้งยังรู้สึกสนุกจนอยากที่จะเข้าไปเล่นในเกมได้จริงๆ...” (เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ระดับหนัก คนที่ 2 , สัมภาษณ์)

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ทั้งระดับหนัก และระดับเบา จำนวน 4 คน มีอายุระหว่าง 15 – 18 ปี โดยอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งสถานภาพทางครอบครัวโดยส่วนใหญ่พ่อแม่จะหย่าร้างกัน และไม่ค่อยมีเวลาเลี้ยงดู เอาใจใส่ เวลาส่วนใหญ่จะรวมกลุ่มทำกิจกรรมอยู่กับเพื่อนๆ เช่น แข่งรถจักรยานยนต์ เล่นเกม เป็นต้น

สื่อที่เปิดรับได้แก่ สื่อมวลชน และสื่อบุคคล ซึ่งสื่อมวลชนที่เปิดรับได้แก่ เกม ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ และสื่อบุคคลได้แก่เพื่อน

ทั้งนี้ สื่อเปิดรับมากที่สุด คือ สื่อบุคคล เนื่องจากกลุ่มที่ทำการศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น การใช้ชีวิตมักจะอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ และเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การเปิดรับสื่ออื่นๆ ด้วย ดังเช่น การเล่นเกม ก็จะเล่นร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อน

เนื้อหาที่เปิดรับจากสื่อ โดยส่วนใหญ่เป็นประเภทการต่อสู้ แอคชั่น เช่น เกมยิงเป้า เกมเค้ทเตอร์ เกม SF (เกมออนไลน์ประเภทการต่อสู้) ละครโทรทัศน์ เช่น เสาร์ห้า เป็นต้น โดยจะเปิดรับสื่อในช่วงตอนกลางคืนในขณะที่อยู่ที่บ้าน

ตาราง 6 อภิปรายผลลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงของเยาวชนที่มีฐานความคิดเกี่ยวกับทฤษฎี

ระดับ ความคิด	เยาวชน	อายุ 3 ปี	อายุ 10 ปี	อายุ 12 ปี	อายุ 13-16 ปี	อายุ 16 ปี	สื่อ	เนื้อหา	เทคนิค การนำเสนอ
ระดับเบา	นาย ก.	พ่อกับแม่เล็ก กัน	อยู่กับน้ำ	จบ ป.6	ลูกจ้างขาย ของ	โดนเพื่อนใส่ร้ายว่า ไป ขโมยก๊อกรน้ำ ทองเหลืองด้วยกัน หนีคดีตอนขึ้นศาล	เพื่อน ภาพยนตร์ เกม	การต่อสู้	ภาพการ แสดงการต่อสู้
	นาย ข.	พ่อและแม่ เสียชีวิต	จบ ป.6	ออกมาอยู่ หอคนเดียว	ล้างจาน ร้านอาหาร	ถูกใส่ความ เอรอด มาแลกยา	เกม ภาพยนตร์	การต่อสู้	ภาพการ แสดงการต่อสู้

ตาราง 6 (ต่อ)

ระดับ ความผิด	เยาวชน	อายุ 10 ปี	อายุ 12 ปี	อายุ 12 ปี	อายุ 13-15 ปี	อายุ 18 ปี	สื่อ	เนื้อหา	เทคนิค การนำเสนอ
ระดับ หนัก	นาย ค.	พ่อกับแม่เด็ก กัน	ออกมาอยู่ กับยาย เพราะแม่ แต่งงาน ใหม่	จบ ป.6	ไม่ได้ทำงาน	รุมทำร้ายคนจรด มอเตอร์ไซด์เพื่อเอา เงินไปเติมน้ำมัน เนื่องจากน้ำมันหมด	เพื่อน	เรื่องทั่วไป	การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ภายในกลุ่ม
	นาย ง.		จบ ม.3	อยู่บ้านช่วยแม่ ทำงาน	อายุ 15-18 ปี	อายุ 18 ปี	เพื่อน	-	เทคนิค การนำเสนอ

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา คนที่ 1 และคนที่ 2

นาย จ. และนาย ฉ.

ผลจากการวิจัยพบว่า เยาวชนคนที่ 1 มีอายุ 14 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีสถานภาพทางครอบครัว คือ พ่อเสียชีวิตแล้ว และแม่เข้ามาทำงานเป็นแม่บ้านในตัวเมืองเชียงใหม่ ปัจจุบันอยู่กับพี่น้องสี่คนตามลำพัง ที่อำเภอเวียงแหงและมีอาชีพทำสวน รับจ้างทั่วไป

ส่วนเยาวชนคนที่ 2 มีอายุ 17 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีสถานภาพทางครอบครัว คือ แดกแยก พ่อแม่หย่าร้างกัน

พฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ ของทั้งสองคน พบว่า ทางบ้านไม่มีไฟฟ้า จึงทำให้ไม่สามารถเปิดรับสื่อมวลชนได้ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เพลง เป็นต้น ซึ่งสื่อส่วนใหญ่ที่เปิดรับได้แก่ กลุ่มเพื่อน โดยจะอยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนประมาณ 3-4 คน คี๋มสุรา และพูดคุยกันหลังจากเลิกงานในช่วงเย็น

สาเหตุของการทำผิดครั้งนี้ทั้งสองคน คือ การทำร้ายร่างกาย เนื่องจากไปเที่ยวช่วงสงกรานต์ในเมืองเชียงใหม่ แล้วมีชาวเขาเผ่ามูเซอคนหนึ่ง กินเหล้าแล้วอาละวาด เกิดการด่าทอกัน ทำให้ไม่พอใจเลยรวมทำร้ายชาวเขาคอนั้น โดยใช้ขวดเบียร์ ฟาดที่ศีรษะ เมื่อเกิดเหตุแล้วหนีไม่ทันเลยโดนจับตัว ถ้าได้ออกจากสถานพินิจฯ จะไปสมัครเรียนต่อ กศน.

“...ชอบคี่มเหล้า พุดคุยกับเพื่อนในวงเหล้า หลังจากเลิกงานชอบไปไหนมาไหนกับเพื่อนที่สนิทไม่กี่คน...” (เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา คนที่ 1 และ 2, สัมภาษณ์)

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก คนที่ 1

นาย ช.

กระทำความผิดโดยการ พยายามฆ่า มีอายุ 16 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีสถานภาพทางครอบครัว คือ แดกแยก พ่อแม่หย่าร้างกัน แม่ไปมีครอบครัวใหม่ อยู่กับพ่อและแม่เลี้ยง ซึ่งพ่อกับแม่เลี้ยงมักจะทะเลาะกันเป็นประจำ ช่วงที่ทะเลาะกันมักจะเลี้ยงออกไปอยู่กับเพื่อนนอกบ้าน โดยจะรวมกลุ่มกับเพื่อนขี่รถจักรยานยนต์ไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ปัจจุบันประกอบอาชีพช่างทำเหล็ก ได้ค่าแรงวันละ 150 บาท

ชอบดูภาพยนตร์เกี่ยวกับการต่อสู้ รถแข่ง เช่น Tokyo Diff และ too fast too serious และไม่คิดที่จะเลียนแบบตามบทบาทในภาพยนตร์ ชอบดูข่าว ประเภทการทำคดี เช่น การฆ่า ยาเสพติด เพื่อดูวิธีการฆ่า วิธีการสืบเสาะคนร้าย ทั้งนี้ดูเพราะอยากรู้ไม่ได้ต้องการดูเพื่อการเลียนแบบ ชอบเล่นเกม เช่น เคาทัวร์ และ SF ซึ่งอาทิตย์หนึ่งจะเล่นประมาณ 2 ครั้ง โดยเล่นตามร้านเกม ทั้งนี้มีกลุ่มเพื่อนประมาณร้อยกว่าคน มีชื่อกลุ่มว่า SKP แปลว่า สันกำแพง โดยมีการสักเป็นสัญลักษณ์

สาเหตุของการทำผิดครั้งนี้คือ ไปเที่ยวกับเพื่อนที่ถนนคนเดินสันกำแพง แล้วมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับกลุ่มตรงข้าม จึงใช้อาวุธปืน ยิงใส่กลุ่มตรงกันข้าม โดยการที่ยิงปืนออกไปเป็นอารมณ์ชั่ววูบ และก่อนที่จะมายังจุดเกิดเหตุ ได้มีปากเสียงกับพ่อที่บ้านถึงเรื่องที่พ่อไม่ยอมให้ออกจากบ้านมาเที่ยวกับเพื่อน ถ้าได้ออกจากสถานพินิจฯ ได้ไปสมัครเรียนต่อ กศน.

“...ชอบดูภาพยนตร์เกี่ยวกับการต่อสู้ ประเภทหนังสงคราม และประเภทการแข่งขันรถของแก๊งค์รถซิ่ง ในเรื่อง Tokyo Diff หรือไม่กี่ Too Fast Too Serious เพราะมันสนุก ข่าวก็ดูบ้าง ชอบดูประเภทข่าวการฆ่ากันตาย เพราะดูวิธีที่ใช้ฆ่า และดูวิธีการสืบหาคนร้ายด้วย และก็ชอบเล่นเกม ชอบเล่นพวกเกมแรคนาร์อ็อก เกมเคาร์ทัวร์สไตร์ เวลาส่วนใหญ่ก็จะรวมตัวกันเป็นกลุ่มใหญ่กับเพื่อน มีชื่อกลุ่มเป็นของกลุ่มตัวเองว่า SKP ซึ่งจะสักติดตัวกันทุกคนในกลุ่ม หมายถึงสันกำแพง...” (เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก คนที่ 1, สัมภาษณ์)

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก คนที่ 2

นาย ท.

กระทำความผิดโดยการ ร่วมกันฆ่า มีอายุ 18 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสถานภาพทางครอบครัว คือ แยกแยก ตอนอยู่บ้านทำงานช่วยน้ำสร้างบ้าน เคยบวชเป็นเณรมาก่อน

ชอบดูหนัง ดูข่าว ดูการ์ตูน โดยดูข่าวที่มีเนื้อหาแบบยิงกัน ฆ่ากัน ดูแล้วทำให้เกิดความสนุก และสนใจว่าทำไมเขาถึงฆ่ากัน ด้วยเหตุผลอะไร ชอบดูละครประเภทยิงกันต่อสู้กัน เช่น เรื่องเสาร์ห้า เพราะดูแล้วเท่ดี เล่นพวกเกมคอมพิวเตอร์ และชอบเล่นเกมแรคนาร์อ็อก เคาทัวร์

สไตร มีการจับกลุ่มกับเพื่อนเป็นแก๊งค์ โดยใช้ชื่อว่า คาราทอง โดยมีการสักเป็นสัญลักษณ์ว่า D R T มีจำนวนเพื่อนในกลุ่มประมาณ 30 คน อยู่ในจังหวัดลำพูน

สาเหตุของการทำผิดครั้งนี้คือ รุมทำร้ายร่างกาย เนื่องจากว่าแก๊งค์ฝ่ายตรงกันข้าม พูดยกถูก เขี้ยมหยามกลุ่มของตน ตนและเพื่อนๆ เกิดความไม่พอใจ จึงรุมทำร้ายฝ่ายตรงกันข้าม โดยใช้โซ่ไล่ฟาด และมีดแทง จนฝ่ายตรงกันข้ามเสียชีวิตหนึ่งคน ถ้าได้ออกจากสถานพินิจฯ ได้ ไปสมัครเรียนต่อ กศน.

“...ชอบดูหนัง ดูข่าว ที่มีเนื้อหายิ่งกัน หรือไม่ก็ฆ่ากัน เพราะดูแล้วรู้สึกสนุก อยากรู้ว่าฆ่ากันอย่างไร เพราะอะไร ละคร โทรทัศน์ชอบดูอย่างเรื่องเสาร์ห้า ชอบ ดูแล้วรู้สึกเท่หัด ต่อสู้กันมือเปล่า ภาพยนตร์ชอบประเภทต่อสู้ ไล่ล่า อย่างเรื่อง โกลด์ไรเดอร์ เกมก็เล่นพวกเกมแรคนารีอด เกมSF ชอบเล่นสนุกดี เหมือนได้ไล่ล่าผู้ร้ายจริง ๆ เวลาที่อยู่บ้านจะมีแก๊งค์ที่จะไปรวมกลุ่มกันอยู่ ประมาณ 30 คน มีชื่อกลุ่มว่า คาราทอง โดยทุกคนจะมีรอยสัก D R T เป็นสัญลักษณ์...” (เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก คนที่ 2 , สัมภาษณ์)

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ทั้งระดับหนักและระดับเบา จำนวน 4 คน มีอายุระหว่าง 14 – 18 ปี ระดับการศึกษาอยู่ระหว่างชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่ พ่อแม่หย่าร้างกัน

ส่วนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ คือ สื่อที่เปิดรับได้แก่ สื่อมวลชน และสื่อบุคคล ซึ่งสื่อมวลชนที่เปิดรับได้แก่ เกม ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ และสื่อบุคคลได้แก่เพื่อน และสมาชิกในครอบครัว

ทั้งนี้ สื่อที่เปิดรับมากที่สุด คือ สื่อบุคคล (เพื่อน) เนื่องจากกลุ่มที่ทำการศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น การใช้ชีวิตมักจะอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ และจะมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มของตัวเองขึ้นมา โดยมีชื่อกลุ่ม และสัญลักษณ์ที่ชัดเจน ดังเช่น กลุ่ม สันกำแพง (SKP) และกลุ่ม คาราทอง (DRT)

เนื้อหาที่เปิดรับจากสื่อ โดยส่วนใหญ่เป็นประเภทการต่อสู้ แอคชั่น เช่น เกมต่อสู้ ไล่ล่า ข่าว ก็จะชอบดูข่าวเกี่ยวกับการฆ่ากันตาย อย่างเช่นข่าวที่เสนอรายละเอียดวิธีการฆ่า เป็นต้น โดยจะเปิดรับสื่อในช่วงตอนกลางคืนในขณะที่อยู่บ้าน

ตาราง 7 อภิปรายผลลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงของเยาวชนที่มีฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

ระดับ	เยาวชน	ตั้งแต่เกิด	อายุ 12 ปี	อายุ 13-14 ปี	อายุ 14 ปี	สื่อ	เนื้อหา	เทคนิค
ความคิด								การนำเสนอ
ระดับเบา	นาย จ.	อยู่กับแม่ พ่อเสียชีวิต	จบ ป.6	ทำสวน	ตีกันโดยใช้ ขวดเบียร์ ฝ่าดศีรษะ	เพื่อน ภาพยนตร์ เกม	การต่อสู้	ภาพความ ก้าวร้าว และรุนแรง
		อายุ 10 ปี	อายุ 12 ปี	อายุ 13-14 ปี	อายุ 18 ปี	สื่อ	เนื้อหา	เทคนิค การนำเสนอ
	นาย ฉ.	พ่อกับแม่เลิกกัน	จบ ป.6	ไม่ได้ทำงาน	ตีกันโดยใช้ ขวดเบียร์ ฝ่าดศีรษะ	เกม	การต่อสู้	ภาพความ ก้าวร้าว และรุนแรง

ตาราง 7 (ต่อ)

ระดับ ความผิด	เยาวชน	อายุ 5 ปี	อายุ 7 ปี	อายุ 12 ปี	อายุ 13-15 ปี	อายุ 16 ปี	สื่อ	เนื้อหา	เทคนิค การนำเสนอ
ระดับหนัก	นาย ช.	พ่อกับแม่ เลิกกัน	แม่แต่งงาน ใหม่	จบ ป.6	เป็นช่างทำ เหล็ก	ไปเที่ยวกับ เพื่อนแล้วมี เรื่องกัน ใช้ปืนยิง	เพื่อน ภาพยนตร์ ละคร เกม	การต่อสู้	ภาพความ ก้าวร้าว และรุนแรง
	นาย ท.	พ่อกับแม่ เลิกกัน	บวชเป็น สามเณร	จบ ม.3	คนงาน ก่อสร้าง	ติ๊กนั้ใช้ อาวุธมีด	ภาพยนตร์ เกม	การต่อสู้	ภาพความ ก้าวร้าว และรุนแรง

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับเบา คนที่ 1

นาย น.

กระทำความผิด โดยการ พรากผู้เยาว์ มีอายุ 15 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีสถานภาพทางครอบครัว คือ อยู่ร่วมกับพ่อแม่ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป เวลาที่โดนพ่อแม่บ่นก็จะหนีออกนอกบ้าน ไปอยู่บ้านเพื่อน

ชอบดูการ์ตูน ละครหลังข่าว ภาพยนตร์โป๊เปลือย เคยดูบ้างเป็นบางครั้ง สาเหตุของการทำผิดครั้งนี้คือ แฟนสาวอายุไม่ถึง 15 ปี ได้ไปนอนค้างที่บ้านแล้ว ไม่ได้บอกญาติทางบ้านให้ทราบ ญาติทางบ้านตามหาจนพบว่าอยู่กับคนที่บ้าน จึงแจ้งจับตนในข้อหาพรากผู้เยาว์

“...ปกติเวลาอยู่บ้านชอบดูละคร โทรทัศน์ ช่วงหลังข่าว จะชอบแนวหวานแหว่ว น่ารัก กู๊กก๊ก หรือแนวตลก มากกว่าประเภทอื่น เวลาส่วนใหญ่มักจะอยู่กับเพื่อนเป็นกลุ่ม ซึ่งจะมีแฟนรวมอยู่ด้วยบ้าง บางทีเวลาที่อยู่กับเพื่อนๆก็จะรวมกันที่บ้านเพื่อน มีบ้างที่เพื่อนจะเปิดหนังโป๊ให้ดู ดูด้วยกันกับเพื่อนและมีการพูดคุยกันถึงเรื่องประสบการณ์ทางเพศด้วย...” (เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับเบา คนที่ 1 , สัมภาษณ์)

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับเบา คนที่ 2

นาย บ.

กระทำความผิด โดยการ พรากผู้เยาว์ มีอายุ 17 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีสถานภาพทางครอบครัว คือ แยกแยก ตอนอยู่ที่บ้านทำงานอยู่ที่อู่ซ่อมรถ มารายได้เดือนละ 4,500 บาท

ชอบดูภาพยนตร์แนวแฟนตาซี รักโรแมนติก บางครั้งเคยดูหนังโป๊ก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์กับแฟน แต่ไม่บ่อยครั้ง และจะมีการนำหนังโป๊ที่มีอยู่ไปแลกเปลี่ยนกันดูกับเพื่อน นอกจากนี้เพื่อน ๆ ในกลุ่ม ก็จะมีแฟนกันทุกคน และมีเพศสัมพันธ์กับแฟน ซึ่งเป็นเรื่องปกติในกลุ่ม

สาเหตุของการทำผิดครั้งนี้คือ พ่อแม่ของฝ่ายหญิงค้นเจอยาคุม และเห็นข้อความในโทรศัพท์มือถือ จึงไปแจ้งจับคนในข้อหาพรากรู้เขี้ยว

“...ปกติก็คู่ละครโทรทัศน์บ้าง แต่ส่วนใหญ่มักจะเช่าหนัง มาดูมากกว่า ชอบหนังประเภทรักโรแมนติก รักคอมเมดี้ ที่มีฉาก เลิฟซีนของพระเอก นางเอก บางครั้งก็จะพาแฟนมาดูด้วยกันที่บ้าน เมื่อเห็นฉากเลิฟซีนก็มักจะมีความต้องการทางเพศขึ้นมา...” (เยาวชน ที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับเบา คนที่ 2, สัมภาษณ์)

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับหนัก คนที่ 1

นาย ป.

กระทำความผิดโดยการ กระทำชำเรา มีอายุ 17 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ปีที่ 4 มีสถานภาพทางครอบครัว คือ ปกติ อยู่บ้านช่วยป่าทำงานเก็บส้ม

เวลาส่วนใหญ่จะอยู่บ้านเพื่อน คู่โทรทัศน์ด้วยกัน โดยเพื่อนชอบชวนดูหนังโป๊ เปลือยที่เช่ามา และเพื่อนก็ชอบแสดงการมีเพศสัมพันธ์กับแฟนให้ดูเป็นประจำ

สาเหตุของการทำผิดครั้งนี้คือ ตนไปมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงที่เพื่อนแนะนำมาให้ ซึ่ง มีอายุไม่เกิน 18 ปี โดยเพื่อนชายได้บังคับให้ตนมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงคนดังกล่าว ในขณะที่อยู่ในห้องตามลำพังนั้น พ่อแม่ของเพื่อนชายได้มาพบเห็น จึงแจ้งพ่อแม่ของผู้หญิงให้แจ้งจับคนใน ข้อหากระทำชำเรา

“...ไม่ค่อยได้อยู่ที่บ้าน เพราะจะไปอยู่ที่บ้านเพื่อนมากกว่า ชอบไปดูโทรทัศน์กับเพื่อน เพราะสนิทกับเพื่อนคนนี้มาก โดยที่ เพื่อนคนนี้ก็มักจะเปิดหนังโป๊ให้ดู และมีเพศสัมพันธ์กับแฟนให้ฉันดู อยู่ด้วย...” (เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับหนัก คนที่ 1, สัมภาษณ์)

เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับหนัก คนที่ 2

นาย ต.

กระทำความผิดโดยการ กระทำชำเรา มีอายุ 15 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีสถานภาพทางครอบครัว คือ อยู่กับแม่ ปัจจุบันอาศัยอยู่ในจังหวัดลำพูน

เพื่อนเคยเอาหนังโป๊มาให้ดู มีการแลกเปลี่ยนกันดูกับเพื่อนๆ และมีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันในเรื่องประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของเพื่อนแต่ละคนที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงมากกว่า 1 คน โดยถือว่าการสะสมแต้มในเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงหลาย ๆ คน ส่วนตนเองมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงนอกเหนือจากแฟนของตนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3-4 คน

สาเหตุของการทำผิดครั้งนี้คือ ส่งเพื่อน ไปหาแฟน แล้วก็ไปเห็นผู้หญิงอีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นเพื่อนของแฟนเพื่อน แล้วก็นั่งคุยกันรู้สึกชอบพอกัน จึงนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงที่บ้านของฝ่ายหญิง และแม่ฝ่ายหญิงมาพบเลยแจ้งความจับ ถ้าได้ออกจากสถานพินิจฯ ก็ไปเรียนต่อแล้วหางานทำ

“...ดูหนังโป๊บ้าง บางครั้งก็จะแลกเปลี่ยนกันดูกับเพื่อนภายในกลุ่ม เพื่อนมักจะเล่าเรื่องที่เพื่อนไปมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือผู้หญิงคนอื่นที่ไม่ใช่แฟน ถือเป็นการสะสมแต้ม...” (เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับหนัก คนที่ 2, สัมภาษณ์)

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ ทั้งระดับหนักและระดับเบา จำนวน 4 คน มีอายุระหว่าง 15 – 17 ปี ระดับการศึกษาอยู่ระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ลักษณะครอบครัวมีทั้งครอบครัวหย่าร้าง และอยู่ร่วมกันกับพ่อแม่

ส่วนพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ สื่อที่เปิดรับได้แก่ สื่อมวลชน และสื่อบุคคล ซึ่งสื่อมวลชนที่เปิดรับได้แก่ ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ และสื่อบุคคลได้แก่เพื่อน

ทั้งนี้ สื่อเปิดรับมากที่สุด คือ สื่อบุคคล เนื่องจากกลุ่มที่ทำการศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น การใช้ชีวิตมักจะอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ และมีการแลกเปลี่ยนสื่อลามกและเรื่องราวประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม โดยกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อค่านิยมเรื่องการมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงหลาย ๆ คน

ตาราง 8 อภิปรายผลลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงของเยาวชนที่มีฐานความคิดเกี่ยวกับเพศ

ระดับ ความคิด	เยาวชน	อายุ 14 ปี	อายุ 15 ปี	อายุ 14 ปี	สื่อ	เนื้อหา	เทคนิค การนำเสนอ
ระดับเบา	นาย น.	จบ ม.2	รับจ้างทั่วไป	พาสู่หญิงออกจาก บ้าน	เพื่อน	การมี เพศสัมพันธ์	การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ภายในกลุ่มเรื่องประสบการณ์ ทางเพศ
	นาย บ.	อายุ 3 ปี	จบ ป.6	พนักงานอยู่ซ่อมรถ	อายุ 17 ปี	เพื่อน	การมี เพศสัมพันธ์

ตาราง 8 (ต่อ)

ระดับ ความผิด	เยาวชน	อายุ 10 ปี	อายุ 10-15 ปี	อายุ 12 ปี	อายุ 15 ปี	สื่อ	เนื้อหา	เทคนิค การนำเสนอ
ระดับหนัก	นาย ป.	จบ ป.4	เก็บส้ม	บวชเป็น สามเณร	อยู่กับผู้หญิงมี การร่วมเพศ พ่อแม่ผู้หญิงไป แจ้งความ	เพื่อน ภาพยนตร์ ข่าว เกม	การมี เพศสัมพันธ์	ภาพการกระทำทางเพศ
		อายุ 7 ปี	อายุ 14 ปี	อายุ 15-17 ปี	อายุ 17 ปี	สื่อ	เนื้อหา	เทคนิค การนำเสนอ
	นาย ต.	อยู่กับแม่	จบ ม.2	ไม่ได้ทำงาน	ข่มขืนผู้หญิง	เพื่อน ภาพยนตร์ ข่าว เกม	การมี เพศสัมพันธ์	ภาพการกระทำทางเพศ

สรุปผลการวิจัย

ลักษณะประชากรศาสตร์และพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อของเยาวชน จำนวน 12 คน จากผลการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ มีอายุระหว่าง 14 – 18 ปี ระดับการศึกษาตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลักษณะครอบครัวมีทั้งอยู่กับพ่อแม่ แยกแยก และอยู่คนเดียวตามลำพัง โดยบางครอบครัวพ่อแม่มักทะเลาะกันให้ลูกเห็น นอกจากนี้เวลาส่วนใหญ่จะรวมกลุ่มทำกิจกรรมอยู่กับเพื่อน ๆ ส่วนฐานความคิดที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงของเยาวชน ได้แก่ ฐานความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และฐานความคิดเกี่ยวกับเพศ

พฤติกรรมในการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง จากจำนวน 12 คน พบว่า มีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ ทั้งสื่อมวลชน และสื่อบุคคล โดยสื่อมวลชนได้แก่ ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ เกม ส่วนสื่อบุคคลได้แก่ เพื่อน และสมาชิกในครอบครัว

เนื้อหาในการเปิดรับสื่อ โดยส่วนใหญ่จะเป็นประเภท การต่อสู้ การใช้กำลัง ข่าวดัง อาชญากรรม ฆาตกรรม เช่นเรื่อง เสาร์ห้า ต้มยำกุ้ง บางระจัน เกม SF เกมเคอร์เตอร์สไตร เป็นต้น ทั้งนี้ เหตุผลที่เปิดรับเนื่องจากเพื่อความผ่อนคลาย อยากรู้ อยากเห็น และการเข้ากลุ่มเพื่อน โดยเพื่อนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การเปิดรับสื่อและสารที่มีเนื้อหารุนแรงได้

วิจารณ์ผลการศึกษา

หากวิเคราะห์พฤติกรรมในการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ ของ กาญจนา แก้วเทพ (2543: 145) จะพบว่า ปัจจัยหรืออิทธิพลที่เป็นตัวกำหนดการเลือกเปิดรับสื่อของเยาวชน คือ

ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการ ความสนใจ และแรงจูงใจที่จะได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ อายุ ซึ่งเยาวชนอยู่ในช่วงของวัยรุ่น วัยรุ่นจะให้สื่อกลับบ้าน และจะใช้สื่อพร้อมกับกลุ่มเพื่อน เพื่อความบันเทิง จึงเป็นตัวกำหนดการเข้าถึงสื่อและใช้สื่อ โดยเพื่อนจะมีอิทธิพลสูง นอกจากนี้ยังมีวิถีชีวิตประจำวันของเยาวชน หากมีเวลาว่างก็จะดูละคร ดูข่าว เล่นเกม บางช่วงก็จะรวมกลุ่มกับเพื่อนในการเปิดรับสื่อ เช่น การเล่นเกมร่วมกัน

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ยังสอดคล้องกับ ประมะ สตะเวทิน (2539: 91) ที่กล่าวถึงครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนสนิทในที่ทำงาน หรือโรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มปฐมภูมิ จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อด้วย

แนวคิดของ Defleur และ Dennis (1996: 557) ที่ได้สรุปว่าสื่อจะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. ผู้รับสารแต่ละคนมีความแตกต่างกัน
2. ผู้รับสารมีความแตกต่างกันด้วยปัจจัยทางสังคม เช่น เพศ อายุ ระดับรายได้ ศาสนา และค่านิยม
3. ผู้รับสารแต่ละคนไม่ได้อยู่โดดเดี่ยว แต่มีความสัมพันธ์หรือได้รับอิทธิพลจากคนรอบข้าง เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนที่โรงเรียน

ภาพ 4 ผังอภิปรายผลการศึกษาพฤติกรรมความก้าวร้าวแยกตามฐานความผิด

**ตอนที่ 2 พฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนใน
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดเชียงใหม่**

จากผลการวิจัยพฤติกรรมความก้าวร้าวแยกตามฐานความผิด สามารถแบ่งแยกความผิดได้ 3 ประเภท ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยมีสองระดับ คือระดับหนัก และระดับเบา ซึ่งจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน มีรายละเอียดของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ผลจากการวิจัย เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ รวม 4 คน พบว่า เยาวชนมีพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา จำนวน 2 คน คือนาย ก. โคนคดีลักทรัพย์-ถูกจับเนื่องจากร่วมกันลักทรัพย์ ก๊อกลงเหลือง จากไร่ส้มและตามที่ต่าง ๆ มาเก็บไว้ที่บ้าน แล้วตนก็รับฝาก ซึ่งไม่รู้ว่าเพื่อนเอามาจากไหน ได้อย่างไร

ส่วนนาย ข. โคนคดีชิงทรัพย์ เนื่องจากการซื้อขายยาบ้า แล้วคนซื้อไม่มีเงินจ่าย จึงได้นำรถจักรยานยนต์มาจํานำ แต่เมื่อเวลาผ่านไปสองเดือน กลับถูกคนซื้อดักกล่าวแจ้งความจับข้อหาชิงทรัพย์รถจักรยานยนต์

เยาวชนที่มีพฤติกรรมความก้าวร้าวเกี่ยวกับทรัพย์สิน ระดับหนัก จำนวน 2 คน คือนาย ค. โคนคดีร่วมกันปล้น เนื่องจากไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน โดยสถานที่ปล้นคือบริเวณคันคลองชลประทาน ใกล้เคียง ๆ กับร้านน้องฟลุค ตอนไปปล้นมีอาการเมา แล้วตอนนั้นน้ำมันรถหมด จึงร่วมกับเพื่อน ประกบรถจักรยานยนต์ ถีบรถให้ล้มและรุมทำร้าย จากนั้นนำเงินที่ได้ไปเติมน้ำมัน และซื้อเบียร์กิน

ส่วนนาย ง. โคนคดีปล้นทรัพย์สิน เนื่องจากขีรถจักรยานยนต์ไปกับเพื่อน ประกบรถจักรยานยนต์ของผู้ถูกทำร้าย จากนั้นใช้ดาบซามูไรฟันเจ้าทรัพย์สิน จนนิ้วขาด แล้วปล้นรถจักรยานยนต์ เพื่อนำไปแลกยาบ้า และแข่งรถบริเวณถนนซูเปอร์ไฮเวย์ เชียงใหม่ – ลำปาง ช่วงที่แก๊งค์ซามูไรถูกนำเสนอมานี้ ทำให้มีความรู้สึกกันในกลุ่มถึงความยิ่งใหญ่ของกลุ่ม และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ยิ่งทำให้เกิดความฮึกเหิมที่จะทำร้ายผู้อื่นอีก

“...ผ่านไปสองเดือน นึกว่าเค้าไม่เอาแล้วก็เลยเอารถมา
แต่งใช้ แล้วก็โดนเจ้าของรถจักรยานยนต์แจ้งความจับ ว่าชิงทรัพย์
ไป...” (นาย ข. , สัมภาษณ์)

“...ช่วงที่แก๊งค์ขามูไรถูกนำเสนอมานสื่อ ทำให้มี
ความรู้สึกกันในกลุ่มถึงความยิ่งใหญ่ของกลุ่ม และเป็นทีเกรงกลัว
ของคนทั่วไป ยิ่งทำให้เกิดความฮึกเหิมที่จะทำร้ายผู้อื่นอีก...” (นาย
ง. , สัมภาษณ์)

สาเหตุที่เยาวชนกระทำความผิดกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับทรัพย์ ส่วนใหญ่เนื่องมาจาก การ
เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดอยู่ก่อนแล้ว เช่น ยาบ้า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีพฤติกรรมร่วมกับ
กลุ่มเพื่อนในการปล้นทรัพย์มาก่อน เมื่อเกิดแรงกระตุ้นจากภายนอกก็จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรม
ความก้าวร้าวต่อบุคคลอื่นตามมา

ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

ผลจากการศึกษาวิจัย เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ทั้งระดับเบา
และระดับหนัก รวมจำนวน 4 คน พบว่าเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับ
เบา จำนวน 2 คน ได้แก่ นาย จ. และนาย ฉ. โคนคดีทำร้ายร่างกาย เนื่องจากไปเที่ยวช่วง
สงกรานต์ในเมืองเชียงใหม่ แล้วมีชาวเขาเผ่ามูเซอคนหนึ่ง กินเหล้าแล้วอาละวาด เกิดการด่าทอกัน
ทำให้ไม่พอใจเลยรวมทำร้ายชาวเขาคนนั้น โดยใช้ขวดเบียร์ ฟาดที่ศีรษะ เมื่อเกิดเหตุแล้วหนีไม่ทัน
จึงโดนจับตัว

สาเหตุที่มีพฤติกรรมความก้าวร้าว โดยการรวมทำร้ายบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์
ระบุว่า ส่วนหนึ่งมาจากเยาวชนดื่มสุรา ทำให้ไม่สามารถควบคุมอารมณ์และการกระทำได้ และ
ปัจจัยกระตุ้นจากภายนอก คือ พฤติกรรมความก้าวร้าวของกลุ่มที่เป็นสิ่งกดดันให้แสดง
พฤติกรรมความก้าวร้าวออกไป

เยาวชนที่มีพฤติกรรมความก้าวร้าวเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ระดับหนัก จำนวน 2
คน คือนาย ช. โคนคดีพยายามฆ่า เนื่องจากไปเที่ยวกับเพื่อนที่ถนนคนเดินสันกำแพง แล้วมีเรื่อง
ทะเลาะวิวาทกับกลุ่มตรงข้าม จึงใช้อาวุธปืน ยิงใส่กลุ่มตรงกันข้าม โดยการที่ยิงปืนออกไปเป็น

อารมณ์ชั่ววูบ และก่อนที่จะมาซึ่งจุดเกิดเหตุ ได้มีปากเสียงกับพ่อที่บ้านถึงเรื่องที่พ่อไม่ยอมให้ออกจากบ้านมาเที่ยวกับเพื่อน

ส่วนนาย ท. โคนคดีร่วมกันฆ่า โดยการรุมทำร้ายร่างกาย เนื่องจากแก๊งค์ฝ่ายตรงกันข้าม พุดคูดูก เขียดหยามกลุ่มของตน (แก๊งค์ ดาราทอง) คนและเพื่อน ๆ เกิดความไม่พอใจ จึงรุมทำร้ายฝ่ายตรงกันข้าม โดยใช้โซ่ไล่ฟาด และมีคแทง จนฝ่ายตรงกันข้ามเสียชีวิตหนึ่งคน

“...ที่ทำให้เพราะ รู้สึกหมั่นไส้คู่อริ ไม่ชอบหน้ากันอยู่แล้ว อีกอย่างวันนั้นทะเลาะกับพ่อมาด้วย ก็เลยเครียด ออกจากบ้าน เอาพกปิ่นที่ซื้อไว้มาด้วย พอเจอคู่อริมาหาเรื่องเพื่อนในกลุ่ม ก็เลยชักปิ่นเลี้ยงแล้วยิงเลย...” (นาย ช. , สัมภาษณ์)

“...ที่ทำให้เพราะ พวกนั้นมาค่าก่อน เลยค่ากันไปค่ากันมาก็กลัวเสียศักดิ์ศรีของแก๊งค์เลย ยกพวกรุมตีเค้า เพราะไม่พอใจที่เค้ามาค่า คูดูก พวกเรา ทนไม่ได้เพื่อนก็เลยวิ่งรุมก่อน แล้วก็เลยวิ่งตามไปรุมด้วย...” (นาย ท. , สัมภาษณ์)

สาเหตุของการแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวต่อบุคคลอื่น พบว่าส่วนหนึ่งมาจากความรักและศรัทธากลุ่มของตนเอง คือ แก๊งค์ SK P (สันกำแพง) กับแก๊งค์ DR T (ดาราทอง) โดยมียอมให้บุคคลอื่นมาคูดูก หรือทำร้ายสมาชิกในกลุ่มของตน หากสมาชิกในกลุ่มโดนทำร้ายก็จะแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวต่อบุคคลนั้นด้วยการใช้กำลังความรุนแรง หรืออาวุธ

ความผิดเกี่ยวกับเพศ

ผลจากการศึกษาวิจัย เยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ ทั้งระดับเบา และระดับหนัก รวมจำนวน 4 คน พบว่าเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับเบา จำนวน 2 คน ได้แก่ นาย น. โคนคดีพรากรู้เฮอร์ เนื่องจากแฟนสาวอายุไม่ถึง 15 ปี ได้ไปนอนค้างที่บ้านแล้วไม่ได้บอกญาติทางบ้านให้ทราบ ญาติทางบ้านตามหาจนพบว่าอยู่กับคนที่บ้าน จึงแจ้งจับตนในข้อหาพรากรู้เฮอร์

ส่วนนาย บ. โคนคดีพรากรู้เฮอร์เช่นเดียวกัน เนื่องจาก พ่อแม่ของฝ่ายหญิงค้นเจอยาคุม และเห็นข้อความในโทรศัพท์มือถือ จึงไปแจ้งจับตนในข้อหาพรากรู้เฮอร์

เยาวชนที่มีพฤติกรรมความก้าวร้าวเกี่ยวกับเพศ ระดับหนัก จำนวน 2 คน คือนาย ป. โคนคดีกระทำชำเรา เนื่องจากตนไปมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงที่เพื่อนแนะนำมาให้ ซึ่งมีอายุไม่เกิน 18 ปี โดยเพื่อนชายบังคับให้ตนมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงคนดังกล่าวในบ้านของเพื่อนชาย ขณะที่อยู่ในห้องตามลำพังนั้น พ่อแม่ของเพื่อนชายได้มาพบเห็น จึงแจ้งพ่อแม่ของผู้หญิงให้แจ้งจับตนในข้อหากระทำชำเรา

ส่วนนาย ค. โคนคดีกระทำชำเราเช่นเดียวกัน เนื่องจากส่งเพื่อนไปหาแฟน แล้วก็นำไปเห็นผู้หญิงอีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นเพื่อนของแฟนเพื่อน แล้วก็นั่งคุยกันรู้สึกชอบพอกัน จึงนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงที่บ้านของฝ่ายหญิง และแม่ฝ่ายหญิงมาพบเลยแจ้งความจับ

“...คิดว่าก็เป็นแฟนกันก็เลยอยากอยู่ด้วยกันอีกอย่างก็อยากมานอนค้างด้วยก็เลยไปรับมา ก็คิดว่าไม่น่ามีปัญหา เพื่อนหลายคนก็ทำก็ไม่เห็นมีอะไร...” (นาย น. , สัมภาษณ์)

“...ที่ทำเพราะ เกิดอารมณ์ชั่ววูบ เห็นเค้าน่ารักดีแล้วเพื่อนเคยมีการเล่าให้กันฟังเรื่องการมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นที่ไม่ใช่แฟน ก็เลยอยากลองบ้างก็เลยลองดู...” (นาย ค. , สัมภาษณ์)

สาเหตุที่เยาวชนกระทำพฤติกรรมความก้าวร้าวเกี่ยวกับเพศ จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน หากคนไหนมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนหลายคน ก็จะได้รับการยกย่อง และยอมรับกันในกลุ่ม ดังกรณีของนาย ค. ซึ่งโดนคดีกระทำชำเรา จากการที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนหลายคน เพื่อเป็นการสะสมแต้มของการมีเพศสัมพันธ์

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 12 คน สรุปได้ว่า พฤติกรรมความก้าวร้าวหากแยกตามฐานความผิดของสถานพินิจฯ จะแยกได้ 3 ฐานความผิด ได้แก่

ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ คือ การลักทรัพย์ การชิงทรัพย์ ร่วมกันปล้น และปล้นทรัพย์

ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย คือ การทำร้ายร่างกาย พยายามฆ่า และ ร่วมกันฆ่า

ฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ คือ พรากผู้เยาว์ และกระทำชำเรา

ทั้งนี้สาเหตุของเยาวชนที่แสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวต่อบุคคลอื่น จะเกี่ยวข้องกับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ คือ ปังจี้จากภายนอก ซึ่งเป็นพฤติกรรมความก้าวร้าวของบุคคลอื่น ที่ส่งผลกระทบมาสู่เพื่อนและตน เช่น ถูกด่าว่า โคนรุมทำร้าย ถูกเหยียดหยามศักดิ์ศรี จึงแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวโต้ตอบกลับไป

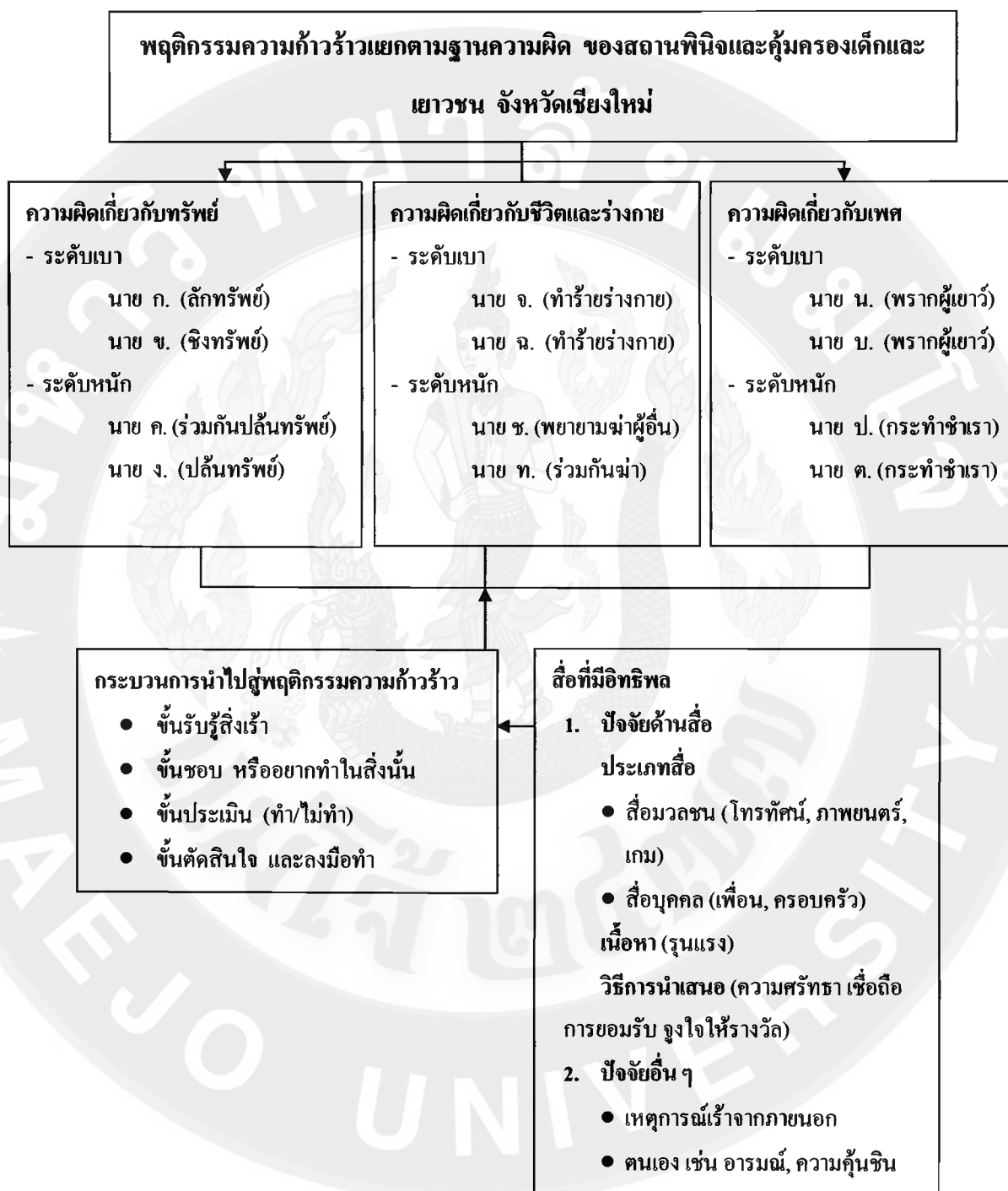
ส่วนอีกปัจจัยหนึ่งคือ ปัจจัยภายในกลุ่ม ได้แก่ ค่านิยม ทักษะคิด ความเชื่อ ของกลุ่ม ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวออกมา เช่น ค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ และนอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาของกลุ่ม เมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ความรุนแรง ก็จะตอบโต้ ออกไปเป็นความรุนแรงเช่นกัน ซึ่งส่งผลให้เยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมของกลุ่ม เมื่อเผชิญกับ เหตุการณ์รุนแรง

วิจารณ์ผลการวิจัย

หากวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชน ตาม ทิพย์วัลย์ สุทิน (2539) สามารถแบ่งพฤติกรรมความก้าวร้าว ได้สองลักษณะคือ ความก้าวร้าวทางร่างกาย หมายถึงพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ความเสียหาย ทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ และความก้าวร้าวทางวาจา หมายถึง การพูด การใช้วาจา ที่ทำให้บุคคลได้รับความเสียหาย ทั้งทางร่างกาย จิตใจ เช่น การพูดดูถูก ดูหมิ่น ยุแหย่งให้ทะเลาะกัน เป็นต้น

นอกจากนี้ หากวิเคราะห์สาเหตุที่เยาวชนแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวสู่ภายนอก พบว่ามีทั้งปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกของเยาวชน คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ อุปนิสัยส่วนบุคคล เช่น มีความอดทนน้อย มีจริยธรรมต่ำ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ในบางครั้งเมื่อแสดงออกถึง พฤติกรรมความก้าวร้าวแล้วได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จะยิ่งเป็นแรงเสริมให้บุคคลนั้น แสดงออกถึงพฤติกรรมความก้าวร้าว ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ สถานการณ์ก้าวร้าวจากภายนอก ที่เป็นแรงขับให้เยาวชนแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวโต้ตอบออกมา องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลมี ความก้าวร้าวมีสององค์ประกอบด้วยกันคือ

1. อุปนิสัยส่วนบุคคล
2. บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแต่ความก้าวร้าวรุนแรงก็จะส่งผลให้เลียนแบบ พฤติกรรมความก้าวร้าว

ภาพ 5 ผังอภิปรายสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่

**ตอนที่ 3 อิทธิพลของสื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชน
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดเชียงใหม่**

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ รวม 12 คน มีรายละเอียดดังนี้

เยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา

ผลการศึกษาวิจัยเยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา จำนวน 2 คน ได้แก่ นาย ก. และนาย ข. พบว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อขั้นการรับรู้ของเยาวชนต่อความรุนแรง ได้แก่ ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และเกมแนวต่อสู้แอคชั่น โดยความอยากรู้ อยากเห็นของวัยรุ่นจะมีผลต่อขั้นความสนใจ ทำให้อยากเปิดรับสื่อลักษณะประเภทนี้มากขึ้น โดยเพื่อน ซึ่งเป็นคนรอบข้างจะนำสื่อเหล่านี้มาให้ หรือแนะนำให้ดู

ขั้นประเมินผลว่าจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นหรือไม่ และลงมือกระทำพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยการลักทรัพย์ของผู้อื่น สื่อที่มีอิทธิพล คือ เพื่อน หรือเหตุการณ์จากภายนอกนำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว ดังเช่นกรณีของนาย ก.

“...ผมถูกเพื่อนใส่ร้าย เพราะเพื่อนเป็นคนขโมยวาล์วน้ำหัวทองเหลือง แล้วเอามาเก็บไว้ที่บ้านของผม ผมเลยโดนข้อหาลักทรัพย์ไปด้วย...” (นาย ก. , สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ พฤติกรรมความก้าวร้าวส่วนบุคคลที่เคยกระทำมาก่อน ก็ส่งผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะต่อมา ดังเช่น กรณีนาย ข. ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ยาบ้า) มาก่อน ซึ่งรถจักรยานยนต์ที่ได้มา มาจากการค้าขายยาเสพติด

“...ผมไม่ได้ขโมยรถเค้าคับ เค้าเอามาไว้ที่ผมเพราะว่าเค้าไม่มีเงินจ่ายผมค่ายาบ้า แล้วเค้าไม่มาเอาคืน แล้วใส่ร้ายผมว่าผมขโมยรถเค้ามา ผลก็เลยโดนจับข้อหาชิงทรัพย์...” (นาย ข. , สัมภาษณ์)

ตาราง 9 สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา

เยาวชน	อายุ 16 ปี
ภูมิหลัง	จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพครอบครัวอยู่กับน้ำ ประกอบอาชีพปลูกจ้างขายของ
นาย ก.	(เพื่อนขโมยของมาแล้วเอามาให้ พอเพื่อนโดนจับ ได้ก็มาชี้ตัว ตอนจะไปขึ้นศาลก็หนีศาล เพราะมีคนจ้างให้หนีเป็นเพื่อนในราคา 5,000 บาท เขาหนีได้แต่ตนเองโดนจับ) “เพื่อนผมไปขโมยของเขามาครับ แล้วมาหาผม พอเค้ามาชี้ตัวเค้า สถานการณื ก็ชี้ผมไปด้วยครับ ขโมยก็ถอนน้ำทองเหลืองครับจากสวนส้มครับ แล้ว จงใจที่ทำให้ เอาไปขายที่ร้านขายของเก่า เพื่อนไปขโมยมาครับ แล้วเค้าเอามาไว้ที่ผม ก่อเหตุ แล้วเพื่อนก็บอกว่ามันเป็นวาล์วน้ำธรรมดาครับ เอามาที่ประมาณ 50 ตัว เพื่อนก็โดนจับแต่ออกไปแล้ว ส่วนผมยังไม่ได้ออกเพราะตอนไปขึ้น ศาล ผมหนีครับเลยโดนจับอีก สาเหตุที่ผมหนีเพราะมีคนจ้างผมให้หนี เป็นเพื่อน โดยให้ค่าจ้าง 5,000 บาท โดยเงินที่เค้าเอามาให้ก็ขโมยมา เหมือนกัน แต่เค้าหนีได้ ผมหนีกลับไปที่บ้านเลยโดนจับอีกครั้ง”
สื่อ	เพื่อน ภาพยนตร์ เกม
ปัจจัยอื่นที่ นอกเหนือ จากสื่อ	เพื่อน ความโลภ
แรงกระตุ้น	“จะมีการรวมตัวกับกลุ่มเพื่อนประมาณ 20 คน ในการไปเที่ยวแต่ละ ครั้ง” “มีคนจ้างผมให้หนีเป็นเพื่อน โดยให้ค่าจ้าง 5,000 บาท โดยเงินที่เค้าเอ ามาให้ก็ขโมยมาเหมือนกัน แต่เค้าหนีได้ ผมหนีกลับไปที่บ้านเลยโดน จับอีกครั้ง”

ตาราง 9 (ต่อ)

เยาวชน	ภูมิหลัง	อายุ 15 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพครอบครัวอยู่คนเดียว ประกอบอาชีพล้างจานร้านอาหาร
นาย ข.	สถานการณ์จริงใจ ที่ทำให้ก่อเหตุ	(มีคนนำรถมาขังคยา แล้วคิดว่าไม่มาเอาคืนแล้ว เลยยึดเป็นของตนเอง) “ผมมีขา 2 เม็ด เขามัดข้อมผมไว้ แล้วเค้าบอกจะมาเอา ตอนที่ขังคิน แล้วเอารถมาแลกไว้ก่อน หลังจากนั้นก็หายไป หลังจากนั้น 2 เดือนเค้าก็แจ้งจับผม โดยใช้พยานเท็จครับ ที่ จริงถ้ารถคันนั้นไม่ได้แต่งก็ไม่โดนจับ แล้วผมไม่มีใบขับขี่ เลข โดนจับครับ แล้วเค้าก็เลยไปเรียกเจ้าของรถมา ตอนนั้นเราก็ อยากได้รถเหมือนกัน คือตกลงกันแรกว่าวันต่อวัน เค้าเอาขา จากเราไป คือเราเข้าใจว่า เค้าไม่เอารถแล้วเราเลยเอามา”
	สื่อ	เกม
	ปัจจัยอื่นที่ นอกเหนือจากสื่อ	ยาเสพติด ความโลภ
	แรงกระตุ้น	“ผมมีขา 2 เม็ด, ส่วนมากได้เล่นฟรี เพราะรู้จักคนในที่ทำงาน ครับ เคยเล่นจัดที่สุด 10 เม็ดครับ” “ตอนนั้นเราก็อยากได้รถเหมือนกัน”

เยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับหนัก

ผลการศึกษาวิจัยเยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับหนัก จำนวน 2 คน ได้แก่ นาย ค. และนาย ง. พบว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อขั้นการรับรู้ของเยาวชนต่อความรุนแรง ได้แก่ ภาพยนตร์ และเกมแนวต่อสู้แอคชั่น และด้วยความอยากรู้อยากเห็นของวัยรุ่น จะมีผลต่อขั้นความสนใจ ทำให้อยากเปิดรับสื่อลักษณะประเภทนี้มากขึ้น โดยเพื่อนยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญ ที่จะนำไปสู่การแสดงออกถึงพฤติกรรมความก้าวร้าวร่วมในกลุ่ม

ขั้นประเมินผลว่าจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นหรือไม่ และลงมือกระทำพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยการร่วมกันปล้นผู้อื่น สื่อที่มีอิทธิพล คือ เพื่อน หรือสิ่งกระตุ้นจากภายนอกที่นำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว ดังเช่นกรณีของนาย ค.

“...ตอนไปปล้นมืออาการมา แล้วตอนนั้นน้ำมันรถหมด เลย ปล้นคนอื่นคือรุมทำร้ายก่อน แล้วก็นำเงินที่ได้ไปเติมน้ำมัน เงินที่เหลือก็เอาไปซื้อเบียร์มากินกัน...” (นาย ค. , สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ พฤติกรรมความก้าวร้าวส่วนบุคคลที่เคยกระทำมาก่อน ก็ส่งผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะต่อมา ดังเช่น กรณีนาย ง. ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความก้าวร้าวมาก่อน ซึ่งได้มีการเข้าร่วมแก๊งค์ซามูไร ทำร้ายผู้อื่นมาแล้ว

“...ก็อยู่แก๊งค์นี้แหละ อยู่มาก่อนตั้งนานแล้ว ก่อนจะมาโดนคดีก็เคยทำแบบนี้มาก่อนเหมือนกัน ไปด้วยกันในแก๊งค์ในกลุ่มเดียวกันนี้แหละ ไปมีเรื่องกันกับกลุ่มอื่น กับคนอื่นไปทำเค้ายางที่ก็โดนคนอื่นทำ (ร้าย) ก็มี...” (นาย ง. , สัมภาษณ์)

ตาราง 10 สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน
ระดับหนัก

เยาวชน	อายุ 18 ปี
ภูมิหลัง	จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สถานภาพครอบครัวแตกแยก
นาย ค.	(เที่ยวกลางคืนแล้วเมา น้ำมันรถก็เกิดหมด เห็นมีคนที่ มอเตอร์ไซค์ผ่านมาจึงชิงทรัพย์สิน เพื่อเอาไปเติมน้ำมัน และซื้อสุราดื่ม) “เมากันครับ แล้วตอนนั้นน้ำมันรถก็ไม่มีด้วยครับ รุม สถานการณ์งูใจ ทำร้ายครับ เข้าขี่มอเตอร์ไซค์มาแล้วไปรุมทำร้ายเข้าเจ็บ ที่ทำให้ก่อเหตุ หนักเหมือนกัน แต่ผมไม่ได้ทำ เพื่อนทำครับ ผมดูเฉย ๆ ครับ ผมเมา แล้วก็โดนทำร้ายมาด้วยครับ คือผมไปมีเรื่องมา ก่อน แลว ๆ ฝึบในเมืองครับ คืออย่างนี้ครับ พวกผมกะว่าจะ กินเหล้าขี่รถเล่นกันเฉยๆ แล้วน้ำมันของรถแต่ละคันมันก็ ใกล้จะหมดครับ ก็เลยหาเงิน”
สื่อ	เพื่อน ภาพยนตร์ ละคร เกม
ปัจจัยอื่นที่ นอกเหนือจากสื่อ	สุรา ความโลภ
แรงกระตุ้น	“ผมเมา” “น้ำมันของรถแต่ละคันมันก็ใกล้จะหมดครับ ก็เลยหาเงิน ผมไม่ได้คิดครับ เพื่อนคิด ปล้นเสร็จก็เอาเงินไปเติมน้ำมัน แล้วก็ไปซื้อเบียร์ต่อ”

ตาราง 10 (ต่อ)

เยาวชน	ภูมิหลัง	อายุ 18 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สถานภาพครอบครัวปกติ
นาย จ.		(เพื่อนตีกับฝ่ายตรงข้าม เห็นเหตุการณ์แล้วเลยไปแล้ว แต่ย้อนกลับมาดูเลยทำให้โดนจับ) “ผมไปกับเพื่อนเฉย ๆ ครับ แถวแถงกะตัมครับ ผมขี่รถ สถานการณ์จริงใจ ที่ทำให้ก่อเหตุ ไปกับเขาครับ แล้วเพื่อนผม เป็นคนลงไปเอารถ แล้วก็ไปตีเค้า ครับ ผมขี่รถตามไปเฉยๆครับ ไปเที่ยวเฉย ๆ คิดว่า เรื่องของ เขา ถ้าเขาโดนจับ เพราะผมไม่เกี่ยวอะไรด้วย เจ้าทุกข์นี้วิวา ครับ เพื่อนทำ ผมขี่เลยไปแล้วครับ ผมขี่รถกลับมา เห็นเค้ามี เรื่องกัน ผมเลยขี่รถกลับมาดูครับ เลยโดนจับ”
	สื่อ	ภาพยนตร์ เกม
	ปัจจัยอื่นที่ นอกเหนือจากสื่อ	ความรู้สึกเป็นห่วงเพื่อน
	แรงกระตุ้น	“ผมขี่รถกลับมา เห็นเค้ามีเรื่องกัน ผมเลยขี่รถกลับมาดูครับ”

เยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา

ผลการศึกษาวิจัยเยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา จำนวน 2 คน ได้แก่ นาย จ. และนาย ฉ. พบว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของเยาวชนต่อความรุนแรง ได้แก่ สื่อบุคคลคน คือ เพื่อน เพราะเป็นบุคคลรอบข้างที่มีความใกล้ชิด และมีส่วนร่วมใน อารมณ์ความรู้สึกร่วมกัน จึงมีผลที่จะนำไปสู่การแสดงออกถึงพฤติกรรมความก้าวร้าว

ขั้นประเมินผลว่าจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นหรือไม่ และลงมือกระทำ พฤติกรรมก้าวร้าวด้วยการทำร้ายร่างกายผู้อื่น สื่อที่มีอิทธิพล คือ เพื่อน หรือสิ่งกระตุ้นจากภายนอก ที่นำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าวดังเช่นกรณีของนาย จ.

“...ก็ตอนที่ไปเที่ยวกับเพื่อนในเมือง ก็มีคนมาหาเรื่อง เพื่อนที่ไปด้วยกัน เค้าเมามามั่ง ทะเลาะกันไปทะเลาะกันมาเค้าก็จะทำร้ายเพื่อน ก็เลยเข้าไปช่วยเพื่อนเรา ช่วยกันตีคนนั้นที่มาหาเรื่อง แต่ตำรวจมาพอดีหนีไม่ทัน ก็เลยโดนจับ...” (นาย จ. , สัมภาษณ์)

ตาราง 11 สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา

ภูมิหลัง	อายุ 14 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพครอบครัวอยู่กับแม่ ประกอบอาชีพทำสวน
นาย จ.	(เห็นเพื่อนทะเลาะวิวาทและถูกรุมทำร้ายเลยเข้าไปช่วยเพื่อน) “ตอนสงกรานต์ผมไปเที่ยวเชียงใหม่ แล้วมีชาวเขา มูเซอคนหนึ่ง กินเหล้าแล้วอาละวาด แล้วมันด่าผม กับเพื่อนผม แล้วเพื่อนผมไม่พอใจครับ เพื่อนผมเลยตี ผมเลยไปช่วยครับ เค้าหาเรื่องก่อนครับ กลัวเพื่อนสู้ไม่ไหวครับ เค้ามีกัน 3 คน เรามี 4 ครับ แต่เค้าตัวใหญ่กว่า ตอนนั้นเขาใช้ขวดเบียร์ ฟาดหัวเพื่อนผมครับ”
สื่อ	เพื่อน
ปัจจัยอื่นที่	ความรู้สึกเป็นห่วงเพื่อน
นอกเหนือจากสื่อ	การต้องการการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม
แรงกระตุ้น	“ในการรวมกลุ่มกันก็จะต้องมีการยอมรับว่าใครเป็นหัวหน้ากลุ่ม จะทำให้ได้รับการยกย่อง ยอมรับและนับถือ ซึ่งการที่จะเป็นผู้นำกลุ่มได้ ต้องมีความกล้าที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งในบางครั้งก็กล้าที่จะกระทำความผิดเพื่อให้บุคคลในกลุ่มยอมรับว่าตัวเองมีความสามารถ”

ตาราง 11 (ต่อ)

ภูมิหลัง	อายุ 17 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพครอบครัวแตกแยก
นาย ฉ. สถานการณ์จิตใจ ที่ทำให้ก่อเหตุ	(เพื่อนถูกตีเลยไปช่วยเพื่อน) “ตอนสงกรานต์ผมไปเที่ยวเชียงใหม่ แล้วมีชาวเขา มูเซอคนหนึ่ง กินเหล้าแล้วอาละวาด แล้วมันด่าผม กับเพื่อน ผม แล้วเพื่อนผมไม่พอใจครับ เพื่อนผมเลยตี ผมเลยไปช่วย ครับ เค้าหาเรื่องก่อนครับ กลัวเพื่อนสู้ไม่ไหวครับ เค้ามีกัน 3 คน เรามี 4 ครับ แต่เค้าตัวใหญ่กว่า ตอนนั้นเขาใช้ขวดเบียร์ ฟาดหัวเพื่อนผมครับ”
สื่อ	เพื่อน
ปัจจัยอื่นที่ นอกเหนือจากสื่อ	ความรู้สึกเป็นห่วงเพื่อน ความต้องการการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม “ในการรวมกลุ่มกันก็จะต้องมีการยอมรับว่าใครเป็นหัวหน้า กลุ่ม จะทำให้ได้รับการยกย่อง ยอมรับและนับถือ ซึ่งการที่จะ เป็นผู้นำกลุ่มได้ ต้องมีความกล้าที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งใน บางครั้งก็กล้าที่จะกระทำความผิดเพื่อให้บุคคลในกลุ่ม ยอมรับว่าตัวเองมีความสามารถ”

เยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก

ผลการศึกษาวิจัยเยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก จำนวน 2 คน ได้แก่ นาย ช. และนาย ท. พบว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อขั้นการรับรู้ของเยาวชนต่อความรุนแรง ได้แก่ ภาพยนตร์ และเกมแนวต่อสู้แอคชั่น ไล่ล่า และด้วยความอยากรู้อยากเห็นของวัยรุ่น ซึ่งจะมีผลต่อขั้นความสนใจ ทำให้อยากเปิดรับสื่อลักษณะประเภทนี้มากขึ้น โดยเพื่อน ซึ่งเป็นคนรอบข้างจะนำสื่อเหล่านี้มาให้ หรือแนะนำให้คุณ และเพื่อนยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญ ที่จะนำไปสู่การแสดงออกถึงพฤติกรรมความก้าวร้าวร่วมในกลุ่ม

ขั้นประเมินผลว่าจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นหรือไม่ และลงมือกระทำพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยการพยายาม หรือร่วมกันฆ่าผู้อื่น สิ่งที่มีอิทธิพล คือ เพื่อน หรือสิ่งกระตุ้นจากภายนอกที่นำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว ดังเช่นกรณีของนาย ช.

“...มีเรื่องทะเลาะกับกลุ่มตรงข้าม เลยยิงปืนใส่มันเป็นเพราะอารมณ์ชั่ววูบ ก็ก่อนที่จะมาถึงที่เกิดเหตุ ได้มีทะเลาะกับพ่อมาจากบ้าน พ่อเคັบ่นไม่ยอมให้ออกมาเที่ยวกับเพื่อน ก็โกรธพ่อด้วย โมโหที่เคັบ่นไม่หยุด...” (นาย ช. , สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ ยังอาจเป็นเพราะมีความรู้สึกรับรู้ร่วมกันในกลุ่ม ถึงความรู้สึกที่โดนดูถูกเหยียดหยาม ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมความก้าวร้าวได้ ดังเช่นกรณีของนาย ท.

“...ที่ทำเพราะ พวกนั้นมาค่าก่อน เลยค่ากันไปค่ากันมาก็กลัวเสียศักดิ์ศรีของแก๊งค์เลย ยกพวกรุมตีเค้า เพราะไม่พอใจที่เค้ามาค่า ดูถูก พวกเรา ทนไม่ได้เพื่อนก็เลยวิ่งรุมก่อน แล้วก็เลยวิ่งตามไปรุมด้วย รุมกันไปรุมกันมากลายเป็นว่าไปแทงเค้าตายก็เลยโดนจับเพราะว่าไปทำเค้าตายด้วย...” (นาย ท. , สัมภาษณ์)

ตาราง 12 สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก

<p>นาย ช. ภูมิหลัง</p>	<p>อายุ 16 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพครอบครัวแตกแยก ประกอบอาชีพช่างทำเหล็ก</p>
<p>นาย ช. สถานการณ์จริงใจ ที่ทำให้ก่อเหตุ</p>	<p>(เห็นเพื่อนถูกทำร้าย เลขบันคาลโทสะ) “ประมาณว่าเรามีเรื่องกัน แล้วผมเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย แต่ผมทำคนเดียว ผมไปเที่ยวกับเพื่อนครับ แล้วเค้ามาหาเรื่องเพื่อน ผมผมก็เลยลุยเลยครับ หมั่นไส้ ครับ เพื่อนตีกับเค้าครับ แล้วเค้ามาเอาคืน ผมก็เลยช่วยเพื่อนครับ”</p>
<p>สื่อ</p>	<p>เพื่อน ข่าว ภาพยนตร์ เกม</p>
<p>ปัจจัยอื่นที่ นอกเหนือจากสื่อ</p>	<p>ความรู้สึกเป็นห่วงเพื่อน อาวุธ อารมณ์</p>
<p>แรงกระตุ้น</p>	<p>“เพื่อนตีกับเค้าครับ แล้วเค้ามาเอาคืน ผมก็เลยช่วยเพื่อนครับ” “ซื้อปืนมาในราคา 1,500 บาท ซึ่งซื้อต่อมาจากเพื่อนอีกที “เวลาออกไปข้างนอก ไม่พกปืนไปด้วย แต่วันนั้นผมพกไปครับ เพราะบ้านผมจะมีถนนคนเดินดอกวันเสาร์ พอมีงานก็จะพกไป พอมีเรื่องกันก็ยิงเลขแต่ไม่โดน แคยิงขู่เฉยๆ ทำไปเพราะอารมณ์ชั่ววูบครับ”</p>

ตาราง 12 (ต่อ)

	อายุ 18 ปี
ภูมิหลัง	จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สถานภาพครอบครัวแตกแยก ประกอบอาชีพคนงานก่อสร้าง
นาย ท. สถานการณ์หัวใจ ที่ทำให้ก่อเหตุ	(ถูกคุกคามเหยียดหยามด้วยถ้อยคำที่เหยียดหยาม) “มันค่าเรา เลยมีการยกพวกตีกัน โดยมีการนัดชุมนุมกัน ที่หน้าวัดครับ”
สื่อ	เพื่อน ข่าว ภาพยนตร์ เกม
ปัจจัยอื่นที่ นอกเหนือจากสื่อ	ความต้องการการยอมรับจากกลุ่ม อาวุธ อารมณ์
แรงกระตุ้น	“มีชื่อแก๊งค์ว่า “คาราทอง” มีสัญลักษณ์ DRT เป็นรอยสัก โดย มีหัวหน้ากลุ่มสักให้” “วันที่เกิดเหตุมีการพกโซ่ติดตัวไปด้วย “กะจะเอาไว้แค่ขู่ ป้องกันตัว สมมุติว่าไปถึงมันก่อน แล้วมันจมนม แล้วเรามีโซ่ คิดว่าจะฟาดมัน เห็น Ghost rider ครับ” “ในช่วงเวลาที่ได้ยกพวกตีกันมีความรู้สึกที่สนุกดี”

เยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับเพศระดับเขา

ผลการศึกษาวิจัยเยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับเพศระดับเขา จำนวน 2 คน ได้แก่ นาย น. และนาย บ. พบว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของเยาวชนต่อความรุนแรง ได้แก่ ละคร โทรทัศน์ ภาพยนตร์ แอนิเมชัน โรแมนติก ไปป์เปลือย และด้วยความอยากรู้อยากเห็นของวัยรุ่น ซึ่งจะมีผลต่อความสนใจ ทำให้อยากเปิดรับสื่อลักษณะประเภทนี้มากขึ้น โดยเพื่อน ซึ่งเป็นคนรอบ

ข้างจะนำสื่อเหล่านี้มาให้ หรือแนะนำให้คุณ และเพื่อนยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญ ที่จะนำไปสู่การ แสดงออกถึงพฤติกรรมความก้าวร้าวร่วมในกลุ่ม

ขั้นประเมินผลว่าจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นหรือไม่ และลงมือกระทำ พฤติกรรมก้าวร้าวด้วยการพาดพิงผู้เยาว์ สื่อที่มีอิทธิพล คือ เพื่อน หรือทัศนคติ ค่านิยมทางสังคมที่ เปลี่ยนไป ทำให้นำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว ดังเช่นกรณีของนาย น.

“...คิดว่ก็เป็นแฟนกันก็เลยอยากอยู่ด้วยกันอีกอย่างเค้า
อยากมานอนค้างด้วยก็เลยไปรับมา ก็คิดว่าไม่น่ามีปัญหา เพื่อน
หลายคนก็ทำก็ไม่เห็นมีอะไร...” (นาย น. , สัมภาษณ์)

ตาราง 13 สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับ
เบา

ภูมิลำเนา	อายุ 15 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 สถานภาพครอบครัวปกติ
นาย น.	(ฝ่ายหญิงมานอนค้างที่บ้าน)
สถานการณ์จุด ที่ทำให้ก่อเหตุ	“ผมไปรับลูกสาวเขาออกบ้านครับ เป็นแฟนกันครับ แล้วตา เค้าจับได้ พาแฟนไปส่งที่บ้านแล้วครับ แต่เค้าไม่ยอมกลับ เลยให้ ค้างที่บ้านแล้วกะว่าตอนเช้าค่อยไปส่ง แต่ไม่ทันครับ”
สื่อ	ตนเอง ละคร
ปัจจัยอื่นที่ นอกเหนือจากสื่อ	สถานการณ์และสภาพแวดล้อม
แรงกระตุ้น	“ผมไปรับลูกสาวเขาออกบ้านครับ เป็นแฟนกันครับ แล้วตาเค้าจับ ได้ พาแฟนไปส่งที่บ้านแล้วครับ แต่เค้าไม่ยอมกลับ เลยให้ค้างที่ บ้านแล้วกะว่าตอนเช้าค่อยไปส่ง แต่ไม่ทันครับ ตามาซะก่อนเลย ทำให้โดนจับครับ”

ตาราง 13 (ต่อ)

	อายุ 17 ปี
ภูมิหลัง	จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพครอบครัวแตกแยก ประกอบอาชีพพนักงานอยู่ซ่อมรถ
นาย บ. สถานการณ์จิตใจ ที่ทำให้ก่อเหตุ	(แอบไปมีเพศสัมพันธ์กับฝ่ายหญิง คบกันเป็นแฟนโดยที่ ผู้ใหญ่ไม่เห็นด้วย และไม่ยินยอมให้คบหากัน) “เห็นข้อความในมือถือ”
สื่อ	ตนเอง ภาพยนตร์
ปัจจัยอื่นที่ นอกเหนือจากสื่อ	สถานการณ์และสภาพแวดล้อม
แรงกระตุ้น	“พ่อแม่เค้ามารู้อายุแล้ว ก็เห็นข้อความในมือถือ คือบ้านอยู่ ติดกันเลขครบ แล้วบางครั้งน้ำเค้ามองดู เคื่ก็มาหาครับ”

เยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับหนัก

ผลการศึกษาวิจัยเยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับหนัก จำนวน 2 คน ได้แก่ นาย ป. และนาย ค. พบว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของเยาวชนต่อความรุนแรง ได้แก่ เพื่อน ภาพยนตร์ แนวไปเปลือย และด้วยความอยากรู้อยากเห็นของวัยรุ่น ซึ่งจะมีผลต่อความสนใจ ทำให้อยากเปิดรับสื่อลักษณะประเภทนี้มากขึ้น โดยเพื่อน ซึ่งเป็นคนรอบข้างจะนำสื่อเหล่านี้มาให้ หรือแนะนำให้ดู และเพื่อนยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญ ที่จะนำไปสู่การแสดงออกถึงพฤติกรรมความก้าวร้าวร่วมในกลุ่ม

ขึ้นประเมินผลว่าจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นหรือไม่ และลงมือกระทำ พฤติกรรมก้าวร้าวด้วยการกระทำชำเรา สื่อที่มีอิทธิพล คือ เพื่อน หรือสิ่งกระตุ้นจากภายนอกที่นำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว ดังเช่นกรณีของนาย ป.

“...ชอบไปอยู่กับเพื่อนที่บ้าน เพื่อนคนนี้สนิทมากเค้าจะ
ชอบเอาหนังโป๊มาให้ดู ดูด้วยกันที่บ้านเค้า เค้าก็ชอบให้ทำโน่นทำ

นี่ตามเค้า ไม่กล้า ไม่อยากขัดเพื่อนด้วย ก็เลยต้องทำตามที่เพื่อนบอก เพื่อนก็เคยให้เราดูตอนที่เค้านอนกับแฟน พอดอนหลังเพื่อนให้เรานอนกับผู้หญิงอีกคนไง แล้วเราก็อำ เพราะไม่กล้าขัดเพื่อน...”
(นาย ป. , สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ ยังอาจเป็นเพราะค่านิยมเฉพาะกลุ่ม ที่สร้างความรู้สึกว่ามีความสามารถในการคบหาผู้หญิง ที่จะทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมกลุ่ม เป็นต้นว่าการคบหา และมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่ของตน เป็นจำนวนหลายๆคน เพื่อเรียกว่าสะสมแต้มให้ได้มากๆ ดังเช่นกรณีของนาย ต.

“...คูหนึ่งไปบ้าง บางครั้งก็จะแลกเปลี่ยนกันคู่กับเพื่อนภายในกลุ่ม เพื่อนมักจะเล่าเรื่องที่เพื่อนไปมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือผู้หญิงคนอื่นที่ไม่ใช่แฟน ถือเป็นการสะสมแต้ม...” (นาย ต. , สัมภาษณ์)

ตาราง 14 สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับหนัก

	อายุ 15 ปี
ภูมิหลัง	จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 สถานภาพครอบครัวปกติ ประกอบอาชีพเก็บส้ม
นาย ป. สถานการณ์จูงใจ ที่ทำให้ก่อเหตุ	(การชักชวน และการยินยอมจากเพศตรงข้าม) “เค้าก็ชวนผมมาอีก และให้บอกทำ บอกว่าทำไปเลยไม่ เป็นไรหรอก แล้วผู้หญิงก็อยากจะทำด้วย”
สื่อ	เพื่อน
ปัจจัยอื่นที่ นอกเหนือจากสื่อ	การได้รับจากชักชวน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม
แรงกระตุ้น	“เพื่อนชวนไปครับ ชวนทำแบบนั้นแบบนี้ ให้ทำแบบเค้าครับ เค้าเอาผู้หญิงไปนอนด้วย แล้วให้ผมทำแบบเขา”

ตาราง 14 (ต่อ)

		“เค้าชวนผมทำทุกอย่างเลย ชวนผมกินเหล้า สูบบุหรี่ แต่ผมพยายามปฏิเสธ แต่เค้าก็พยายามจะชวนผมให้ได้”
นาย ค.	ภูมิหลัง	อายุ 17 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 สถานภาพครอบครัวอยู่กับแม่
	สถานการณ์จุดใจ ที่ทำให้ก่อเหตุ	(การนั่งคุยกับผู้หญิง สองต่อสองในที่ลับตาคน) “แล้วก็นั่งคุยกัน ผมข่มขืนเค้าครับ”
	สื่อ	เพื่อน
	ปัจจัยอื่นที่ นอกเหนือจากสื่อ	บุคคลแวดล้อมที่นอกเหนือจากเพื่อน อารมณ์
	แรงกระตุ้น	“แรกผมไปส่งเพื่อนไปหาแฟนครับ แล้วก็ไปเห็นผู้หญิงอีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นเพื่อนของแฟนเพื่อนครับ” “เวลาคุณั่งไป ก็คิดจะเอาไปทำจริง ๆ”

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพฤติกรรมความก้าวร้าวตามฐานความผิดของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อทำการวิจัยถึงกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิด พบว่า

1. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ระดับเบา สามารถสรุปผลกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ดังปรากฏตามตาราง 15

ตาราง 15 กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับ
เบา

	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ขั้นรับรู้	ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เกม	เสิร์ฟห้า องค์บาท SF ยิงเป้า	ภาพความ ก้าวร้าวและ รุนแรง	การต่อสู้ ความชอบ ส่วนตัว
ขั้น ความสนใจ	สื่อที่เปิดรับ เพื่อน	รูปแบบการ นำเสนอ การแนะนำ ชักชวน	เนื้อหา การต่อสู้	ปัจจัยเสริม การแนะนำ
ขั้น ประเมินผล	สื่อที่เปิดรับ เพื่อน	รูปแบบการ นำเสนอ ภาพความ ก้าวร้าวและ รุนแรง	เนื้อหา การต่อสู้	ปัจจัยเสริม เหตุการณ์จาก ภายนอก
ขั้น ตัดสินใจ	สื่อที่เปิดรับ เพื่อน	รูปแบบการ นำเสนอ ภาพความ ก้าวร้าวและ รุนแรง	เนื้อหา การต่อสู้	ปัจจัยเสริม ความโลภ ยาเสพติด

จากตาราง 15 พบว่า กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา มีกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ขั้นรับรู้สิ่งเร้า ขั้นสนใจ ขั้นประเมิน และขั้นตัดสินใจ โดยมีปัจจัยที่นอกเหนือจากสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว คือ สภาพแวดล้อมที่มีความก้าวร้าว เช่น ยาเสพติด ประเภทของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เกม และเพื่อน เนื้อหาของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรม

ความก้าวร้าว คือ การต่อสู้ และวิธีการที่สื่อนำเสนอที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ ละคร เกม ภาพลักษณ์ของนักแสดง และนักร้อง

2. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับหนัก สามารถสรุปผลกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ดังปรากฏตามตาราง 16

ตาราง 16 กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับหนัก

	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ขั้นรับรู้	ละคร	เสาร์ห้า		
	ภาพยนตร์	The too fast too serious เค้ายเตอร์	ภาพความก้าวร้าวและรุนแรง	การต่อสู้
	เกม	SF ออคิชั่น		ความชอบส่วนตัว
ขั้นความสนใจ	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
	เพื่อน	การแนะนำชักชวน	การต่อสู้	ความต้องการการยอมรับ
ขั้นประเมินผล	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
	เพื่อน	ภาพความก้าวร้าวและรุนแรง	การต่อสู้	เหตุการณ์จากภายนอก

ตาราง 16 (ต่อ)

ชั้น	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ชั้น ประเมินผล	เพื่อน	ภาพความ ก้าวร้าวและ รุนแรง	การต่อสู้	เหตุการณ์จาก ภายนอก
ชั้นตัดสนใจ	เพื่อน ตนเอง	ภาพความ ก้าวร้าวและ รุนแรง	การต่อสู้	ความโลภ สุรา ความเป็นห่วง เพื่อน

จากตาราง 16 พบว่า กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับหนัก มีกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ชั้นรับรู้สิ่งเร้า ชั้นสนใจ ชั้นประเมิน และชั้นตัดสนใจ โดยมีประเภทของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ ภาพยนตร์ เกม และเพื่อน เนื้อหาของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว คือ การต่อสู้ และวิธีการที่สื่อนำเสนอที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ เกม และรูปแบบของภาพยนตร์ที่นำเสนอ

3. ความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา สามารถสรุปผลกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความคิดของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ดังปรากฏตามตาราง 17

ตาราง 17 กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา

	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ขั้นรับรู้	เพื่อน	ภาพความก้าวร้าวและรุนแรง	การต่อสู้	ความต้องการ การยอมรับ
ขั้น ความสนใจ	เพื่อน	การแนะนำชักชวน	การต่อสู้	ความต้องการ การยอมรับ
ขั้น ประเมินผล	เพื่อน	ภาพความก้าวร้าวและรุนแรง	การต่อสู้	เหตุการณ์ จากภายนอก
ขั้นตัดสินใจ	ตนเอง	ภาพความก้าวร้าวและรุนแรง	การต่อสู้	ความเป็นห่วง เพื่อน ความต้องการ การยอมรับ

จากตาราง 17 พบว่า กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา มีกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ขั้นรับรู้ สิ่งเร้า ขั้นสนใจ ขั้นประเมิน และขั้นตัดสินใจ โดยมีประเภทของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ ภาพยนตร์ เกม และเพื่อน เนื้อหาของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว คือ การต่อสู้ และวิธีการที่สื่อแนะนำให้นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ เกม และรูปแบบของภาพยนตร์ที่นำเสนอ

4. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก สามารถสรุปผลกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ดังปรากฏตามตาราง 18

ตาราง 18 กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก

	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม	
ขั้นรับรู้	ละคร	เสาร์ห้า			
	ภาพยนตร์	Tokyo Diff	- ภาพข่าวและ		
		Too fast too serious	เรื่องราวการฆาตกรรม	การต่อสู้	ความอยากรู้
	เกม	แรคนะร็อค	- ภาพความ	การฆาตกรรม	อยากเห็น
		เค้าเตอร์ SF	ก้าวร้าวและรุนแรง		
เพื่อน					
ขั้นความสนใจ	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม	
	เพื่อน	การแนะนำชักชวน	การต่อสู้	ความต้องการการยอมรับ	
ขั้นประเมินผล	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม	
	เพื่อน	ภาพความก้าวร้าวและรุนแรง	การต่อสู้	เหตุการณ์จากภายนอก	

ตาราง 18 (ต่อ)

	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ขั้นตัดสินใจ		ภาพความ		ความเป็นห่วง
	ตนเอง	ก้าวร้าวและรุนแรง	การต่อสู้	เพื่อน อาวูช อามรณ์

จากตาราง 18 พบว่า กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก มีกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ขั้นรับรู้สิ่งเร้า ขั้นสนใจ ขั้นประเมิน และขั้นตัดสินใจ โดยมีปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากสื่อ คือ ความรู้สึกในการโดนดูถูกเหยียดหยาม ประเภทของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ ภาพยนตร์ เกม และเพื่อน เนื้อหาของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว คือ การต่อสู้ ไล่ล่า และวิธีการที่สื่อนำเสนอที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ พฤติกรรมของนักแสดง และเกม

5. ความคิดเกี่ยวกับเพศระดับเบา สามารถสรุปผลกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความคิดของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ดังปรากฏตามตาราง 19

ตาราง 19 กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความคิดเกี่ยวกับเพศระดับเบา

	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ขั้นรับรู้	ละคร	แนวต่อสู้		
	ภาพยนตร์	หนังโป๊	การต่อสู้	ความอยากรู้
		ข่าว	ภาพการกระทำทาง	อยากเห็น
		เพื่อน	เพศ	
		ตนเอง		เพศ

ตาราง 19 (ต่อ)

	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ขั้น ความสนใจ	เพื่อน	การแนะนำ ชักชวน	ภาพการ กระทำทาง เพศ	ความต้องการ การยอมรับ
	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ขั้น ประเมินผล	เพื่อน	ภาพการ กระทำทาง เพศ	ภาพการ กระทำทาง เพศ	เหตุการณ์จาก ภายนอก ค่านิยม ทัศนคติทาง สังคม
	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการนำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ขั้นตัดสินใจ	ตนเอง	ภาพการ กระทำทาง เพศ	ภาพการ กระทำทาง เพศ	สถานการณ์ และ สภาพแวดล้อม

จากตาราง 19 พบว่า กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับเบา มีกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ขั้นรับรู้สิ่งเร้า ขั้นสนใจ ขั้นประเมิน และขั้นตัดสินใจ โดยมีปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากสื่อ คือ ทัศนคติค่านิยมทางสังคม ประเภทของสื่อที่นำมาไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ และเพื่อน เนื้อหาของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ รักโรแมนติก โป๊เปลือย และวิธีการที่สื่อนำเสนอที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว คือ พฤติกรรมของนักแสดง

6. ความผิดเกี่ยวกับเพศระดับหนัก สามารถสรุปผลกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความผิดของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ดังปรากฏตามตาราง 20

ตาราง 20 กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐานความคิดเกี่ยวกับเพศระดับ
หนัก

	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการ นำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ขั้นรับรู้	ละคร	แนวต่อสู้	ภาพการ	ความอยากรู้ อยากเห็น
	ภาพยนตร์	ต้มยำกุ้ง	กระทำทาง	
	เพื่อน	เพศ	เพศ	
	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการ นำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ขั้น ความสนใจ			ภาพการ	การต้องการ การยอมรับ
	เพื่อน	การแนะนำ ชักชวน	กระทำทาง เพศ	
	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการ นำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ขั้น ประเมินผล			ภาพการ	เหตุการณ์จาก ภายนอก ค่านิยม ทัศนคติทาง สังคม
	เพื่อน	กระทำทาง เพศ	ภาพการ กระทำทาง เพศ	
	สื่อที่เปิดรับ	รูปแบบการ นำเสนอ	เนื้อหา	ปัจจัยเสริม
ขั้นตัดสินใจ			ภาพการ	สถานการณ์และ สภาพแวดล้อม
	ตนเอง	กระทำทาง เพศ	ภาพการ กระทำทาง เพศ	

จากตาราง 20 พบว่า กระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว แยกตามฐาน
ความคิดเกี่ยวกับเพศระดับหนัก มีกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ขั้นรับรู้สิ่งเร้า
ขั้นสนใจ ขั้นประเมิน และขั้นตัดสินใจ โดยมีปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากสื่อ ได้แก่ ความอยากรู้
อยากเห็น และความต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อน ประเภทของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรม

ความก้าวร้าว ได้แก่ ภาพยนตร์ และเพื่อน เนื้อหาของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ รักโรแมนติก ไปเปลือย และวิธีการที่สื่อนำเสนอที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว คือ พฤติกรรมของนักแสดง

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยข้างต้น พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง จาก มีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ ทั้งสื่อมวลชน และสื่อบุคคล โดยสื่อมวลชน ได้แก่ ภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ เกม ส่วนสื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อน และสมาชิกในครอบครัว โดยมีเนื้อหาในการเปิดรับสื่อ โดยส่วนใหญ่จะเป็นประเภท การต่อสู้ การใช้กำลัง ข่าวดาชญากรรม ฆาตกรรม เช่นเรื่อง เสาร์ห้า ดัมบ้ากึ่ง บางระจัน เกม SF เกมเคอร์เตอร์สไตร เป็นต้น ทั้งนี้ เหตุผลที่เปิดรับเนื่องจากเพื่อความผ่อนคลาย อยากรู้อยากเห็น และการเข้ากลุ่มเพื่อน โดยเพื่อนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การเปิดรับสื่อและสารที่มีเนื้อหารุนแรงได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี ที่สรุปได้ว่า ผู้รับสารนั้นมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข่าวสารตามแบบเฉพาะของแต่ละคนแตกต่างกันไป แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลหนึ่งได้มีการเลือกรับสื่อเกิดจากความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่เกิดขึ้นในแง่ต่าง ๆ เช่น สาเหตุของเหตุการณ์ ผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นรวมทั้งผลกระทบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับตนเองหรือผู้อื่นด้วย และข่าวสารที่ทำให้ตนเองเกิดความสนุกสนานบันเทิง McQuail (2000: 150-154) ยังได้กล่าวว่า การเปิดรับสื่อของผู้รับสารในแต่ละกลุ่มจะขึ้นอยู่กับ 3 ปัจจัย คือจำนวนเวลาว่าง ระดับการศึกษา และจำนวนเงิน ทั้งนี้ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกก็เป็นส่วนที่เป็นปัจจัยในการเปิดรับสื่อเช่นกัน ได้แก่ ความต้องการ แรงจูงใจ ความคาดหวัง ทศนคติ และความสนใจ เพศ อายุ รายได้ อาชีพ เป็นตัวกำหนดการเข้าถึงสื่อและการใช้สื่อ โดยทั่วไปแล้ว ปริมาณและแบบแผนการใช้สื่อจะสัมพันธ์กับช่วงชีวิตที่เปลี่ยนไป ซึ่งวัยรุ่นจะใช้สื่อที่บ้านและใช้สื่อพร้อมกลุ่มเพื่อความบันเทิง

สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ มีกระบวนการนำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ขั้นรับรู้สิ่งเร้า ขั้นสนใจ ขั้นประเมิน และขั้นตัดสินใจ โดยมีปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากสื่อ คือ เจตคติค่านิยมทางสังคม การถูกเหยียดหยาม และยาเสพติด ประเภทของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ ภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ เกม และเพื่อน เนื้อหาของสื่อที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว ได้แก่ ต่อสู้ ไล่ล่า รักโรแมนติก ไปเปลือย และวิธีการที่สื่อนำเสนอที่นำไปสู่พฤติกรรมความก้าวร้าว คือ พฤติกรรมของนักแสดง และเกม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ เออร์วิน พี เบททิงฮอส (ปรมะ สตะเวทิน, 2539) สื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อ และทัศนคติที่มีอยู่เดิมให้ฝังแน่นมากกว่าการที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีอยู่เดิม แต่ก็อาจจะเปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้างในขอบเขต

ของประสบการณ์ แต่สิ่งหนึ่งที่สื่อมวลชนเปลี่ยนแปลงได้มากที่สุดก็คือ อารมณ์ ส่วนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นยังไม่ปรากฏผลการวิจัยที่แน่นอนว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างไร เพราะส่วนใหญ่แล้ว กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการสื่อสารระหว่างบุคคลทั้งสิ้น

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ปัญหาการวิจัย

สื่อเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีธรรมชาติที่ไวต่อการรับรู้ และยังขาดความสามารถในการคัดสรรและกลั่นกรองข้อมูล เมื่อได้รับรู้สื่อที่มีเนื้อหารุนแรงหรือพฤติกรรมก้าวร้าว ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ละครหรือภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการฆาตกรรม หรือการก่ออาชญากรรม เป็นต้น และเมื่อรับรู้สื่อเหล่านี้เป็นเวลานานจะส่งผลกระทบต่อในเชิงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพราะสื่อที่มีความรุนแรงอาจเป็นสื่อกระตุ้น พฤติกรรมเลียนแบบ ความรุนแรง และความก้าวร้าว ตามที่สื่อนำเสนอ เพราะเยาวชนที่ได้รับสื่อเหล่านี้ ไม่มีกระบวนการในการเรียนรู้และแสดงออกในเชิงพฤติกรรมที่ถูกต้อง จึงอาจนำไปสู่การก่อคดีที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นและสังคมได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. การเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่
2. พฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่
3. อิทธิพลของสื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งตามเพศ และพฤติกรรมความก้าวร้าว ตามฐานความผิด รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 คน ในการสัมภาษณ์ได้กำหนดขอบเขตของการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง

ตอนที่ 2 พฤติกรรมความก้าวร้าว

ตอนที่ 3 อิทธิพลของสื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าว

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง

จากผลการศึกษาวิจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ มีอายุระหว่าง 14 – 18 ปี ระดับการศึกษาตั้งแต่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลักษณะครอบครัวมีทั้งอยู่กับพ่อแม่ แยกแยก และอยู่คนเดียวตามลำพัง โดยบางครอบครัวพ่อแม่มักทะเลาะกันให้ลูกเห็น นอกจากนี้เวลาส่วนใหญ่จะรวมกลุ่มทำกิจกรรมอยู่กับเพื่อน ๆ ส่วนฐานความคิดที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงของเยาวชน ได้แก่ ฐานความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และฐานความคิดเกี่ยวกับเพศ

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง พบว่า มีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ ทั้งสื่อมวลชน และสื่อบุคคล โดยสื่อมวลชน ได้แก่ ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ เกม ส่วนสื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อน และสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเนื้อหาในการเปิดรับสื่อ โดยส่วนใหญ่จะเป็นประเภท การต่อสู้ การใช้กำลัง ข่าวดาวยุทธกรรม ฆาตกรรม เช่นเรื่อง เสาร์ห้า ดัมยักัง บางระจัน เกม SF เกมเคอร์เตอร์สไตร์ เป็นต้น

ทั้งนี้ มี เหตุผลที่เปิดรับเนื่องจากเพื่อความผ่อนคลาย อยากรู้ อยากเห็น และการเข้ากลุ่มเพื่อน โดยเพื่อนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การเปิดรับสื่อและสารที่มีเนื้อหารุนแรงได้

ตอนที่ 2 สื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาวิจัยพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ว่า พฤติกรรมความก้าวร้าวหากแยกตามฐานความคิดของสถานพินิจฯ จะแยกได้ 3 ฐานความคิด ได้แก่

ฐานความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน คือ การลักทรัพย์ การชิงทรัพย์ ร่วมกันปล้น และปล้นทรัพย์

ฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย คือ การทำร้ายร่างกาย พยายามฆ่า และ ร่วมกันฆ่า

ฐานความคิดเกี่ยวกับเพศ คือ พรากผู้เยาว์ และกระทำชำเรา

ทั้งนี้สาเหตุของเยาวชนที่แสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวต่อบุคคลอื่น จะเกี่ยวข้องกับ เพื่อนเป็นส่วนใหญ่ คือ ปังจี้จากภายนอก ซึ่งเป็นพฤติกรรมความก้าวร้าวของบุคคลอื่น ที่ส่งผลกระทบต่อมาสู่เพื่อนและตน เช่น ถูกด่าว่า โคนรุมทำร้าย ถูกเหยียดหยามศักดิ์ศรี จึงแสดง พฤติกรรมความก้าวร้าวโต้ตอบกลับไป

ส่วนอีกปัจจัยหนึ่งคือ ปังจี้ภายในกลุ่ม ได้แก่ ค่านิยม ทักษะคิด ความเชื่อ ของกลุ่ม ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวออกมา เช่น ค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ และ นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาของกลุ่ม เมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ความรุนแรง ก็จะตอบโต้ออกไป เป็นความรุนแรงเช่นกัน ซึ่งส่งผลให้เยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมของกลุ่ม เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ รุนแรง

ตอนที่ 3 พฤติกรรมความก้าวร้าวแยกตามฐานความคิด

ขั้นรับรู้

จากผลการศึกษาวิจัยเยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบาและระดับหนัก เยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบาและระดับหนัก พบว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของเยาวชนต่อความรุนแรง ได้แก่ ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และเกมแนวต่อสู้แอคชั่น หนังรักโรแมนติก และ ไปเปลือย เพราะเยาวชนในวัยนี้อยู่ในช่วงของวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่ตนไม่เคยทำ

สำหรับเยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา พบว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของเยาวชนต่อความรุนแรง ได้แก่ สื่อบุคคลคน คือ เพื่อน เพราะเป็นบุคคลรอบข้างที่มีความใกล้ชิด

ขั้นสนใจ

จากผลการศึกษาวิจัยเยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบาและระดับหนัก เยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบาและระดับหนัก เยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบาและระดับหนัก พบว่า เนื่องจากเป็นช่วงของวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็นของวัยรุ่นจะมีผลต่อการสนใจ ทำให้อากเปิดรับสื่อลักษณะประเภทดังกล่าวที่ระบุอยู่ใน

ขั้นของการรับรู้ โดยเพื่อน ซึ่งเป็นคนรอบข้างจะนำสื่อเหล่านี้มาให้ หรือแนะนำให้คุณ มีส่วนร่วมใน อารมณ์ความรู้สึกร่วมกัน และนำไปสู่การแสดงออกถึงพฤติกรรมความก้าวร้าวร่วมในกลุ่ม

ขั้นประเมิน

จากผลการศึกษาวิจัยเยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบาและระดับหนัก มีขั้นของการประเมินผลว่าจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นหรือไม่ และลงมือกระทำ พฤติกรรมก้าวร้าวด้วยการลักทรัพย์ของผู้อื่น ร่วมกันปล้นผู้อื่น สื่อที่มีอิทธิพล คือ เพื่อน หรือ เหตุการณ์จากภายนอก ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว นอกจากนี้ พฤติกรรมความก้าวร้าวส่วนบุคคลที่เคยกระทำมาก่อน ก็ส่งผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะต่อมา

เยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบาและระดับหนัก มีขั้นของการประเมินผลว่าจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นหรือไม่ และลงมือกระทำพฤติกรรมก้าวร้าว ด้วยการทำร้ายร่างกายผู้อื่น การพยายาม หรือร่วมกันฆ่าผู้อื่น สื่อที่มีอิทธิพล คือ เพื่อน หรือ สิ่ง กระตุ้นจากภายนอกที่นำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว นอกจากนี้ ยังอาจเป็นเพราะมีความรู้สึกรับรู้ ร่วมกันในกลุ่ม ถึงความรู้สึกที่โดนดูถูกเหยียดหยาม ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมความ ก้าวร้าวได้

สำหรับเยาวชนตามฐานความคิดเกี่ยวกับเพศระดับเบาและระดับหนัก มีขั้นของการ ประเมินผลว่าจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นหรือไม่ และลงมือกระทำพฤติกรรมก้าวร้าวด้วย การพาดผู้เยาว์ และการกระทำชำเรา สื่อที่มีอิทธิพล คือ เพื่อน หรือทัศนคติ ค่านิยมทางสังคมที่ เปลี่ยนไป ทำให้นำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว นอกจากนี้ ยังอาจเป็นเพราะค่านิยมเฉพาะกลุ่ม ที่สร้าง ความรู้สึกว่ามีความสามารถในการคบหาผู้หญิง ที่จะทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมกลุ่ม เป็นต้นว่าการคบหา และมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่ของตน เป็นจำนวนหลาย ๆ คน เพื่อ เรียกว่าสะสมแต้มให้ได้มาก ๆ

ขั้นตัดสินใจ

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า เยาวชนที่กระทำความคิด มีขั้นตัดสินใจในการกระทำ ความคิดมาจากการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยมีสิ่งกระตุ้นที่ให้กระทำความคิดมาจากเพื่อน สภาพแวดล้อม และเหตุการณ์ที่เกิดในในแต่ละช่วงสถานการณ์นั้น ๆ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่” ครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชน หลากหลายประเด็นด้วยกัน ดังนั้นจึงนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

1.1 จากการวิจัยด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง พบว่า มีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ ทั้งสื่อมวลชน และสื่อบุคคล โดยสื่อมวลชนได้แก่ ภาพยนตร์ ละคร โทรทัศน์ เกม ส่วนสื่อบุคคลได้แก่ เพื่อน และสมาชิกในครอบครัว ผู้วิจัยเห็นว่า

1.1.1 เยาวชน ควรเลือกเปิดรับสื่อ ที่มีความเหมาะสมกับวัยและมีประโยชน์กับการเรียนรู้ และควรเปิดรับสื่อเพื่อหาความรู้มากกว่า เปิดรับเพื่อความบันเทิง และเปิดรับสื่ออย่างพอประมาณไม่มาก ไม่บ่อยจนเกินไป

1.1.2 ผู้ปกครอง และครู ควรหมั่นเอาใจใส่ เยาวชนและบุตรหลานในปกครอง ในเรื่องของการเปิดรับสื่อ ควรกลั่นกรองและควบคุมการเปิดรับสื่อของเยาวชน ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ไม่มากจนเกินไป ในการเปิดรับ สื่อ แต่ละประเภท

1.1.3 ผู้ผลิตสื่อ ควรจัดประเภทช่องทางการนำเสนอของสื่อ ให้เหมาะสมกับเยาวชน ที่เปิดรับสื่อ เพื่อให้ช่องทางการนำเสนอไปยังเยาวชน และเยาวชนเปิดรับ มีการนำเสนออย่างระมัดระวัง ต่อการเลียนแบบของเยาวชน

1.1.4 นักวิจัยและนักนิเทศศาสตร์ ควรศึกษาการเปิดรับสื่อ ช่องทางที่เยาวชนเปิดรับ และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเยาวชนมากที่สุดเพื่อนำผลที่ได้ไปปรับใช้กับการนำเสนอ ผ่านช่องทางของสื่อเพื่อให้เข้าถึงเยาวชนได้มากที่สุด

1.2 จากจากการวิจัยด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง พบว่า มีพฤติกรรมในการเปิดรับเนื้อหาของสื่อ โดยส่วนใหญ่จะเป็นประเภท การต่อสู้ การใช้กำลัง ข่าวดาชญากรรม ฆาตกรรม ผู้วิจัยเห็นว่า

1.2.1 เยาวชน ควรมีวิจารณญาณในการเปิดรับเนื้อหาจากสื่อ ที่มีความรุนแรง เช่น การต่อสู้ หรือการก่ออาชญากรรม และการฆาตกรรม ไม่ควรลอกเลียนแบบพฤติกรรม

ที่เห็นในเนื้อหาของสื่อ และควรเปิดรับเนื้อหาของสื่อที่เป็นประโยชน์ และให้ความรู้ มากกว่าสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง เช่น สารคดี เป็นต้น

1.2.2 ผู้ปกครอง และครู ควรหมั่นเอาใจใส่เยาวชนและบุตรหลานในปกครอง ในการเปิดรับเนื้อหาสื่อ ควรมีการกลั่นกรองเนื้อหา ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ในการที่จะให้เยาวชน และบุตรหลานในปกครองรับเนื้อหาจากสื่อ อีกทั้งควรให้ความรู้กับเยาวชน เนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่อ สิ่งไหนดีควรทำตาม สิ่งไหนไม่ดีไม่ควรทำตาม และการเอาใจใส่ในการคอยสังเกตพฤติกรรมของเยาวชนและบุตรหลานในปกครอง ว่ามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป หรือมีการนำเนื้อหาของสื่อมาลอกเลียนแบบ โดยแสดงออกทางพฤติกรรมหรือไม่

1.2.3 ผู้ผลิตสื่อ ควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ควรนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อที่มีความรุนแรงมากเกินไป ควรคำนึงถึงผลกระทบของการนำเสนอ มากกว่าผลกำไรหรือเรตติ้ง ของเนื้อหาที่นำเสนอออกไป ควรลดการนำเสนอเรื่องราวหรือเนื้อหาที่มีความรุนแรง ควรนำเสนอ เรื่องราวหรือเนื้อหาที่สอดแทรก ความรู้ และการสร้างคุณธรรม และพฤติกรรมที่ดีต่อการใช้ชีวิตในสังคม เข้าไปในเรื่องราวหรือเนื้อหาที่นำเสนอ เพื่อให้เยาวชนรับเนื้อหาที่สามารถเลียนแบบได้โดยไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อสังคม

1.2.4 นักวิจัยและนักนิเทศศาสตร์ ควรศึกษาถึงเนื้อหาของสื่อที่มีผลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในเชิงลึก เพื่อนำผลที่ได้ไปจัดเป็นองค์ความรู้ ในการพัฒนาเนื้อหาในการนำเสนอ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับเยาวชน และแก้ปัญหาพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนที่เลียนแบบจากสื่อ

1.3 จากจากการวิจัยด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง พบว่า มีพฤติกรรมในการเปิดรับวิธีการนำเสนอของสื่อ โดยส่วนใหญ่จะรับสื่อที่นำเสนอ ภาพของความรุนแรง ภาพของการต่อสู้ การทำร้ายร่างกายฝ่ายตรงข้ามหรือคู่อริ และเรื่องราวและวิธีการก่ออาชญากรรม จากสื่อ ผู้วิจัยเห็นว่า

1.3.1 เยาวชน ไม่ควรนำภาพของความรุนแรงที่นำเสนอผ่านทางสื่อ มาเลียนแบบ และทำตามพฤติกรรม ที่เห็นวิธีการจากที่สื่อนำเสนอ โดยเฉพาะภาพของการทำร้ายร่างกาย หรือการฆาตกรรม การก่ออาชญากรรม ไม่ควรมีพฤติกรรมเลียนแบบความรุนแรง เนื่องจากภาพที่นำเสนอในสื่อ เป็นเพียงเหตุการณ์ ที่สมมุติขึ้น ก็หากนำมากระทำจริงอาจก่อให้เกิดผลร้ายต่อตนเอง และผู้อื่นได้

1.3.2 ผู้ปกครอง และครู ควรมีการแนะนำเยาวชนหรือบุตรหลานในปกครอง ว่าภาพที่นำเสนอผ่านทางสื่อ หรือวิธีการของการก่อความรุนแรง และก้าวร้าว นั้นเป็นเพียงเหตุการณ์สมมุติ ที่ไม่ควรนำมาเลียนแบบ หรือมีพฤติกรรมตามสิ่งที่สื่อนำเสนอออกมา เนื่องจากจะ

ก่อให้เกิดผลเสียอย่างไรตามมา และผลของการกระทำนั้นเป็นอย่างไร เพื่อเป็นการป้องปรามพฤติกรรมการเล่นแบบของสื่อ ของเยาวชน และบุตรหลานในปกครอง

1.3.3 ผู้ผลิตสื่อ ควรปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอ เนื้อหาของความรุนแรง ในสื่อ ให้มีความเหมาะสมต่อเยาวชน ไม่นำเสนอภาพ และวิธีการของการฆาตกรรม การก่ออาชญากรรม ที่ชัดเจนจนเกินไป อีกทั้งภาพของความรุนแรง หรือสื่อไปทางการร่วมเพศ และควรลดความถี่ในการนำเสนอภาพและเรื่องราวเหล่านี้ให้น้อยลง เพื่อไม่ให้เกิดเป็นภาพที่ชินชาของเยาวชน และเกิดค่านิยมที่ผิดๆ ของเยาวชนในเรื่องของความรุนแรง อีกทั้งเมื่อนำเสนอถึงการกระทำความรุนแรงก็ควรนำเสนอถึงผลเสียที่จะตามมาของการกระทำนั้น ว่ามีความร้ายแรงเพียงใด เมื่อกระทำสิ่งนั้นออกไป เพื่อชี้ให้เห็นว่าการกระทำทั้ง การฆาตกรรม หรือก่ออาชญากรรม เป็นสิ่งที่ผิด ไม่ดีและไม่ควรลอกเลียนแบบการกระทำนั้น

1.3.4 นักวิจัยและนักนิเทศศาสตร์ ควรศึกษาถึงวิธีการนำเสนอภาพ และเรื่องราวความรุนแรงในสื่อ ที่ทำให้เยาวชนเกิดความก้าวร้าว เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับใช้เป็นกลยุทธ์ในการนำเสนอ และสร้างเทคนิคใหม่ๆ แทนภาพของความรุนแรง การนำเสนออย่างไรไม่ให้เยาวชนอย่างไรเกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบ

2. ผลการวิจัยสื่อที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

2.1 จากการวิจัย สาเหตุของเยาวชนที่แสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวต่อบุคคลอื่น จะเกี่ยวข้องกับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ คือ บังคับจากภายนอก ซึ่งเป็นพฤติกรรมความก้าวร้าวของบุคคลอื่น ที่ส่งผลกระทบต่อมาสู่เพื่อนและตน เช่น ถูกด่าว่า โคนธรมทำร้าย ถูกเหยียดหยามศักดิ์ศรี จึงแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวได้ตอบกลับไป ผู้วิจัยเห็นว่า

2.1.1 เยาวชน ควรเลือกคบเพื่อน ไม่คบเพื่อนที่มีลักษณะเป็นกลุ่มที่ไม่เรียนหนังสือ และชักชวนไปในทางที่ไม่ดี อีกทั้งไม่ควรจะตามเพื่อนมากเกินไป ไม่ควรยึดค่านิยมหรือศักดิ์ศรีของกลุ่ม ที่ผิด ๆ และควรมีภาวะทางอารมณ์ที่ดี ไม่หงุดหงิด โมโหง่าย จนก่อให้เกิดพฤติกรรมความก้าวร้าว

2.1.2 ผู้ปกครอง และครู ควรหมั่นเอาใจใส่เยาวชนและบุตรหลานในปกครอง ไม่ให้เกิดการรวมกลุ่มก้อนของเยาวชนในการตั้งแก๊ง หรือไปกระทำหรือสร้างค่านิยมที่ผิดๆ ภายในกลุ่ม อีกทั้งผู้ปกครองควรทราบว่ามีบุตรหลานในปกครองคบเพื่อนอย่างไร และพากันไปทำอะไรเพื่อถ่วงถ่วงไม่ให้บุตรหลานคบเพื่อนที่ไม่ดี อีกทั้งยังเป็นการป้องปรามพฤติกรรมที่

ไม่ดีของบุตรหลาน อีกทั้งผู้ปกครองควรหมั่นสร้างความอบอุ่นในครอบครัวแก่ บุตรหลาน เพื่อให้ เกิดภูมิคุ้มกันทางสังคมให้เกิดขึ้นแก่เยาวชน ไม่ให้หันไปเกิดพฤติกรรมในทางที่ผิด

2.1.3 ผู้ผลิตสื่อ ควรผลิตสื่อและกลั่นกรองเนื้อหาที่นำเสนอไม่ใช่ถ้อยคำ ที่ไม่สุภาพ หรือคำทอต่อกัน จนนำไปสู่ความรุนแรง เช่น การชกต่อยกัน การฆ่ากันหลังจากการคำ ทอกัน และไม่ควรนำเสนอเรื่องของการตั้งแก๊งค์ หรือการรวมกลุ่ม นักเลง ที่สร้างความเดือดร้อน ให้กับสังคม ส่วนสื่อบุคคล ควรมีการนำเสนอและแลกเปลี่ยนข้อมูลของสื่อระหว่างกัน ในทาง สร้างสรรค์เช่น เรื่องของการเรียน มากกว่าชักชวนกันออกไปสร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม

2.1.4 นักวิจัยและนักนิเทศศาสตร์ ควรทำการศึกษาถึงสิ่งที่ก่อให้เกิด อิทธิพลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในเชิงลึก เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการแก้ปัญหาความ ก้าวร้าวของเยาวชน

2.2 จากการวิจัย ปัจจัยภายในกลุ่ม ได้แก่ ค่านิยม ทักษะคิด ความเชื่อ ของ กลุ่ม ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวออกมา เช่น ค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ และนอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาของกลุ่ม เมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ความรุนแรง ก็จะตอบโต้ ออกไปเป็นความรุนแรงเช่นกัน ซึ่งส่งผลให้เยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมของกลุ่ม เมื่อเผชิญกับ เหตุการณ์รุนแรง ผู้วิจัยเห็นว่า

2.2.1 เยาวชน ไม่ควรยึดค่านิยม หรือทัศนคติที่ผิดๆ ตามแบบของเพื่อน หรือการกระทำของกลุ่มที่ผิด ๆ โดยเมื่อมีปัญหาหรือก่อนการตัดสินใจจะกระทำอะไรควร มีการ พุดคุยและปรึกษากับผู้ปกครองหรือครู ก่อนที่จะตัดสินใจทำลงไป

2.2.2 ผู้ปกครอง และครู ควรหมั่นสังเกต พฤติกรรมของเยาวชนและบุตร หลานในปกครอง ว่ามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหรือไม่ อีกทั้งควรหมั่นพูดคุยกับเยาวชน และบุตร หลานในปกครอง เพื่อคอยสังเกตทัศนคติ และค่านิยม ของเยาวชนที่รับมาจากกลุ่มเพื่อนหรือ สื่อ เมื่อพบพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปผู้ปกครองก็ควรหมั่นพูดคุย และสอนบุตรหลาน ให้รู้ถึงค่านิยมที่ ถูกต้องของสังคม

2.2.3 ผู้ผลิตสื่อ ไม่ควรนำเสนอค่านิยมที่ผิดๆ แก่สังคม เช่นค่านิยมใน เรื่องเพศ ที่มักนำเสนอเรื่องราวหรือภาพของการร่วมเพศ และค่านิยมของการมีเพศสัมพันธ์ที่ผิดๆ ทำให้เกิดความชินตาของเยาวชนจนเห็นเป็นเรื่องปกติ ทำให้เกิดค่านิยมทางเพศที่ผิดๆ แก่เยาวชน อีกทั้งการนำเสนอเรื่องราวที่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ผ่านทางสื่อ เช่นภาพยนตร์ ที่นำเสนอ เกี่ยวกับแก๊งค์ที่ขกพวกตีกัน เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งแล้วฝ่ายชนะก็จะเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ก็ทำ ให้เกิดค่านิยมของการแก้ปัญหาด้วยความรุนแรงแก่เยาวชนได้ ดังนั้นผู้ผลิตควรสร้างค่านิยมของ การแก้ปัญหา ด้วยสติมากกว่าความรุนแรง

3. ผลการวิจัย กระบวนการตัดสินใจในการกระทำพฤติกรรมความก้าวร้าวแยกตามฐานความผิด

จากการวิจัย ชั้นรับรู้เยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบาและระดับหนัก เยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับหนัก เยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับเบาและระดับหนัก พบว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อความรุนแรง คือ ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และเกมแนวต่อสู้แอคชั่น หนังสือโรแมนติค และโป๊เปลือย สำหรับเยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบา พบว่าสื่อที่มีอิทธิพลคือ สื่อบุคคล คือ เพื่อน ชั้นสนใจ เยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบาและระดับหนัก เยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบาและระดับหนัก เยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับเบาและระดับหนัก พบว่าสื่อบุคคลมีอิทธิพลคือ เพื่อน ชั้นประเมิน ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบาและระดับหนัก สื่อที่มีอิทธิพล คือ เพื่อน หรือเหตุการณ์จากภายนอก ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว เยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายระดับเบาและระดับหนัก สื่อที่มีอิทธิพล คือ เพื่อน หรือสิ่งกระตุ้นจากภายนอกที่นำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว นอกจากนี้ ยังอาจเป็นเพราะมีความรู้สึก รับรู้ร่วมกันในกลุ่ม ถึงความรู้สึกที่โดนดูถูกเหยียดหยาม ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมความก้าวร้าวได้ เยาวชนตามฐานความผิดเกี่ยวกับเพศระดับเบาและระดับหนัก สื่อที่มีอิทธิพล คือ เพื่อน หรือทัศนคติ ค่านิยมทางสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้นำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว ชั้นตัดสินใจ มีการกระทำความคิดมาจากการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยมีสิ่งกระตุ้นที่ทำให้กระทำความผิดมาจากเพื่อน สภาพแวดล้อม และและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงสถานการณ์นั้น ๆ

3.1 ผู้ปกครอง และครู ควรให้ความสำคัญกับเยาวชน และบุตรหลานในปกครองในการเปิดรับสื่อ และเนื้อหาของสื่อ โดยควรกลั่นกรองเนื้อหาของสื่อว่ามีความรุนแรงมากน้อยเพียงใดเหมาะสมกับเยาวชนหรือไม่ ที่จะให้บุตรหลานในปกครองรับสื่อ อีกทั้งควรควบคุมการเปิดรับสื่อของบุตรหลาน ระยะเวลาในการเปิดรับให้มีความเหมาะสมต่อช่วงวัยของเยาวชน อีกทั้งผู้ปกครอง และครู ควรเป็นบุคคลสำคัญในการบ่มเพาะและอบรมสั่งสอนเยาวชน ในสิ่งที่ถูก และสิ่งที่ผิด อีกทั้งผู้ปกครองควรให้ความสำคัญกับบุตรหลานให้มาก เพราะความอบอุ่นในครอบครัวเป็นส่วนสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน

3.2 ผู้ผลิตสื่อ ทั้งสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือภาพยนตร์ ควรใส่ใจกับเนื้อหาและวิธีการนำเสนอไม่นำเสนอเนื้อหาที่มีความรุนแรง การต่อสู้ การทำร้ายร่างกาย และภาพที่สื่อไปทางเพศ หรือการร่วมเพศมากเกินไป ผู้ผลิตควรคำนึงถึงผลกระทบทางสังคมมากกว่าผลกำไร อีกทั้งควรเพิ่มรายการที่เป็นสาระที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนและปลูกฝังค่านิยมของคุณธรรมและความดี เข้าไปในเนื้อหาที่นำเสนอไปสู่สังคม

3.3 ภาครัฐ ควรมีมาตรการในการควบคุมสื่อเพื่อให้การนำเสนอไม่เป็นไปในทางที่ต่อแหลมต่อการก่อความรุนแรง เพื่อลดพฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชน ในการก่อความรุนแรงและก้าวร้าวต่อสังคม อีกทั้งควรมีนโยบายในการป้องปรามการรวมกลุ่มของเยาวชน โดยใช้ความร่วมมือระหว่าง บ้านและ โรงเรียน ไปสู่ชุมชน เพื่อไม่ให้เยาวชนรวมกลุ่มไปทำในสิ่งที่ผิดและสร้างความเดือดร้อนให้กับคนในสังคม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล

1. การเก็บข้อมูล ควรมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องหาหรือนักโทษที่ไม่ใช่เยาวชน และการเก็บข้อมูล ควรเลือกวิธีการเก็บที่สะดวก รวดเร็ว และสามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ระยะเวลาที่ควรเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ควรเก็บ ในเวลาที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีช่วงเวลาที่ว่างจากการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์
2. ด้านแบบสัมภาษณ์ ข้อคำถามควรเป็นข้อคำถามที่สามารถเก็บข้อมูลในเชิงลึก ซึ่งเป็นคำถามในประเด็นที่เจาะลึกในเรื่องที่ต้องการศึกษา

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวแปร

1. ในการศึกษากลุ่มประชากรที่เลือกเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้วิจัยเห็นว่า ควรศึกษาจากเยาวชนที่อยู่ภายนอกด้วย เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวที่แตกต่างออกไป ในกลุ่มเยาวชน เฉพาะเจาะจงเพียงกลุ่มเยาวชนในสถานพินิจ
2. ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะนำมาทำการศึกษาวิจัย ควรมีแบบสอบถาม ตัวแปรก่อนว่า มีคุณสมบัติตรงกับที่ผู้วิจัยต้องการหรือไม่ รวมไปถึงพฤติกรรมก้าวร้าวที่จะทำการศึกษาวิจัย เพื่อผลวิจัยออกมามีประสิทธิภาพที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือมากกว่าถ้าเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวที่ต้องการทราบผลการศึกษาวิจัย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องทำวิจัย

1. ควรศึกษาถึง ผลกระทบที่เกิดจากการกระทำพฤติกรรมความรุนแรง หรือความก้าวร้าว เพื่อนำมาปรับปรุง และพัฒนา ให้สอดคล้องกับการนำเสนอสื่อประเภทต่าง ๆ
2. ควรศึกษาถึง อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของผู้ต้องหาหรือนักโทษในเรือนจำกลาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพ และลดผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมความก้าวร้าวหรือความรุนแรง
3. ควรศึกษาถึง อิทธิพลของเกมสกีที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการป้องปรามพฤติกรรมการเล่นแบบภายในเกมส์ของเยาวชน
4. ควรศึกษาถึง การนำเสนอภาพทางเพศในละครไทย ที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมทางเพศของเยาวชน

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. 2543. **สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์.
- กิติมา สุรสุนธิ. 2543. **ความรู้ทางการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ขวัญเรือน กิติวัฒน์. 2531. “แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร”. ใน **พลศาสตร์ของการสื่อสาร หน่วยที่ 2**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ล้ำค่า โพธิ์กระจ่าง. 2543. **การใช้และความพึงพอใจจากสื่อของเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิตตภรณ์ ตั้งกิตติภากรณ์. 2532. **จิตวิทยาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- หนังสือพิมพ์ ข่าวสด. 2546. “เด็กกับการเล่นเกม”. **ข่าวสด** (23 ตุลาคม): 11.
- ดวงเดือน พันธุจินดา, สุภาพร ลอยด์ และ อรพินทร์ ชูชม. 2531. **รายงานการวิจัยเรื่องการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพย์วัลย์ สุทิน. 2539. **การลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่นโดยรูปแบบการปรับพฤติกรรมด้วยปัญญา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระพร อุวรรณโณ. 2529. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2532. **เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีรภา เกษประดิษฐ์. 2544. **ปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนใน 4 ภาค**. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. 2547. “นักเรียน นักเลง สำนึกอยู่ที่ไหน”. **เดลินิวส์** (15 มกราคม): 5.
- เบญจมาศ เป็ญจพรกุลพงศ์. 2544. **การรับรู้ของเด็กที่มีต่อพฤติกรรมของตัวการ์ตูนจีนในการ์ตูนทางโทรทัศน์ชุดชินจังจอมแก่น**. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรมะ สตะเวทิน. 2539. **หลักนิเทศศาสตร์**. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.
- _____. 2540. **หลักนิเทศศาสตร์**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปรีดา นิยาพร. 2543. ความสัมพันธ์เชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีเนื้อหา
รุนแรงและสภาพแวดล้อมทางสังคมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นชาย. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาธร มาเคเบนทร์. 2540. บทบาทของสื่อมวลชนเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นนักร้องของ
เยาวชน ผู้เข้าประกวดร้องเพลง ยุวชนชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ปี 2536-2537.
กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาพรธณ สนามทอง. 2539. ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขังที่กระทำความผิด
เกี่ยวกับเพศ. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย. 2530. ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2533. “การศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากข่าวหนังสือพิมพ์”.
ใน รายงานการวิจัย คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2539. “การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรุนแรงในครอบครัวและความ
ก้าวร้าวของเยาวชนไทย”. ใน รายงานการวิจัย คณะรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พีระ จิรโสภณ. 2531. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. 2534. การวิเคราะห์ผู้รับสาร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุภา สุภากุล. 2540. การสื่อสารมวลชน. เชียงใหม่: โอเดียนสโตร์.
- ล้ำค่า โพธิ์กระจ่าง. 2543. การใช้และความพึงพอใจจากสื่อของเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรม
เบี่ยงเบน. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิทยา คำรงเกียรติศักดิ์. 2537. แนวความคิดและวิธีการสื่อสารการเกษตร. เชียงใหม่: สถาบัน
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
_____. 2542. สรุปทฤษฎีการสื่อสาร. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- วิจิตร ระวิวงศ์. 2542. สื่อมวลชนมีอิทธิพลก่อให้เกิดความรุนแรงในสังคม. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรลักษณ์ ธีราโมกษ์. 2535. “ปัจจัยเสี่ยงปัจจัยหนึ่งของความก้าวร้าว”. ชัยพฤกษ์วิทยาศาสตร์
- วรารณณ์ ดวงจันทร์. 2531. การศึกษาความคิดเห็นเด็กชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางต่อ
ปัญหาสามัญฑติ ทำร้ายร่างกายภรรยา ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กชายในบ้านกรุณา. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

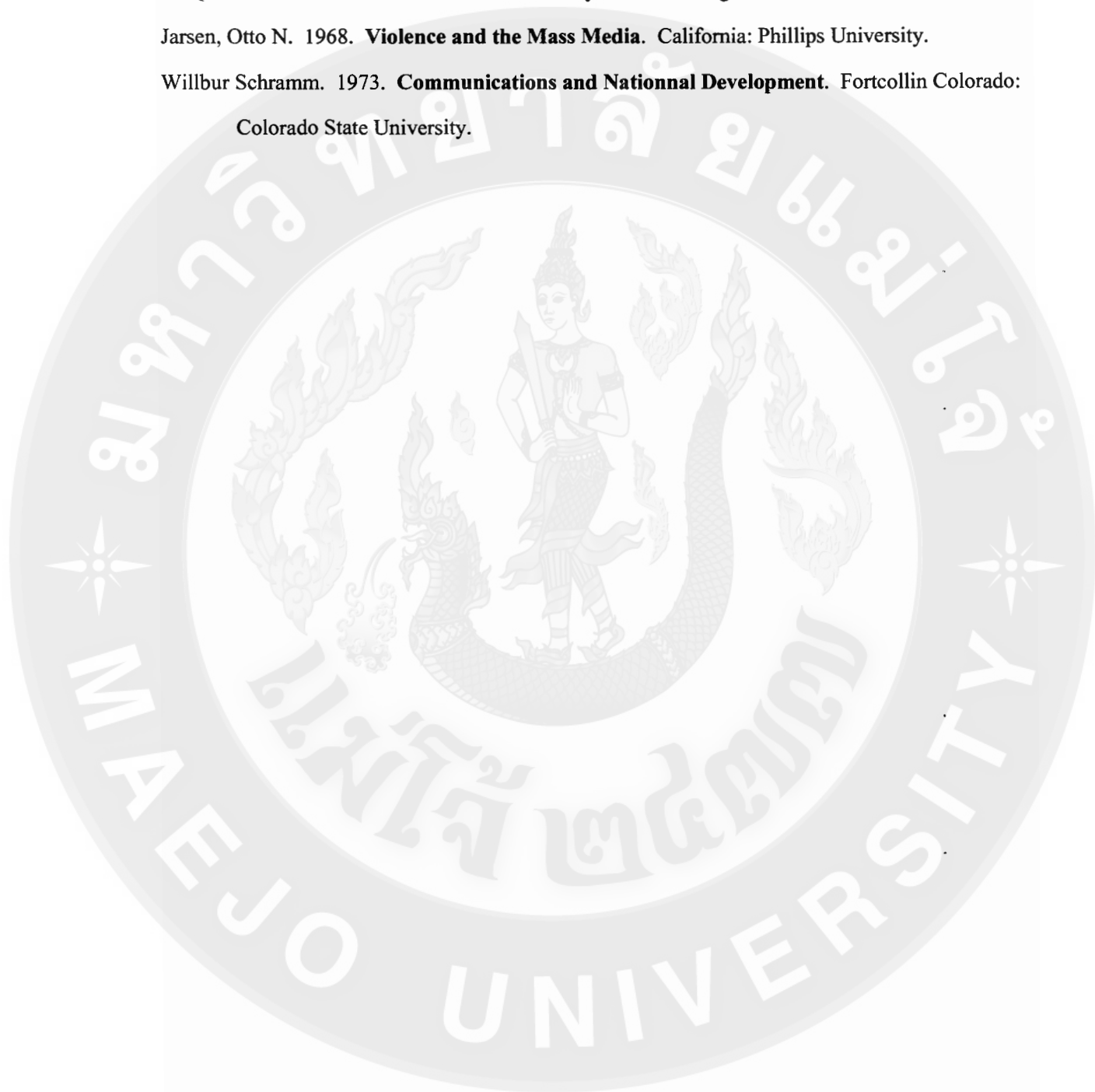
- ศิริชัย โชติรัตน์. 2538. ความรุนแรงในครอบครัว ศึกษากรณีสามีมักร้ายร่างกายภรรยาในเขต กรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศิริชัย ศิริกายะ. 2531. การใช้สื่อมวลชนและการแพร่กระจายข่าวสารเพื่อกิจกรรมด้านพัฒนาในชนบท ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านคอยแซ่ ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. 2546. “ศึกช่างกลตีกันละ”. เดลินิวส์ (31 กรกฎาคม): 15.
- สมคิด ปลอดภัย. 2528. การศึกษาคุณค่าทางการศึกษาของภาพยนตร์ญี่ปุ่นที่ฉายทางโทรทัศน์. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมควร กวียะ. 2545. การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ สิทธิ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อักษราพัฒนา.
- สมโภชน์ เขียมสุภายิต. 2543. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ จันทรวง. 2540. ความรุนแรงในจอโทรทัศน์ ยาพิษยุคพัฒนา. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. 2542. จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์ ภาคจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- สิทธิรัตน์ น้อยสง่า. 2544. พฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนและการเรียนรู้ทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่นโรงเรียนชุมชนบ้านน้ำซ่อง อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา ศิระวนิช. 2528. “อิทธิพลของสื่อต่อเด็กในกรุงเทพมหานคร”. ใน รายงานสรุปผลการสัมมนาทางวิชาการเรื่องการใช้สื่อสำหรับเด็กและเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุกัญญา บุรณะเฉชาชัย. 2539. ผลของการเปิดรับข่าวจากอินเทอร์เน็ต ที่มีต่อวิถีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรชนี เปี่ยมญาติ. 2536. การใช้หนังสือบำบัดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดประหาระปือธรรม สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- เสรี วงษ์มณฑา. 2533. **ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมต่อความรุนแรงของเยาวชนกับพฤติกรรมการดูโทรทัศน์**. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- เสรี ภัทรพิศาล. **อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาศึกษากรณีเฉพาะการทะเลาะวิวาทของนักเรียนในสถาบันประเภทวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2545. **การสำรวจเกี่ยวกับสื่อมวลชน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2545. **สถิติการจับกุมเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี 2541 –2545**. กรุงเทพฯ: กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- อารียา ทรงสิทธิโชค. 2546. **การปรับตัวของวัยรุ่น**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.ecitizen.go.th/view.php?SystemModuleKey=&id=316> (21 มีนาคม 2552).
- Albert Bandura. 1978. **Adolescent Aggression**. New York
- Bettinghaus. 1960. **The Effects of Communication**. USA. อ้างถึงใน ประมะ สตะเวทิน. 2539. **หลักนิเทศศาสตร์**. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.
- Baumeister, R. F., L. Smart and J. M. Boden. 1996. **Relation of Threatened Egotism to Violence and Aggression: The Dark Side of High Self-Esteem**. *Psychological Review*. 5, 6: 94.
- Berkowitz. **Advances in Experimental Social Psychology**. Orlando Florida: Academic Press. INC
- Defleur and Dennis. 1996. **Understanding mass communication** Houghton Mifflin. Boston: Houghton Mifflin.
- Dollard. 1939. **Social psychology Frustration and Aggression**. New Haven: Yale University Press.
- Egley A. 2002. **National Youth Gang Survey Trends from 1996 to 2000**. OJJDP Fact Sheet. Washington, DC: US Department of Justice, Office of Juvenile and Delinquency Prevention.
- Fight Crime. 2004. **Youth Violence Prevention Plan**. Washington, D.C.: Invest in Kids.

McQuail. 2000. **Mass Communication Theory**. London. Sage Publications.Ltd

Jarsen, Otto N. 1968. **Violence and the Mass Media**. California: Phillips University.

Willbur Schramm. 1973. **Communications and National Development**. Fortcollin Colorado:
Colorado State University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของ
เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ ”

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางประชากร

1. เพศ
2. ปัจจุบันอายุ.....ปี และอายุขณะกระทำผิด.....ปี
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพทางครอบครัว
5. ความสัมพันธ์ในครอบครัว
6. ฐานความผิด

ส่วนที่ 2 อิทธิพลของสื่อที่มีความก้าวร้าว

1. ประเภทของสื่อที่มีความก้าวร้าวที่ท่านชอบดู
2. ความถี่ในการรับสื่อที่มีความก้าวร้าว (บ่อยแค่ไหน)
3. เนื้อหาของสื่อที่มีความก้าวร้าวที่กระตุ้นพฤติกรรมของท่าน
4. การรับสื่อที่มีความก้าวร้าวกับใคร/ที่ไหน/เมื่อไร
5. การเลียนแบบพฤติกรรมที่มีความก้าวร้าวจากการเปิดรับสื่อที่มีความก้าวร้าว
6. อารมณ์รุนแรงกับความสัมพันธ์ของสื่อที่มีความก้าวร้าว
7. ความคิดเห็นของท่านต่อสื่อที่มีความก้าวร้าว

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมความก้าวร้าว

1. สาเหตุที่ทำให้ท่านกระทำผิดในคดีนี้
2. พฤติการณ์ในคดีเป็นอย่างไร
3. ท่านรู้สึกอย่างไรขณะกระทำความผิด
4. สื่อที่มีความรุนแรงมีส่วนกับการกระทำผิดหรือไม่ อย่างไร
5. ท่านรู้สึกอย่างไรหลังจากกระทำความผิดแล้ว
6. หลังจากที่ท่านได้รับการฝึกอบรมแล้ว ท่านมองอดีตของท่านอย่างไร

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชน
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่”

พฤติกรรมก้าวร้าว	สิ่งที่มีอิทธิพล	ประเภทสื่อ	เนื้อหาของสื่อ	วิธีการที่นำเสนอ
<p><u>ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา</u></p> <p>1. - ชั้นรับรู้สิ่งเร้า</p> <p>- ชั้นชอบ หรืออยากทำ ในสิ่งนั้น</p> <p>- ชั้นประเมิน (ว่าจะทำ/ไม่ทำ)</p> <p>- ชั้นตัดสินใจและลงมือทำ</p>				

พฤติกรรมก้าวร้าว	สิ่งที่มีอิทธิพล	ประเภทสื่อ	เนื้อหาของสื่อ	วิธีการที่สื่อนำเสนอ
<p><u>ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินระดับเบา</u></p> <p>2. - ขั้นรับรู้สิ่งเร้า</p> <p>- ขั้นชอบ หรืออยากทำในสิ่งนั้น</p> <p>- ขั้นประเมิน (ว่าจะทำ/ไม่ทำ)</p> <p>- ขั้นตัดสินใจและลงมือทำ</p>				

พฤติกรรมก้าวร้าว	สิ่งที่มีอิทธิพล	ประเภทสื่อ	เนื้อหาของสื่อ	วิธีการที่สื่อนำเสนอ
<p>ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน</p> <p>ระดับหนัก</p> <p>1. - ขั้นรับรู้สิ่งเร้า</p> <p>- ขั้นชอบ หรืออยากทำ ในสิ่งนั้น</p> <p>- ขั้นประเมิน (ว่าจะทำ/ไม่ทำ)</p> <p>- ขั้นตัดสินใจและลงมือทำ</p>				

พฤติกรรมก้าวร้าว	สิ่งที่มีอิทธิพล	ประเภทสื่อ	เนื้อหาของสื่อ	วิธีการที่สื่อนำเสนอ
<p>ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์</p> <p>ระดับหนัก</p> <p>2. - ขั้นรับรู้สิ่งเร้า</p> <p>- ขั้นชอบ หรืออยากทำ ในสิ่งนั้น</p> <p>- ขั้นประเมิน (ว่าจะทำ/ไม่ทำ)</p> <p>- ขั้นตัดสินใจและลงมือทำ</p>				

พฤติกรรมก้าวร้าว	สิ่งที่มีอิทธิพล	ประเภทสื่อ	เนื้อหาของสื่อ	วิธีการที่สื่อนำเสนอ
<p>ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย</p> <p>ระดับเบา</p> <p>1. - ขั้นรับรู้สิ่งเร้า</p> <p>- ขั้นชอบ หรืออยากทำ ในสิ่งนั้น</p> <p>- ขั้นประเมิน (ว่าจะทำ/ไม่ทำ)</p> <p>- ขั้นตัดสินใจและลงมือทำ</p>				

พฤติกรรมก้าวร้าว	สิ่งที่มีอิทธิพล	ประเภทสื่อ	เนื้อหาของสื่อ	วิธีการที่สื่อนำเสนอ
<p><u>ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย</u></p> <p><u>ระดับเบา</u></p> <p>2. - <u>ขั้นรับรู้สิ่งเร้า</u></p> <p>- <u>ขั้นชอบ หรืออยากทำ</u> <u>ในสิ่งนั้น</u></p> <p>- <u>ขั้นประเมิน</u> <u>(ว่าจะทำ/ไม่ทำ)</u></p> <p>- <u>ขั้นตัดสินใจและลงมือทำ</u></p>				

พฤติกรรมก้าวร้าว	สิ่งที่มีอิทธิพล	ประเภทสื่อ	เนื้อหาของสื่อ	วิธีการที่สื่อนำเสนอ
<p><u>ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย</u></p> <p><u>ระดับหนัก</u></p> <p>1. - <u>ขั้นรับรู้สิ่งเร้า</u></p> <p>- <u>ขั้นชอบ หรืออยากทำในสิ่งนั้น</u></p> <p>- <u>ขั้นประเมิน (ว่าจะทำ/ไม่ทำ)</u></p> <p>- <u>ขั้นตัดสินใจและลงมือทำ</u></p>				

พฤติกรรมก้าวร้าว	สิ่งที่มีอิทธิพล	ประเภทสื่อ	เนื้อหาของสื่อ	วิธีการที่สื่อนำเสนอ
<p><u>ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย</u></p> <p><u>ระดับหนัก</u></p> <p>2. - <u>ขั้นรับรู้สิ่งเร้า</u></p> <p>- <u>ขั้นชอบ หรืออยากทำ</u> <u>ในสิ่งนั้น</u></p> <p>- <u>ขั้นประเมิน</u> <u>(ว่าจะทำ/ไม่ทำ)</u></p> <p>- <u>ขั้นตัดสินใจและลงมือทำ</u></p>				

พฤติกรรมก้าวร้าว	สิ่งที่มีอิทธิพล	ประเภทสื่อ	เนื้อหาของสื่อ	วิธีการที่สื่อนำเสนอ
<p><u>ความผิดเกี่ยวกับเพศ</u></p> <p><u>ระดับเบา</u></p> <p>1. - <u>ขั้นรับรู้สิ่งเร้า</u></p> <p>- <u>ขั้นชอบ หรืออยากทำ</u> <u>ในสิ่งนั้น</u></p> <p>- <u>ขั้นประเมิน</u> <u>(ว่าจะทำ/ไม่ทำ)</u></p> <p>- <u>ขั้นตัดสินใจและลงมือทำ</u></p>				

พฤติกรรมก้าวร้าว	สิ่งที่มีอิทธิพล	ประเภทสื่อ	เนื้อหาของสื่อ	วิธีการที่สื่อนำเสนอ
<p><u>ความผิดเกี่ยวกับเพศ</u></p> <p><u>ระดับเบา</u></p> <p>2. - <u>ชั้นรับรู้ถึงเร้า</u></p> <p>- <u>ชั้นชอบ หรืออยากทำ</u> <u>ในสิ่งนั้น</u></p> <p>- <u>ชั้นประเมิน</u> <u>(ว่าจะทำ/ไม่ทำ)</u></p> <p>- <u>ชั้นตัดสินใจและลงมือทำ</u></p>				

พฤติกรรมก้าวร้าว	สิ่งที่มีอิทธิพล	ประเภทสื่อ	เนื้อหาของสื่อ	วิธีการที่สื่อนำเสนอ
<p><u>ความผิดเกี่ยวกับเพศ</u></p> <p><u>ระดับหนัก</u></p> <p>1. - <u>ขั้นรับรู้สิ่งเร้า</u></p> <p>- <u>ขั้นชอบ หรืออยากทำ</u> <u>ในสิ่งนั้น</u></p> <p>- <u>ขั้นประเมิน</u> <u>(ว่าจะทำ/ไม่ทำ)</u></p> <p>- <u>ขั้นตัดสินใจและลงมือทำ</u></p>				

พฤติกรรมก้าวร้าว	สิ่งที่มีอิทธิพล	ประเภทสื่อ	เนื้อหาของสื่อ	วิธีการที่สื่อนำเสนอ
<p><u>ความผิดเกี่ยวกับเพศ</u></p> <p><u>ระดับหนัก</u></p> <p>2. - <u>ขั้นรับรู้สิ่งเร้า</u></p> <p>- <u>ขั้นชอบ หรืออยากทำ</u> <u>ในสิ่งนั้น</u></p> <p>- <u>ขั้นประเมิน</u> <u>(ว่าจะทำ/ไม่ทำ)</u></p> <p>- <u>ขั้นตัดสินใจและลงมือทำ</u></p>				

ภาคผนวก ข
สถานที่ดำเนินการวิจัย

ภาพผนวก 1 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่
ตั้งอยู่เลขที่ 130/2 หมู่ 1 ตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่
(Juvenile Observation and Protection Centre of Chiang Mai Province)

เดิมสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่จัดตั้งควบคู่กับศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2513 เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2513 สังกัดศาลคดีเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตั้งอยู่ภายในอาคารศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ เลขที่ 242 ถนนแก้วนวรรฐ อำเภอมืองจังหวัดเชียงใหม่ และปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2506 ต่อมาได้มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนแนวคิดในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนและครอบครัว เพื่อให้การคุ้มครองและช่วยเหลือสงเคราะห์เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศเพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้าจึงยกเลิกพระราชบัญญัติข้างต้นดังกล่าวมาใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 108 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2534

ต่อมาผลการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 275 บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 ภายหลังได้มีการปฏิรูประบบราชการใหม่ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้รับการยกฐานะเป็นกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้กำหนดภารกิจตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 แบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในส่วนงานที่

ตั้งอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ในการดำเนินการด้านการควบคุมดูแล บำบัด แก้ไขฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนา พดฺุตินิสัยและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี แยกออกจากที่ ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรม

ดังนั้นสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่จึงได้รับการจัดสรร งบประมาณให้ก่อสร้างอาคารที่ทำการใหม่ เพื่อแยกการดำเนินการเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนตาม ภารกิจในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดี โดยก่อสร้างแล้วเสร็จและย้ายมายังสถานที่แห่ง ใหม่เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2548 และได้รับพระราชทานนามอาคารอุปถัมภ์ราชภัฏยาสิริวัฒนาพรรณ วดิ ตั้งอยู่เลขที่ 130/2 หมู่ 1 ตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ ประมาณ 15 กิโลเมตร สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีเนื้อที่ 9 ไร่ 82 งาน ประกอบด้วย อาคารอุปถัมภ์ราชภัฏยาสิริวัฒนาพรรณวดิ ซึ่งด้านหน้าของอาคารเป็นพื้นที่สำนักงาน ด้านในเป็น ที่พักและอาคารเรียนรวมทั้งสถานที่จัดกิจกรรมของเด็กและเยาวชน ส่วนเด็กเยาวชนหญิงแยก อาคารดูแลต่างหากอีก 1 หลัง ปัจจุบันรับมากเด็กเยาวชนจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนที่มีสถานแรกรับเด็กและเยาวชน 2 จังหวัดได้แก่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดลำพูน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยถือปฏิบัติตาม ภารกิจใหม่ภายใต้อุดมการณ์ที่ว่า “พินิจด้วยรัก พิทักษ์ด้วยใจ”

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง

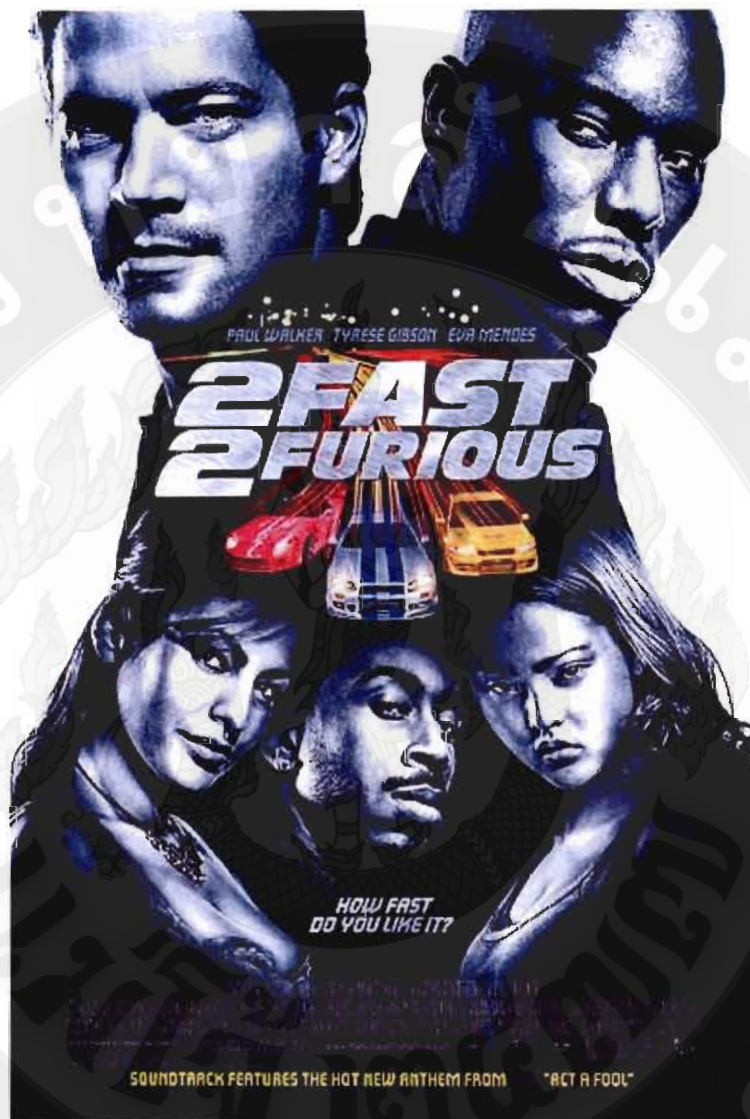
ตัวอย่างสื่อภาพยนตร์

ภาพผนวก 2 ภาพยนตร์เรื่องบางระจัน

ภาพผนวก 3 ภาพยนตร์เรื่อง Tokyo Drift

ภาพผนวก 4 ภาพยนตร์เรื่อง 2 Fast 2 Furious

ภาพผนวก 5 ภาพยนตร์เรื่อง Ghost Rider

ตัวอย่างสื่อละครโทรทัศน์

ภาพผนวก 6 ละครโทรทัศน์เรื่องเสาร์ 5

ภาคผนวก ง
การจัดแบ่งประเภทภาพยนตร์

สัญลักษณ์ที่ใช้จัดแบ่งประเภทภาพยนตร์ (เรตติ้ง) โดยกระทรวงวัฒนธรรม
มีทั้งหมด 6 สัญลักษณ์ ดังนี้

 ส ส่งเสริม	ภาพยนตร์เรื่องนี้ ส่งเสริมการเรียนรู้ และการส่งเสริมให้มีการดู	 น ๑๕+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป
 ท ทั่วไป	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ดูทั่วไป	 น ๑๘+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป
 น ๑๓+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ ๑๓ ปีขึ้นไป	 น ๒๐+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ ห้ามผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีดู

ภาพผนวก 9 การจัดแบ่งประเภทภาพยนตร์

1. ส ส่งเสริม มีข้อความว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้ส่งเสริมการเรียนรู้และส่งเสริมให้มีการดู
2. ท ทั่วไป ข้อความว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้เหมาะสมกับผู้ดูทั่วไป
3. น ๑๓+ ข้อความว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๓ ปีขึ้นไป
4. น ๑๕+ มีข้อความว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
5. น ๑๘+ ข้อความว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และ
6. น ๒๐+ ข้อความว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้ห้ามผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีดู

ที่มา : http://www.showded.com/myprofile/news_post_nc.php?newId=107752

ภาคผนวก จ
การจัดแบ่งประเภทเกม

ในการจัดแบ่งประเภทเกม (เรตติ้ง) ใช้หลักเกณฑ์ 4 ข้อในการพิจารณาดังนี้คือ

เกณฑ์แรก “พฤติกรรมและความรุนแรง” พิจารณาจาก 5 ประเด็นคือ

1. ทำให้ตกใจกลัวหรือน่ากลัว
2. การทำร้าย
3. การกระทำที่ผิดกฎหมาย
4. การแสดงเหตุการณ์อันตรายร้ายแรง
5. การส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดี เช่นคูหมิ่นเหยียดหยามมนุษย์

เกณฑ์ที่ 2 “เลือด” จะพิจารณาจากสีของเลือดและบริเวณของร่างกายที่เลือดไหล

เกณฑ์ที่ 3 “เพศ” พิจารณาจาก

1. การแต่งกายของตัวละครภายในเกม
2. ความสัมพันธ์ทางเพศของตัวละครในเกม เช่น การกอดจูบ หรือมีเพศสัมพันธ์
3. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ การสร้างทัศนคติทางลบเกี่ยวกับเพศ เช่น การเหยียดเพศ

เหยียดเพศ

เกณฑ์ที่ 4 “ภาษา” พิจารณาจากภาษาที่ใช้ในเกม โดยดูจาก

1. การใช้คำหยาบ ก้าวร้าว
2. การสนทนาที่ใช้คำพูดล้อแหลม ไม่เหมาะสม
3. ใช้ภาษาผิดหลักไวยากรณ์ หรือคำแสลง

ซึ่งนำ 4 เกณฑ์ที่ระบุมานี้จัดเป็นกลุ่มอายุ 7 ระดับคือ 3+, 6+, ทัวไป, 13+, 15+, 18+ และ 20+ ตามระดับในตาราง ตัวอย่างเช่น “ทัวไป” จะมีระดับของ “พฤติกรรม”, “เลือด”, “เพศ” และ “ภาษา” อยู่ในระดับน้อย ส่วน “18+” จะมีระดับของ “พฤติกรรม” และ “เลือด” อยู่ในระดับมาก แต่ “เพศ” และ “ภาษา” อยู่ในระดับกลาง โดยตั้งแต่ระดับ 13+ ขึ้นไปจะต้องมีผู้ใหญ่ให้คำแนะนำระหว่างที่เด็กเล่นเกมด้วย แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดระดับอายุนี้ก็ไม่เกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้เล่นเกม เด็กๆ ควรพักผ่อนให้เหมาะสมกับเวลาเล่นเกม เช่นเล่น 1 ชั่วโมงพัก 15 นาที และไม่ควรเล่นติดต่อกันเกิน 3 ชั่วโมง

เกมสำหรับเด็กปฐมวัย
อายุ ๓-๕ ปี

เกมที่เหมาะสมกับผู้เล่นที่มีอายุ ๑๓ ปีขึ้นไป
ผู้เล่นที่มีอายุน้อยกว่า ๑๓ ปี ควรได้รับคำแนะนำ

เกมสำหรับเด็ก
อายุ ๖-๗ ปี

เกมเฉพาะ:
ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชน

เกมที่เหมาะสมกับผู้เล่นที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป
ผู้เล่นที่มีอายุน้อยกว่า ๑๕ ปี ควรได้รับคำแนะนำ

เกมที่เหมาะสม
สำหรับผู้เล่นทุกวัย

เกมที่เหมาะสมกับผู้เล่นที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป
ผู้เล่นที่มีอายุน้อยกว่า ๑๘ ปี ควรได้รับคำแนะนำ

แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของเกมคอมพิวเตอร์

Kart Rider good game

ระดับความเหมาะสม	พฤติกรรม	เลือก	เพศ	ภาษา
3 +	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
6 +	น้อย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
7 +	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย
13+	กลาง	น้อย	น้อย	น้อย
15+	กลาง	กลาง	กลาง	กลาง
18+	มาก	มาก	กลาง	กลาง
20+	มาก	มาก	มาก	มาก

คุณค่าสังคมในเกม

ภาพผนวก 10 การจัดแบ่งประเภทเกม

ที่มา: http://www.comp gamer.com/images/stories/news/2009-08-08/1249707944_9361.jpg

ภาคผนวก ฉ
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวศรียา ทองจิตต์	
เกิดเมื่อ	25 ตุลาคม 2525	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2544	ประกาศนียบัตรวิชาชีพพาณิชยกรรม การบัญชี โรงเรียนสารภีพิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2548	ปริญญาตรี โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2544-2549	เจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาด และ เจ้าหน้าที่ประสานงานทั่วไป ห้างหุ้นส่วนจำกัด พันธุ์ดวงเครื่องเขียน จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2550-ปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาด บริษัท แอ็ดวานซ์ เซอร์วิส (ประเทศไทย) จำกัด สาขาเชียงใหม่